

ايزار محيط دوستانه و فراگير

نسخه اقتباس شده افغانی:
پذيرش تنوع: بسته تعليمی برای ايجاد محيط
آموزشی فراگير و دوستانه



United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization



© یونسکو ۲۰۱۰

چاپ شده توسط یونسکو کابل
دفتر یونسکو، خانه شماره ۱۱۴۳، چهار راهی مرکزی شیرپور،
افغانستان، کابل

تصویر روی جلد © یونسف افغانستان / کارنیلا والتر
تصویر روی جلد کتاب اول © یونسکو کابل / ترجی واتر دل
تصویر روی جلد کتاب دوم © یونسف افغانستان / کارنیلا والتر
تصویر روی جلد کتاب سوم © یونسف افغانستان / کارنیلا والتر
تصویر روی جلد کتاب چهارم © یونسکو کابل / تری واتر دل
تصویر روی جلد کتاب پنجم © یونسکو کابل / تری واتر دل
تصویر روی جلد کتاب ششم © یونسف افغانستان / کارنیلا والتر
رسامی ها © وزارت معارف / سید محمد اکبر

طرح و ترتیب توسط آی دی پی این اندونزیا (contact@idpn-indonesia.org)

ترجمه در کابل، افغانستان (بنیاد خرد ۰۷۷۹۶۵۷۲۶۷, ۰۷۷۳۹۷۵۹۴۴)

چاپ در کابل، افغانستان (خدمات مشاوره دهی تیک تک ۰۷۹۹۶۰۲۷۵۷)

طراحی استفاده شده و مواد معرفی شده در این نشریه بیانگر هیچگونه نظریه و یا هر آنچه که مربوط به یونسکو در مورد وضعیت حقوقی کشورها، شهرها و منطقه و یا از مقامات و مرزها میشود، نمی باشد.

مقدمه

تعلیم و تربیه برای همه اطفال بدون در نظر داشت جنسیت، توانایی ها، معلولیت ها، گذشته ها و شرایط آنها به عنوان یک چالش در افغانستان باقی مانده است. قریب به ۰۵ فیصد اطفال از مکتب بدور هستند و بسیاری از آنها بی که شامل مکتب هستند، به صنفها حاضر نمی شوند.

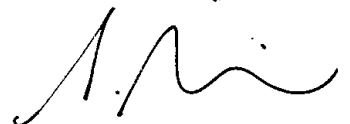
انجمن جهانی معارف (۲۰۰۲) که در داکار برگزار شده است هدف دوم خود را این طور قرار داده است: «حصول اطمینان از اینکه تا سال ۲۰۱۵ تمام اطفال به خصوص دخترها، اطفالی که شرایط دشوار دارند و یا عضو اقلیت های قومی هستند، به معارف ابتدایی رایگان و اجباری با کیفیت دسترسی داشته باشند.» به دلیل وجود جنگ در افغانستان، انتظار می رود که دولت افغانستان عوض ۲۰۱۵ در سال ۲۰۲۰ به این هدف برسد.

بدون فراگیر ساختن مکاتب و ایجاد یک محیط دوستانه برای اطفال، اطمینان از دسترسی تمام اطفال به تحصیلات با کیفیت دور از احتمال خواهد بود. باید توجه داشت که دست یافتن به این هدف به معنای افزایش شامل سازی اطفال، حاضر شدن آنها در مکاتب و افزایش تعداد اطفالی که صنوف را به اتمام می رسانند؛ فراهم نمودن کتب و مواد درسی به زبانهای مختلف در قالب کتب معمولی و کتب بریل بخش مهم این تلاش های می باشد. همچنان از بین بردن تبعیض در مکاتب، نظام آموزشی ملی و نصابهای تعلیمی؛ و محو تبعیض های اجتماعی و فرهنگی که باعث محدودیت زمینه تحصیل دختران و پسرانی چالش های بزرگی است که باید توسط دست اندرکاران معارف حل شوند. ما باید به صورت مساوی نیازهای تعلیم و تربیه را برای اطفال با توانایی ها، معلولیت ها، گذشته ها و مشکلات صحتی و همچنان برای اطفال که شرایط اقتصادی- اجتماعی، فرهنگی و گذشته های ملیتی مختلف دارند، را بررسی و رسیدگی کنیم. درحقیقت امکانات تحصیل برای اطفالی که دور از مکاتب نزدیک در اجتماع های محلی زندگی می کنند؛ اطفالی که مجبور به اشتغال و تمویل خانواده خود هستند؛ و همچنان اطفالی که به منظور یافتن چراگاه برای حیوانات شان و یا به دلایل نبود امنیت در محل زندگی آنها، از یک محل به محلی دیگر کوچ می کنند، باید به صورت مساوی فراهم گردد.

عدم برابری در تحصیل همچنان به عنوان یک معضل عمده در افغانستان باقی مانده است. برای حل این موضوع، مهم است که استادان، سرمعلمان، رؤیسان مکاتب، ناظرین و برنامه ریزان معارف را متوجه اهمیت تعلیمات فراگیر و دوستانه برای اطفال ساخته و برای آنها ابزاری عملی لازم را فراهم نمایم.

این ابزار آموزشی به مسائلی می پردازد تا بتوان مکاتب را فراگیرتر و دوستانه تر ساخت و در این رابطه مفکوره های جامع، عملی و کم مصرف را ارائه می کند. مواد این رساله بر ده ها سال تجارب سازمانها و افراد مختلف که در کشورهای آسیایی و فراتر از آن، در جهت فراگیر و دوستانه ساختن محیط آموزشی فعالیت داشته اند، استوار است.

امیدوارم این بسته آموزشی که در دوازده ماه گذشته توسط دست اندرکاران دولتی و غیر دولتی مطابق به شرایط و خصوصیات جامعه افغانستان تهیه شده است برای اساتیدی که در مکاتب و صنوف با شاگردان متنوع سر و کار دارند، یک راهنمای مناسب باشد.



شیگرو آیوگی (0102)

رئیس دفتر یونسکو در کابل
نماینده یونسکو در افغانستان

پیشگفتار

تعلیم و تربیه همه اطفال صرف نظر از جنسیت (جندر) توانایی ها، معلولیت ها، پیشینه شرایط مختلف با وجود اینکه اولویت اصلی برای دولت اسلامی افغانستان است به عنوان یک چالش عمده باقی مانده است. با وجود تلاشهای زیادی که طی چند سال گذشته توسط وزارت معارف و همکاران ملی و بین المللی صورت گرفته تقریباً "۰.۵٪ اطفال افغانستان خارج از مکتب اند علاوه بر این میلیون ها طفل تا هنوز هرگز در مکتب شامل نشده اند. صدها هزار طفل ممکن شام مکتب شده باشند مگر آنها به ندرت به مکتب حاضر بودند.

دلایل ارقام بالا اخراج از مکتب، حاضر شدن ضعیف، میزان تکمیل تحصیل و انتقال به مکاتب متوسطه زیاد است. اما تا زمانیکه همه مکاتب بیشتر فراگیر و دوستانه برای طفل نشوند رسیدن به هدف آموزش با کیفیت برای همه غیر ممکن باقی خواهد ماند. تحقق این هدف به معنی شامل سازی بیشتر اطفال در مکاتب، حاضر بودن و میزا تکمیل کردن تحصیل؛ تهیه کتابها و مواد آموزشی به زبان های مختلف در هر دو شکل (چاپ منظم) و به خط بریل، از بین بردن تعصب در مکاتب، نظام آموزشی ملی و نصاب تعلیمی و حذف تبعیض اجتماعی و فرهنگی که تقاضای شامل سازی مکتب را برای دختران و پسران با قابلیت های مختلف، معلولیت ها، پیشینه ها و وضعیت صحتی محدود میسازد. تعلیم و تربیه باید برای اطفالیکه محل زندگی شان از نزدیکترین مکتب بسیار دور است، اطفالیکه برای حمایت از فامیل های شان کار می کنند، همچنان اطفالیکه بیجاشده اند از یک جا بجای دیگر در جستجوی محلی برای حیوانات خود و یا برای امنیت خود به علت درگیری های مسلحانه که هنوز بخش های از افغانستان را دربر دارد مهاجرت میکنند، مهیا شود.

این ابزار توسط گروهی از متخصصان تعلیم و تربیه برای بیان این موضوع و بسیاری از موانع دیگر که باعث دور نگهداشتن اطفال از مکتب می شود و جلوگیری از موفقیت آنها در سیستم تعلیم و تربیه رسمی می گردد، تهیه شده است.

این بسته بشکل جامع توسط معلمان، معلمان محصیل (محصلین دانشگاه)، آموزگاران معلم، مقامات رسمی وزارت معارف، و همچنین فعالان تعلیم و تربیه که در سازمان های ملی و بین المللی مشغول هستند، برای بیان این موضوعات و مشخصاً از منظر افغانستان و در چهارچوب افغانستان، مطالعه و تجدید نظر شده است.

نشر این بسته آموزشی توسط وزارت معارف و یونسکو و به همکاری تمام سازمان های عضو گروپ هماهنگی کاری تعلیمات فراگیر یک ابتکار به موقع است چون وزارت معارف تعلیمات فراگیر و دوستانه برای اطفال را به عنوان یکی از ابزار های اصلی بر آوردن تعهدات ملی و بین المللی خود برای دسترسی برابر به تعلیمات با کیفیت ابتدائیه برای همه تا سال 2010 می بیند.



جلالتامب فاروق وردک
وزیر معارف

قدر دانی

تهیه این بسته آموزشی يك فعاليت اصالتاً گروهی بود که همکاری متخصصین معارف، اساتید، متخصصین ارگانهای مختلف و سایرین از داخل و خارج از منطقه آسیایی را در بر دارد. اسامی آنها در ذیل ارائه شده و ما می خواهیم از تمامی آنها به خاطر سهمشان در این فعالیت قدردانی کنیم. هر يك از مفکوره ها و نظریات آنها به صورت جامع ملاحظه گردیده و در غنای این بسته آموزشی نقش ایفا کرده است.

لست ذیل نام تمام کسانی است که وقت گرانبها و مفکوره های برخاسته از تجارب خود را جهت تکمیل این بسته آموزشی به کار برده اند. اگر احتمالاً ما کسی را غافلاً از قید قلم انداخته ایم، لطفاً عذرخواهی عمیق ما را پذیرفته و بدانید که ما در هر صورت قدردان یاری شما هستیم.

اشترک کنندگان در بسته آموزشی

ایجاد کننده گان بسته آموزشی

لامنتیتیا آنتنویکز	تامو چادوپدهای	شیرلی میسک
جورج ای. اتیگ	ری هریس	هیلدگن السن
طوطیا بابوترا	ویک جنسن	آن ریدلی
	اینترانی خانتنگ	شلدن شافر

در مطابقت دادن بسته آموزشی با شرایط افغانستان

نصیر احمد الکوزی	صفت الله بهادری	جنت میر
محمد اکبر	محمد نعیم بهره	میر بچه هاشمی
راضیه اعروج	صمیم احمد	دوست محمد ایوبی
مهدی سلامی	فوزیه سدید	مقربه رهین وردک
عبدالستار کوشکی	فرشته حیاتی	نعمت الله مشتاق
حیات الدین	عبد الغفار مهمند	فردین رحمانی
محمد مسعود محزون	سید خان آغا پاچا	نادیه خیر اندیش
سید اعظم ساجد	راضیه هادی	عبدالنوید سهاک
مرسل	مرتضی خان مسعود	نجیبه نورستانی
محمد محبوب	حسینه یاری	مارینا پتیریر
سید محمد اکبر	حسین عازم	محمد نعیم رسولی
بنفشه یعقوبی	حیدر سیرت	راضیه شمس
اختر محمد	داودشاه جلوزی	لطف الله صافی
انیسه بارکزی	جاوید	گل احمد ساغری
ارژنگ یوسفی	سلینا جنسن	سمیع الله محمودی
میرویس	نصر الله کویر	فاطمه سجادی
مسوده فروغ	فرشته کاظمی	سید شفیع الله صفوی
سپوژمی وردک	خدیجه برهان	شمیم حمیدی
شنکی اوریاخلیل	کرام الدین	شکیبا
سلیمان لطیفی	لیلما حسینی	ترجی مگنوسن واتردال
پروین عظیمی	غلام ربانی لودین	کریمه یوسفی
محمد اشرف باصر	معصومه	جمشید ذینال
راضیه استا نکزی	مهشید موج	

نظر اجمالی بر نسخه بسته آموزشی مطابقت داده شده با افغانستان^۱

تعلیمات فراگیر مبتنی بر حق هر طفل در داشتن دسترسی برابر به تعلیم بوده که مطابق می باشد با:

- بیانیه جهانی حقوق بشر (۱۹۴۸)
- کنوانسیون سازمان ملل علیه تبعیض در آموزش (۱۹۶۰)
- کنوانسیون سازمان ملل در مورد حقوق اطفال (۱۹۸۹)
- بیانیه جهانی در مورد تعلیم برای همه (۱۹۹۰)
- بیانیه سلامنا و چهارچوب فعالیت در راستای ضرورت‌های اختصاصی اطفال برای تعلیم (۱۹۹۴)
- چهارچوب داکار – تعلیم برای همه (۲۰۰۰)
- اهداف انکشافی هزاره (۲۰۰۰)
- قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان (۲۰۰۴)
- اهداف انکشافی هزاره افغانستان (۲۰۰۵)
- کنوانسیون سازمان ملل در مورد حقوق افراد دارای معلولیت (۲۰۰۶)
- استراتژی انکشافی ملی افغانستان (۲۰۰۸)
- قانون معارف (۲۰۰۸)
- خطوط کاری – ارزیابی حقوق و نیازمندی های تعلیمات فراگیر (۲۰۰۹)
- پلان استراتژی ملی معارف (۲۰۱۰)

از **تعلیمات فراگیر و داشتن محیط دوستانه برای اطفال باید طوری برداشت شود که:**

- این طریق جهت بهبودی تمام مکتب بوده و اطمینان می دهد که استراتژی های ملی تعلیم برای همه، واقعا" برای همه است؛
- این وسیله ای است تا مطمئن شویم که همه اطفال به طور مساوی از تحصیل و توجه در جوامع محلی خود مستفید میشوند. و این تساوی شامل دوره قبل از مکتب، ابتدائیه و متوسطه می باشد به خصوص این برنامه متوجه کسانی می باشد که فعلا" از حلقه اصلی معارف کنار زده شده و یا در معرض محروم شدن قرار دارند؛
- این برنامه به عنوان بخشی از انکشاف جامعه می باشد که در آن به تفاوتها و ارزشهای فردی همه افراد جامعه احترام گذاشته می شود!

یک محیط آموزشی دوستانه و فراگیر از تمام اطفال استقبال کرده و بدون در نظر داشتن جنسیت (جندر)، گذشته و توانایی هایشان، آنها را به آموزش فرا می خواند.

۱ نشست بین المللی جهت فراگیر سازی معارف و محو موانع آموزشی، انکشافی و اشتراکی (۲۰۰۵). پیشنهادات بوکیتینگ، اندونزی روی وبسایت www.idp-europe.org/symposium/Symposium_Recommendations.pdf می باشد.

خصوصیات اصلی مکاتب و جوامع فراگیر و دوستانه می‌باشد^۲ عبارت‌اند از:

- مکاتب فراگیر تمام اطفال جامعه محلی را بدون در نظر داشت جنسیت (جندر)، توانایی‌ها، معلولیت‌ها، ایدز، وضعیت صحتی، وضعیت اجتماعی، اقتصادی، قومی، مذهبی و زبانی آنها، می‌پذیرند.
- جوامع محلی و مکاتب فراگیر نه فقط تنوع شاگردان را تحمل می‌کند، بلکه آن را می‌پذیرد و استقبال می‌کنند.
- اطفال در سرعت دلخواه خود و با توجه به توانایی‌هایش در پیشرفت آکادمیک (علمی)، اجتماعی، عاطفی و فیزیکی خود می‌آموزند.
- اطفالی دارای معلولیت و دیگر نیازمندی‌های انفرادی و آموزشی خاص و همچنان والدین و معلمان آنها باید آزادانه به سیستم‌های حمایتی داخل و خارج مکتب دسترسی داشته باشند، تا اطمینان حاصل گردد که به ضرورت‌های انفرادی آنها به صورت موثر پاسخ گفته شده است.
- اطفال و والدین به صورت فعالانه در پروسه تدریس و آموزش سهیم شوند و بنام مهارت‌ها و معلوماتی که اطفال از خانه به مکتب انتقال می‌دهند، ارزشمند بوده و با اهمیت تشخیص می‌شود.
- نصاب‌های تعلیمی، ارزیابی‌ها و امتحانات انعطاف‌پذیر و شاگرد محور باشد، تا اطفال را تشویق نماید که اعتماد به نفس و احترام به خود را بیاموزند و در خود رشد دهند.

هر چند مکاتب آموزشی دوستانه از یک کشور تا کشور دیگر، ولسوالی به ولسوالی دیگر و از مکتب تا مکتب دیگر متفاوت می‌باشد، تمام آنها بر شش اصل (یا بعد) استوار هستند:

۱. مبتنی بر حقوق و فراگیر بوده و از اطفال استقبال می‌کنند
۲. موثر می‌باشند – با تمرکز بر رشد فکری، اجتماعی، عاطفی و فیزیکی تمام اطفال دارد.
۳. سالم، امن و حامی هستند.
۴. متوجه به ضرورت‌های هر دو جنسیت (جندر) می‌باشند.
۵. مبتنی بر جامعه محلی و خانواده‌ها می‌باشند.
۶. سیستم‌ها و پالیسی‌های دوستانه برای اطفال – نظارت و ارزیابی دوستانه برای اطفال، نصاب تعلیمی و سیستم حمایتی دوستانه دارند.

مهم است تا متذکر شویم که؛ هیچ مکتبی نمی‌تواند دوستانه باشد مگر در صورت فراگیر بودن و هیچ مکتبی نمی‌تواند فراگیر باشد مگر اینکه محیطی دوستانه داشته باشد!

چه کسی می‌تواند از این بسته آموزشی استفاده کند؟

این بسته آموزشی به صورت اختصاصی برای خواندن اساتید دوره قبل از مکتب، ابتدائیه، متوسطه، مسئولین اداری مکاتب، محصلین تربیه معلم، فعالین معارف، برنامه ریزان معارف در ارگانه‌های دولتی و غیر دولتی، و همچنان کسانی که می‌خواهند امکانات دسترسی به مکتب را برای اطفالی که غالباً به مکتب نمی‌روند فراهم کنند، تهیه شده است. این بسته علی‌الخصوص برای معلمین در مکتبی که خواهان تغییر در جهت ساختن یک محیط آموزشی دوستانه و فراگیر برای اطفال هستند، بسیار اهمیت دارد. ما باید این واقعیت را بپذیریم که "تمام اطفال متفاوت اند"، اطفال از حقوق مساوی در نظام آموزشی برخوردارند، و این بدون در نظر داشت جنسیت، گذشته یا توانایی‌های آنها می‌باشد. بسیاری از مکاتب و سیستم‌های تعلیمی ما به سوی "تعلیمات فراگیر" حرکت می‌کنند. دختران و پسرانی که توانایی‌ها و گذشته‌های متنوع دارند، تشویق می‌شوند تا به مکاتب محل خود شامل شوند. از یک طرف، شمولیت در مکتبی که دوستان‌شان نیز حضور دارند، فرصت آموختن آنها را افزایش می‌دهد چون آنها قادر می‌باشند تا با سایر اطفال ارتباط برقرار کنند. آموزش آنها و همچنان اشتراک آنها را در زندگی خانوادگی و اجتماعی، ترویج داده و بهبود می‌بخشد. از طرفی دیگر، اطفالی که با آنها در تماس می‌شوند نیز مستفید می‌شوند. آنها می‌آموزند تا به توانایی‌ها و گذشته‌های یکدیگر احترام بگذارند و همچنان در مقابل هم صبور و با تحمل بوده و همدیگر را بهتر درک کنند. آنها می‌آموزند تا با یکدیگر همکاری باشند، تا مسئولیت بپذیرند، و توانایی‌ها و ناتوانایی‌های همدیگر را بپذیرند. آنها متوجه می‌شوند که هر شخص خصوصیات خود را داشته و خاص است و بدین ترتیب می‌آموزند که از این تنوع استقبال کنند.

شما از این بسته آموزشی باید برای چه کسی استفاده کنید؟

برای ما منحصراً استاد پذیرش و استقبال از تنوع در میان شاگردان مان همیشه آسان نمی‌باشد. بعضی از ما ممکن صنوف بسیار بزرگی داشته باشیم، و یا ممکن خود را زیر فشار کار احساس کنیم. شامل سازی اطفال با گذشته‌ها و توانایی‌های متفاوت در صنوف غالباً به معنی پذیرش کار بیشتر تلقی می‌شود، که البته می‌توان برداشت متفاوتی داشت. کاری که ما باید بکنیم این است که تنوع موجود بین شاگردان خود را با شناسایی نقاط ضعف و قوت آنها، مدیریت نماییم. ما باید پلان‌های درسی را مطابق با اطفال خود با استفاده از استراتژی‌های تدریسی متفاوت، عیار بسازیم و نصاب تعلیمی را طوری تنظیم کنیم تا جوابگوی ضروریات هر طفل داخل صنف ما باشد. و از همه مهم‌تر ما باید بدانیم چطور از استادان همکار، والدین و اعضای جامعه استفاده نماییم تا ما را در ارائه تعلیم با کیفیت برای تمام اطفال مکتب کمک کنند.

این بسته آموزشی طوری طراحی شده است تا بتوانید تمام این کارها را انجام دهید. ابزار مفیدی را در اختیار شما قرار می‌دهد تا محیط مکتب و صنف خود را پذیرا، زنده و موثرتر برای تمام اطفال، بسازید. بنابراین مکاتب و صنوف ما نه تنها باید محیط دوستانه برای اطفال، بلکه برای اساتید، والدین و اعضای جامعه هم باشد. این بسته آموزشی شامل مجموعه‌ای از مفکوره‌هایی است که به شما کمک می‌کند تا در مورد وضعیت خود تامل و تفکر نمایید. شما می‌توانید بسیاری از مفکوره‌هایی که در هفت رساله در اختیار شما قرار داده شده را بدون مصرف هزینه‌های بالا در قسمت مواد درسی و لوازم، امتحان نمایید. این بسته طوری طراحی شده است تا با استفاده از منابع کم، فعالیت‌های ابتکار آمیز داشته باشید. در این رساله‌ها به شما پیشنهاد می‌شود تا این مفکوره‌ها را با سایرین قسمت کنید و به یاری تمام آموزنده‌های موجود در جامعه تان، یک محیط دوستانه و فراگیر بی‌نظیر و پویا بسازید.

هر چند این بسته آموزشی یک روش یا رهنما جهت اجرای قدم به قدم نکات آن، نبوده و برای تمام چالش‌هایی که شما با آن روبرو خواهید شد، پاسخ نخواهد داشت. لطفاً به یاد داشته باشید که ساختن یک محیط دوستانه و فراگیر یک پروسه وقت گیر است. نمی‌توان آن را یک شبه بدست آورد. از آنجایی که شما و شاگردان تان هر روز در حال آموزش مطالب جدید خواهید بود، پروسه فراگیر شدن هرگز خلاصی نخواهد داشت. این بسته آموزشی چالش‌ها و همچنان رضایت‌های مستمر برای شاگردان، اساتید، مسئولین اداری، اساتید اختصاصی، والدین و سایر اعضای جامعه محلی ارائه خواهد کرد.

چطور می‌توان از این بسته آموزشی استفاده نمود؟

هر يك از رساله‌ها دارای ابزار و فعالیت‌هایی است که شما می‌توانید به تنهایی انجام دهید و خود-آموزی را در يك محیط آموزشی دوستانه و فراگیر فراهم آورید. بعضی از این فعالیت‌ها شما را وادار می‌سازد تا در مورد اینکه شما و مکتب‌تان برای ساختن يك محیط دوستانه و فراگیر چه کاری انجام می‌دهید، فکر کنید. بعضی دیگر شما را طوری هدایت می‌کند تا مهارت‌های خود را به عنوان استاد يك صنف متنوع بهبود بخشید. شما ممکن‌خواسته باشید این فعالیت‌ها را ابتداء انجام دهید تا بدانید منظور از يك محیط آموزشی دوستانه و فراگیر چه است و اینکه چنین محیطی چطور به شما و شاگردان‌تان فایده می‌رساند.

از آنجایی که ساختن يك محیط مطلوب، مستلزم فعالیت‌های گروهی می‌باشد، در این رساله‌ها فعالیت‌ها و ابزاری وجود دارد که شما می‌توانید به همراه همکاران و مسئولین اداری مکتب، شاگردان و همچنان خانواده‌های آنها و دیگر اعضای جامعه، انجام دهید. این فعالیت‌ها به شما کمک می‌کند تا تغییرات مهمی را در مکتب و صنف خود ارائه‌نمایید که محیط آموزشی دوستانه و فراگیر باقی‌بماند. این جزوات را می‌توان به دو صورت استفاده کرد. برای مکاتبی که خود در حال ساختن يك محیط دوستانه و فراگیر هستند، شما می‌توانید رساله یا رساله‌هایی را استفاده کنید که روش‌های خاص را ارائه می‌کنند، مانند همکاری با خانواده‌ها یا جوامع محلی و یا روش‌های مدیریت مکاتب فراگیر. برای مکاتبی که به تازگی در مسیر ساختن يك محیط دوستانه و فراگیر قدم می‌گذارند، شما می‌توانید جزوات ۱ تا ۶ را انتخاب کنید. این بسته آموزشی طوری ارائه‌گردیده که هر رساله به معلومات رساله قبلی خود می‌افزاید.

هر چند در این بسته آموزشی از کلمه "مکتب" استفاده شده است، منظور ما هر محیط آموزشی رسمی یا غیر رسمی بشمول دوره‌های قبل از مکتب، ابتدائیه یا متوسطه می‌باشد. در این بسته از کلمه "مکتب" به معنای وسیع آن استفاده شده است که هر محیط آموزشی را تحت پوشش قرار می‌دهد. این محیط‌ها می‌توانند مکاتب رسمی، صنوف اجتماعات محلی، خانه‌های شخصی یا مساجد، یا حتی صنوف غیر رسمی زیرسایه درخت باشد. نتیجتاً، شما اگر می‌خواهید يك استاد مسلکی‌گردید یا به صورت رضاکارانه به اطفالی که گذشته و فعالیت‌های متنوع دارند کمک کنید تا در محیط غیر رسمی بهتر بیاموزند (مانند صنوفی که برای اطفال روی سرک و کارگر برگزار می‌شود)، می‌توانید از این بسته آموزشی استفاده‌نمایید.

چه چیزی خواهید آموخت؟

در لابلای این رساله شما در مورد این خواهید آموخت که منظور از "يك محیط آموزشی دوستانه و فراگیر" چیست و چطور می‌توان مکتب و صنف شما را به يك چنین محیطی تبدیل نمود (رساله ۱).

شما همچنان در مورد اهمیت خانواده‌ها و اعضای جوامع محلی در پروسه ساختن و نگهداشتن يك محیط دوستانه و فراگیر، خواهید آموخت، و اینکه چطور والدین و اعضای جامعه را در مکتب و اطفال را در جامعه‌شان سهیم بسازید (رساله ۲).

شما همچنان خواهید آموخت چه موانعی بر سر راه تعلیم، انکشاف و اشتراك اطفال وجود دارد، چطور اطفالي را که در مکتب نیستند شناسایی کرد، و اینکه چطور موانع شامل سازي آنها در مکتب را کاهش داد و یا حذف کرد (رساله ۳). شما خواهید آموخت چطور يك صنف فراگیر بسازید و چرا داشتن يك محیط دوستانه و فراگیر برای موفقیت اطفال مهم می‌باشد و اینکه با يك صنف که در برگیرنده اطفال طیف بزرگی از اطفال متنوع می‌باشد، چگونه برخورد نمایید. شما خواهید آموخت که چطور آموزش را برای همه معنی‌دار بسازید، چطور برای يك صنف فراگیر برنامه ریزی کرده و آن را مدیریت نمایید، و چطور از منابع موجود اکثریت استفاده نمایید، فعالیت‌های گروهی و آموزش مشترك را ارائه و مدیریت کنید، و اینکه چطور آموختن اطفال را ارزیابی کنید (رساله ۴).

شما در مورد این خواهید آموخت که چطور صنوف فراگیر را مدیریت نمایید و اطمینان حاصل کنید که مکتب تان تمام اطفال را با استقبال گرم می‌پذیرد و چطور محیط مکتب را فراهم سازید که به اطفال کمک نماید از رشد اجتماعی، احساسی/عاطفی، فیزیکی و فکری خود حداکثر استفاده را نمایند (رساله ۵).

و در نهایت، شما راه‌های قابل دسترس، سالم و حمایتی ساختن مکتب برای تمام اطفال را، مخصوصاً اطفالي که از لحاظ شامل سازي از و در مکاتب آسیب‌پذیر اند، خواهید آموخت (رساله ۶).

آموختن از دیگران

اساتید و فعالین در امور تدریس از سراسر جهان در تهیه این بسته آموزشی یاری رسانده‌اند. این افراد شامل چهره‌هایی است که در چهار ورکشاپ منطقی ابزار و مفکوره‌های خود را جهت شامل سازي اطفال در مکاتب، ارائه داده و همچنین کسانی که معلومات و ابزار خود را از طرق دیگر مانند نشریات و اینترنت نشر کرده‌اند. تعدادی از این اشخاص در مرور نسخه‌های ابتدایی این بسته آموزشی به عنوان "رهبران کلیدی" سهم داشته‌اند. و مهمتر از همه آنکه این اشخاص شامل مکاتب و اساتیدی از بسیاری از کشورهای جهان می‌باشد که این بسته را مرور کرده و جهت بهبود آن مواد و ابزار اضافی پیشنهاد کردند. بنابراین، در این رساله شما از چندین دست‌اندرکار می‌آموزید که در مکاتب مختلف در آسیا و فراتر از آن، فعالیت دارند. یکی از مهمترین سئوال‌هایی که ممکن است شما بپرسید این است که "من چطور می‌توانم این ابزار مشخص را در صنف یا مکتب خود استفاده کنم؟"

ما موارد مختلفی را از قسمت‌های متنوع افغانستان شامل این بسته آموزشی ساخته‌ایم که ابعاد متفاوت مفکوره‌هایی را که در این بسته آموزشی ارائه شده‌اند، نشان می‌دهند. این موارد همچنان به شما کمک می‌کند تا بهتر درک نمایید که چطور این مفکوره‌ها را می‌توان در عمل تطبیق کرد.

یادداشتی در مورد اصطلاحات

یکی از چالش‌های تهیه این بسته آموزشی، اتخاذ تصمیم در مورد بکارگیری اصطلاح مناسب بود. در بسیاری موارد، اصطلاحات متنوع برای اشاره به يك موضوع به کار می‌روند. علاوه‌بر آن، برخی اوقات يك اصطلاح ممکن است يك مفکوره یا احساسی را بیان کند که در واقع منظور نویسنده نبوده است. به عنوان مثال، ما از استفاده از هر اصطلاحی که بر تبعیض دلالت کرده می‌توانست، خودداری کردیم. ما همچنان تلاش کردیم تا از اصطلاحات آسان استفاده نماییم و متن را تا حد ممکن دوستانه و غیر رسمی بسازیم.

طوری که با موضوع این بسته آموزشی مطابقت داشته باشد، ما تلاش کردیم تا اصطلاحات را تا حد ممکن فراگیر بسازیم. بعضی از عبارات مهم که در این متن مورد استفاده قرار گرفته در ذیل نگاشته شده است (ترتیب آنها بر اساس الفبا است)، و برخی دیگر عبارات و اصطلاحات در چهارخانه‌های واضح پس از اولین بار استفاده آنها، تعریف شده‌اند:

- **موانع بر سر راه آموزش، انکشاف و اشتراك**

موانعی که اطفال با آنها مواجه می‌شوند از يك طفل تا طفل دیگر فرق می‌کند. مهم است که بدانیم که تمام اطفال به نوعی با موانع روبرو می‌شود. اگر با این موانع به صورت مناسب مقابله صورت نگیرد، اطفال نخواهند توانست از حد اعظمی توان آکادمیک، اجتماعی، احساسی و فکری خود استفاده کنند. این موانع ممکن در يك مدت کوتاه و به صورت دائم تجربه گردند، که این امر بستگی به موثریت مقابله با، کاهش و یا محو آنها می‌باشد. بناء مهم است که روشهای تعلیمی روی دست گرفته شود تا با ضرورتها و توانهای فردی تمام شاگردان مطابقت داده شده باشد. این موانع ممکن ناشی از محیط، ناشی از طرز برخورد با شاگرد (که ما به عنوان اساتید یا سیستم مکتب باعث آن بوده می‌توانیم) یا ناشی از مشکلات شخصی طفل باشد (مانند موانع مربوط به معلولیت، شرایط صحت و شرایطی که بالای شاگرد تاثیر دارند).^۳

- **اطفالی که گذشته و توانایی های متنوع دارند**

در این بسته آموزشی این عبارت در واقع فراگیرترین عبارت است. منظور از آن اطفالی است که معمولاً به خاطر جنسیت، معلولیت، و یا به خاطر موقعیت اجتماعی، فرهنگی، زبانی، قومی و مذهبی متفاوت نسبت به اکثریت موجود در جامعه، از جریان اصلی سیستم تعلیمی کنار زده می‌شود (به کنار رانده می‌شوند و فرصت اشتراك را ندارند).

- **صنف**

منظور از این کلمه محلی است که اطفال دور هم جمع می‌شوند تا با کمک يك استاد درس بیاموزند. این محل ممکن است صنف های رسمی مکاتب، یا جوامع محلی یا خانه های شخصی در روستاها باشد. همچنان می‌تواند صنف های غیر رسمی باشد که اطفال کارگر در زیر درخت های یک پارک و یا در کوچه ها دور هم جمع می‌شوند، یا صنف هایی که در مراکز آموزش اطفال روی سرک، و یا صنف هایی که در خانه ها برای اطفالی که به مکتب رفته نمی‌توانند، چه به صورت موقت، چه به صورت دائم، باشد.

- **جامعه**

منظور از این کلمه گروه اجتماعی بزرگی است که طفل و خانواده اش به آن تعلق دارد. جامعه می‌تواند يك گروه خانواده ها باشد، و یا چند خانواده که کنار هم در يك روستا، در کوه ها یا در يك محله از يك شهر زندگی می‌کنند.

- **معلولیت یا اطفال معلول**

”افراد معلول به افرادی خطاب می‌شود که به صورت دراز مدت از مشکل جسمی، فکری یا حسی (شنوایی یا بینایی) رنج می‌برند، طوری که این مشکلات ممکن به شکل موانعی بالای اشتراك موثر آنها در جامعه به صورت مساوی با دیگران، تاثیر داشته باشد.“^۴ بدین ترتیب اطفال معلول یا به صورت کل از مکتب دور نگاه داشته می‌شوند یا به مکاتب مخصوص فرستاده می‌شوند. آنها اطفالی هستند که با چنین معلولیتی یا به این دنیا گذاشتند، یا بدلیل مریضی، تصادم و یا دلایل دیگر بینایی، شنوایی و یا قدرت حرکت را از دست داده اند. بسیار مهم است که بدانیم اطفالی که معلول اند نیز می‌توانند بیاموزند و اینکه مانند تمام اطفال آنها حق برابر برای حضور در مکتب محل را دارند.

- **خانواده**

منظور واحد اجتماعی اصلی است که طفل در آن کلان می‌شود.

۳ یونسکو (۲۰۰۹)، ”آموزش اطفال معلول در يك محیط فراگیر – استقبال از تنوع: بسته آموزشی برای فراگیر و دوستانه ساختن محیط به صورت خلاقانه در رساله ۳“ بانک، تایلند: یونسکو. صفحه های ۸ – ۱۲.

۴ ماده اول کنوانسیون بین المللی (۲۰۰۶) در مورد حقوق افراد معلول

• جندر و جنسیت

منظور از جندر نقش اجتماعی است که به باور بسیاری متعلق به پسرها و دختران، و یا نقشی که زنان و مردان در جامعه یا یک گروه فرهنگی ایفا می‌کنند، است. به عنوان مثال "مردان نان درآور فامیل هستند" و "زنان باید مراقب اطفال باشند"، "پسران راحت‌تر ابراز نظر می‌کنند، قوی و ورزشکار اند"، و "دخترها عموماً ساکت، حرف‌گوش‌کن و درس‌خوان اند". نقش‌های جنسیتی توسط یک جامعه به وجود می‌آیند و از یک نسل به نسل دیگر به عنوان فرهنگ همان اجتماع انتقال می‌یابد. از آنجایی که نقش جنسیتی تعریف شده‌ی یک اجتماع می‌باشد (مثلاً یک شخص آنها را در مکتب یا در خانه می‌آموزد)، هر موضوعی که مربوط به جندر (نقش جنسیتی) باشد، تغییر پذیر است تا بتوان تساوی را بین دختران و پسران رایج ساخت. به عبارت دیگر، ما می‌توانیم نقش جنسیتی را طوری تغییر دهیم که مثلاً "مردها و زنها هر دو نان آور و مراقب اطفال باشند". نقش جنسیتی غالباً بالایی انتظاراتی که ما از دخترها و پسرها در مکتب داریم، تأثیر گذار است. در نتیجه نقش‌های اجتماعی و فرهنگی جنسیت، ما تلاش می‌کنیم دسترسی دختران به معارف را در افغانستان افزایش دهیم و پسرها (نه تنها در افغانستان بلکه در تمام کشورهای جهان) تلاش می‌کنند که (مانند دخترها) در دروس خود موفق باشند. در حالی که کلمه "جنسیت" (SEX) به تفاوت‌های بیولوژیکی بین دخترها و پسرها و مردان و زنان اشاره دارد.

• ناتوانایی/نقیضه جسمی

ناتوانایی/نقیضه جسمی به معنای عدم فعالیت یا نقص در فعالیت قسمی و یا کلی بدن، بخشی از بدن، یک عضو و یا سیستم حس (مانند شنوایی و بینایی) می‌باشد. این عدم فعالیت ممکن دراز مدت یا کوتاه مدت باشد. ناتوانایی/نقیضه جسمی می‌تواند بالایی فعالیت فکری (حافظه، هوشیاری و توانایی‌های فکری)، فعالیت حسی، و یا فعالیت فیزیکی و بدنی (اعضای داخلی و یا سر، بدن و یا دستها و پاها) تأثیر بگذارد و بدان معنی است اطفالی که از مشکل ناتوانایی/نقیضه جسمی رنج می‌برند ممکن است مشکل شنوایی، بینایی و حرکتی داشته باشند و سرعت (ممکن است در آموزش سریعتر و یا کندتر باشند) و روش‌های آموختن آنها با سایر اطفال متفاوت باشد.

• معارف فراگیر یا آموزش فراگیر

منظور از این عبارت مکاتب و برنامه‌های تعلیم و تربیه/معارف در محیط‌های رسمی و غیر رسمی می‌باشد که در آنها از تمام اطفال بدون در نظر داشت جنسیت، توانایی، ناتوانایی و موقعیت‌های اجتماعی، فرهنگی، زبانی، قومی و مذهبی شان، از آنها استقبال می‌گردد.

• محیط آموزشی

منظور از این عبارت هر محیط رسمی یا غیر رسمی است که در آن اطفال دانش و یا مهارت‌های استفاده از آن دانش در زندگی روزمره خود را فرا می‌گیرند. این محیط‌ها ممکن در قالب یک مکتب، دانشگاه، صنف در سطح جامعه محلی، مسجد، یا خانه‌های شخصی و کلب‌های ورزشی باشد.

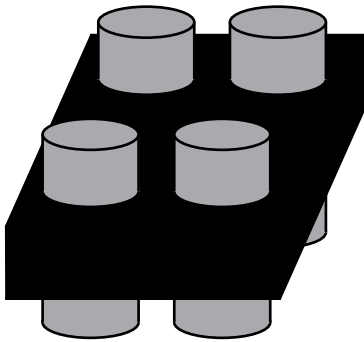
• محیط دوستانه

این عبارت یعنی شاگرد را در محور اصلی پروسه آموزشی قرار دادن و درک این نکته که محیط آموزشی او شامل اساتید، مسئولان اداری، والدین، رهبران جامعه محلی، می‌باشد که اطفال را در جریان آموزش شان راهنمایی می‌کنند. اطفال در یک محیط آموزشی دوستانه نه تنها از معلوماتی که مستقیم توسط استاد به آنها ارائه می‌شود، می‌آموزند، بلکه همچنان از طرز آموزش سایر اطفال با ضرورت‌های آموزشی متفاوت نیز بهره می‌برند. به عنوان مثال، یک محیط آموزشی دوستانه به اطفال این فرصت را می‌دهد تا به صورت فعال در پروسه آموزش اشتراک نمایند. همچنان در محیطی که استادان آزادانه روش تدریس را انتخاب کرده و مطابق با ضروریات صنف می‌سازند، و اینکه والدین و سایر اعضای جامعه تشویق می‌شوند تا در آموزش موثر اطفال شان سهم بیگیرند، استادان نیز از لحاظ آموختن و آموختادن تقویه می‌شوند.

- **شاگرد یا طف**
اینها عباراتی به تمام کسی اشاره می کنند که در يك محیط رسمي یا غیر رسمي مکتب ابتدائیه یا متوسطه (جهت آموزش) اشتراک می ورزد. این عبارات به صورت مکرر در این بسته آموزشی به کار رفته و هر دو عین مفهوم را ارائه می کنند.
- **شاگردان با "ضرورتهاي آموزشي خاص"**
منظور از این عبارت شاگردانی است که ممکن ضرورت به توجه بیشتر و یا متفاوتی جهت آموزش دارند. در بسیاری از کشورها، این اطفال در صنف ها یا مکاتب جداگانه آموزش می بینند. هر چند، ما بدین باور هستیم که این اطفال نیز باید در کنار سایر اطفال در مکتب محله خودشان نمو کنند، سرگرمی داشته باشند و بیاموزند، نه اینکه از سایرین تفکیک شوند. به این شاگردان معمولاً برچسب زده می شود (و گاهی حتی به آنها الفاظ توهین آمیز خطاب می شود)، به صورتی که آنها را از اطفال "عادی" جدا می کنند، بنا براین این شاگردان از اعتماد به نفس پایینی برخوردار شده و مورد تبعیض از طرف سایر اطفال و اعضای جامعه قرار می گیرند. وقتی این عبارت در بسته آموزشی حاضر به کار می رود، هدف نشان دادن روش برچسب زدن است. هر چند این بدان معنی نیست که ما این عمل را تصدیق می کنیم. مهم است بدانیم تمام اطفال خصوصیات فردی خود را داشته و با یکدیگر متفاوت اند و باید حقوق مساوی جهت دستیابی به معارف با کیفیت در محله مربوط به خود، داشته باشند.
- **استاد**
منظور شخصی است که به صورت سیستماتیک آموزش يك طفل را در يك محیط آموزشی رسمي یا غیر رسمي تسهیل بخشیده و رهنما می باشد. د

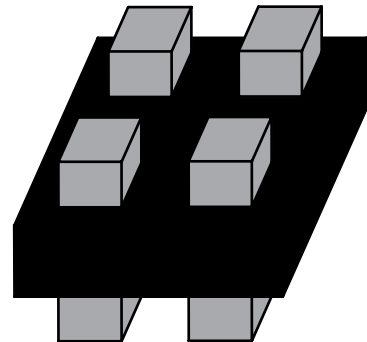
فراگیری در مقایسه با انسجام و تفکیک

تعلیمات خاص



تعلیمات عمومی

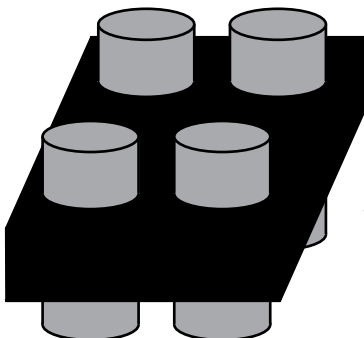
- اطفال عادی
- چوکات های گرد برای سوارخ های گرد
- معلمان عادی برای مکاتب عادی



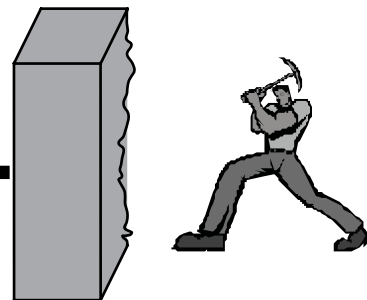
تعلیمات خاص

- طفل با ضرورت خاص
- چوکات های مربع برای سوارخ های مربع شکل
- معلم خاص
- مکتب خاص

تعلیمات مدغم



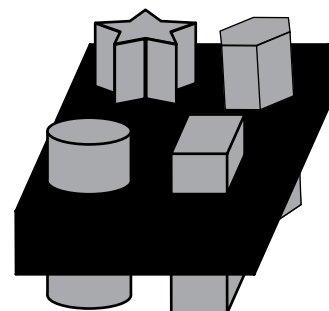
- سیستم تعلیم بهمان شکل باقی بماند
- طفل باید تغییر کند و یا ناکام شود



- طفل را مطابق به سیستم تغییر دهید
- شکل مربع را گرد بسازید

تعلیمات فراگیر

- همه اطفال متفاوت اند
- همه اطفال میتوانند بیاموزند
- توانایی مختلف غ ملیت های مختلف ، اندازه ، عمر ؛ پیشینه و جنسیت
- تغییر در سیستم تا جوابگوی نیازمندی طفل باشد



رسامی توسط سوستبس تغییر توسط کرن چستتن و الکسندر توماس

الفبا خط بریل به لسان دری

ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ
ح	خ	د	ذ	ر	ز	ژ
س	ش	ص	ض	ط	ظ	ع
غ	ف	ق	ک	گ	ل	م
ن	و	م	لا	ء	ی	ئ

الفبا خط بریل به لسان پشتو

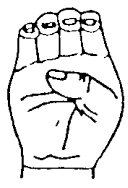
ا	ب	پ	ت	ټ	ث	ج
چ	ح	خ	ش	ځ	د	ډ
ذ	ر	ړ	ز	ز	ژ	س
ښ	ش	ص	ض	ط	ظ	ع
غ	فا	ق	کا	گا	ل	م
ن	ڼ	و	ه	ه	ي	پي
ی	ئ					

الفبا خط بریل به لسان انگلیسی

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
•	⠠	⠠⠠	⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠
K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠
U	V	X	Y	Z					
⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠					
.	,	;	:	?	!	()	-	'
⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠

1	2	3	4	5
⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠
6	7	8	9	10
⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠	⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠

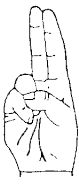
زبان اشاره به دری



ج



ث



ت



پ



ب



ا



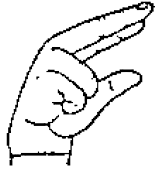
آ



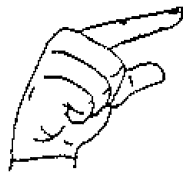
ز



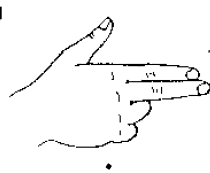
ر



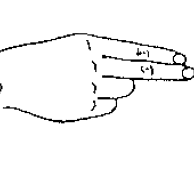
ذ



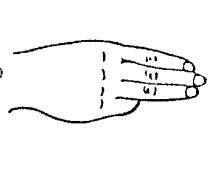
د



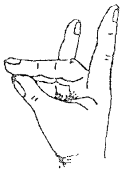
خ



ح



چ



ظ



ط



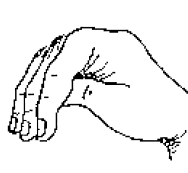
ض



ص



ش



س



ژ



ل



گ



ک



ق



ف



غ



ع



لا



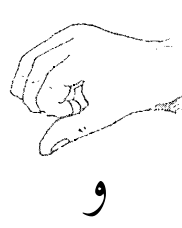
ه



ه



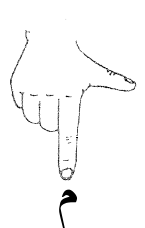
ه



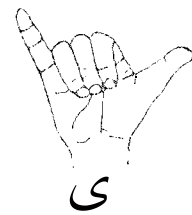
و



ن



م

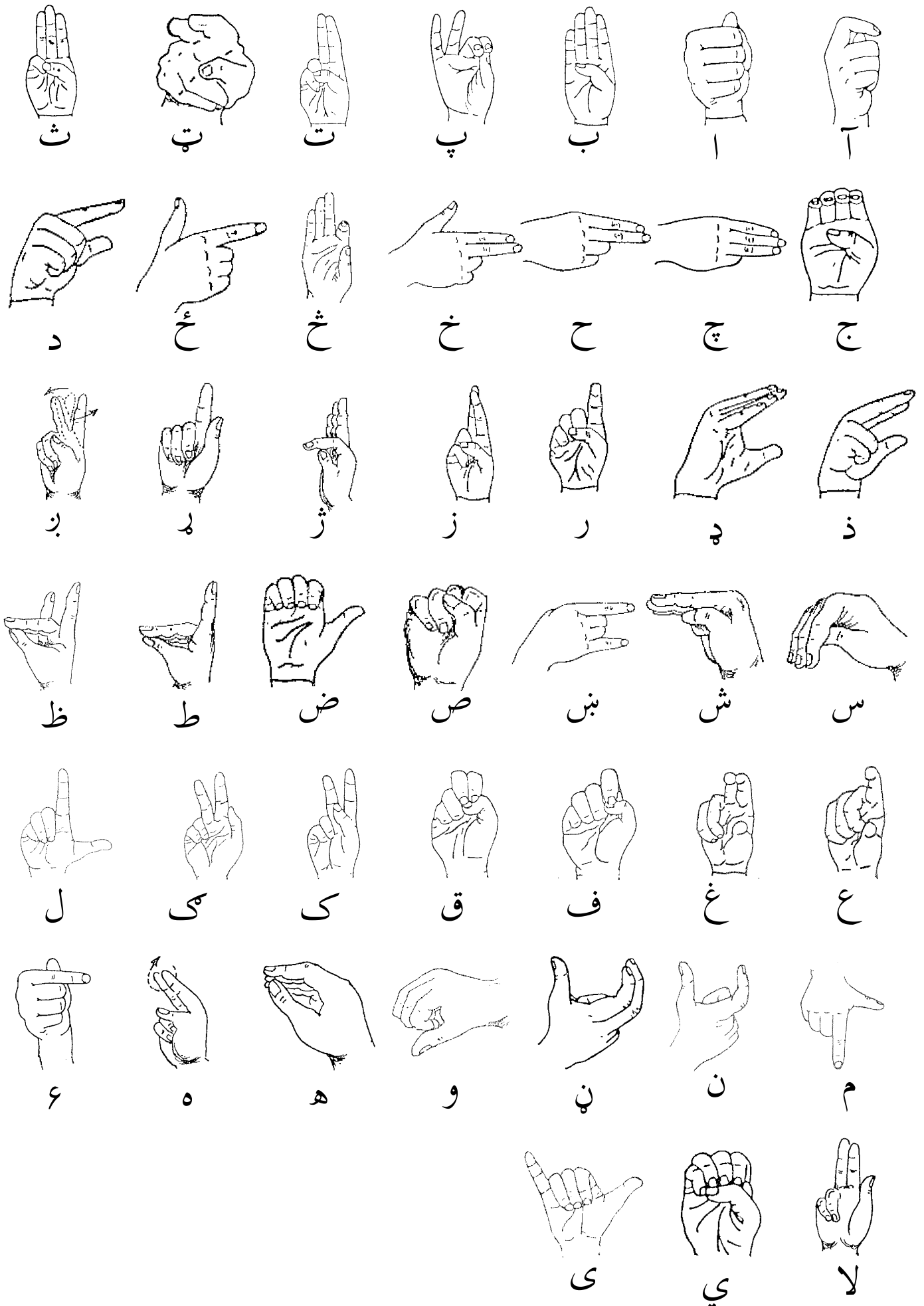


ی

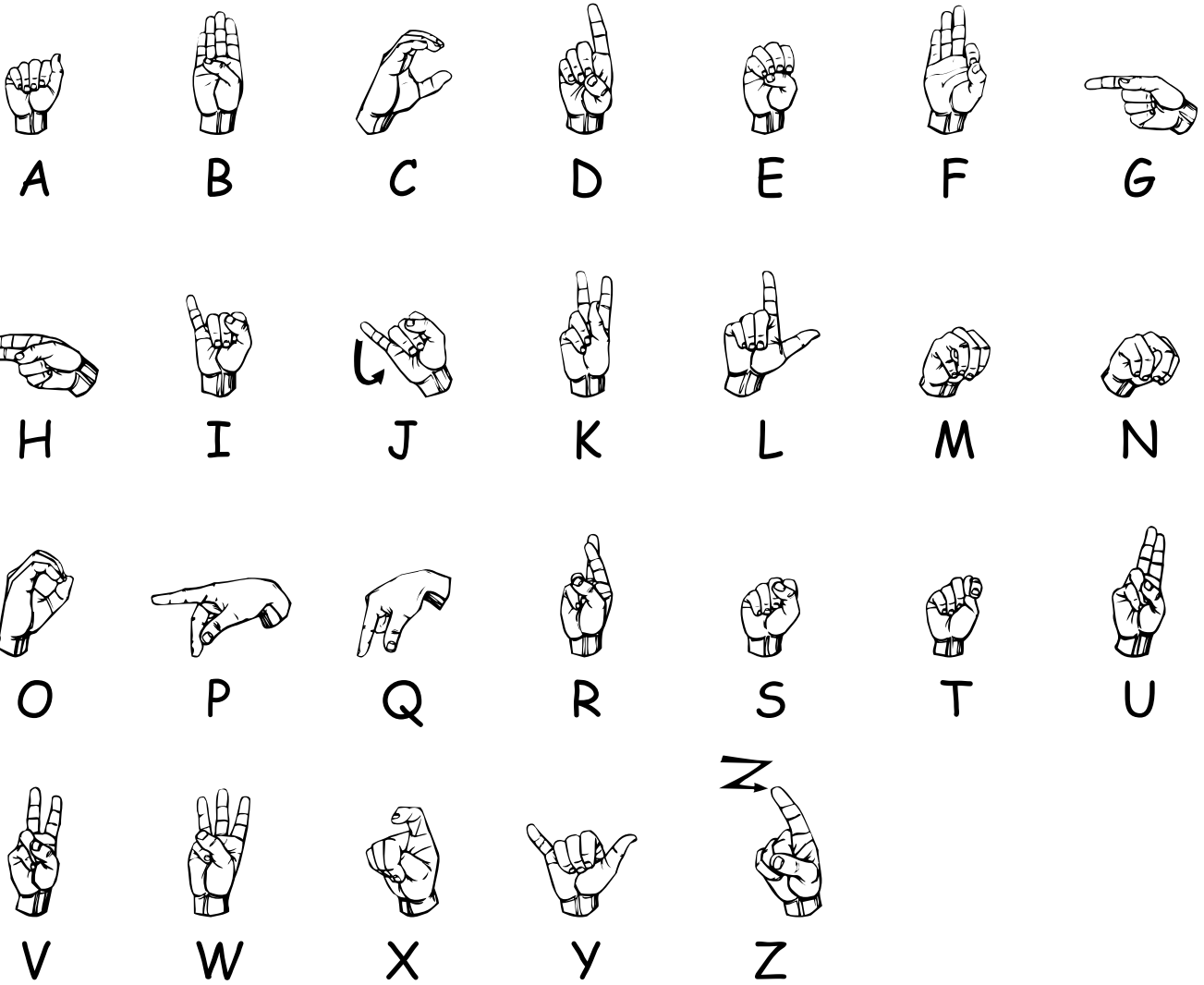


ی

زبان اشاره به پشتو



زبانه اشاره به انگلیسی امریکایی



زبان اشاره به انگلیسی برتانیایی



A



B



C



D



E



F



G



H



I



J



K



L



M



N



O



P



Q



R



S



T



U



V



W



X



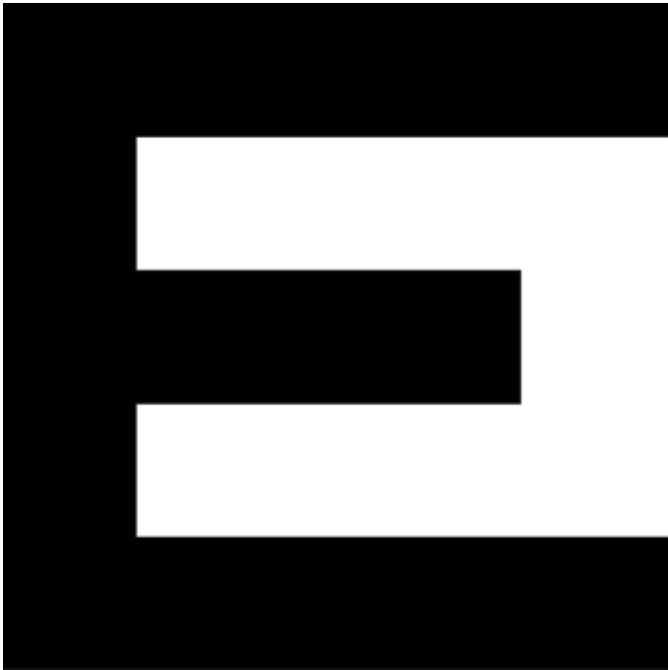
Y



Z

E چارت

۶۰/۶



اگر این نماد (حرف E باشد) در ۶۰/۶ و شخص دیده نتواند از نصف فاصله (سه متر) باشد چشم با بهترین تصحیح (از نظر دید یک چشم از چشم دیگر متفاوت می باشد) شخص نابینا شمرده می شود.

۱۸/۶



اولین شماره ۶ از فاصله ۶ متر برای آزمون مورد استفاده (۶میر)، و شماره دوم ۱۸ اندازه نماد تعیین شده یا حرف E است.

اگر این علائم (حرف E) از فاصله ۶ متر با عینک نمره دار مناسب ببیند شخص مورد آزمون دید طبیعی دارد، اگر این نماد ها را دیده نتواندید او کم است یعنی کم بین است.



چاپ و نشر با همکاری اعضای گروهی هماهنگی تعلیمات فراگیر (IECWG)

Afghan Association of the Blind (AAB) / Afghanistan
Demain / Afghan National Association of the Blind (ANAB)
/ Afghan National Association of the Deaf (ANAD) /
Afghan Parent Association of Children with Intellectual
Impairments / Afghanistan Child Protection Organisation
(ACPO) / Associazione Pro Bambini di Kabul (PBK) / Blind
Roshandelaan Association of Aghanistan (BRAA) / BRAC
/ Enabling Education Network (EENET) Asia / Family
Welfare Foundation (FWF) / Handicap International (HI)
/ Herat Association of the Blind (HAB) / International
Assistance Mission (IAM) / International Committee of
the Red Cross / Crescent Society (ICRC) / International
Rescue Committee (IRC) / Japan International Cooperation
Agency (JICA) / Kabul Education University / MACCA /
Ministry of Education (MOE) / National Association of
the Blind (NAB) / Nejat Centre / Norwegian Afghanistan
Committee / Rahyab Organization / Save the Children /
SCAO / SERVE Afghanistan / Swedish Committee for
Afghanistan (SCA) / UNESCO / UNICEF / War Child
Holland (WCH)

کتاب اول

تعلیمی فراگیر و دوستانہ بوجودی آید



کتاب اول: تعلیمی فراگیر و دوستانہ بوجودی آید



United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization



راه‌نما

رساله شماره 1، محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال را تشریح می نماید و منافع آن را برای معلمان، اطفال، والدین و همچنین مردم بیان می کند. این رساله به شما کمک می کند تا جنبه های فراگیر و دوستانه فعلی مکتب و همچنین جاهایی را که نیاز بیشتر به بهبود دارد شناسایی نمایید، این رساله درباره چگونگی پلان گذاری برای بهبودی و همچنین چگونگی نظارت و ارزیابی پیشرفت کاری شما ایده و نظر می دهد.

وسایل

- 1 ۱,۱ محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال چیست و چرا مهم می باشد
1 منظور ما از ” فراگیر“ و ” آموزش دوستانه“ چیست؟
5 اجزاء و عناصر مهم محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال کدامند؟
7 منافع محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال چه می باشد؟
- 11 ۱,۲ در حال حاضر ما در چه وضعیتی هستیم؟
11 آیا تا کنون مکاتب ما دارای محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال بوده اند؟
16 چطور مکتب ما می تواند به یک محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال تبدیل شود؟
18 چطور می توانیم یک تغییر پایدار ایجاد نماییم؟
- 20 ۱,۳ مراحل تبدیل شدن به محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال
20 چگونه برای تبدیل شدن به محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال پلان گذاری نماییم
23 چطور پیشرفت خودمان را نظارت کنیم
- 25 ۱,۴ چه چیزهایی را آموخته ایم؟

ابزار ۱,۱

محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال چیست و چرا مهم می باشد؟

فراگیر بودن به معنای انجام تغییرات عملی می باشد، به نحوی که کلیه اطفال به شمول آنهایی که دارای پیشینه/سابقه و توانایی مختلف هستند در تعلیم و تربیه خودشان موفق شده واز یادگیری لذت ببرند. منفعت این تغییرات تنها محدود به اطفالی که دارای نیازهای آموزشی خاص هستند نمی شود بلکه دربرگیرنده کلیه اطفال و والدین، معلمان، مدیران مکاتب و هر کسی دیگر از اجتماع که برای مکتب فعالیت می نماید می گردد.

منظور ما از فراگیر و آموزش دوستانه چیست؟

فراگیر چیست؟

برای یک مدت طولانی اصطلاح ”فراگیر“ غالباً به معنای «شامل سازی اطفال دارای معلولیت با اطفال سالم در مکاتب معمولی بوده است، ولی در این مجموعه/بسته «فراگیر» معانی بیشتری از اصطلاح رایج دارد.

«فراگیر» شامل اطفالی می گردد که دارای معلولیتهای بینائی و شنوایی (سمعی و بصری)، عدم توانایی در راه رفتن و یا از توانایی ضعیف تری در یادگیری برخوردارند. همچنین «فراگیر» به معنای شامل سازی تمام اطفالی می گردد که ترک تعلیم کرده و یا از مکتب بازمانده اند.

وقتی که از دست اندرکاران افغانی در مسایل تعلیم و تربیه (پلان گذاران تعلیم و تربیه، مدیران مکاتب، معلمان و فعالان تعلیمی) پرسیده شد که تشخیص دهند کدام گروپ اطفال در افغانستان بسیار آسیب پذیر می باشند؟ لست ذیل به عنوان اطفال آسیب پذیر و در معرض ترک شدن و منزوی شدن از ودر سیستم تعلیم و تربیه ارایه گردید. (لست به ترتیب حروف الفبا می باشد):

۱. اطفالی که تحت تاثیر جنگ و منازعه / درگیری قرار داشته اند
۲. اطفالی که تحت تاثیر مواد مخدر قرار داشته اند
۳. اطفال اقلیتهای نژادی، زبانی، اجتماعی و مذهبی
۴. اطفالی که دارای پیشینه ضعیف اقتصادی هستند
۵. اطفالی که مشکل حقوقی دارند/ اطفالی که در محابس (Prison) می باشند.
۶. اطفالی که در ساحات بسیار دور از مکاتب زندگی می نمایند-مثلاً دهاتی که فاقد مکتب هستند.
۷. اطفالی که در روی سرک ها زندگی می کنند/ اطفال بی خانمان
۸. اطفالی که از بی توجهی، واگذاری و سوء استفاده رنج می برند
۹. اطفالی که دارای معلولیت هستند و از وضعیت های صحتی ناتوان کننده رنج می برند
۱۰. دختران
۱۱. اطفال کوچی
۱۲. اطفال کارگر

”فراگیر“ به معنای این است که ما معلمان مسئولیت داریم تا تمامی حمایت های موجود از قبیل (مقامات مکتب، مردم، خانواده ها، اطفال، نهادهای تعلیمی، خدمات صحتی، رهبران اجتماعات مردمی و غیره ...) را جستجو نماییم تا بتوانیم اطفالی را که از مکتب بازمانده اند بیابیم و برای کلیه آنها تسهیلات آموزشی فراهم نماییم.

علاوه بر این، در برخی اجتماعات ممکن است که تمام اطفال در مکاتب شامل شوند، ولی هنوز هم ممکن است بخشی از این اطفال از مشارکت و یادگیری در صنف محروم شوند. به عنوان مثال آنها می توانند اطفالی باشند که:

- درس و تعلیم را می آموزند ولی مجبورند کتابهایی را بخوانند که به زبان مادری خودشان نمی باشند
- کسانی که از آنها هیچگاه خواسته نشده تا در فعالیت ها سهم بگیرند
- کسانی که به هرگز پیشنهاد نشده که در تا سهم بگیرند
- کسانی که تخته سیاه و یا کتاب درسی را نمی بینند و یا اینکه صدای معلم را نمی شنوند
- کسانی که به درستی شنیده نمی توانند
- کسانی که مشکل گفتاری دارند (لکنت زبان)
- کسانی که به خوبی یاد نمی گیرند و هیچ وقت هم کوشش نشده که به آنها کمک شود

اینگونه اطفال ممکن است که در آخر صنف بنشینند و به زودی همه شان ترک تعلیم نموده (از مکتب خارج شوند). به عنوان معلم، وظیفه ما این است که محیطی را بسازیم تا همه متعلمین بخواهند و بتوانند آموزش ببینند، همه اطفال احساس خوشایندی داشته و خودشان را در صنفها و مکاتب شامل سازند.

آموزش دوستانه چیست؟

بسیاری از مکاتب در حال تبدیل شدن به محیط آموزشی دوستانه برای اطفال می باشند، جایی که اطفال حق دارند در حد تمام توانایی های بالقوه خودشان و در یک محیط امن و خوشایند آموزش ببینند. هدف این است که مشارکت و یادگیری در صنوف درسی بهبود پیدا کند نه اینکه تنها به مضمون درسی و امتحانات تمرکز گردد. محیط آموزشی "دوستانه برای اطفال" بسیار مهم است ولی کافی نمی باشد.

اطفال به مکتب می آیند تا آموزش ببینند، ما معلمان نیز همیشه در حال یادگیری هستیم. ما همواره مسایل تازه ای درباره جهان یاد می گیریم تا به متعلمین خود آموزش دهیم، ما یاد می گیریم تا بتوانیم به صورت موثر و دلچسب تر تدریس نماییم. بنابراین متعلمین یاد می گیرند که چگونه بخوانند و حساب نمایند ما نیز خیلی چیزهای تازه از متعلمین خود یاد می گیریم. این بسته آموزشی نیز یک گام به سوی جلو و در راستای این هدف می باشد.

یک محیط «آموزشی دوستانه»، «دوستانه برای طفل» و همچنین «دوستانه برای معلم» می باشد. این موضوع بر اهمیت متعلمین و معلمان که با یکدیگر به عنوان یک اجتماع آموزشی کار می کنند تاکید می کند. اطفال را در مرکز توجه یادگیری قرار می دهد و مشارکت فعال آنها را در پروسه آموزش تشویق می نماید. این مساله نیازها و منافع ما را به عنوان معلم برآورده کرده و ما را قادر می سازد تا به تمام اطفال بهترین آموزش ممکن را فراهم نماییم.

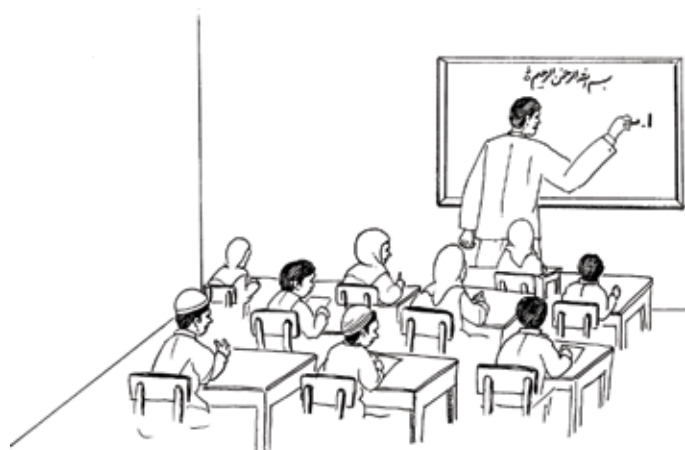
مکاتب دوستانه برای اطفال (CFS) از یک مکتب به مکتب دیگر، از یک ولسوالی به ولسوالی دیگر و همچنین از یک کشور به کشور دیگر متفاوت به نظر می رسند، ولی کلیه این مکاتب بر اساس 6 وجه و اصل مشابه بنیان نهاده شده است که عبارتند از:

۱. مبتنی بر حقوق و فراگیر بوده و از اطفال استقبال می کند
۲. موثر می باشند - و تمرکز بر رشد فکری، اجتماعی، عاطفی و فیزیکی تمام اطفال دارد
۳. سالم، امن و حامی هستند
۴. ساسیت جنسیتی (جنس) و متوجه ضرورت های هر دو جنسیت می باشند
۵. مبتنی بر اجتماع و متمرکز به خانواده
۶. پالیسی ها و سیستم های دوستانه برای اطفال نظارت و ارزیابی دوستانه برای اطفال، نصاب های رسمی و سیستم های حمایتی دوستانه برای اطفال .

لازم است بدانیم که هیچ مکتبی برای اطفال دوستانه نیست مگر اینکه فراگیر باشد و هیچ مکتبی فراگیر نیست مگر اینکه برای اطفال دوستانه باشد و هیچ مکتبی نمی تواند آموزش و تعلیم با کیفیت فراهم نماید مگر اینکه فراگیر و دوستانه برای اطفال باشد.

فعالیت عملی: آشنایی با صنوف فراگیر و آموزش دوستانه

به نظر شما کدام یک از صنوف ذیل فراگیر و دارای آموزش دوستانه می باشد؟



صنف الف.

60 متعلم در یک صنف بر روی چوکی ها نشسته اند و میزهای تحریر درمقابل آنها قرار دارد، کتابچه های تمرین آنها باز است و در دست شان قلم دارند. معلم سئوالهای ریاضی از کتاب صنف سوم را بر روی تخته می نویسد و سعی می کند آنچه را که می نویسد دقیقاً همان سوال کتاب درسی باشد. حالا اطفالی که درست راست صنف قرار دارند آنچه را که معلم بر روی تخته نوشته در کتابچه های تمرین خود می نویسند در حالیکه اطفالی که در سمت چپ قرار دارند باید منتظر بمانند تا معلم از پیش آنها کنار رود تا بتوانند ببینند که او چی نوشته و آنرا در کتابچه های تمرین بنویسند. در هنگامی که معلم تمرین را بر روی تخته می نویسد سئوال می کند « آیا شما سئوالهایی را که من بر روی تخته می نویسم یادداشت می کنید؟ » « همه جواب می دهند: « بلی معلم صاحب».



صنف ب.

اطفال بر روی زمین در گروههای کوچک نشسته اند و معلم صنف سوم به آنها اشکال را تدریس مینماید. در یک گروه اطفال در مورد اشکال هندسی صحبت می کنند و معلم به آنها بعضی چیزهای معمولی و گرد مثل توپ و چوری و حتی نخود ها را که معلم از خود متعلمین خواسته بود تا از خانه بیاورند، نشان می داد، اطفال اشیاء را با دست لمس می کردند و بعداً « یکجا کار می کردند تا چیزهای دایره شکل دیگر را لست کنند، در گروه دیگر، تعدادی از اطفال شاخه های چوبی لوله شده را در دست دارند. آنها چوبها را در روی زمین گذاشته تا آنها را به شکل مربع در بیاورند، یک طفل که مشکل شنوایی دارد، در حالی که به معلم خود لبخند می زند، یک چوب را اضافه می نماید تا مثلث بسازد. معلم هم به او لبخند می زند و به او می گوید « بسیار خوب» و کوشش می کند تا طفل حرکت لبهای وی را هنگام سخن گفتن ببیند. خواهر کلان یکی از اطفال که برای مدت یک هفته به صورت رضاکار در صنف همکاری می کند به علامت تحسین بازوی دختر متعلم را می فشارد و سپس روی خود را بر می گرداند تا به شاگردی که در ساختن شکل جدید دچار مشکل است، کمک نمایند.

حالا به سوالهای ذیل جواب دهید:

- به باور شما کدام یک از دو صنف فوق فراگیر و دارای آموزش دوستانه می باشد؟
- در چه زمینه هایی صنف مورد نظر فراگیر و دارای آموزش دوستانه می باشد؟ لطفاً جدول ذیل را خانه پوری نمایید.

خصوصیات صنفهای فراگیر و دارای آموزش دوستانه (جدول 1. الف)

صنف سنتی	صنف فراگیر و دارای آموزش دوستانه
روابط بین معلم، دستیار معلم و اطفال	
چه کسی در صنف می باشد؟	
طریقه نشستن	
مواد آموزشی	
منابع	
ارزیابی	

در آخر رساله شما متوجه خواهید شد که ما جدول خود را چطور خانه پوری کرده ایم.

جدول خودتان را با یکی از همکاران خود مقایسه نمایید، ویژه گی ها و خصوصیات در این دو صنف بسیار با یکدیگر فرق دارند، بنابراین دوستان ما به ما در مورد نوع محیط آموزشی در این دو مثال توضیح خواهند داد.

جدول فوق پاره ای از ویژه گی های صنف آموزش دوستانه را به نمایش گذاشته است و شما ممکن است در مورد خصوصیات بیشتری فکر نمایید. بخش « روابط » به طور خاص از اهمیت بیشتری برخوردار می باشد، دریک صنف فراگیر ما به عنوان معلم نیازمندیم تا روابط نزدیکی را با اطفال خود برقرار نماییم و تا جایی که می توانیم آنها را حمایت کنیم به طوری که هر طفل بتواند تا حداکثر ممکن یاد بگیرد.

فعالیت بازتابی: وضعیت و موقعیت من چگونه است؟

در مورد اجزای یک صنف فراگیر و با رویکرد آموزش دوستانه که در فوق بدان اشاره شده است فکر کنید و از خودتان سوالات ذیل را بپرسید:

- من با چه نوع صنفی کار می کنم؟
- چه تغییراتی را می توانم ایجاد کنم تا صنف من بیشتر فراگیر و دوستانه شود؟
- چطور می توانم مضامینی را که تدریس می نمایم جذاب تر کنم تا اطفال دوست داشته باشند در مورد آنها بیشتر یاد بگیرند؟
- چطور می توانم صنف خود را طوری تنظیم کنم تا تمام متعلمین به طور یکسان و با یکدیگر آموزش ببینند؟
- چه کسانی می توانند به من در ایجاد یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال کمک نمایند (به عنوان مثال، مدیر مکتب، سایر معلمان، متعلمین صنف، والدین و یا رهبران محلی)؟
- چه کسانی می توانند در صنف در مورد سایر منابع موجود در میان مردم راجع به تدریس و یادگیری به من کمک نمایند؟ (بزرگسالان و اطفال).

اجزای مهم یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال کدامند؟

همانطوری که در کنوانسیون حقوق اطفال که تقریباً تمامی کشورهای جهان آن را تصویب نموده اند، همه اطفال حق دارند تا بیاموزند، قانون اساسی افغانستان در سال (1382) میلادی و قانون معارف افغانستان در سال (1385) میلادی نیز این اصل را پذیرفته و تایید کرده اند. به هر حال همه اطفال بدون در نظر داشت شرایط جسمی، ذهنی، اجتماعی، احساسی، زبانی و سایر موارد مشابه می توانند آموزش ببینند. این مساله دربرگیرنده اطفال دارای معلولیت، اطفال کارگر روی سرک، اطفال کوچی و ساحات دورافتاده، اطفال اقلیت های زبانی، نژادی و یا فرهنگی، اطفال مصاب به بیماری ایدز و اطفال سایر ساحات و گروه های حاشیه نشین و محروم می گردد.¹ علاوه بر این، وقتی که تمام اطفال می توانند یاد بگیرند ممکن است که آنها چیزهای یکسان را در یک زمان، به میزان مشابه و با نتایج یکسان یاد نگیرند. ولی این مساله کاملاً طبیعی و قابل قبول می باشد و نباید منتج به تکرار صنوف و یا ترک تعلیم و خروج از مکتب گردد.

با وجود تفاوت های فردی فراوان، اطفال نیازمندند که به شیوه های مختلف آموزش ببینند ولی نه به شکل کاپی کردن معلومات تخته در کتابچه های خودشان؛ بخاطر اینکه کاپی کردن از تخته صنف احتمالاً یکی از کم اثرترین شیوه های یادگیری برای اطفال می باشد، راجع به ایجاد صنف های فراگیر با استفاده از روش آموزش دوستانه در رساله 4 این مجموعه آموزشی بیشتر آشنا می شویم.

تدریس و آموزش اطفالی که دارای پیشینه یا سوابق و توانمندی های مختلف می باشند، غالباً یک چالش می باشد. بنابراین ما نیاز مندیم که بفهمیم **چطور** به اینگونه اطفال تدریس نماییم. در آموزش های مخصوص معلمان تمام چیزهایی را که در تدریس به آن نیاز داریم، یاد نمی گیریم. بنابراین ما نیز نیاز مندیم که با مشاهده و صحبت با معلمان باتجربه، از طریق اشتراک در ورکشاپ ها، خواندن کتابها و با جستجو در سایر منابع مثل این مجموعه آموزشی یاد بگیریم. سپس ما نیاز مندیم آنچه را که در صنوف یاد می گیریم، تمرین نماییم. بنابراین یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال تنها برای انکشاف تمامی اطفال مورد نیاز نمی باشد، بلکه برای انکشاف حرفه ای خود ما به عنوان معلم نیز مفید می باشد.

در یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال، همه دارای این دیدگاه مشترک هستند که اطفال باید با هم بازی و کار نمایند. آنها معتقدند که نیازهای آموزشی باید فراگیر و پاسخگو به مسایل جنسیت (جندر) و عادلانه باشد، بنابراین دختران باید از حقوق و فرصت های مشابه با پسران برخوردار باشند. نیازهای آموزشی باید بدون تبعیض، حساس به کلیه فرهنگها و ادیان/مذاهب بوده و همچنین مرتبط با زنده گی روزمره اطفال و خانواده هایشان باشد. معلمان، مدیران مکاتب و متعلمین باید به زبانهای مختلف، زمینه های فرهنگی، موقعیتهای و توانایی های یکدیگر احترام گذاشته و از آن استقبال نمایند.

یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال به آنها مهارتها و شیوه های سالم زنده گی کردن را می آموزاند به طوری که آنها بتوانند تصامیم آگاهانه اتخاذ نموده و خودشان را از بیماری و صدمه حفاظت نمایند. دریک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال، زخم زبان/توهین وجود ندارد، (برای کسی نام مسخره کننده نمی گذارند، فحش و دشنام نیست و مزاحمت و ریشخند کردن نیز وجود ندارد.)، مجازاتهای فزیک/بدنی (چوندوک گرفتن، سیلی زدن، زدن با چوب به قسمت پشت سورین و سایر اشکال مجازات خشن و سنگین) قابل قبول نیست، به زبان دیگر هیچگونه آزار و سوء استفاده از طفل وجود ندارد.

دریک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه معلمان، مدیران مکاتب، اطفال، خانواده ها و مردم به متعلمین کمک می نمایند تا در محیط داخل و خارج از صنف تعلیم و آموزش ببینند. در داخل صنف نه تنها معلمان بلکه خود متعلمان نیز برای یادگیری و فعالیت هایی که در آن اشتراک می کنند، مسئول می باشند؛ زیرا در یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال، آموزش با خواسته ها و آرزوهای اطفال برای آینده خودشان ارتباط دارد و برای زنده گی روزمره آنها قابل فهم و معنا دار می باشد. آنچه را می توان فهمید این است که آموزش به اطفال کمک می کند همانطوری که دانش آنها بیشتر می شود آرزوهای آنها نیز بیشتر می شود و آنها می توانند بسوی زنده گی آینده خودشان حرکت نمایند که از وضعیت فعلی آنها و حتی از زنده گی که والدین آنها داشته است نیز بهتر خواهد بود.

محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال، نیازها، منافع و آرزوهای ما معلمان را نیز مورد توجه قرار می دهد بطوری که برای ما فرصتهایی را فراهم می نماید تا نحوه تدریس بهتر را بیاموزیم. چنین محیط آموزشی بهترین منابع ممکن برای تدریس را برای ما فراهم می کند و موفقیت ما را در امر تدریس از طریق پاداش و تقدیر مناسب تحسین می نماید.

فعالیت عملی: محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال چیست؟

با همکاران خودتان آنچه را که فکر می کنید از اجزای مهم یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می باشد بحث نمایید. یک صنف، مکتب و سایر جاهایی که اطفال در آن تعلیم می بینند و مطابق با معیارهای محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می باشد.

- درختی را همراه با ریشه های آن بر روی یک سطح بزرگ (مثل تخته یا پوستر) رسم نمایید.
- از همکاران خودتان بخواهید که یک ویا دو خصوصیتی را که آنها احساس می کنند دریک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال مهم است بر روی شاخه های مختلف درخت بنویسند. به تصویر شماره (1. ب) بنگرید.
- رسامی درخت خود را با رسامی آخرین کتاب مقایسه نمایید (1. ب.آی) و ببینید که آیا کدام خصوصیت فراموش شده است یا نه؟
- سپس از خودتان سوال کنید که چه خصوصیتی را مکتب و صنفهای ما دارا می باشد و برای کدام ویژه گی ها باید بیشتر کار کنیم؟ و چطور می توانیم صنف و مکتب خود را بهبود بخشیم تا به یک محیط فراگیر و دوستانه برای اطفال تبدیل شود؟ خصوصیات « فراموش شده» را بر روی ریشه های مختلف درخت بنویسید. به مثال آخر این کتاب مراجعه نمایید (تصویر 1. ب. آی).

به خاطر داشته باشید: تبدیل شدن و تغییر از یک صنف و مکتب سنتی به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال یک اتفاق ساده نیست، بلکه یک پروسه می باشد و در مدت یک شب به وجود نمی آید و نیاز به وقت و کار گروهی دارد.

منافع یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال کدامند؟

منافع برای اطفال

- از طریق یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال، جدا از میان چیزهای دیگر متعلمین یاد می گیرند که چگونه:
- اعتماد به نفس بیشتر داشته باشند.
 - عزت نفس بهتری را برای خودشان ایجاد نمایند.
 - به خود و دستاورد هایشان افتخار نمایند.
 - در داخل و خارج از مکتب مستقل بودن را یاد بگیرند.
 - سوالهای خوب بپرسند.
 - مشاهده کننده خوبی باشند.
 - خلاق تر باشند.
 - ارتباطات و مهارت‌های شخصی خودشان را بهبود بخشند.
 - شیوه و طریقه یادگیری خودشان را بهبود بخشند.
 - آنچه را که همه روزه در مکتب یاد می گیرند بفهمند و آنرا تطبیق نمایند. (به عنوان مثال در بازی و در خانه های خودشان)
 - با همصنفی ها و معلمان خودشان به صورت خوشایند و سازنده برخورد داشته باشند.
 - برای زبان مادری خودشان ارزش قایل باشند
 - همانطوری که به دیگران احترام می گذارند، احترام به خودشان را نیز یاد بگیرند.
 - فرهنگها و سنتهای مختلف را تحسین نمایند.
 - پیشینه ها/ سوابق و توانایی های متنوع را استقبال نمایند.
 - از بودن با دیگران که با خودشان تفاوت دارد، لذت ببرند به شمول اینکه چطور در مقابل این تفاوتها و پذیرش آن حساس باشند.
 - چگونه با یکدیگر بیاموزند صرف نظر از پیشینه و توانایی های دوستان و همصنفی هایشان ، برای روابط خودشان ارزش قایل باشند.

منافع برای معلمان

- معلمان نیز منافع مهمی را از طریق تدریس در محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال بدست می آورند که به شرح ذیل می باشند:
- فرصتهای بیشتری خواهند داشت تا شیوه های جدید برای تدریس شاگردان مختلف را بیاموزند،
 - یادگیری چگونگی جستجوی نظریات جدید از طریق برقراری روابط با سایر همکاران معلم چه در داخل مکتب و چه خارج مکتب، این فعالیت از طریق شبکه های ارتباطی معلمان فراهم می گردد.
 - دریافت کمکهای ارزشمند از والدین و اعضای اجتماعات مردمی
 - دریافت دانش جدید مانند شیوه های مختلف یادگیری و تدریس برای اطفال.
 - یادگیری چگونگی پیدا کردن راه حلها و غلبه بر چالشها برخلاف اینکه فقط مشکلات و موانع را ببینند.
 - ابداع و استفاده از روش ها و رویه های مثبت در برخورد با اطفال (و خانواده هایشان) و همچنین به هنگام رویارویی با موقعیت های چالش آور.
 - اخذ نظریات مثبت از شاگردان از طریق طرح ایده های جدید
 - هنگامی که کلیه شاگردان تا حد عالی ظرفیت خود در مکتب موفقیت کسب کنند، آنگاه معلمان احساس موفقیت بیشتر خواهند داشت.
 - می توانند رضاکاران بیشتری را در صنف خودشان داشته باشند تا با آنها کمک و همیاری نمایند (که می توانند حجم کاری آنها را کم نماید)، بخاطر اینکه والدین، برادر و خواهران بزرگتر و سایر اعضای اجتماعات مردمی وقتی که بفهمند آنچه را اطفال در مکاتب یاد می گیرند برای خود اطفال، والدین آنها و انکشاف جامعه مهم می باشد، بیشتر تمایل به همکاری دارند.

• معلمان کشف خواهند کرد که تدریس یک امتیاز و خوشی است نه یک وظیفه روزمره و دلگیر. به هر حال به خاطر داشته باشید که ” موفقیت همه اطفال“ ضرورتاً به معنای کامیابی در امتحان کتبی مکتب نمی باشد و به معنای پذیرش تنوع در شیوه های مختلف یادگیری اطفال و همچنین چگونگی نشان دادن موفقیت خودشان در پروسه آموزش می باشد، به عنوان مثال وقتی که آنها بجای جواب دادن به سوالات در امتحانات با موفقیت یک مفهوم را در صنف و در برابر معلم تشریح کرده و بکار می برند از اهمیت بیشتری برخوردار است.

منافع برای والدین:

- والدین بواسطه برخورداری از محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال:
- درمورد چگونگی تعلیم و آموزش فرزندان خودشان بیشتر یاد می گیرند.
- یاد می گیرند که چطور به صورت شخصی در یادگیری فرزندانشان سهیم شده و در کمک به یادگیری اطفال خودشان احساس مسئولیت بیشتر کنند.
- وقتی که معلمان از والدین در مورد نظریات آنها در قبال اطفال می پرسند، یاد می گیرند که چطور تجارب خودشان را با دیگران تقسیم نمایند.
- احساس می کنند که با ارزش هستند و خودشان را به عنوان شریک در فراهم آوری آموزش با کیفیت و ایجاد فرصتها برای اطفال شان قلمداد می کنند.
- یاد می گیرند که چطور با استفاده از تکنیک هایی که معلمان در درون مکتب استفاده می کنند، به فرزندان خود در درون خانه کمک نمایند.
- یاد می گیرند که چطور با دیگران در اجتماع برخورد و مراوده نمایند.
- یاد می گیرند که چطور مشکلات یکدیگر را درک نموده و برای آن راه حل پیدا نمایند.
- و آنچه که از اهمیت فراوانی برخوردار است، اینکه آنها می دانند که اطفالشان تحت آموزش با کیفیت قرار دارند.

منافع برای مردم اجتماع :

- یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال ممکن است که برای مردم اجتماع نیز منافی داشته باشد که عبارتند از:
- از اینکه اطفال بیشتر به مکتب می روند و تحت آموزش قرار می گیرند احساس افتخار می کند.
- درک می کند که اطفال برای تقبل مسئولیت های رهبری جامعه در آینده آماده می گردند که سبب انکشاف و رفاه اجتماع می گردد.
- در اجتماع مربوطه، بروز مشکلات اجتماعی بالقوه، مانند جرایم خفیف و تخلفات مربوط به نوجوانان کاهش می یابد.
- در فعالیت های مکتب بیشتر بیشتر درگیر می شوند و بدین سبب روابط بهتر بین مکتب و آنها شکل می گیرد.

فعالیت عملی: چالشهای پیش روی یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال کدامند؟

با تمام این خوبی ها که ذکر شد، پس چرا همه مکاتب دارای محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال نمی باشند؟ و نمی توانند به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال تبدیل شوند. برای هر مانع راه حل های لازم را جستجو و شناسایی کنید.

۱. ایجاد تغییر نیازمند صرف انرژی، فکر باز و اراده می باشد. اگر معلمان مسئولیتهای فراوان داخلی و یا وظایف متعدد غیر تدریسی و اداری در مکتب دارند، مثلاً، اشتراک در جلسات متناوب، آنها ممکن است احساس خستگی کنند و وقت و انرژی کافی برای تطبیق تغییر نداشته باشند.

راههایی غلبه بر این مانع :

- الف. _____
- ب. _____
- ج. _____

۲. معلمان نمی دانند که یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال چیست، و یا اینکه فکر می کنند منابع کافی برای ایجاد چنین محیط در اختیار ندارند

راههایی غلبه بر این مانع:

- الف. _____
- ب. _____
- ج. _____

۳. والدین و حتی معلمان ممکن است که منافع محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را درک نکنند و نگران هستند که شامل سازی تمام گروههای اطفال در مکتب به صورت منفی بر آموزش فرزندان آنها تاثیر بگذارد.

راههایی غلبه بر این مانع:

- الف. _____
- ب. _____
- ج. _____

یادگیری از طریق تجربه: شامل سازی و ادغام اطفال دارای معلولیت (یک نمونه از مکاتب تحت آزمایش برای تعلیم و تربیه فراگیر در کابل)

من می خواهم به شما در مورد یک طفل در صنف خودم صحبت کنم. او 12 سال دارد و ناشنوا می باشد، وقتی او به صنف من آمد، واقعاً زبان قابل فهمی برای برقراری ارتباط نداشت و تنها تعداد اندکی از اشارت را بلد بود که خارج از اعضای خانواده وی مفهوم آنرا درک نمی کردند. سال قبل این طفل به پروگرام ما پیوست در ابتدای پروگرام خانواده وی چندان اطمینان نداشتند که آیا درست است که یک طفل ناشنوا را به مکتب روان کرده اند؟ و نگران بودند که سایر اطفال او را اذیت نمایند. خانواده طفل نمی دانستند که ممکن است این طفل ناشنوا را معلم درک کند و به همین دلیل نپذیرفته بودند که وی را به مکتب روان کنند. ولی تیم کاری ما بسیار با خانواده وی بخصوص پدرش صحبت کردند، زیرا پدرش به این نظر بود که فرزندش خیاط شود و هیچ وقت فکر نکرده بود که این طفل به تعلیمات رسمی نیازمند است. پدر این طفل می گفت: "مقصد از فرستادن این طفل به مکتب چیست؟ این طفل ممکن است که چه چیزی را یاد بگیرد؟ این طفل نیاز دارد که مهارتهای حرفوی را یاد بگیرد و این کافی می باشد. من تحصیل کرده نیستم و زنده مانده ام او نیز چنین خواهد شد."

بعد از اینکه قناعت پدر را حاصل کردیم، وی در نهایت موافقت نمود که فرزند ناشنوای خودش را به مکتب روان کند ولی خودش نمی خواست در هیچگونه آموزش که برای والدین برگزار می شود، شرکت نماید؛ زیرا وی می گفت که برای این کار بسیار سالخورده و پیر است و اگر همسر وی در این پروگرامها اشتراک کند، برای خانواده وی ننگ و عار بشمار می رود. به هر حال پسر کلان وی موافقت نمود که بجای پدر و مادر خودش به صورت رضاکارانه در جلسات ما اشتراک نماید، خود این پسر صنف 7 در همان مکتب بود. او برای حمایت از برادر کوچکش در آموزش های خاص والدین اشتراک می نمود. بزودی این پسر در مورد راههای مختلف برقراری ارتباطات با برادرش علاقمند شد و خواستار این شد تا زبان اشاره را یاد بگیرد. اکنون او می تواند به راحتی با برادرش ارتباط برقرار نماید و وی را در درسهایش کمک نماید. او تمامی علایم زبان اشاره را نمی داند؛ ولی به هر طریقی راهی را برای برقراری ارتباط با برادر ناشنوای کوچک خودش پیدا کرده است.

در آغاز پسر نوجوان ناشنوا بسیار از سایر اطفال و محیط جدید نگران بود و وقتی با زبان اشاره صحبت می کرد و درخواست کمک می کرد، خجالت می کشید. او در مورد مقررات مکتب چیزی نمی دانست و بعضی اوقات شیطنت می کرد، اگرچه به زودی آنرا یاد گرفت. او اکنون اعتماد به نفس دارد و علاقمند به این است که چیزهای جدید را یاد بگیرد و تمامی تکالیف خانگی خود را که معلم به وی داده است انجام می دهد. او در تمامی مراسم های مختلف در مکتب اشتراک می کند و حالا می داند که چطور بخواند و بنویسد.

او همه روزه به مکتب به می آید حتی وقتی که مریض است، چون فکر می کند رفتن به مکتب به وی کمک می کند تا زنده گی خودش را تغییر دهد او می گوید که: "حالا من دوستانی دارم و برای برخی کارها در خانه و صنف مسئول هستم؛ زیرا من کلان سال ترین متعلم در صنف هستم. حالا من می توانم در خانه نقشی بازی کنم و آنها به من احترام می گذارند و من هم یاد گرفتم به آنها احترام بگذارم، اگرچه آنها زبان اشاره را نمی فهمند، ولی آنها رفتار خودشان را در قبال من تغییر داده اند. من از اینکه ناشنوا هستم خوشحالم و امیدوارم که سایر والدین نیز در مورد اطفال ناشنوای خودشان به صورت مثبت فکر کنند و از آنان حمایت نمایند، آرزوی من این است که درس ام را تمام کنم و شغل مناسبی بیابم". اکنون خانواده وی بسیار خوشحال هستند و او را در هرکاری که انجام می دهد تشویق می کنند.

"حالا آنها به من احترام می گذارند..."

برگرفته از نوشته ای به قلم کریمه یوسفی

موضوع شماره 6 نامه های خبری آسیا EENET

[/http://www.idp-europe.org/eenet](http://www.idp-europe.org/eenet)

ابزار ۱,۲ اکنون ما در چه وضعیتی هستیم؟

آیا مکتب ما یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می باشد؟

بسیاری از مکاتب در حال تبدیل شدن به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می باشند و منافع چنین کاری را برای معلمان، اطفال، والدین و اجتماع خودشان می بینند. برای ایجاد چنین محیطی در قدم نخست باید تشخیص داد که محیط مکتب تا چه حد فراگیر و دوستانه است. بنابراین، شما می دانید که برای تبدیل شدن کامل به چنین محیطی چه گامهای بعدی را باید بردارید؟ فهرست ذیل به شما کمک خواهد کرد تا مکتب خودتان را ارزیابی نمایید، سپس آنرا به صورت صادقانه خانه پوری نمایید و در کنار هر گزینه که اکنون مکتب شما دارا می باشد، یک علامت چک (☑) بگذارید و نگران نباشید از اینکه گزینه های زیادی علامت چک نداشته باشد. از طریق این بسته آموزشی ما می توانیم در این موارد با یکدیگر کار کنیم. بعد از تکمیل کردن این ارزیابی شما معلوماتی دارید که می توانید با آن پلان گذاری و تطبیق یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را در مکتب خودتان آغاز نمایید. در ابزار بعدی این جزوه در مورد چگونگی انجام این کار توضیح داده شده است.

چرا ما نیازمند تغییر می باشیم؟

ما نیاز داریم تا رویه ها و سیستم تعلیم و تربیه خودمان را تغییر دهیم، بخاطر اینکه:

- _____ هنوز میلیونها طفل شامل مکتب نمی باشند (در افغانستان بیش از 6 میلیون طفل خارج از مکتب مانده اند)
- _____ میلیونها طفل شامل مکتب هستند، ولی نمی توانند در حد اعلاى توانمندی های خودشان بیاموزند.
- _____ میلیونها طفل هنوز مورد بدماشی و بدرفتاری قرار می گیرند، مورد تبعیض قرار گرفته و در مکتب ناراحت هستند (از پروسه تعلیم دور مانده اند)
- _____ میلیونها طفل قادر نیستند تا تعلیمات ابتدایی خودشان را تکمیل نمایند.
- _____ میلیونها طفل ممکن است که تعلیمات ابتدایی خودشان را تکمیل نمایند ولی نمی توانند وارد مرحله تعلیمات متوسطه شوند.
- _____ مکاتب امروزه به شکل کامل نمی توانند به نیازهای متعلمین، خانواده هایشان و اجتماع پاسخگو باشند.
- _____ مکاتب امروزه به شکل کامل نمی توانند سبب انکشاف شناختی، احساسی/عاطفی، اجتماعی، ذهنی و جسمی اطفال شوند.
- _____ بخاطری که مکاتب امروزه متعلمین را به صورت کامل برای موفقیت در زنده گی نمی توانند آماده نمایند.

فعالیت عملی: خودآزمایی محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال
مکتب شما برای ایجاد یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه چه می کند؟

پالیسی های مکتب و حمایت اداری مکتب شما:

دارای دیدگاه و رسالت و پالیسی هایی در مورد تعلیم و تربیه فراگیر و دوستانه برای اطفال به شمول پالیسی ضد تبعیض می باشد.

دارای یک لست کامل از تمامی متعلمین در اجتماع مربوطه می باشد. این لست حاوی اسامی اطفالی است که در مکتب ثبت نام کرده اند و همچنین شامل معلومات شخصی در مورد اطفالی که خارج از مکتب هستند، اطفالی که ترک تعلیم کرده اند و علت ترک تعلیم آنها می باشد.

کمپاینهای تبلیغات منظم را برای تشویق والدین نسبت به ثبت نام اطفال در مکاتب به راه می اندازد و بر ثبت نام تمام اطفال در مکاتب تاکید نموده و از آن استقبال می نماید.

دسترسی به کاپی کنوانسیونها، قوانین و پالیسی هایی دارد که موضوعات مرتبط به تعلیم و تربیه فراگیر برای اطفال دارای پیشینه/ سوابق و توانایی مختلف را مورد بررسی قرار داده است.

می داند که چه سازمانهای تخصصی، گروههای مدافعه و سازمانهای مردمی دارای منابع برای تعلیم و تربیه فراگیر می باشند و از آن حمایت می کنند.

به طریقی معین نشان می دهد که مدیران مکتب و معلمان ماهیت و اهمیت تعلیم و تربیه فراگیر را درک می کنند. از مواردی که بر سر راه ایجاد و انکشاف یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال در مکتب مانع ایجاد می کند، یک لست کامل تهیه کرده و برای غلبه بر آن نیز راه حل هایی تهیه نموده است.

از رویه ها و پالیسی های مکتب مانند مصارف و تقسیم اوقات روزانه که مانع دریافت آموزش با کیفیت برای برخی از دختران و پسران می گردد آگاه است و آنها را تغییر می دهد.

شرایطی را فراهم می کند تا معلمان با انعطاف پذیری بیشتر روشهای نوین تدریس را برای کمک به آموزش کلیه متعلمین به کار گیرند.

با اجتماعات مردمی ارتباط نزدیکی دارد، به نیازهای آنها پاسخگو می باشد و فرصتهایی را برای تبادل نظریات با آنها ایجاد می نماید تا سبب تغییرات مثبت در رویه های فراگیر شود.

به نیازهای کارمندان مکتب پاسخگو می باشد و آنها را استثمار نمی کند.

حمایت موثر، سرپرستی و میکانیسمهای نظارتی دارد به گونه ای که هرکسی در باره یادگیری مشارکت می کند و تغییرات را به رویه فراگیر مستند می سازد و همچنین در تصمیم گیری های آینده مورد استفاده قرار می دهد.

محیط مکتب مکتب شما:

سهولتهایی دارد که نیازهای تمامی متعلمین را برآورده می کند، مانند تشناب های جداگانه برای دختران و پسران (در صورتی که مکتب شما برای دختران و پسران مشترک می باشد) و جایگاه خاص برای متعلمینی که مشکل جسمی دارند.

دارای محیط پاک، سالم و خوشایند می باشد.

دارای سهولت مداوم تهیه آب صحتی و سالم برای متعلمین می باشد.

غذای سالم و مغذی را بین متعلمین و خانواده های آنها ترویج و تبلیغ می نماید.

دارای کارمندان اداری با سوابق متنوع و پیشینه های مختلف قومی، نژادی، توانایی های مختلف فیزیکی، مذهبی، زبانی، موقف اجتماعی-اقتصادی و غیره از زن و مرد می باشد و یا اینکه پلان استخدام چنین کارمندانی را دارد.

کارمندان و پرسونل اداری شامل معلمان همکار، مشاوران و معلمان دو-زبانه دارد که می توانند نیازهای آموزشی فردی متعلمین را شناسایی نمایند.

بر کارهای تیمی و گروهی در میان متعلمان و معلمان تمرکز می نماید.
با مقامات صحتی در ارتباط می باشد که به صورت دوره ای سلامت اطفال را چک و کنترل می نماید.

مهارتها، دانش و رفتارهای معلمان

معلمان:

می توانند معنای "فراگیر" و "تعلیم و تربیه" دوستانه برای اطفال" را تشریح نموده و برای محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می توانند مثالهایی را بیاورند.

اعتقاد دارند که تمام متعلمین به شمول دختران، اطفال فقیروغنی، اطفال اقلیتهای نژادی و زبانی، همچنین اطفالی که دارای معلولیت هستند می توانند آموزش ببینند و باید با یکدیگر به مکتب بروند.
در پیدا کردن اطفال واجب التعلیم که جذب مکتب نشده اند شامل می باشند و کوشش می کنند که آنها را در مکاتب نام نویسی یا ثبت نام نمایند.

درمورد بیماریهایی که سبب معلولیتهای احساسی (SENSORY) جسمی و اختلال در یادگیری می شود، آگاهی دارند و می توانند به متعلمین مریض برای درمان مناسب کمک نمایند.
اطفال همراه با سایر کارمندان اداری سالانه از نظر طبی باید چک عمومی شوند.
از تمام متعلمین توقعات بالا ولی واقعی دارد و آنها را تشویق می کند تا تعلیمات را در مکتب خودشان تکمیل نمایند.

از منابع موجود برای کمک به اطفالی که دارای نیازهای آموزشی خاص هستند، آگاه می باشند.
شاگردان را کمک می کند تا در مواد درسی تعصبات جنسیتی و فرهنگی را شناسایی کنند و آن را به شیوه های حساس فرهنگی اصلاح یا تعدیل نمایند.

نصاب درسی، درسها و فعالیتهای مکتب را بر اساس نیاز اطفالی که دارای توانایی ها و سوابق مختلف می باشند، اصلاح و تنظیم می نمایند.
از محتوا، زبان و استراتژیهای در تدریس خودشان استفاده می کنند که به تمام متعلمین برای یادگیری کمک می نماید.

می توانند یادگیری اطفال را به شیوه های مناسب و مقتضی نیازها و توانایی های آنها ارزیابی نمایند.
نسبت به یادگیری، سازگاری (Adapting)، آزمایش و تغییر، نظر مثبت دارند و استقبال می کنند.
قادر هستند که به عنوان تیم با سایر معلمان، اطفال، والدین، اعضای اجتماعات و همچنین مقامات تعلیم و تربیه کار نمایند.

مجاز هستند تا نظریات جدید و ابتکاری را تطبیق نمایند.

اجازه دارند تا از سایر منابع آموزشی (اضافی و تکمیلی) بجای کتابهای استندرد در صنف استفاده نمایند.

انکشاف معلم

معلمان:

_____ برای یادگیری مسایل جدید، به برنامه های داخل مکتب و یا برنامه های مکاتب خوشه یی (School Cluster) دسترسی دارند (توسط آموزش یا ترینگ ها).

_____ در ورکشاپها و یا کورس های ایجاد صنف و مکتب فراگیر و دوستانه برای اطفال اشتراک می کنند و به صورت منظم تحت آموزشهای تخصصی و پیشرفته قرار می گیرند.

_____ راجع به صنف فراگیر و دوستانه برای اطفال، برای معلمان دیگر، والدین و اعضای اجتماعات مردمی سخنرانی می نمایند.

_____ برای درک بهتر محتوای مضمون تدریس خودشان (مثل ریاضی، ساینس و زبان) مورد حمایتهای منظم قرار می گیرند.

_____ برای ایجاد و انکشاف مواد تدریسی و آموزشی مرتبط به محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال مورد حمایت های منظم قرار می گیرند.

_____ بوسیله مشاهدات منظم، نظارت و پلانهای سرپرستی از طرف مدیران مکتب مورد حمایت منظم قرار می گیرند. دارای ساحه کار و استراحت هستند که می توانند در آنجا موارد درسی را تهیه و نظریات خودشان را با دیگران در میان بگذارند.

_____ می توانند از مکاتب نمونه و مدل (Model) محیط آموزشی فراگیر و دوستانه اطفال بازدید نمایند.

متعلمان/شاگردان

_____ در جامعه تمام اطفالی که به سن مکتب هستند به صورت منظم در مکتب اشتراک می نمایند.

_____ تمام متعلمین دارای کتابهای درسی و مواد آموزشی می باشند که مطابق با نیازهای تعلیمی آنها می باشد. (به شمول کتابهایی به خط بریل (Braille) یا خط برجسته برای متعلمینی که دارای معلولیت بینایی می باشند).

_____ تمام متعلمین از طریق انجام ارزیابی های منظم، از قابلیت و عملکرد خود آگاهی داشته و می توانند پیشرفت خود را نظارت کنند.

_____ اطفال با توانایی ها و سوابق مختلف خودشان از فرصتهای برابر آموزشی برخوردار هستند و می توانند که به راحتی در محیط صنف و مکتب نظریات خودشان را بیان نمایند.

_____ تمام اطفال از فرصتهای برابر برخوردار می باشند تا در کلیه فعالیتهای مکتب اشتراک نمایند.

_____ تمام اطفال از فعالیتهای مکتب لذت می برند (به شمول تدریس شما)

_____ تمام فعالیتهای بر اساس نیازها و وضعیت اجتماعات مختلف تنظیم شده اند، بنابراین با زنده گی کلیه اطفال مرتبط می باشد.

_____ تمام اطفال به مکتب می آیند.

_____ اگر حضور اطفال در مکتب نامنظم باشد مورد پیگیری قرار می گیرند و اقدامات اصلاحی اتخاذ می گردد.

_____ به تمامی اطفال در مکتب برای تهیه رهنمودها و مقررات داخل صنف راجع به فراگیر بودن، عدم تبعیض، نفی خشونت و سوء استفاده کمک می گردد.

محتوای آکادمیک و ارزیابی

نصاب درسی، شیوه های تدریس مختلف مانند بحث و الگوسازی یا بازی کردن نقش (Role play) را مجاز می داند تا به شیوه های آموزشی مختلف بخصوص برای اطفال با نیازهای آموزشی خاص جواب گفته شود. محتوای نصاب درسی مرتبط با تجارب و زنده گی تمام متعلمین (هر چند توانایی ها و سوابق آنها با یکدیگر فرق نماید) در مکتب می باشد.

نصاب درسی، سواد آموزی، حساب و مهارتهای زنده گی را در مضامین درسی قرار می دهد. معلمان از منابع موجود محلی برای کمک به آموزش اطفال استفاده می نمایند و دانش جدید را به آنچه آنها قبلاً می دانستند اضافه می نمایند (توسیع ارزش دانش موجود و افزایش سطح دانش بر مبنای آن) مواد نصاب درسی دربرگیرنده تصاویر مثبت، عکسها، مثالها و معلومات درمورد افراد مختلف به شمول دختران و زنان، اقلیتهای قومی، افراد متعلق به گروههای مختلف اجتماعی و اقتصادی و همچنین اشخاص دارای معلولیت می باشد.

اطفالی که دارای مشکلات آموزشی هستند، فرصت خواهند داشت تا از درسهای اصلاح شده یا تعدیل یافته استفاده نمایند، تحت آموزش فوق العاده قرار گرفته و در جلسه امتحانات به آنها وقت اضافی داده شود (وقت اضافی به اطفالی داده می شود که دچار مشکل دیسلیکیه یا اختلال در نوشتن حروف دارند، اطفالی که به خط بریل یا برجسته می خوانند و می نویسند و همچنین اطفالی که از زبان اشاره برای ارتباطات استفاده می نمایند). نصاب درسی به زبانی است که اطفال در داخل و خارج مکتب از آن استفاده می نمایند (تعلیم و تربیه بر اساس زبان مادری).

نصاب درسی و مواد آموزشی ارزشهای مثبت مانند احترام، تحمل و دانش درمورد گروههای مختلف مذهبی، زبانی، قومی و فرهنگی که در اجتماع وجود دارند را ترویج می نماید. (واژه تبعیض انگشت نما نمودن گروههای اقلیت جلوگیری می نماید).

معلمان بجای تکیه به نمرات امتحانات، برای سنجش دانش، مهارتها و رفتار متعلمین خودشان، دارای ابزارهای ارزیابی مختلف می باشند (به شمول خودآزمایی متعلم).

مضامین خاص/ فعالیتهای فوق نصاب درسی

اطفالی که دارای معلولیتهای جسمی هستند، می توانند متناسب با نیازها و توانایی های فردی خودشان در بازی های جسمی اشتراک نمایند.

اطفالی که دارای معلولیت بینایی هستند، می توانند حرکت و جهت یابی (O&M)، فعالیتهای زنده گی روزمره (ADL) را یاد بگیرند و از بازی هایی که مناسب توانایی و نیازهای آنها است، لذت ببرند.

دختران از دسترسی و فرصتهای مشابه برای بازیهای فیزیکی (مانند وقت برابر برای بازی فوتبال) و سایر فعالیتهای فوق العاده همسان و برابر با پسران برخوردار می باشند.

تمام اطفال هنگامی که برای اولین بار وارد مکتب می شوند، می توانند به زبان مادری خودشان بخوانند، بنویسند و یاد بگیرند (تعلیم و تربیه بر اساس زبان مادری) و در صورت امکان به تطبیق این برنامه کمک نمایند. مکتب به اطفال سایر اقلیتهای دینی احترام می گذارد و اطفال در خلال روزهایی که در مکتب هستند، فرصت دارند تا درمورد عقاید مذهبی خودشان تحت آموزش قرار گیرند و به همین ترتیب در صورت امکان درمورد سایر مذاهب یاد بگیرند.

دسترسی دختران در بازی ها و ایجاد زمینه برای آنها در بازی های فیزیکی جدید

اجتماع محلی (community)

والدین و گروههای اجتماعی درمورد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال در مورد چنین محیطی معلومات داشته و قادر به ایجاد آن می باشند.

مردم اجتماع، مکتب را در شناسایی اطفال خارج از مکتب یاری می نمایند.

والدین و گروههای اجتماعی درمورد تطبیق محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال نظر می دهند و منابع مورد نیاز را تهیه می کنند.

مکتب معلومات مربوط به حاضری و پیشرفت شاگردان را در اختیار والدین قرار می دهد.

این لست خودآزمایی به شما و همکارانتان کمک می نماید تا برای ایجاد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال پلان گذاری نمایید. ابزار بعدی این رساله درمورد چگونگی این عمل شما را راهنمایی می کند، پس لطفاً این فهرست را فراموش نکنید و بخاطر داشته باشید که تطبیق سیستم محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال یک پروسه دوامدار می باشد. شما، همکارانتان، والدین و اعضای اجتماعات مردمی لازم است تا این فهرست را در اوقات مختلف سال بررسی نمایید تا بدانید آیا شما گام قابل قبولی برای تبدیل شدن به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال برداشته اید یا نه؟.

چطور مکتب ما می تواند به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال تبدیل شود؟

شما به سوال معلمی از مکتب دیگر که می پرسد، “برای تبدیل شدن به یک مکتب فراگیر و دوستانه برای اطفال به چه چیزهایی نیاز داریم؟” چگونه پاسخ می دهید. خواندن و بحث نمودن متن ذیل به شما نظریاتی می دهد که می توانید به این معلم جواب دهید.

فعالیت عملی: تبدیل شدن به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال دریک مکتب افغانی

مکتب عبدالغفور در مرکز ناحیه تجاری کابل واقع شده است، مدیر این مکتب پروگرامهای متعددی را برای بهبود کیفیت تعلیم و تربیه در مکتب انجام داده است.

درسال 1386 شمسی مطابق با 2008 میلادی وزارت معارف این مدیر را با نظریه تعلیمات فراگیر آشنا نمود، 10 معلم انتخاب شدند تا در ورکشاپ شرکت نمایند، این مکتب بعداً به اولین مکتب آزمایشی تعلیمات فراگیر و دوستانه برای اطفال در افغانستان تبدیل شد. این پروگرام به مدیر کمک نمود تا بتواند پلان خودش را تطبیق نماید و دسترسی به آموزش با کیفیت را برای تمامی شاگردانش فراهم نماید.

وی با ترویج روحیه اعتماد بین شاگرد و معلم آغاز نمود. برای تقویت ظرفیت معلمان خودش سمینارهایی را در هر ماه دومرتبه تدویر می نمود و خودش شخصاً سمینارها را نظارت و سرپرستی می نمود. اینگونه سمینارها تاثیرات مثبتی بر شیوه های تدریس معلمان و همچنین طریقه ارتباط آنها با شاگردان داشت. هدف دیگر این سمینار این بود که برای معلمان انجمنی ایجاد نماید که آنها بتوانند تجاربشان را با یکدیگر در میان گذاشته و دانش خودشان را افزون نمایند. در نتیجه مدیر مکتب و معلمان کوشش می کردند تا از منابع موجود به خوبی استفاده کرده و راههایی را برای کسب منابع جدید از شرکای دولتی و غیردولتی بیابند.

درسال 1387 شمسی مطابق با 2009 میلادی مکتب نام نویسی اطفال دارای معلولیت و محتاج به نیازهای آموزشی خاص را شروع نمود. در نزدیکی مکتب یک کارگاه ساختمانی وجود داشت و اکثر کارگران اطفال خودشان را برای کمک به کار می آوردند. مدیر مکتب متوجه شد که این اطفال کارگر به مکتب نمی روند به همین خاطر از پدران آنها خواش نمود که اجازه دهد تا اطفالشان یک نوبت روز را کار کرده و در نوبت دیگر در مکتب حاضر شوند، بسیاری از پدران این پیشنهاد را قبول کرده و فرزندانشان را در مکتب نام نویسی نمودند.

مکتب عبدالغفور تمامی 7 کمیته ای را که مکاتب باید در افغانستان داشته باشند، ایجاد نمود ولی در این مکتب کلیه کمیته ها فعال بوده و در امور مربوط به مکتب همکاری می نمایند (در اکثر مکاتب دیگر این کمیته ها فقط بر روی کاغذ وجود دارند). این کمیته ها در ارتباط نزدیک با متعلمین، والدین، رهبران اجتماعی و شخصیت‌های متنفذ فعالیت می کنند و در مدیریت مکتب نقش کلیدی دارند، در اینجا به بعضی از کارهایی که این کمیته ها انجام داده اند اشاره می نمایم:

- دو بمبه آب بوسیله اجتماعات مردمی به این مکتب اهداء و در مکتب نصب شده است.
- یک کلینیک کوچک در داخل مکتب ایجاد شده است.
- مردمی که در نزدیکی این مکتب زنده گی می کردند زباله های خودشان را در محوطه پشت تعمیر مکتب انبار می کردند که با حمایت مدیر مکتب و کمیته های مکتب آنها پروژه محیط زیست را آغاز نمودند بر طبق این پروژه متعلمین و والدینشان محوطه را پاک کاری نموده و آن را به محل ورزش و فوتبال برای اطفال تبدیل نمودند.
- آبهای مصرف شده ی مسجدی که نزدیک این مکتب است برای آبیاری درختان و فضای سبز مکتب استفاده می گردد تا هم به محیط زیست کمک شود و هم گردوغباری را که قبلاً بوسیله بازی اطفال تولید می شد کاهش دهد.
- اکنون به عنوان بخشی از پروژه های علمی، سبزیجات در فضای مکتب کشت می گردد.
- برای بهبود صحت در تشناب ها پوستره های بهداشتی به دروازه های آن نصب شده است.
- اعضای ارشد اجتماعات مردمی (در میان آنها، یک کمیشنر از کمیسیون انتخابات، یک داکتر شفاخانه، یک کارمند ارشد در دفتر لوی خرنوالی، و همچنین یک نجار) اکنون از طریق کمیته مدیریت به مکتب مشوره می دهد و همچنین آنها کمکهای زیادی برای خرید میز و چوکی صنف مکتب نموده اند.
- مسابقات ورقبتهای هوشی سازماندهی می شود (که از میان آنها، شعر، خوشنویسی، موسیقی و تیاتر می باشد).
- بعد از ختم ساعات مکتب توسط رضاکاران کورسهای قرآن برای معلمان و شاگردان برگزار می گردد.
- سمینارهایی برای 20 تن از متعلمین راجع به کمکهای اولیه پزشکی از طرف رضاکاران خارج از مکتب تدویر شده است.

کارهای طاقت فرسای معلمان، مدیر مکتب، والدین و اطفال در مکتب منتج به موارد ذیل شده است:

- اعتماد به نفس را بین متعلمین افزایش داده است.
- یادگیری و درک مطلب را بهبود بخشیده است.
- پذیرش اطفال با تنوع سوابق و توانایی ها را افزایش داده است.
- ارتباطات و مهارتهای شخصی برقراری ارتباط بهتر شده است.
- کارهای تیمی بیشتر شده است.
- نتایج آکادمیک بهبود یافته است.

چطور می توانیم یک تغییر پایدار ایجاد نماییم؟

برای تغییرات پایدار در مکاتب نکات ذیل مهم می باشند، درمورد آنها فکر کرده با همکار معلمان درمورد چگونگی ترویج و تطبیق این نکات در مکتب خودتان بحث نمایید.

۱. رهبری برای ایجاد تغییر رهبری ضروری است و بدون آن چیزی تغییر نمی کند، یک نفر با صلاحیت معین در مکتب شما، (که می تواند مدیر مکتب و یا یکی از معلمان علاقمند به تغییر) باید «عامل تغییر» -- change agent -- باشد. عامل تغییر کسی است که مسئولیت رهبری مسیر و تشویق دیگران به رفتن به سوی ایجاد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال در مکتب را به عهده دارد.

۲. **ورکشاپها و سایر فرصتهای آموزش برای معلمان** که به صورت مشارکتی و عملی است و برای معرفی و پایداری تغییر مورد نیاز می باشد. به عنوان مثال با روزهای انکشاف کارمندان آغاز می گردد و به معلمان اجازه می دهد تا تدریس با محوریت شاگرد را تجربه نمایند و به آنها فرصت داده می شود تا به صورت آزادانه سوالات و نگرانی های خودشان را درمورد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال طرح نمایند. معلمان را تشویق نمایید تا عملکرد یکدیگر را مشاهده نموده و نظرات اصلاحی (Feed back) سازنده بدهند. همانطوری که اطفال با نیازهای مختلف در مکتب نام نویسی شده اند ورکشاپهای اضافی برای کمک به معلمان تدویر نمایند. این ورکشاپها به معلمان کمک می کند تا: الف) درک کنند که چطور این متعلمین یاد می گیرند، ب) یادگیری راههای جدید تدریس (و ج) شناسایی تغییراتی که باید در داخل صنف و مکتب ایجاد گردد و سبب می شود تا اینگونه اطفال بهتر یاد بگیرند. نسبت به تعقیب ورکشاپ در زمینه اینکه چطور بخوبی می تواند به معلمان کمک نماید، چه زمینه هایی به حمایتهای اضافی برای ترویج تغییرات در تدریس و آموزش نیاز دارد و چه ورکشاپهایی باید در آینده برگزار شود، اطمینان حاصل نمایید. مهم است که معلمان احساس کنند که نیازشان به دانش از طریق پروسه تغییر برآورده می شود و اینکه آنها فکر نمایند که صدایشان شنیده می شود. اگر از رویکرد بالا به پایین استفاده شود این تغییر اثری ندارد پس باید این تغییر بوسیله تک تک معلمان احساس شود و خود را صاحب آن بدانند.

۳. **بهبود تدریس و یادگیری در صنف** در جریان تبدیل شدن به محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال مورد تمرکز اصلی پروسه تغییر می باشد. بخاطر داشته باشید که خود مکتب نیز یک صنف می باشد اما وقتی که مکتب نماینگر محیط کلی است شما و صنف شما به اطفال نزدیک ترید. شما اطفال را همه روزه می بینید و با آنها از نزدیک کار می کنید و شیوه های تدریس شما تاثیرات بزرگی بر یادگیری آنها دارد.

۴. **معلوماتی** که از مکتب و اجتماعات مردمی جمع آوری می شود و همچنین معلومات راجع به محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال نیاز است که برای اداره و تصمیم گیری های مثبت در حرکت به سوی جلو مورد استفاده قرار گیرد. ما در جستجوی راههایی هستیم تا چنین معلوماتی را بعداً در این بسته آموزشی جمع آوری و تجزیه و تحلیل نماییم.

۵. **منابع باید بسیج شده و به صورت موثر استفاده شوند**، همانطوری که بعداً در کتاب 2 در رابطه با کار کردن با خانواده ها و اجتماعات مردمی برای ایجاد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می آموزیم، خانواده ها و اجتماعات مردمی در اینجا مهم می باشد.

۶. **پلان گذاری حیاتی است**. یک پلان منعطف و بلند مدت (3-5 ساله) می تواند به عنوان راهنما برای تغییر گام به گام مورد استفاده قرار گیرد. این پلان باید به معلمان، کارمندان مکتب و اجتماعات مردمی اجازه دهد که زمان تغییر از عقیده و رویه های کهنه به جدید فرا رسیده است. معلمان و والدین باید در تعیین اهداف مشارکت نمایند و هرچه افراد کلیدی ذی علاقه از آغاز پروسه پلان گذاری دخیل و شامل باشند بهتر است.

۷. یک رویکرد مشارکتی و تیمی برای پروسه تغییر مورد احتیاج می باشد.» همه اشتراک می کنند، همه می آموزند و همه کامیاب هستند». مهم است که هرکسی احساس کند که این پروسه «خودشان» است و به عنوان یک تیم همه با هم برای پلان گذاری و تطبیق آن مسئولیت دارند. اینگونه رفتار خلاقیت را رونق می بخشد، اعتماد و تعهد را افزایش می دهد و تقسیم وظایف و مسئولیتها را ترویج می نماید.

۸. دیدگاه، ماموریت و فرهنگ مکتب باید بر محور ویژه گی های کلیدی محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال باید شکل گرفته و انکشاف یابد همانطوری که در اولین وسیله این کتاب مورد بحث قرار گرفت.

۹. تماس و ارتباطات دایمی با والدین و رهبران اجتماعات مردمی به منظور کسب اعتماد آنها، تضمین اینکه تمام اطفال در مکتب هستند و در حد اکثر توانایی خودشان آموزش می بینند، همچنین به منظور افزایش احساس مالکیت در مردم و تقسیم منابع بین اجتماع مردم و مکتب ضروری می باشد.

فعالیت عملی: برخورد با مقاومت

همه افراد خواهان تغییر نمی باشند و برخی افراد واقعاً از رویه ها و باورهای قدیمی خودشان در برابر تغییر دفاع می کنند. با همکاران خودتان برخی از دلایلی را که چرا مکاتب و شاید هم مکتب خود شما در مقابل تبدیل شدن به محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال مقاومت می کنند؟ آن دلایل را در ذیل فهرست نمایید. چه راههای برای غلبه بر این مقاومت می تواند وجود داشته باشد؟

۱. نکته مقاومت:

راههای غلبه بر آن:

۲. نکته مقاومت:

راههای غلبه بر آن:

۳. نکته مقاومت:

راههای غلبه بر آن:

۴. نکته مقاومت:

راههای غلبه بر آن:

۵. نکته مقاومت:

راههای غلبه بر آن:

ابزار ۱,۳ گامهایی برای تبدیل شدن به محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال

چطور برای تبدیل شدن به محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال پلان گذاری کنیم؟
بعد از ارزیابی اینکه جایگاه مکتب شما در سفر به سوی تبدیل شدن به محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال کجاست و شناخت اینکه چگونه پروسه تغییر اتفاق می افتد، نیاز شما این است که تصمیم بگیرید چه گامهایی برای ایجاد یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال در صنف و یا در مکتب تان باید بردارید. در ذیل پیشنهاداتی برای مراحل پلان گذاری و تطبیق محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می باشد.^۲ لازم نیست که این مراحل ترتیبی باشد، شما می توانید بسوی ساختن این مراحل بر طبق وقت، موقعیت و اولویت های خودتان حرکت نمایید.

گام 1: تیم محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را تعیین نمایید
افرادی را که در پلان گذاری و تطبیق محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال نقش دارند، شناسایی نمایید و یک گروه هماهنگی تعیین نمایید.

۶. تیم محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال ممکن است دربرگیرنده تعدادی معلم، سر معلم، 2 و یا نفر از والدین و یا اینکه می تواند بزرگتر باشد.

۷. گروه هماهنگ کننده محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال ممکن است شامل معلمان، مدیران، سایر کارمندان اداری مکتب، کمک کننده گان تعلیمی و صحتی، افراد گروه های آسیب پذیر به استثنا شدن از تعلیم و تربیه، و در درون تعلیم و تربیه (مانند افراد دارای معلولیت و افراد متعلق به گروه های اقلیت)، اطفال (منتخب از میان متعلمین)، والدین، اعضای اجتماعات مردمی و سازمانهای محلی.

گام 2: شناسایی نیازها

چه چیزهایی را اکنون مردم می دانند و چه چیزهایی را نیاز دارند تا یاد بگیرند؟

۱. در رابطه به آگاهی و دانش اعضای گروه هماهنگ کننده در مورد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال جستجو و تحقیق نمایید، اعضای تیم محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال در مورد خصوصیات و منافع آن چه می دانند؟ چه چیزهایی را نیاز به یادگیری دارند و چطور آن را می آموزند؟ (یعنی، از طریق دعوت سخنرانان مهمان، ملاقات اشخاصی که منبع محسوب می شوند، منابع معلومات و سایر مکاتبی که محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را ساخته و انکشاف داده اند)؟

۲. در رابطه به دانش متعلمین، کارمندان، والدین، کمک کننده گان و اعضای اجتماعات محلی جستجو و تحقیق نمایید.

۲. مراحل این بخش از پروژه متعلق به همه اطفال (The All children Belong Project) اقتباس شده است و از جایگاه (T Ainscow M, et al(2000) ضمیمه برای شامل سازی: آموزش انکشافی و مشارکت در مکاتب (بريستول، CSIE).
www.uni.edu/coe/inclusion/decision-making/planning-steps.html

در رابطه با مکتب و اطفال اجتماع پیرامون پیاموزید

۱. فهرست خودآزمایی محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال که در ابتدای ابزار قبلی تحت عنوان " اکنون در چه وضعیتی هستیم" را بررسی (یا تکمیل) نمایید.
۲. دریابید که چه اطفالی در اجتماع پیرامون به مکتب نمی آیند و چرا؟. ابزار این کار در کتاب 3 تحت عنوان " شامل کردن تمام اطفال در مکتب و آموزش" نشان داده شده است.
۳. تیم محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال باید نیازهای اطفال را شناسایی نمایند و همچنین نیاز آندسته از اطفال که در اجتماع پیرامون از مکتب محروم مانده اند به طوری که بتوانند پلانهای مناسب برای مکتب و صنف ایجاد کرده و چنین اطفالی را شامل تعلیم نمایند. ممکن است تیم نیازهای آموزشی فردی اطفال را سنجش نماید البته اگر تا کنون انجام نشده باشد. والدین و برادرخواهر کلان اطفال می توانند معلومات کمک کننده ای را در اختیار تیم قرار دهند.
۴. منابع موجود در اجتماع پیرامون و مکتب خودتان را شناسایی نمایید، تمامی خدمات و حمایتهای مورد نیاز اطفال با سوابق و توانایی های مختلف را شناسایی کنید. این منابع می تواند شامل خدمات دولتی، سازمانهای غیردولتی، کلینیک های صحتی و سازمانهای خصوصی باشد.
۵. پروگرام آموزشی فعلی و محیط مکتب را تشریح نمایید، این توصیف باید مشخص نماید که چه سهولتها، لوازم اداری و مواد مورد نیاز فعلاً در مکتب موجود بوده و مورد استفاده می باشد. این منابع بوسیله کلیه اطفال قابل دسترسی می باشد؟ و اگر نه، چطور می تواند در دسترس بیشتر قرار گیرند؟
۶. پروسه تدریس و یادگیری در صنوف را شناسایی و تشریح نمایید. از صنوف بازدید کنید و شرح دهید که از دید شما دقیقاً معلمان و متعلمان چه کاری انجام می دهند؟ آیا صنوف، فراگیر و دوستانه برای اطفال می باشد؟ چرا؟ و یا چرا نه؟

این معلومات را تجزیه و تحلیل نمایید و شرح دهید چه تغییراتی نیاز است تا صنوف بیشتر به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال تبدیل شود. اندازه صنف، استراتژی های آموزشی، نحوه تدریس، روابط بین شاگرد و معلم، کمک کننده گان رضاکار به مکاتب و سایر مواد مورد استفاده را مدنظر داشته باشید.

معلومات اضافی و بیشتر جمع آوری کنید. معلوماتی را که شما جمع آوری کرده اید ممکن است سوالات جدید و اضافی را ایجاد نماید پس معلومات اضافی گردآوری نمایید به طوری که بتوانید تصمیم های خودتان را بر مبنای معلومات مرتبط اتخاذ نمایید، نه اینکه تنها یک سری نظریات و مفکوره ها باشند.

گام 3: یک دیدگاه بسازید

محیط صنف دلخواه و یا حتی " صنف رویایی" - Dream Classroom - خودتان را توضیح دهید. وقتی که شما و اطفالتان داخل صنف قدم می زنید دوست دارید که محیط صنف چطور باشد؟ چه نوع فرنیچر باید داشته باشد؟ معلم باید چه کاری انجام دهد؟ معلم باید چه کاری انجام دهد؟ روی دیوار اتاق چه چیزی باید نصب شده باشد؟ پسران و دخترانی را مدنظر داشته باشید که نمی توانند به زبان اکثریت صحبت نمایند (آنهايي که زبان مادری شان متفاوت می باشد)، کسانی که دارای معلولیت می باشند (بینایی، شنوایی، نقص جسمی و ذهنی)، اطفالی که تعلق به گروههای مختلف فرهنگی، اجتماعی، زبانی، نژادی و مذهبی دارند (کلیه اطفال). اگر تمام اطفال واجب التعلیم در اجتماع پیرامون شامل مکتب می باشند نیازهای مختلف آموزشی آنها چیست و چطور باید برآورده شوند؟ هرچه می توانید به صورت معین «دیدگاه» خودتان را در مورد یک «صنف رویایی» بنویسید. این دیدگاه می تواند به عنوان یک هدف بلند مدت در ایجاد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال استفاده شود.

سپس، برای رسیدن به "رویای" خودتان در مورد نوع حمایتی که شما از اجتماع پیرامون، دولت محلی و ماموران تعلیم و تربیه انتظار دارید فکر کنید؟ چطور می توانید این حمایت را بدست آورید؟ چه کسی می تواند به شما در تحقق "دیدگاه"تان کمک نماید.

مرحله 4: یک پلان انکشافی برای مکتب براساس محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال بسازید

برای ایجاد و تطبیق محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال خود یک جدول تقسیم اوقات فعالیتها بسازید. شما به شرح دقیق تغییرات ضروری و زمان تطبیق آنها نیازمند می باشید، همچنین شما باید مواد مورد نیاز، خدمات و مردمی که مسئولیت فراهم آوری آن را به عهده دارد و سایر منابعی که برای آن لازم و ضروری می باشد، لست نمایید. و اگر این سهولتها در اجتماع پیرامون شما فراهم نمی باشد (این مورد در اکثر مکاتب افغان وجود دارد)، شما نیاز دارید که بدون در نظر گرفتن چنین خدمات و حمایتهایی برای ساخت محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال پلان گذاری نمایید. جدول تقسیم اوقات شما باید برای تطبیق تغییرات دارای تاریخ واقع بینانه ای باشد، این جدول باید دارای اهداف مشخص و دقیق باشد ولی در عین حال باید نسبت به تغییرات ضروری و نیازهایی که براساس شرایط ممکن است به وجود آید انعطاف داشته باشد. در صورت نیاز منابع اضافی تهیه نمایید و سعی کنید که این منابع را از قبل در نظر بگیرید (این منابع عبارتند از: تشکیل سیستم آموزش فوق العاده توسط خود شاگردان و یا ایجاد کمیته خاص برای ساخت منابع ارزان قیمت بین معلمان و والدین).

افکار و دلهای مردم را مورد توجه قرار دهید. ساخت سیستم آموزشی که یادگیری و مشارکت تمام اطفال را تشویق نماید به 2 شیوه اتفاق می افتد، اول از طریق تجزیه و تحلیل دقیق و پلان گذاری و دوم از طریق ایجاد تغییر در افکار و دلهای مردم. برای انجام تجزیه و تحلیل دقیق می توانید از این رهنمودها و همچنین از فهرست خودآزمایی محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال استفاده نمایید. برای ایجاد تغییر در افکار و دلهای مردم چه کاری انجام می دهید؟ چطور است که با افزایش مشارکت والدین، خواهر و برادر بزرگتر متعلمین و اعضای اجتماعات مردمی در صنف خودتان شروع نمایید؟ بدین طریق آنها می توانند در مورد مفاد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال نسبت به خودشان بهتر یاد بگیرند و به شما معلمان در تدریس و به شاگردان در یادگیری بهتر کمک نمایند. کتاب شماره 2 تحت عنوان ” کار کردن با خانواده ها و اجتماعات مردمی برای ایجاد یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال“ در مورد نحوه انجام چنین عملی نظریات بیشتری می دهد.

گام 5: پلان خودتان را تطبیق کنید

در صورت نیاز کمکهای فنی فراهم نمایید. آیا کمکهای فنی مانند ورکشاپهایی درباره موضوعات خاص که به وسیله والدین با تجربه تدویر می گردد نیاز است؟ و در صورت نیاز، چه نوع کمکهایی مورد نیاز است و چه کسانی آن را فراهم می نماید؟ این کمکهای چگونه تطبیق می گردند و غالباً به چه نحوی فراهم می گردد؟

در صورت نیاز برای کارمندان مکاتب و متعلمین آموزش برگزار نمایید. محتوای آموزش می تواند شامل حقوق اطفال و از جمله حقوق آموزشی آنها باشد که به طور نمونه می توان به موارد ذیل اشاره کرد: موضوعات مرتبط به جنسیت، آگاهی در مورد حقوق اقلیتها، موضوعات مربوط به اطفال کارگر، آگاهی در مورد معلولیت، تشخیص مسئولیتها، پرسونل، تدریس تیمی، ادغام مضمون و موارد مشابه.

سهم گیری فعال والدین را ترویج نمایید. بدین منظور تیم پلان گذاری باید یک سیستم ارتباطات بین معلم و والدین طفل ایجاد نماید. چه کسی برای ارتباط منظم با والدین مسئول می باشد؟ مفکوره ها و سهم گیری والدین باید در خلال پلان گذاری و پروسه تطبیق آن به طور جدی مورد توجه قرار بگیرد.

برای چگونگی برخورد با مقاومت پلان گذاری نمایید، در صورت امکان همگام با کلیه ذی علاقه های کلیدی تغییر را تطبیق کنید. از معلومات فعالیت قسمت انتهای ابزار 1.1 (فعالیت درباره چالش ها برای تبدیل شدن به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال) برای شناسایی احتمال ایجاد مقاومت و راههای مقابله با آن استفاده نمایید.

گام 6: پلان خودتان را سنجش نموده و موفقیت خودتان را جشن بگیرید

پیشرفت پلان خودتان را نظارت کنید و در صورت نیاز آن را تعدیل و اصلاح نمایید. تیم محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال یک منبع دائمی است که در خلال سال تعلیمی مورد استفاده قرار می گیرد. یک جدول تقسیم اوقات را برای پیگیری جلسات تهیه نمایید. در مورد نحوه نظارت و اینکه چه کسی باید مسئول آن باشد تصمیم گیری نمایید. نحوه اجرای پروگرام موجود را تحت نظارت داشته باشید و در مورد اینکه آیا حمایت‌های موجود کافی است، نیاز به اصلاح دارد و یا اینکه باید حذف شوند تصمیم گیری نمایید.

موفقیت خودتان را جشن بگیرید! دستیابی به تغییرات عمده راجع به یک پروگرام آموزشی مستحق جشن گرفتن می باشد! از آنجایی که شما اجتماع پیرامون خودتان را در هر مرحله از حرکت به سوی تغییر شامل کرده اید، آنها را با تدویر یک جشنواره، نمایشگاه و یا با اختصاص "یک روز آزاد برای مکتب" برای والدین، اعضای اجتماعات مردمی و کارمندان دولتی دعوت نمایید. آثار منتخب از میان تمام متعلمین همراه با مواد تعلیمی جدید با استفاده از مواد ارزان قیمت باید به نمایش گذاشته شوند، معلمین شیوه های جدید تدریس و مهارت‌های ارزیابی خودشان را عرضه می کنند و اطفال متعلم با هر گونه توانمندی، آنچه را که تاکنون آموزش دیده اند به نمایش خواهند گذاشت.

چطور پیشرفت خودمان را نظارت کنیم

چه تفاوت‌هایی را ایجاد می کنیم؟ آیا مکاتب و صنوف ما در حال تبدیل شدن به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می باشد؟ برای دریافت اینکه آیا شما به صورت موفقیت آمیز در حال ساختن یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال هستید باید از خودتان 3 سؤال ذیل را بپرسید:

۱. آیا ما به گونه ای که پلان کرده بودیم یک "محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال" هستیم؟
۲. چطور می توانیم آنچه را که انجام داده ایم ارتقاء بخشیم؟
۳. چه تفاوت‌هایی را ایجاد کرده ایم مخصوصاً در بهبود اینکه کلیه اطفال در مکتب تحت آموزش قرار گرفته و ترقی می کنند؟

شما می توانید پروسه و دستاوردهای محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را به صورت رسمی و غیر رسمی سنجش نمایید. شما و سایرین که در داخل مکتب هستید، می توانید به صورت غیر رسمی سنجش نمایید و سپس از معلوماتی که بدین طریق جمع آوری کرده اید برای ایجاد و یا تغییر پروگرام استفاده نمایید. علاوه بر سنجش و ارزیابی غیر رسمی بهتر است که از افراد معتمد خارج از مکتب نیز بخواهید که به صورت منظم و رسمی پروسه و دستاوردهای شما در رابطه با ایجاد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را سنجش و ارزیابی نمایند. این سنجش می تواند به عنوان بخشی از بازدید برای کسب اعتبار مکتب محسوب گردد و یا اینکه فقط شیوه ای برای دیدن مکتب بوسیله "چشمهای تازه" - Fresh eyes - به حساب آید. در خلال "روزهای آزاد مکتب" - Open School Days - والدین می توانند برای سنجش کارکرد مکتب و یادگیری اطفالشان فورمه های خاص سئوالات را خانه پوری نموده و همچنین اگر نظریات و دیدگاه هایی در رابطه با بهتر شدن وضعیت دارند انعکاس دهند. به این طریق شما می توانید نظریات بسیار خوبی را دریافت کنید. بخاطر داشته باشید که اطفال نیز ناظران و سنجش گران خوبی هستند و ما نیاز داریم که نظرات آنها را نیز در این زمینه جویا شویم.

فهرست خودآزمایی محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال که قبلاً در این کتاب به شما داده شده است می تواند به عنوان یک ابزار نظارتی نیز مورد استفاده قرار گیرد، به طوریکه شما می توانید پیشرفت مکتب تان را در جهت تبدیل شدن به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال طی مدت یک سال، دو سال، چندین سال و یا حتی یک دهه و بیشتر تعقیب و پیگیری نمایید.

علاوه بر فهرستی که ذکر گردید در اینجا 5 شیوه دیگر برای جمع آوری معلومات برای فهم اینکه آیا مکتب شما در جهت تبدیل شدن به محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال حرکت می کند یا نه؟ ارائه شده است.

۱. **خاطرات و وقایع را ثبت نمایید.** شما و معلم های شما می توانید که به صورت ماهانه دستاوردهای تان در جهت ایجاد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را ثبت نمایید. ثبت رخدادهای و وقایع شامل فعالیتها و جلسات در مکتب و در اجتماع پیرامون مکتب می باشد، همچنین ناظران صنف و یا سایر شاگردان مکتب نیز می توانند تغییراتی را که به صورت ماهانه رخ می دهد ثبت کرده و با معلم خودشان بحث نمایند. علاوه بر آنچه ذکر گردید، رهبران مردمی و یا والدین می توانند به صورت منظم از مکتب بازدید نموده و وقایع را ثبت کنند.

۲. **با سایر افراد صحبت کنید.** قسمت اعظم این کار به صورت غیر رسمی و هنگامی که شما پروگرام محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را می ساختید، انجام شده است ولی برخی اوقات وقتی که در جستجوی پاسخی می باشید، نیاز دارید تا مناسبتهای ویژه ای را برای آن برنامه ریزی نمایید. برای انجام این عمل شما می توانید از یک لیست سوالات و جوابهای ثبت شده استفاده نمایید. با متعلمین، والدین اطفال و سایر معلمان خواه به صورت فردی و یا گروهی صحبت کنید. برای شما مهم است که طوری سوالها را مطرح کنید تا بتوانید نظریات واقعی آنها را دریافت کنید نه اینکه جوابهایی را بشنوید که آنها فکر می کنند شما دوست دارید.

۳. **دانش و مهارتها را از طریق نوشتن مقاله/مطلب ارزیابی کنید.** در مورد تنوع جمعیتی متعلمین در مکتب شما و سایر معلمان چه می دانید؟ ممکن شما از سایر معلمان بخواهید تا در مورد آنچه می دانند مطالبی را بنویسند و در مورد سوالهایی که فکر می کنند باید بدانند لیستی تهیه نمایند. برای متعلمین نیز این فعالیت مفید به نظر می رسد.

۴. **مشاهده.** چرا و چه کسانی را مورد مشاهده قرار می دهیم؟ مدیران نیاز دارند تا تدریس معلمان را در صنفها به عنوان بخشی از انکشاف تخصصی کلی تحت نظر داشته باشند. نحوه بازدید مدیران مکتب از صنفهای درس را ثبت نمایید و ببینید که موضوع بحث چه می باشد؟ مشاهده متعلمین بواسطه همصنفی هایشان بخصوص در تدریس تیمی مفید می باشد. معلمان یک صنف می توانند شاگردان صنفهای دیگر را تحت نظر و مشاهده قرار دهند، نتایج اینگونه مشاهدات و توصیه های مربوط به آن را ثبت نموده و به صورت منظم در گروههای متشکل از مدیر مکتب و معلمان همکار بحث و بررسی نمایید.

به تعمیر مکتب و محیط اطراف آن بنگرید آیا فعالیتهای مربوط به محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال بر شکل ظاهری مکتب شما تأثیری داشته است؟ آیا آن « خالی از مانع » می باشد؟ سهولتهای مربوط به حفظ الصحة چطور می باشد؟ آیا نسبت به استفاده افراد خارج از مکتب حفاظت می شوند؟ آیا دختران و پسران سالم و دارای معلولیت از فرصت و دسترسی برابر جهت استفاده از محوطه بازی و ورزش مکتب برخوردار می باشند؟

تغییرات را به شیوه ای که متعلمین عمل و رفتار می کنند تحت نظر گرفته و مشاهده نمایید، آیا آنها به یکدیگر به شکلی کمک می کنند که قبل از بکارگیری محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال در گذشته انجام نمی دادند؟

اسناد. اسناد مختلف مکتب مانند نامه به والدین، گزارشات پیشرفت و پلانهای درسی را امتحان نمایید، آیا اسناد نوشته مکتب شما انعکاس دهنده محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می باشد؟ آیا پلانهای درسی و مواد نصاب درسی، محیط آموزشی فراگیر و دوستانه مکتب شما را انعکاس می دهد؟

ابزار ۱,۴ چه چیزی را آموخته ایم؟

شما به انتهای کتاب رسیده اید، اما هنوز باید یک فعالیت دیگر انجام دهید. اجازه دهید نشان دهیم که تا کنون از ابتدای این کتاب در مورد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال چه چیزهایی آموخته ایم؟ آیا می توانید وظایف ذیل را تکمیل نمایید؟

۱. یک محیط فراگیر و دوستانه برای اطفال چیست؟ معنای آن را تشریح نموده و بگویید که در یک صنف به چه شکل می باشد (مانند نحوه نشستن متعلمین در صنف، مواد آموزشی و روابط بین شاگرد و معلم).
۲. 5 خصوصیت یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را بیان کنید.
۳. دو منفعت محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را برای هر یک از این گروهها بنویسید: اطفال، معلمان، والدین اطفال و سایر اعضای اجتماعات مردمی پیرامون مکتب.
۴. چرا ممکن است برخی از این گروهها در برابر تغییرات منتج به محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال مقاومت نمایند؟
۵. مراحل مهم برای ایجاد و تداوم تغییر در مکاتب را بیان نمایید و شیوه هایی را که شما جهت مشاهده مراحل تغییر در مکتب خودتان بکار برده اید تشریح کنید.
۶. مراحل 5 گانه و اصلی طرح یک پروگرام برای ساخت یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال کدامند؟ مکتب شما در چه مقطعی از پروسه تغییر واقع شده است؟ برای تبدیل شدن به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال تاکنون چه کرده اید؟ از آنجاییکه این عمل یک پروسه دایمی است هنوز به چه چیزهایی نیازمندید و چه چیزهایی را می خواهید انجام دهید؟

در صورتی که ما برای دستیابی به هدف آموزش برای همه (Education for all) جدی باشیم تنها راه رسیدن به چنین هدفی ساخت و بکارگیری یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می باشد. چنین چیزی مستلزم تعهد، کار سخت و استقبال از یادگیری مسایل نوین می باشد و با خودش رضایت و خشنودی دیدن آموزش تمام اطفال را به ارمغان می آورد. اطفالی که در مکتب بوده اند از متعلمینی که تازه در مکتب نام نویسی کرده اند چیزهایی را یاد می گیرند و آندسته از اطفالی که قبلاً از مکتب محروم بوده اند به لذت آموزش پی می برند.

این کتاب از شما سوال کرده است تا در مورد راههایی که مکتب شما عمل می کند فکر نمایید، تا چه حدی این شیوه عمل مکتب شما فراگیر و دوستانه برای اطفال است، و تا کنون به شما کمک کرده است تا راههای مختلف را جستجو کنید تا مکتب شما بیشتر فراگیر و دوستانه به حال اطفال شود.

(فلا. 1 لودج) لفاظی را به ناسود فونص

صنف سنٹی	صنف فراگیر و دوستانه برای اطفال
روابط بین معلم، کمک کننده به صنف و طفل	<ul style="list-style-type: none"> دوستانه و گرم می باشد معلم در کنار متعلمین می نشیند معلم به متعلمین که ناشنوا هستند لبخند می زند کمک کننده به صنف یک معلم را تحسین می کند و به متعلمین دیگر نیز کمک می نماید.
چه کسی در صنف می باشد	<ul style="list-style-type: none"> معلم کمک کننده گان به صنف ها (رضاکاران، والدین و خواهر و برادر کلان تر اطفال) متعلمین دارای سوابق و توانایی های مختلف می باشند
نحوه تنظیم چوکی ها برای نشستن متعلمین	<ul style="list-style-type: none"> نحوه نشستن و تنظیم چوکی ها به صورت ردیفی و انعطاف ناپذیر می باشد و متعلمین بر روی چوکی ها و میزهای تحریر پشت سر هم می نشینند. اطفالی که در ردیف عقب نشسته اند فقط به پشت سر اطفال ردیف جلو نگاه می کنند و توانایی برقراری ارتباط آنها محدود می باشد.
مواد آموزشی	<ul style="list-style-type: none"> مواد متنوع برای کلیه مضامین مانند مواد مضمون ریاضی که از مواد ارزان قیمت و یا استفاده شده (waste materials) ساخته شده است. اشیاء معمولی خانه به عنوان مواد آموزشی مورد استفاده قرار می گیرند.
منابع	<ul style="list-style-type: none"> کتاب درسی (ریاضیات) کتاب تمرین تخته صنف
منابع آموزشی اضافی وجود ندارد	<ul style="list-style-type: none"> کالای خانگی و اشیایی که برای اطفال برای استفاده تیوری ریاضی آشنا و مشهور می باشد. شامل سازی اجتماع پیرامون با استفاده از کمک کننده گان به صنفهای درسی.
سنجش و ارزیابی	<ul style="list-style-type: none"> ارزیابی صحیح، مشاهدات، نمونه کار اطفال طی یک مدت زمان مشخص مثل کارنامه فعالیت های شاگرد. (به کتاب شماره 4 بنگرید.

کتاب دوم

کار با فامیل ها و اجتماعات برای ایجاد محیط تعلیمی
فراگیر و دوستانه



کتاب دوم: کار با فامیل ها و اجتماعات برای ایجاد محیط تعلیمی فراگیر و دوستانه



United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization



راهنمای ابزار

رساله شماره ۲ تشریح می کند که چطور شما، اعضای اجتماعات محل وسازمانها در ایجاد و نگهداری یک محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال کمک می کنید. در این شماره به شما نظریاتی درمورد چگونگی شمولیت اجتماع درمکتب داده می شود علاوه براین، درمورد چگونگی شمول بیشتر متعلمین درحیات اجتماع ابراز نظر می کند، این کتابچه به شما کمک می کند تا شناسایی کنید تاکنون (این پروسه) به چه شیوه ای انجام می شد و برای شمول خانواده ها واجتماعات محل در ترویج و ایجاد محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال نیز نظریاتی را پیشنهاد می کند.

وسایل

- ۱ ۲,۱ روابط میان معلم، والدین اطفال واجتماع پیرامون مکتب در یک محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال
- ۱ "اجتماع محل" چه کسانی هستند؟
- ۱ چرا باید اجتماع محل را شامل نماییم؟
- ۲ ؟تسا چه ناملعم ی ا ه تیلوئسمو ا ه ش قد
- ۴ ۲,۲ معلومات ومدافعه جهت محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال در خانواده ها واجتماعات محلی
- ۴ چطور با خانواده ها واجتماعات محلی ارتباط برقرار کرد .
- ۵ حفظ ارتباطات منظم
- ۹ ایجاد انگیزه برای حمایت از یک محیط آموزشی فراگیر ودوستانه برای اطفال
- ۱۱ ۲,۳ اجتماع ونصاب درسی
- ۱۱ حضور داشتن اجتماع محل در صنف درسی
- ۱۳ صنف درسی واجتماع
- ۱۴ ۲,۴ آنچه آموخته ایم؟

ابزار ۲،۱

روابط بین معلم، والدین اطفال و اجتماع پیرامون مکتب در یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال

“اجتماع محل” چه کسانی هستند؟

اجتماع محل شامل افرادی می شوند که در نزدیکی مکتب زنده گی و کار می کنند، هر فردی از اجتماع محل برای ایجاد یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال در مکتب می توانند سهم بسزایی داشته باشند.

در یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال مسئولیت ما این است تا محیط آموزشی را ایجاد نماییم که تمام اطفال دختر و پسر بتوانند تا حد اکثر توانایی های خودشان تحت آموزش قرار بگیرند. والدین اطفال و اعضای اجتماع مسئولیت مهمی دارند تا از ایجاد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال در مکتب و صنف های درسی ما حمایت و پشتیبانی نمایند. به عنوان مثال، اجتماع نیاز دارند برای تضمین اینکه تمام اطفال خارج از مکتب شناسایی شده و در مکتب نام نویسی شده اند با ما همکاری نمایند و برای حضور دایمی چنین اطفالی در مکتب نیز باید راههایی را پیدا کنیم. شامل نمودن اجتماع محل برای ایجاد یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال اهمیت حیاتی دارد اگرچه در واقعیت غالباً بین مکتب و اجتماعات محل آن تماسهای محدودی وجود دارد که البته علل این مساله فراوان است از جمله اینکه بسیاری از والدین بخاطر کارهای داخل و خارج خانه در جریان روز نمی توانند در فعالیتهای مکتب اشتراک نمایند. در افغانستان اکثر والدین کم سواد و یا بی سواد هستند و از صحبت نمودن با مدیر مکتب و معلمان ترس دارند به همین دلیل خجالت می کشند که به صورت فعال در فعالیتهای مکتب سهم بگیرند. دیگر اینکه اکثر خانواده های افغان پر جمعیت می باشند و والدین گرفتار نگهداری و تربیت اولادهایشان هستند و به مشکل وقت و فرصت مناسب پیدا می کنند تا بتوانند در فعالیتهای مکتب سهم بگیرند. در صورتی که ما معلمان در محیطی غیر از محل زنده گی خانواده گی خود توظیف شده باشیم ممکن است که در محل تدریس خود بودوباش نداشته باشیم و یا اینکه در داخل مکتب سکونت داشته و در تعطیلات آخر هفته برای دیدن خانواده هایمان به شهر و محل سکونت اصلی خود برویم، بنابراین به این دلایل و یا سایر علل ارتباطات غالباً یک طرفه می باشد: از سوی مکتب به والدین، از طرف مکتب به سوی اجتماع محل و به ندرت از طرف والدین به مکتب و یا از طرف اجتماعات نزدیک به مکتب. به هر حال با شامل سازی خانواده ها و اجتماع محل در ایجاد یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می توانیم بر این موانع غلبه نماییم.

چرا باید اجتماع محل را شامل نماییم؟

مشارکت فعال خانواده ها، رهبران اجتماعی و سایر اعضای اجتماعات محل برای شامل کردن تمام اطفال در مکتب و کمک به آنها برای یادگیری، انکشاف و مشارکت فعال از اهمیت حیاتی برخوردار می باشد. وقتی که خانواده ها و اجتماع به خدمات آموزشی که ما برای اطفال آنها فراهم می نماییم ارزش قایل شوند (قدر و ارزش معلمان را بدانند) متعلمین نیز به فرصتهای یادگیری و آموزش خودشان ارزش قایل می شوند. چنین قدرشناسی و ارزش دهی متعلمین را تشویق می کند تا به معلم و همصنفی های شان احترام بگذارند بخصوص آنهایی که از سوابق و توانایی های مختلفی برخوردار می باشند و همچنین آنها را تشویق می کند تا آنچه را یاد می گیرند در زنده گی روزانه خودشان بکار ببرند.

اجتماعات محل، مهارتها، دانش عملی و معلوماتی را به ما عرضه می کند که با استفاده آن می توانیم تدریس خود را بهبود بخشیم و آموزش اطفال خودمان را ترویج و گسترش دهیم. به عنوان مثال، ما می توانیم از داستانها و موسیقی های سنتی در درسهای زبان خود استفاده کنیم، از تکنیکهای مختلف برای کشت گیاهان محلی استفاده کنیم، برای درسهای علمی (مضون ساینس) خود حیوانات را نگهداری کنیم و یا اینکه از ساختمانهای سنتی و تکنیکهای قالبین باقی در صنفهای ریاضی استفاده نماییم.

علاوه بر این، اگر خواسته باشیم تمامی منابع مورد نیاز را برای بهبود آموزش اطفال خود بسیج نماییم، کیفیت مکاتب خود را بهبود بخشیده و به تغییر پایدار دست یابیم باید مکاتب و اجتماعات محل آن حتماً با یکدیگر کار نمایند!

نقش ها و مسئولیت های معلمین چه است؟

به عنوان معلم نقش و مسئولیت های ما برای کار با والدین اطفال و اعضای اجتماعات مردمی چیست؟ به طوری که آنها بتوانند از یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال حمایت نمایند؟

مسئولیت های تمام معلمان بر طبق ذیل می باشد:

۱. باید به صورت منظم نسبت به پیشرفت آموزش و دستاوردهای طفل با والدین و یا سرپرست قانونی وی صحبت نماید.
۲. باید با رهبران اجتماعات محل صحبت کنند تا بدانند کدام اطفال در مکتب شامل نیستند و چرا؟ و راه هایی را برای شامل سازی آنها در مکتب بیابند.
۳. ارزش و هدف یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را نسبت به صنفهای درسی به والدین آنها توضیح دهید.
۴. به عنوان بخشی از نصاب درسی معلمین باید شاگردان مکتب را برای برقراری ارتباطات و صحبت نمودن با اجتماع محل آماده نمایند. این ارتباط می تواند از طریق گردش و سفر به محل اجتماعات و سایر فعالیتهای ویژه صورت گیرد.
۵. والدین اطفال و اعضای اجتماع محل را برای باز دید از صنفهای درسی و فعالیتهای مکتب دعوت نمایید.
۶. تشویق والدین توانمند در حمایت از مکتب برای حل مشکلات از نگاه مالی نظر به ضرورت مکتب

برخی معلمان همچنین مسئولیت می گیرند تا:

۷. با سایر معلمان و مدیران مکاتب کار کنند تا بتوانند درباره محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال برای والدین و سازمانهای اجتماعی صحبت نمایند (این سازمانها اجتماعی عبارتند از: کمیته های مدیریت مکتب، کمیته های معارف دهات، انجمن های والدین و معلمان).
۸. تشویق و کار با والدین تا از محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال حمایت نمایند و با سایر والدین و اعضای اجتماعات مردمی در مورد آن صحبت نمایند.

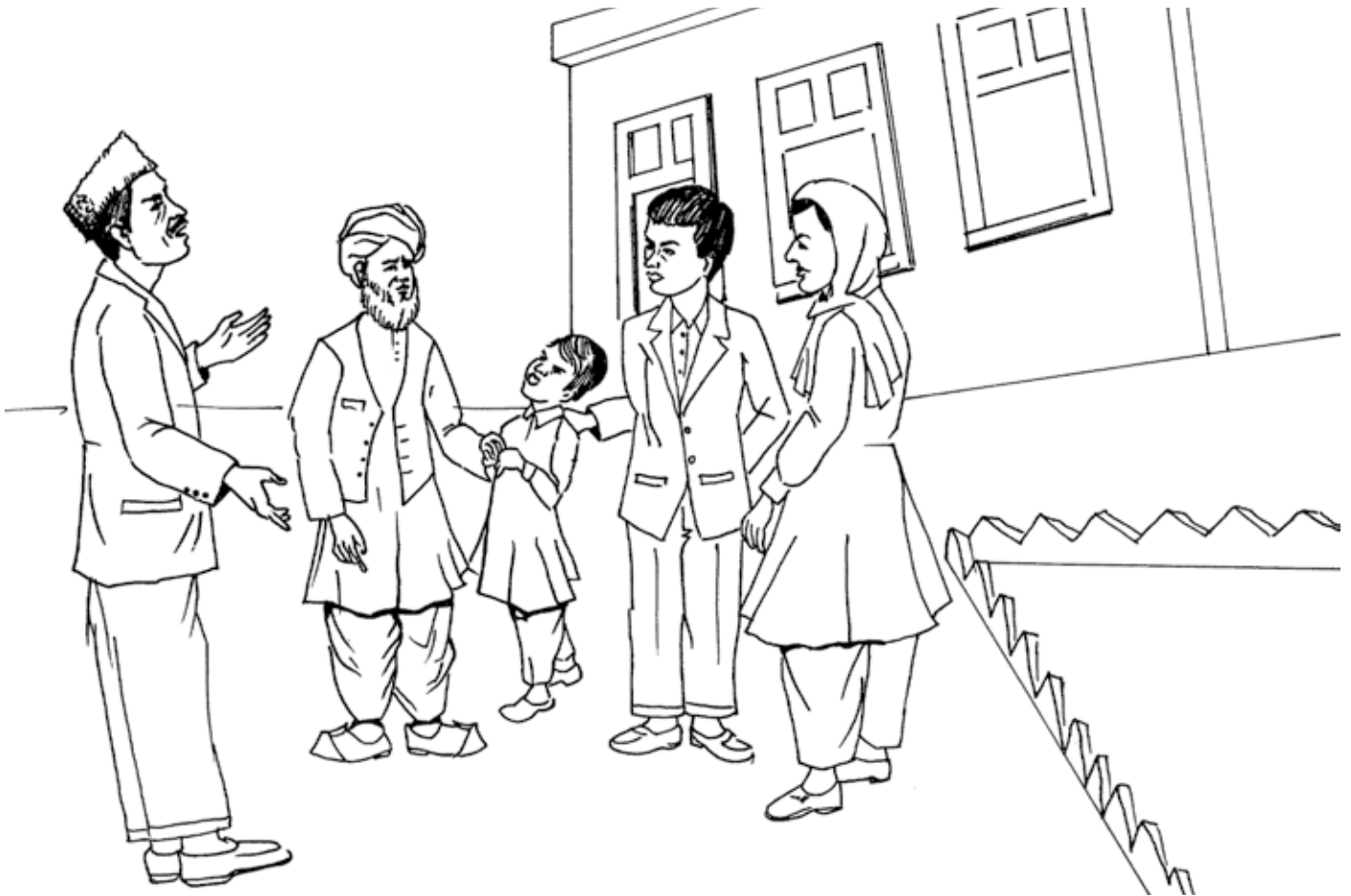
فعالیت عملی: چطور می توانیم با مردم اجتماع خودمان کار کنیم؟

با فهرست نمودن هرگونه فعالیت مکتب که شما از آن آگاهی دارید سبب شمولیت خانواده ها و اعضای اجتماعات مردمی می گردید، این فعالیتها عبارتند از: بازدیدهای ساحوی، جلسات والدین و معلمان و برگذاری جشن های مذهبی که سبب گردهمایی معلمان، اطفال، خانواده هایشان و اجتماعات محلی می گردد.^۱

۱ این فعالیت از کتاب راهنمای معلمان برای صنفهای چندگانه (Multigrade) از دیپارتمنت معارف، فرهنگ و ورزشهای مرکز تعلیمات ابتدایی و اداره یونیسیف فیلیپین و اداره یونیسیف به این آدرس <http://unicef.org/teachers/environment/families.htm> اقتباس شده است.

در کنار هر فعالیتی بنویسید که:

- آیا در این فعالیت به شما کمک شده است یا نه؟ و اگر کمک شده است تا چه حدی؟
- نتایج مثبت ناشی از این فعالیت.
- رخدادهای منفی و یا اینکه چندان مثبت نبوده اند اتفاق افتاده و چطور می توانیم در آینده آنرا جلوگیری کنیم به عنوان مثال: والدین کمی در فعالیت ها اشتراک کرده اند و یا اینکه فقط مادران اشتراک کرده و پدران نیامده اند.



از خود بپرسید:

- کدام فعالیتها در تبدیل کردن مکتب و صنفهای شما به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال اهمیت بیشتری دارد؟
- کدام فعالیتها برای ترویج درک بهتر از محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال بین خانواده ها و اجتماعات پیرامون مکاتب رخدادهای خوبی می باشند؟
- چطور اینگونه فعالیتها سبب شده تا والدین و اعضای اجتماعات پیرامون مکتب با انگیزه شوند و به عنوان رضاکار در فعالیتهای مکتب کمک نمایند.
- چطور می توانید نظریات موفق ناشی از فعالیتهای دیگران را در برنامه های خودتان وارد نمایید.
- چطور می توان اینگونه فعالیتها را گسترش داد به عنوان مثال تدویر " روز آغاز و ختم مکتب " در شروع سال تعلیمی و ختم آن به جای اینکه فقط سالانه یکبار برگزار نماییم؟ این روز را در شروع سال بر آنچه که اطفال یاد می گیرند و همچنین نحوه کمک خانواده های آنها تمرکز دارد درحالی که در ختم هر سال تعلیمی آثار و دستاوردهای متعلمین به نمایش گذاشته شده و موفقیت همگان در کار مشترک برای ایجاد یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال جشن گرفته می شود.

ابزار ۲,۲

معلومات حمایت از محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال در بین خانواده ها و اجتماعات محل

برای اینکه مداخلات تعلیمی تاثیر واقعی داشته باشد اجتماع محل باید به صورت کامل از آن حمایت کند و به طور فعال در آن مشارکت نمایند. برای اینکه اجتماعات مردمی به صورت فعالتری سهم داشته باشند باید با آنها تماس گرفته شود، اطلاع رسانی شوند و انگیزه داده شوند.

چطور با خانواده ها و اجتماعات محل ارتباط برقرار کنیم؟

یکی از مهمترین مسئولیتهای ما به عنوان معلم برقراری ارتباط و کار نزدیک با خانواده ها و سایر اعضای اجتماع محل می باشد. وقتی که والدین اطفال و سایر اعضای خانواده به فعالیتهای مکتب علاقمند بوده و در آن مشارکت می کنند متعلمین بیشتر یاد می گیرند. وقتی که خانواده ها را در آموزش سهیم می کنیم در حقیقت احتمال یادگیری را در صنفهای خود افزایش داده و به طرق مختلف برای تدریس خودمان حمایت ایجاد می کنیم. در نتیجه، برقراری ارتباط با خانواده های متعلمین و اعضای مهم اجتماع در ایجاد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال اهمیت حیاتی دارد. برای برقراری ارتباط با خانواده ها و اجتماعات مردمی پیرامون مکاتب راههای موثر فراوانی وجود دارد که در ذیل فهرست شده اند:

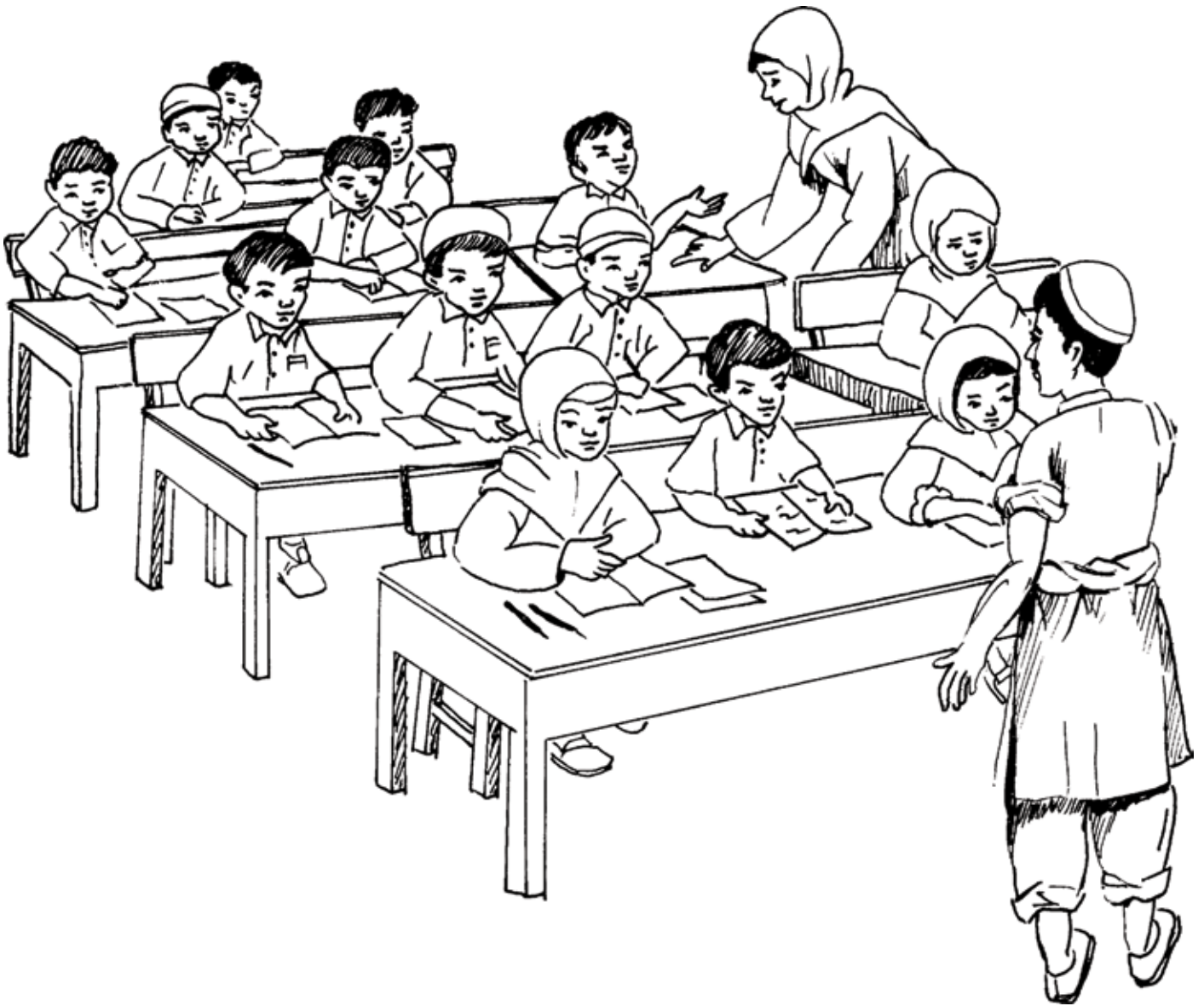
- با خانواده ها و گروههای اجتماع جلساتی را برگزار کرده و خودتان را معرفی نمایید. سپس اهداف خودتان در قبال آموزش و یادگیری اطفال و ارزش تنوع یک صنف فراگیر و دوستانه برای آنها را تشریح نمایید و راههایی را که خانواده ها و اعضای اجتماعات می توانند در فعالیت های صنف شما مشارکت کنند را بحث نمایید. برای اینکه در کارتان موفق شوید مهم است که تمام والدین احساس کنند که شما بدون در نظر گرفتن سوابق توانایی ها و موقعیت آنها احترام می گذارید و به نظریات شان ارزش قایل می شوید.
- برای بحث راجع به یادگیری اطفال با والدین آنها به صورت غیر رسمی سالانه یک مرتبه و یا دو مرتبه جلساتی را تدویر نمایید و نمونه هایی از آثار فعالیت های متعلمین را به آنها نشان دهید. بر استعداد های هر یک از متعلمین و دستاوردهای مثبت آنها تاکید نمایید و در مورد یادگیری بهتر آنها صحبت کنید.
- کارهای درسی متعلمین را به خانه هایشان بفرستید تا به والدین خودشان نشان دهند و نظر والدین آنها را درباره کار اطفال شان بپرسید و ببینید که آنها در مورد یادگیری بعدی بچه هایشان چه فکر می کنند؟
- متعلمین را تشویق نمایید تا در مورد آنچه در خانه یاد گرفته اند صحبت کنند شما می توانید از این اطلاعات در دروسهای خودتان استفاده کنید. همچنین با والدین صحبت نمایید که آنچه اطفال در مکتب آموزش می بینند با زنده گی آنها در خانه مرتبط است و آنچه در خانه یاد می گیرند با نصاب درسی آنها در مکتب یکی می باشد. بخاطر داشته باشید که بیشتر اطفال در صنفهای شما ممکن است نسل اول کسانی باشند که تحت آموزش قرار می گیرند بنابراین مهم است که به دانش رسمی و غیر رسمی که آنها از خانه با خود به مکتب می آورند ارزش قایل شده و احترام بگذارید.
- از ساحات مختلف اجتماع بازدید نمایید و یا اینکه از اطفال بخواهید تا در مورد دوران طفولیت والدین و یا پدرکلانها و مادرکلان هایشان با آنها مصاحبه نمایند و سپس از اطفال بخواهید تا در مورد "زنده گی اجتماعی در گذشته" داستان و یا مقاله بنویسند این عمل باعث برقراری ارتباط بیشتر بین خانواده ها و نسلها می گردد.
- اعضای خانواده ها را تشویق کنید تا در فعالیتهای صنفی اشتراک نمایند و از ریش سفیدان اجتماع و سایرین دعوت نمایید تا دانش خودشان را با صنف شما در میان بگذارند.

حفظ ارتباطات منظم

در باره پیشرفت اطفال برای والدین اطلاع دادن

ما به عنوان معلم در یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال نیاز داریم که به صورت منظم در مورد اطفال با والدین آنها در ارتباط باشیم. ممکن است که با والدین در خانه هایشان ملاقات کنیم، از طریق خود متعلمین راجع به پیشرفتشان برای والدین آنها یادداشت بفرستیم و یا اینکه والدین را به مکتب دعوت نماییم تا با ما ملاقات کنند. در نتیجه، ضروری است تا برای تمامی والدین و اعضای اجتماعات محل در مکتب یک محیط خوشایند را ایجاد نماییم.

تدویر جلسه با والدین (یا سرپرستان اطفال) در شروع سال تعلیمی بسیار اهمیت دارد بطوریکه معلمان و والدین می توانند برای آموزش اطفال با یکدیگر روابط ایجاد کرده و مشارکت نمایند. اگرچه، اکثر والدین معمولاً وقتی به مکتب می آیند که اطفال آنها در کارکرد درسی شان ضعیف هستند و یا اینکه رفتار نامناسب داشته اند بنابراین شما باید در ابتدای



ملاقات خود با والدین با شفافیت و واضح بگویید که این نشست و جلسه متفاوت می باشد. به آنها بگویید که می خواهید در مورد اطفال شان از آنها بیشتر بدانید تا بتوانید به صورت موثرتر به آنها تدریس نمایید. همچنین به آنها بگویید که می خواهید نسبت به مهارتهای اطفال شان آنها را مطلع نمایید تا آنها در خانه به اطفال کمک نموده و باعث تقویت

چیزهایی شوند که متعلمین درمکتب فراگرفته اند. والدین (هم مادران و هم پدران) را تشویق کنید تا به عنوان رضاکار در یادگیری اطفال خود و دیگران کمک نمایند. به آنها توضیح دهید که به عنوان والدین و خانواده های اطفال بیشتر در فعالیت های مکتب سهم بگیرند، زیرا سهم گیری فعال والدین باعث بهبود کارکرد آموزش اطفال در مکتب می گردد.

مهم است تا به صورت منظم والدین را نسبت به پیشرفت یادگیری اطفال شان باخبر سازید. به این معنا که از شیوه هایی برای ارزیابی استفاده نمایید تا معلمان، والدین و خود اطفال بدانند که چه مهارتهایی را طفل در سوادآموزی، حساب، مهارتهای زنده گی و سایر مضامین آموخته اند. والدین نیاز دارند که بدانند چه چیزهایی را تاکنون اطفال شان آموخته اند و چه چیزهایی را هنوز نیاز دارند تا یاد بگیرند.

یکی از راههای خلاقانه برای انجام این کار استفاده از چارتهای رمزی رنگی (colour-coded charts) است، این چارتهای بخصوص برای والدین بی سواد مفید می باشد. به عنوان مثال، در چارت شماره ۱ ذیل، یک رنگ در مقابل مهارتهای ریاضی قرار دارد. مهم است که سطوح رنگهای مختلف تعریف شود نه تنها بر اساس مهارتهای که نیاز به تستها و امتحانات صنفی دارد بلکه همچنین برای چیزهایی که مطابق با توانایی های فردی هر طفل می باشد. همانطوری که اطفال مختلف دارای توانایی های یادگیری و ظرفیت های متفاوتی می باشند. اهداف شخصی برای هر طفل باید در ابتدای شروع سال تعلیمی تعیین گردد.

چارت شماره ۱

نمونه ای از محتوا و وظایف چارت رمزی و رنگی برای مضمون ریاضی و به مدت یک سال تعلیمی این چارت مربوط به لیلمتا متعلم صنف سوم می باشد، وی در صنف دوم در مضمون ریاضی بسیار خوب عمل کرده است:

سطح	اگر وی ۸ سوال از ۱۰ سوال را به طور صحیح پاسخ دهد می تواند به صنف بالاتر ارتقاء کند
سرخ	<ul style="list-style-type: none"> ارزش های واحد پولی (تا نمره ۱۰۰) نوشتن اعداد تفریق، یک عددی، جمع، اعداد یک رقمی و دو رقمی
نارنجی	<ul style="list-style-type: none"> حساب ذهنی (جمع و تفریق) تقسیم - اعداد یک رقمی خواندن مسایل ریاضیات
زرد	<ul style="list-style-type: none"> ضرب جمع و تفریق اعداد دو رقمی اندازه گیری (قد، وزن، فاصله و حجم)
سبز	<ul style="list-style-type: none"> شناسایی اعداد تا شماره ۷۰۰ جمع و تفریق با گروه بندی مجدد تفریق اعداد دورقمی و سه رقمی شناسایی اعداد سه رقمی
آبی	<ul style="list-style-type: none"> ضرب اعداد یک رقمی و دو رقمی تقسیم اعداد یک رقمی و دو رقمی خواندن مسایل لغات
صورتی	<ul style="list-style-type: none"> ضرب - اعداد یک رقمی و سه رقمی اندازه گیری (فاصله و مایعات)

چارت شماره ۲

نمونه ای از محتوا و وظایف چارت رمزی و رنگی برای مضمون ریاضیات و در جریان یک سال تعلیمی این چارت مربوط به نوری است که فعلاً صنف سوم مکتب است ولی در سال دوم با مضمون ریاضی مشکل داشته است:

سطح	اگر نوری به ۸ سوال از ۱۰ سوال به صورت صحیح پاسخ بگوید می تواند به مرحله بعدی برود
سرخ	<ul style="list-style-type: none"> نوشتن اعداد از ۱ تا ۱۰ جمع اعداد یک رقمی تفریق اعداد یک رقمی
نارنجی	<ul style="list-style-type: none"> ارزش واحد پولی (تا عدد ۵۰) نوشتن اعداد از ۱۱ تا ۵۰ جمع- اعداد یک رقمی با دو رقمی تفریق- اعداد یک رقمی از دو رقمی
زرد	<ul style="list-style-type: none"> ارزش واحد پولی (تا عدد ۵۰۰) نوشتن اعداد سه رقمی حساب ذهنی (جمع، تفریق) اندازه گیری- قد و وزن
سبز	<ul style="list-style-type: none"> جمع- اعداد دو رقمی تفریق- اعداد دو رقمی تقسیم- اعداد یک رقمی خواندن مسایل آسان ریاضیات اندازه گیری- فاصله
آبی	<ul style="list-style-type: none"> شناسایی اعداد تا عدد ۱۰۰۰ جمع و تفریق بوسیله گروه بندی مجدد تفریق اعداد دو رقمی و سه رقمی ضرب- اعداد یک رقمی
صورتی	<ul style="list-style-type: none"> ضرب- اعداد یک رقمی و دو رقمی تقسیم- اعداد یک رقمی و دو رقمی اندازه گیری- حجم و مایعات

با استفاده از چارت شماره ۱ و ۲ رمزی و رنگی سپس برای نشان دادن پیشرفت اطفال و تضمین اینکه معلمین، متعلمین و والدین با یکدیگر یادگیری اطفال را نظارت می کنند ” چارتهای کمان رستم” ساخته می شوند. در چارت کمان رستم (چارت شماره ۳)، هر طفل یک مارکر دارد که نامش بر آن نوشته شده است. وقتی که یک طفل مسایل ریاضیات را به خوبی حل می کند طوری که در چارت نشان داده شده است مارکر وی به رنگی منتقل می شود که مطابق با سطح کارکرد و توانایی اش می باشد. اگر شما به عنوان معلم مشاهده کردید که طفلی در یک سطح بطور طولانی مدت باقی مانده است می توانید به وی کمک کنید تا نیاز مندیهای ورود به مرحله بعدی را یاد بگیرد و یا اینکه انتظارات خودتان را دوباره ارزیابی نمایید.

چارت شماره ۳.

چارت کمان رستم پیشرفت طفل برای کلیه امور صنف

سرخ	نارنجی	زرد	سبز	آبی	صورتی	

خواه معلمین برای مطلع کردن والدین نسبت به پیشرفت آموزشی اطفال شان از چارت کمان رستم، فهرست مهارتها و یا گزارش پیشرفت استفاده می کنند چنین کاری بسیار مهم است و باعث ایجاد و تداوم ارتباطات بین مکتب و خانه اطفال می گردد.

مهم است تا اطمینان حاصل شود که این چارتهای باعث ایجاد رقابت منفی بین اطفال نمی گردد (که منتج به مسخره کردن و آزار اطفالی می گردد که کارکرد ضعیف تری داشته اند) و یا اینکه اطفال برای برآوردن انتظارات معلمین شان بوسیله والدین خودشان تنبیه و مجازات نمی شوند.

مطلع نمودن والدین و اجتماع درباره محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال

وقتی که با والدین و یا پدرکلان و مادرکلان های اطفال درمورد یادگیری آنها صحبت می کنید مهم است که درمورد چگونگی تبدیل شدن صنف و مکتب خودتان به یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال نیز اطلاع دهید. شما باید با دقت معنای ”فراگیر“ را برای آنها توضیح دهید به طریقی که همه ما درمورد آن در در اولین کتابچه دانستیم و همچنین از برخی مثالها و نمونه های مطالعاتی برای نشان دادن مفید بودن محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای تمام اطفال استفاده نمایید. علاوه بر صحبت با والدین برخی معلمان می توانند با همکاری مدیر مکتب و تیم محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال مکتب و یا کمیته هماهنگی برای گروه بزرگتر مانند اعضای اجتماع پیرامون مکتب نیز درباره ایجاد و انکشاف محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال سخن بگویند. بعضی از راههایی که شما می توانید از طریق آن محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را توضیح دهید به شرح ذیل می باشند:

۱. **معلومات چاپی.** بروشورهای یا اوراق معلوماتی و خبرنامه های مکتب را تحویل دهید. خبرنگاران روزنامه های محلی را به مکتب دعوت نمایید و آنها را تشویق کنید تا درمورد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال بنویسند. به روزنامه نگاران منافع چنین طرحی را بازگو کرده و پلان مکتب برای فراهم آوری آموزش با کیفیت برای تمام متعلمین را توضیح دهید.

۲. **اعلانات خدمات عمومی رادیو و تلویزیون**. مکاتب می توانند با استفاده از رادیو و تلویزیون به والدین درباره نیاز اطفال آنها به آموزش اطلاع رسانی نمایند.
۳. **جلسات گروهی و یا اجتماع**. برای ورکشاپ های کوتاه و یا جلسات ترنینگ کوتاه مدت برنامه ریزی کنید، اینگونه جلسات برای معرفی مکتب برای افراد تازه وارد مناسب است بخصوص برای کسانی که اطفال آنها در مکتب شامل نمی باشند. این جلسات می تواند درباره ماموریت مکتب راجع به آموزش و تعلیم تمام اطفال صحبت نموده و محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال رانیز برای آنها توضیح دهد. همچنین طی اولین جلسه و جلسات بعدی شما می توانید نظریات آنها را درباره اینکه چطور کیفیت آموزش در مکتب شما می تواند از آنچه هست بهتر شود را نیز جویا شوید.
۴. **سازمانهای خدمات صحتی و اجتماعی را شامل سازید**. از آنجایی که سازمانها و نهادهای صحتی و خدمات اجتماعی ممکن است پس از اینکه مکتب شما به محیط فراگیر تبدیل می شود بیشتر با شما سروکار داشته باشد به عنوان یکی از استراتژی های خودتان بهتر است که با چنین نهادهایی به طور نزدیک در ارتباط باشید زیرا آنها منابع مهمی را برای شما فراهم می آورد و به حمایت از حقوق اطفال کمک می کند.
۵. **با سایر مکاتب فراگیر و دوستانه برای اطفال شبکه ارتباطی بسازید**. در برخی از کشورها ۳ مکتب یا بیشتر از آن با یکدیگر تشکیل یک خوشه (cluster) می دهند و با کار مشترک یکدیگر را در تبدیل شدن به محیط فراگیر و دوستانه برای اطفال کمک می نمایند. معلمان نظریات خودشان در قبال شیوه های نوین تدریس را با سایر معلمان در میان می گذارند و راجع به شامل سازی اعضای اجتماع پیرامون مکتب در صنفهای خودشان تبادل معلومات می کنند، آنها همچنین میزبان مکتب و یا ورکشاپهای خوشه ای (cluster workshops) می شوند تا معلومات خودشان را درباره تکنیک های جدید تدریس و موضوعات مرتبط به محیط فراگیر و دوستانه برای اطفال تازه سازی (update) نمایند. آنها به صورت مشترک وقایع اجتماعی را سازماندهی می کنند تا بتوانند تمام شاگردان را شامل مکتب نمایند و یا اینکه سفرهای ساحوی برگزار می کنند تا اطفال از اجتماعاتی غیر از اجتماع خودشان چیزهایی را یاد بگیرند.

ایجاد انگیزه برای حمایت از یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال

والدین به عنوان مدافعان یا حمایت کنندهگان و پشتیبانان تغییر. در برخی از اجتماعات، خود والدین در سطح مکتب و به طور مشترک با معلمان و مدیران مکاتب مدافعان محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می باشد. به عنوان مثال در مکتبی واقع در شهرنو کابل، والدینی که اطفال آنها به دلیل مشکلات یادگیری و یا معلولیت در گذشته از مکتب اخراج شده بودند منافع محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را تجربه می کنند وقتی که همان مکتب به طور کاملاً اتفاقی چنین اطفال را دوباره برای بازگشت به مکتب خوشامد می گوید. اکنون والدینی که تجربیات موفقی دارند در نشستهای مکتب آن را با سایر والدین در میان می گذارند. داستانهای آنها در خبرنامه ها و سایر نشریات به چاپ رسید تا سبب تشویق مکاتب دیگر بسوی محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال گردد.

والدین به عنوان مانع سرراه تغییر. در اجتماعات مردمی دیگر ممکن است که والدین در برابر تغییر مقاومت کنند. برخی از والدین، غالباً ارزشهای جامعه خودشان را ملاک عمل قرار می دهند و ممکن است در شروع کار مخالف باشند تا اطفالی که با اطفال خودشان متفاوت می باشد باهم بازی کنند و به طور مشترک آموزش ببینند. بنابراین، اینگونه اجتماعات باید با فعالیتهای مدافعه ای که در ذیل بحث شده است مورد هدف قرار گیرند.

استراتژی های مدافعه (حمایت کننده و پشتیبان)

مدافعه شامل آموزش، معلومات، انتشار بین عامه، کسب حمایت و همچنین مورد حمایت قرار گرفتن بوسیله دیگران برای ترویج پیام تان می باشد. چطور والدین و اعضای اجتماعات مردمی تبدیل به مدافعان محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می گردند؟

۱. والدین را تشویق کنید تا درباره محیط آموزشی فراگیر و دوستانه مکتب شما با دیگران صحبت نمایند. والدین مدافع ممکن است برای مدافعه از اطلاعات مشابه که شما برای تبلیغ محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال استفاده نموده اید، مانند بروشور یا اوراق تبلیغاتی و معلوماتی، خبرنامه و یا آثار اطفال استفاده کنند. والدین مدافع می توانند به طور خاص برای صحبت کردن با والدینی که در برابر تغییر مقاومت می کنند موثر باشند، آنها می توانند ارزش تنوع در مکتب و صنفهای درسی را با استفاده از تجارب خودشان بیان کنند و مخالفین را قانع سازند که آموزش با کیفیت برای اولین مرتبه در یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال به وجود خواهد آمد.
۲. والدین را شامل صنفهای درسی کنید تا به اطفالی که در برابر آموزش آسیب پذیر هستند کمک نمایند. وقتی که والدین بفهمند که در صنفهای درسی شما استقبال می شوند ممکن است غالباً برای کمک به عنوان رضاکار در مکتب شما بیایند. در صورتی که والدین خودشان نیایند، آنها را مطابق به پلان توظیف و دعوت کنید تا به مکتب بیایند و شما را کمک کنند. به عنوان مثال، والدین و یا اعضای اجتماع پیرامون مکتب می توانند به عنوان رضاکار در تدریس زبان و یا کمک به اطفال دارای معلولیت خدمت نمایند، آنها می توانند برای متعلمین بخوانند و یا اینکه وقتی متعلمین می خوانند گوش فرا دهند. همچنین آنها می توانند در سرپرستی کارهای گروهی به معلمان کمک نموده و به معلم اجازه دهند تا با گروههای کوچک و یا اطفالی که نیاز به توجه دارند به صورت فردی کار نماید. راههای دیگر شامل سازی والدین و اعضای اجتماعات مردمی را در ابزار بعدی بررسی خواهیم کرد.
۳. والدین را در فعالیت ها برای جستجوی اطفالی که از مکتب بیرون مانده اند شامل سازید. به عنوان مثال، از ملا امامان مساجد بخواهید تا در شروع سال تعلیمی جدید تاریخ و زمان نام نویسی اطفال را در مکاتب به مردم اعلام نمایند و بدین وسیله تعداد زیادی از خانواده ها را راضی کنید تا اطفال شان را به مکتب بفرستند. تجار و دوکانداران کوچک ممکن است که بخواهند در هنگام نام نویسی اطفال در مکتب به آنها تحفه های کوچکی را اهداء نمایند. نظریات فراوان دیگری برای شامل سازی والدین در فعالیتهای جستجوی اطفال بجای مانده از مکتب وجود دارد که در رساله شماره ۳ تحت عنوان "داخل کردن تمام اطفال در مکتب و آموزش" ذکر شده است!
۴. بین کمیته های مدیریت مکتب و محیط فراگیر و دوستانه برای اطفال ارتباط برقرار کنید. انجمن های والدین و معلمان و یا کمیته های مدیریت مکتب برنامه های زویل المدت شامل سازی والدین با مکاتب می باشد. اینگونه انجمن ها به سرپرستی و نظارت از بیرون کمک کرده و کیفیت و حسابداری را در مکتب ارتقاء می دهد.

کمیته های تعلیمی به سطح دهات

پروگرام حمایت اجتماعی در بلوچستان پاکستان تاسیس کمیته های تعلیمی زنان در دهات را حمایت کرده است و اکنون تعداد 1000 گروه وجود داد که هر کدام آن 5 عضو دارد که برحسب کمیته های تعلیمی مردانه ساخته شده است. زنان اثبات کرده اند که در تداوم حضور خودشان و سایر فعالیت های روزانه در مکاتب دخترانه نسبت به مردان بهتر می باشند..

برای اطلاعات بیشتر در این زمینه به این وبسایت بنگرید: <http://www.worldbank.org> و کلمه بلوچستان "Balochistan" را جستجو کنید.

۵. **دسترسی از طریق بازدید خانگی.** برقراری ارتباط با خانواده هایی که اطفالشان از مکتب بیرون مانده اند همواره آسان نمی باشد. یکی از راههای فراهم آوری معلومات درباره محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال این است که از شخصی سوال کنید که متعلق به یکی از گروههای آسیب پذیر در قبال عدم شمول در مکتب می باشد، مثل فردی که دارای معلولیت است و یا فردی که تعلق به اقلیتهای نژادی و مذهبی دارد بخواهید که عامل عدم دسترسی شما به مکتب می باشد. یک نشست گروهی با چنین شخص و یا بازدید جداگانه خانگی می تواند در تشریح رویکرد مکتب در قبال محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال موثر باشد.

ابزار ۲,۳ اجتماع و نصاب درسی

حضور داشتن اجتماع محل در صنف درسی

سهم گیری والدین و اجتماعات پیرامون مکتب برای ایجاد و انکشاف محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال مهم می باشد، به عنوان مثال: سازمانهای اجتماعی، انجمن های والدین و معلمان و کمیته های مدیریت مکتب غالباً در بهبود سهولت های مکتب کمک می کنند، این عمل بخصوص برای مکاتبی اهمیت دارد که دارای موانع طبیعی است و برای متعلمین دارای معلولیت جهت ورود به تعمیر مکتب مشکل ایجاد می کند. اگر در مکتب زینه هایی وجود دارد اعضای اجتماعات مردمی می توانند بجای آن راه هموار برای چوکی چرخدار (wheel chair) بسازند. در اکثر کشورها سازمانهای مردمی همچنین در بهبود و ارتقای تهیه آب و حفظ الصحه مکتب فعال می باشند.

نحوه تشویق والدین برای مشارکت به عنوان رضاکار در فعالیتهای مکتب از طریق:

- ایجاد پایگاه ها یا مجمع یا کمیته هایی که آنها بتوانند مشکلات و نظریات خودشان را در میان بگذارند (به عنوان مثال تشکیل کمیته های والدین)
- سازماندهی سوادآموزی بزرگسالان، تدریس به والدین در مورد چگونگی خواندن و نوشتن
- تدریس مهارتهای ابتدایی زنده گی
- تدریس مهارتهای معیشتی
- تدریس در مورد تغذیه
- تدریس در مورد حفظ الصحه
- تدریس در مورد برنامه های کنترل جمعیت خانواده

در آخرین ابزار ذکر گردید که یک راه برای شامل ساختن مستقیم خانواده ها (مادران و پدران، پدر کلان و مادر کلان) این است که آنها را در صنف درسی دعوت کنیم. راه های زیادی برای شامل سازی والدین، پدرکلانها و مادرکلانها و سرپرستان در آموزش اطفال وجود دارد که می تواند در ماهیت محیط آموزشی فراگیر و دوستانه اطفال در صنف های درسی سهم بگیرد. در اینجا نظریاتی ذکر شده که والدین و سایر اعضای خانواده خواه باسواد یا بی سواد باشند می توانند موارد ذیل را انجام دهند:

- می توانند به عنوان رضاکار معلمان را در فعالیتهای صنفهای درسی کمک کنند مثلاً خواندن و تهیه مواد آموزشی، کمک در فعالیت های فوق العاده نصاب درسی مانند ورزش یا سفرهای ساحوی و یا سازماندهی فعالیتهای ویژه مانند جشنهای فرهنگی و مذهبی.
- شرکت به عنوان سخنران مهمان تا معلومات خود را درباره کار و زنده گی با دیگران در میان بگذارند.
- صحبت در مورد تاریخ اجتماع محل، بیان داستانهای عامیانه (فولکلور)، به نمایش گذاشتن طریقه ساخت صنایع سنتی و نحوه بکار انداختن فعالیت های تجاری و دوام آن.
- شامل بودن و اشتراک در جلسات انجمن های والدین و معلمان و سایر برنامه های مکتب.
- اهدای مواد مورد نیاز به مکتب و یا کمک برای یافتن کمکهای مالی برای برآوردن نیازهای صنف و مکتب.
- دسترسی و برقراری ارتباط با سایر والدینی که اطفال شان شامل مکتب نیستند و یا اینکه به فکر اخراج اطفال از مکتب هستند، چنین والدینی باید تشویق شوند تا بگذارند اطفال آموزش خودشان را تکمیل کنند.
- مشارکت در تلاشهایی که بتوانند اطفال خودشان را در محیط مکتب پاک و امن نگهدارند.
- کمک به مکتب برای برگزاری ”روز آغاز و ختم مکتب“.
- کمک به ارزیابی دستاوردهای آموزشی اطفال

- برگزاری روز “وظیفه و شغل” به صورت همه ساله، دعوت مردان و زنان با سوابق مختلف برای اینکه شغل و وظیفه خودشان را به دختران و پسران معرفی نمایند و اینکه چطور اطفال امروز می توانند خودشان را برای شغل های آینده خودشان آماده کنند.
- فارغ التحصیلان موفق و والدین متعهد می توانند به عنوان الگو خدمت نمایند بخصوص آنهایی که دارای توانایی ها و سوابق مختلفی می باشند.

الگوهای زن

معلمان زن و سایر زنان اجتماع می توانند شامل پروگرامهای نقش الگو شوند. والدین و یا سایر اقارب متعلمین، شخصیت های سیاسی، ورزشی، هنری و مذهبی اجتماع پیرامون مکتب غالباً علاقه دارند تا شامل مکتب و یا صنفی های شوند که تلاش می کنند به دختران نقش الگوهای مثبت بدهند.

اگر زنان محلی برای به عهده گرفتن نقش الگوها اعلام آماده گی می کنند آنها را در چندین نوبت در هر سال تعلیمی دعوت کنید. از آنها سوال کنید که چطور جنسیت بر انتخاب، موفقیت و شکست آنها اثر گذاشته است. به علاوه سخنرانی ها، به نمایش گذاشتن آثارشان و مشاوره با تک تک متعلمین آنها می توانند با جهت دهی و توصیه به متعلمین در بازی کردن نقش هایشان کمک نماید. مهم است که این فعالیتها هم در مکاتب پسرانه و هم دخترانه برگزار شود به همین ترتیب تعداد کمی مکتب برای پسران و دختران بصورت مختلط باز خواهند بود.

داشتن یک معلم زن و گروهی از متعلمین دختر که موفق شده اند در دوره متوسطه تحصیل کنند برای بازدید از مکاتب روستایی که متعلمین دختر آن به صورت معمول در جریان مکتب ابتداییه و یا بعد از آن ترک تعلیم می کنند بسیار اهمیت دارد. تمام دختران باید با یکدیگر ملاقات کنند تا در مورد نحوه باقی ماندن در مکتب و موفق بودن در تعلیم با یکدیگر تبادل نظر کنند. داشتن معلم زن میهمان و دختران کلان که با همکاری یکدیگر با سایر دختران خردسال و والدین آنها تشکیل جلسه دهند تا بتوانند درباره راههای معین باقی ماندن دختران در مکتب و تکمیل تعلیمات آنها بحث و تبادل نظر نمایند.

اقتباس شده از معلم عدالت جنسیت مورخ سال (2003) اداره یونیسف (UNICEF) کشور اریتره

صنف درسی و اجتماع

علاوه بر دعوت والدین و اعضای اجتماع پیرامون به مکتبی که دارای محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می باشد، یک نصاب درسی مرتبط و مناسب نیازمند است تا اطفال به حدی که توانایی دارند در مورد موضوعات مختلف مربوط به زنده گی، فرهنگ، سوابق تاریخی و اجتماع شان یاد بگیرند. به عنوان مثال اطفال می توانند موارد ذیل را انجام دهند:

- پیدا کردن مقالات و یا معلوماتی در خانه و یا اجتماع خودشان که به درس مکتب ارتباط داشته باشد.
- مصاحبه با والدین و پدرکلانها و مادر کلانهای خودشان در مورد دوران طفولیت آنها.
- پیدا کردن گیاهان و یا سایر مواد که با درس آنها ارتباط داشته باشد.
- آوردن موادی که معلمین بتوانند با آن مواد تدریسی و آموزشی بسازند (مثل یک الماری استفاده شده)
- مشارکت در طراحی مجدد صنف های درس یا ارزیابی و بهبود وسایل مکتب بطوری که "دوستانه برای اطفال" (مخصوصاً برای اطفالی که دارای معلولیت می باشند)، امن و محفوظ (کاهش تضاد) از نقطه نظر مسایل جنسیت باشد.
- بهبود وسایل مکتب که می تواند منجر به فضای بیشتر صنفهای درس در خارج مکتب شوند.^۳
- اشتراک در فعالیتهای خدمات اجتماعی- به عنوان مثال کمک به بزرگان، فقراء، بیوه ها و یتیمان
- کمک به معلمان خانگی تا با اطفالی کار کنند که همه روزه نمی توانند به مکتب بیایند.
- بررسی جنگل زدایی، آلودگی و سایر تخریبات محیط زیستی در اجتماع پیرامون خانه خودشان.
- کشت درختان و اشتراک در فعالیت های احیای جنگلات به عنوان بخشی از درسهای صنف ساینس.
- بررسی اجتماع خودشان و کمک در شناسایی اطفالی که از مکتب بیرون مانده اند ولی باید شامل مکتب شوند.

اشتراک متعلمین در جلسات. متعلمین می توانند تجارب واقعی خودشان را با اشتراک و حضور در جلسات مکتب و والدین، جلسات اجتماع پیرامون مکتب و سایر واقعات مدنی گسترش دهند. شما می توانید پیشاپیش در جلساتی با متعلمین و در صنف درس ایفای نقش کنید و تمرین کنید که چه وقتی و چطور آنها اشتراک می کنند. متعلمین می توانند پروژه ها و فعالیتهایی را از درسهای صنف خودشان سازمان دهی کنند و در یک نمایشگاه متعلمین به نمایش بگذارند و یا اینکه گروه کوچکی از متعلمین می توانند شعرخوانی نمایند، سرود بخوانند و یا نمایش بازی کنند. در اینگونه فعالیتهای، متعلمین به والدین و سرپرستان خود آنچه را آموخته اند توضیح دهند. در نهایت این فعالیت ارتباط بین مکتب والدین را بهبود می بخشد و آنچه را متعلم دختر و پسر یاد گرفته است تقویت می نماید.

ابزار ۲, ۴ آنچه آموخته ایم؟

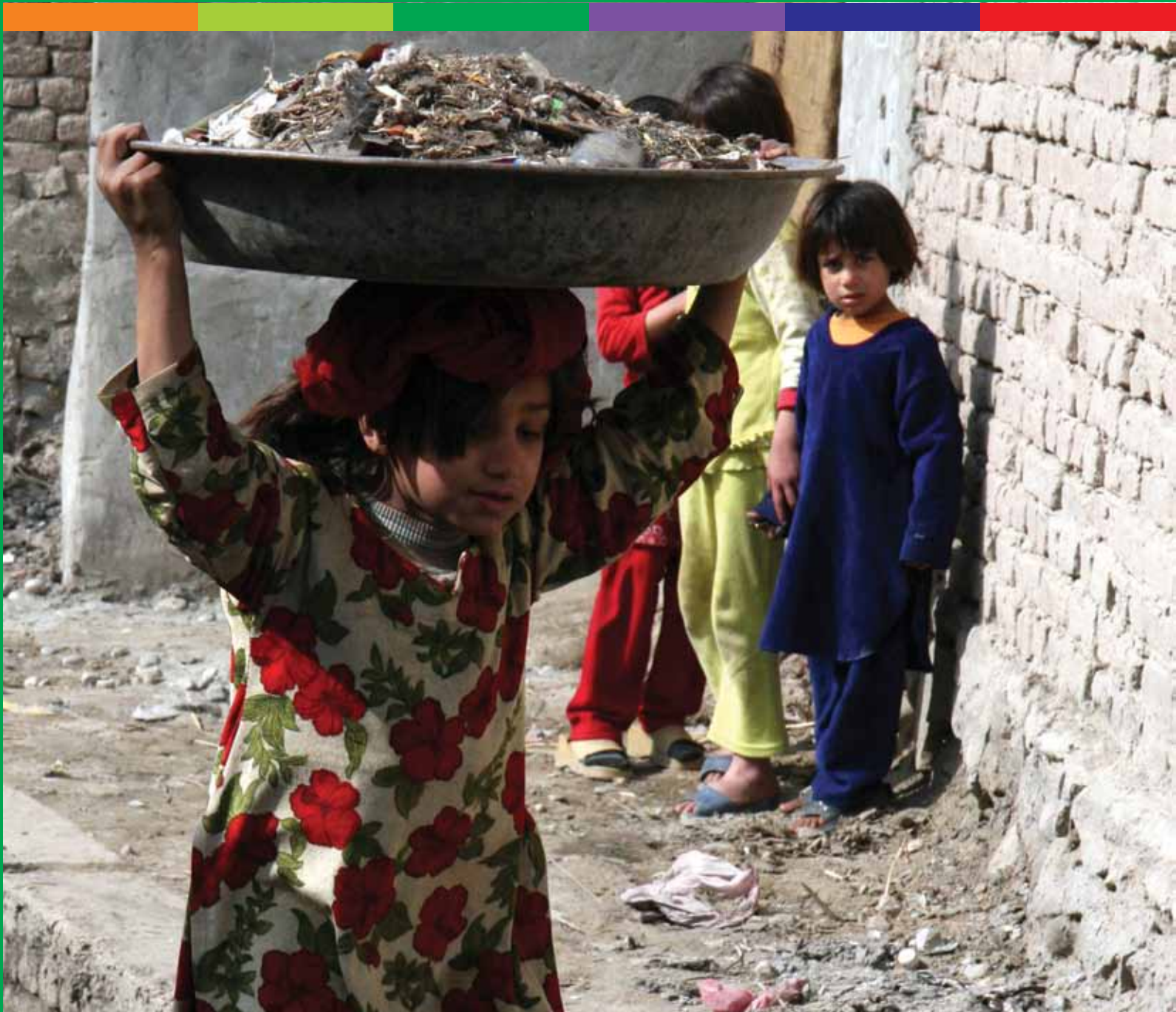
این رساله وسایل متعددی را که شما می توانید خانواده ها و اجتماعات را در محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال شامل کنید ارائه می کند. آیا می توانید فعالیتهای ذیل را تکمیل کنید؟

۱. مسئولیت های معلمین در محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال را در ارتباط با اجتماع پیرامون مکتب فهرست نمایید.
۲. به چه شیوه هایی با والدین نسبت به مهارتهای یادگیری اطفال لسان صحبت می کنید؟
۳. دو طریقی را که مادران و پدران می توانند اطفالی را که به طور سنتی از مکتب استثناء شده اند کمک کرده و شامل سازند فهرست نمایید. الف) در مکتب وب) خارج از مکتب.
۴. طرق متعددی که اجتماع پیرامون مکتب می توانند به صنفهای درس بیابند را نام ببرید؟
۵. طرق متعددی را که متعلمین بتوانند بیشتر در اجتماع خودشان شامل شوند را ذکر کرده و استفاده از مواد خانگی و یا اجتماع را است نمایند.

شامل نمودن اجتماع برای موفقیت محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال حیاتی است. راههایی فراوانی وجود دارد که شما می توانید متعلمین را برای تماس با اجتماع و محیط محلی آنها آماده کنید. همچنین راههای متعددی وجود دارد که معلمان می توانند با والدین اطفال کار کنند و آنها را در مورد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال مطلع نمایند و والدین را تشویق کنند تا در اجتماعات خودشان مدافع مکتب باشند. این کتابچه نظریات زیادی را برای این امر لیست کرده است. اکنون از خودتان بپرسید، “چه کاری می توانم بکنم تا بتوانم با خانواده های متعلمین خودم و اجتماعات با قرابت و نزدیکی بیشتری کار نمایم؟” سه هدف شخصی را ذکر کنید و آن را با همکارانتان، متعلمین تان و خانواده های آنها مقایسه و بحث نمایید، بعد از دو یا سه هفته، مقایسه کنید که چطور پیشرفت می کنید و چه اقدامات بعدی می توانید انجام دهید.

کتاب سوم

شامل سازی تمام اطفال در مکتب و تعلیم



کتاب سوم: شامل سازی تمام اطفال در مکتب و تعلیم



United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization



راهنمای ابزار

رساله شماره ۳ به شما و همکارانتان کمک می کند تا برخی از موانع اصلی که موجب نیامدن اطفال به مکتب می شود و یا آنها را مجبور به ترک مکتب می کند بدانید و درمورد چگونگی کاهش و یا حتی حذف این موانع را به صورت کامل از بین ببرید این ابزارها شامل راهی برای نشان دادن نیازهای اطفالی می باشد که غالباً از مکتب و یا در درون مکتب محروم مانده اند. این ابزارها به صورت گسترده ای بوسیله معلمان در سراسر جهان استفاده شده است. بعد از کار کردن با این ابزارها شما قادر خواهید بود تا درمورد شرایطی که اطفال را از مکتب دور می سازد با سایر معلمان، خانواده ها، اعضای اجتماع پیرامون مکتب و متعلمین صحبت نمایید. همچنین شما می توانید محل زنده گی اطفالی را که از مکتب بیرون مانده اند شناسایی نمایید، دلیل نیامدن آنها به مکتب را بدانید و اینکه برای برگرداندن آنها به مکتب و آموزش شما چه کاری می توانید انجام دهید.

ابزارها

- | | |
|----|--|
| 1 | ۳, ۱ چه کسانی ها خارج از مکتب و در داخل مکتب آسیب پذیر می باشند؟ |
| 1 | کشف موانعی که سد راه تعلیمات فراگیر قرار دارد |
| 9 | خود آزمایی برپا آموزش فراگیر |
| 10 | ۳, ۲ یافتن اطفالی که در مکتب شامل نیستند و چرا؟ |
| 10 | نقشه برداری مکتب و اجتماع |
| 11 | اشتراک اطفال در نقشه کشی |
| 13 | کشف اینکه چرا اطفال امکان دارد نتوانند به مکتب بروند |
| 16 | ۳, ۳ اقداماتی برای شامل ساختن تمام اطفال در مکتب |
| 16 | پلانگذاری عملی |
| 18 | نظریاتی برای عمل |
| 24 | ۳, ۴ آنچه را که آموختیم |

ابزار ۳,۱

چه کسانی ها خارج از مکتب و در داخل مکتب آسیب پذیر می باشند؟

یک گام مهم برای ایجاد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه شامل سازی خانواده ها و اجتماعات پیرامون مکتب میباشد که آن دسته از اطفال اجتماع است که به مکتب نمی روند پیدا کنند .

آیا تا کنون با خودتان فکر کرده اید که شاید یکی از برادران، خواهران و یا دوستان متعلمین خودتان نمی تواند و یا نمی خواهد به مکتب بیاید؟ اگر ما به اندازه کافی نسبت به هدف خود برای شامل سازی، ابقا و کمک به آموزش و یادگیری مهارتهای زنده گی تمام اطفال در مکاتب و صنفهای درسی فراگیر و دوستانه خود متعهد باشیم، نیاز داریم تا بدانیم چرا آنها به مکتب نمی آیند؟!

کشف موانعی که سد راه تعلیمات فراگیر قرار دارد

مطالعه موردی ذیل را بخوانید:

” فرید“ یک پسر ۹ ساله است که هر صبح در تابستان های سوزان و زمستان های سرد کاغذهای باطله را جمع می کند و به قیمت بسیار پایین می فروشد، باقیمانده روز و بعد از چاشت فرید به خانواده هایی که بر سرکوها زنده گی می کنند آب می فروشد بخاطر اینکه آنها هیچ آبی در خانه های خود ندارند. فرید به پول احتیاج دارد به همین دلیل در تمام مدت روز او آب را از چاههای آب تا محل زنده گی مشتریان در کوهها حمل میکند به همین دلیل فرید هیچ وقتی برای رفتن به مکتب ندارد. فاصله چاههای آب تا محل زنده گی مشتریان فرید در کوهها یک کیلومتر فاصله دارد و راه رسیدن به منازل کوهستانی بسیار پرپیچ و خم و باریک است، فرید می پرسد: « خوب، چه وقت من وقت مکتب رفتن را دارم؟»
(مطالعه موردی از مرکز نجات)

فعالیت عملی: شناسایی موانع سر راه فراگیر بودن

اگر با همکارانتان کار می کنید خودتان را به 2 و یا 4 گروه سازمان دهی کنید و اگر تنها هستید این عمل را فقط خودتان انجام دهید.

- اولاً، در مورد برخی از دلایلی که چرا فرید به مکتب نمی رود خودتان فکر کنید، اگر به شما کمک میکند سپس یادداشتهای مختصری را بنویسید. این عمل باید فقط ۵ دقیقه انجام گیرد.
- محیط آموزشی اطفال شامل مکاتب، خانواده ها و اجتماع آنها می باشد و البته شامل خود اطفال نیز می گردد. اینکه آیا خود متعلمین به صورت شخصی می خواهند به مکتب بروند و یا نه. بعداً، به هر گروه یک محیط آموزشی را وظیفه دهید، یک گروه مکتب و دیگری فامیل می باشد، گروه سوم اجتماع پیرامون مکتب است و گروه چهارم طفل (فرید) می باشد. اگر شما در ۲ گروه کاری فعالیت می کنید هر کدام از گروهها می توانند ۲ محیط آموزشی را انتخاب کنند و اگر شما به تنهایی کار می کنید کوشش کنید که تمام ۴ گروه را خودتان انجام دهید.
- به هر گروه یک کاغذ کلان پوستر بدهید و از آنها بخواهید که در بالای صفحه بنویسد که در چه محیط آموزشی کار می کنند، برای هر محیط آموزشی باید یک صفحه وجود داشته باشد.
- بین گروه خود بحث کنید که چه موانعی ممکن است وجود داشته باشد که باعث می شود افرادی مانند فرید نتوانند به مکتب بروند، این موانع را بر روی پوستر مربوط به محیط آموزشی خودتان لست نمایید و سپس بخش ذیل را بخوانید.

برخی از دلایلی که اطفال ممکن است شامل مکتب نباشند موارد ذیل برخی از گروه‌های اصلی اطفالی هستند که در قبال استثناء شدن از مکتب و در درون مکتب در افغانستان آسیب پذیر می باشند (به ترتیب حروف الفبا فهرست شده اند):^۱

- اطفالی متاثر از جنگ، جنک و شرایط اضطراری، اطفال بیجاشده در داخل، پناهندگان و عودت کننده گان
- اطفالی که توسط مواد مخدر آسیب دیده اند.
- اطفال اقلیت‌های مذهبی، اجتماعی، زبانی و قومی.
- اطفال با پیشینه یا سوابق ضعیف اقتصادی.
- اطفالی که متخلف با قانون اند / اطفالی که در حبس قرار دارند.
- اطفالی که در مسافت بسیار دور از مکتب قرار دارند- مثلاً دردهاتی که مکتب وجود ندارد.
- اطفالی که از انزوا، و سوء استفاده رنج می برند به شمول اطفال یتیم.
- اطفالی که دارای معلولیت هستند و یا از وضعیت های صحی ناتوان کننده رنج می برند.
- اطفالی که عمر شان از سن مکتب بالاتر است
- دختران
- اطفال کوچی
- اطفال کارگر و روی سرک

در ذیل برخی از دلایل اصلی می باشد که اطفال را تحت تاثیر قرار می دهد خواه در شامل مکتب باشند و یا نباشند (به صورت اتفاقی لست شده اند):

عدم امنیت

قسمت اعظمی از افغانستان هنوز میدان جنگ و کشمکش می باشند و مکاتب غالباً توسط نیروهای شبه نظامی (ملی‌شبه) مورد هدف قرار می گیرد. در سال 2007 میلادی و 6 ماه اول سال و سال 2008 به تعداد 254 نفر معلم و متعلم توسط تروریستان کشته شدند و 329 نفر دیگر مجروح گشته اند. 220 مکتب تخریب شده و یا به آتش کشیده شده است. تهدید های شورشیان باعث بسته شدن 700 مکتب و محروم شدن 300000 طفل از دسترسی به مکتب شده است. در سال 1386 مطابق به سال 2007 میلادی، وزارت معارف در همکاری با اجتماعات مردمی و نهادهای امنیتی برنامه های ضد تروریسم و ضد شورش را به راه انداختند که در نتیجه آن 49 حمله تروریستی بر مکاتب جلوگیری گردید.²



علاوه بر تخریب و بسته شدن مکاتب که به صورت مستقیم اطفال را از رفتن به مکاتب بازمی دارد، برخی اوقات والدین با ایجاد مانع باعث عدم شمولیت اولادشان به مکتب می گردند خصوصاً برای متعلمین دختر که بخاطر ترس از مسایل امنیتی از رفتن به مکتب منع می شوند. مین های زمینی و مواد انفجاری عمل نائده هنوز قسمت اعظمی از خاک افغانستان را تهدید می کند. همه روزه اطفال افغان در راه رفتن به مکتب، هنگام بازی و یا کار در زمینهای زراعی کشته و یا معلول می شوند.

۱ برطبق نظرات ذی علاقه های کلیدی در امور معارف افغانستان این لست شامل اطفالی می باشند که بسیار در معرض محروم ماندن از مکتب و در درون مکتب قرار دارند. (برنامه ریزان) (پلان گذاران) آموزشی، مدیران مکاتب، معلمان و فعالان آموزشی) مورخ سال (2008).

۲ وزارت معارف مورخ سال (2008) میلادی. «انکشاف تعلیم و تربیه- گزارش ملی جمهوری اسلامی افغانستان».

اطفال ربوده شده و یا توسط گروه های جنایتکار استخدام می شوند و سپس آموزش داده می شوند تا از سلاح استفاده کرده و بجنگند و یا اینکه حمله انتحاری انجام دهند، متأسفانه آمار معتبری از تعداد اطفال جنگجو/عسکر (Child-soldiers) در افغانستان وجود ندارد.

در اکثر قسمتهای افغانستان (متأسفانه) اطفال، والدین، خواهر و برادران خود را به دلیل جنگ، کشمکش ها و حملات تروریستی از دست داده اند و یا می دهند. ترس و وحشتی که در ذهن و قلب اطفال افغانستان بجای مانده است بدون شک بر انکشاف فیزیکی، احساسی یا عاطفی، اجتماعی و هوش آنها تاثیر می گذارد.^۳ تعلیمات فراگیر یکی از برنامه های نادری است که این موضوعات را به صورت موثر مورد توجه قرار داده است.

تبعیض جنسیتی^۴ (جندر)

بعد از سقوط اداره طالبان که قبل از سال 2001 میلادی بر قسمت اعظم افغانستان حکومت می کردند میلیونها دختر در مکاتب ابتدایی و متوسطه نام نویسی کردند زیرا طبق برداشت و پالیسی طالبان تمامی دختران از تعلیم و تربیه محروم بودند. امروزه تقریباً 2 میلیون دختر در مکاتب ابتدایی و متوسطه در سراسر افغانستان نام نویسی شده اند، هر چند بر طبق تخمینات وزارت معارف هنوز 50% از دختران واجب التعلیم در مکاتب شامل نمی باشند.^۵

تقسیمات از نظر جغرافیایی در بخش معلمین زنانه و خدمات آموزشی برای دختران یک چالش بزرگ بشمار می رود بخاطر اینکه^۶:

- ۵۱٪ معلمان زن در مکاتب ابتدایی و ۷۰٪ معلمان زن در مکاتب متوسطه در ۵ شهر بزرگ کار می کنند.
- ۹۰٪ ولسوالی های افغانستان (۳۲۸ ولسوالی از جمع ۳۶۴ ولسوالی) لیسه نسوان ندارند.
- ۱۳٪ ولسوالی های افغانستان (۴۸ ولسوالی از مجموع ۳۶۴ ولسوالی) هیچگونه معلم زن ندارند.
- ۱۶٪ ولسوالی های افغانستان (۵۸ ولسوالی از مجموع ۳۶۴ ولسوالی) ۱ و یا ۲ معلم زن دارند.

بدون معلمان زن ممکن است که دختران اجازه نداشته باشند به مکتب بروند (در اکثر موارد مردان مجاز به تدریس دختران نمی باشند)، بخصوص در مکاتب متوسطه و لیسه. بخاطر اینکه زیرساختهای مکاتب در جریان جنگ و فراموشی به شدت خسارت دیده بودند هزاران مکتب ساخته و یا ترمیم گردیدند.

به رغم تلاشهای فوق العاده دولت و حمایتهای جامعه بین المللی دختران هنوز بخش وسیعی از متعلمین را تشکیل می دهند که در معرض محروم ماندن از مکتب و همچنین در درون مکتب محروم می باشند. در بخشهای از کشور اگر دختران جرات کنند به مکتب بروند با حملات فیزیکی روبرو می شوند. تعداد زیادی از متعلمین دختر و معلمانشان بخاطر دستیابی به حقوق اساسی و اخلاقی آموزش و تعلیم و تربیه خودشان نقص عضو و یا کشته شده اند.

در افغانستان نیز همچون بسیاری از کشورهای دیگر دخترانی که دارای معلولیت هستند، دخترانی که کار می کنند، دخترانی که در سرکها زنده گی می کنند، دخترانی که متعلق به گروههای اقلیت هستند، دخترانی که به فراموشی سپرده شده اند، رها شده و یا مورد سوء استفاده قرار می گیرند به صورت دوبرابر و یا سه برابر در محرومیت از مکتب قرار دارند.^۷

۳ وزارت معارف، یونسکو مورخ سال (2009) میلادی، «نیازها و ارزیابی درست راجع به تعلیمات فراگیر»

۴ وزارت معارف/یونسکو مورخ سال (2009) میلادی، «نیازها و ارزیابی درست راجع به تعلیمات فراگیر».

۵ وزارت معارف مورخ سال (2008) میلادی، «انکشاف تعلیم و تربیه- گزارش ملی جمهوری اسلامی افغانستان». صفحه 37.

۶ براساس معلوماتی که به تاریخ (2009/04/26) از طریق ایمیل از وزارت معارف دریافت شد. مطابق به سروی مکاتب در سال (1386) شمسی (2007 میلادی) و معلومات گرفته شده از سیستم معلومات مدیریت معارف.

۷ وزارت معارف مورخ سال (2008)، «انکشاف تعلیم و تربیه- گزارش ملی جمهوری اسلامی افغانستان». صفحه 37.

ازدواج و بارداری زودهنگام

ازدواج زودهنگام و عنعنوی دختران در دوران طفولیت و نوجوانی فاکتور یا واقعیت های است که مانع تکمیل تعلیمات ابتدایی و متوسطه آنان می شود. ۴۰٪ زنان در افغانستان قبل از سن ۱۸ سالگی ازدواج می کنند و یک ثلث از آنها قبل از رسیدن به سن بزرگسالی صاحب اولاد می شوند.^۸

پیشینه اقتصادی فقیر (اطفال کارگر و روی سرک)

فقر غالباً اثرگذار است خواه طفل به مکتب برود یا نرود. بخاطر مصارف سنگین مالی، والدین فقیر معمولاً برای تامین نیازهای ابتدایی زنده گی تحت فشار قرار می گیرند. بنابراین اطفالی مانند فرید مجبورند تا با کمک به درآمد خانواده تعلیم و تربیه و آینده خودشان را قربانی نمایند. ما همه روزه با این اطفال روبرو می شویم بخصوص اگر در شهرهای کلان زنده گی کنیم ولی بسیار کم اتفاق می افتد به آنها توجه کنیم، مگر وقتی که آنها را در حال گدایی کردن، فروش بعضی چیزها و یا شستن و پاک کاری موترمان ببینیم. "سرک" منبع معیشت و حتی برخی اوقات خانه آنها به شمار می رود، خوشی و امیدواری کسب پول ممکن است کودکان را تشویق نماید تا بجای ماندن در مکاتب به شهرهای کلان بروند. در سراسر دنیا ۱۰۰ میلیون طفل در سرکها زنده گی می کنند. اطفالی که در سرکها می باشند ممکن است اطفال کارگر باشند، اطفالی که مکتب را ترک کرده اند و یا به طور ساده یک پسر و دختر بی خانمان باشند. اطفال سرکها در معرض خطر کلان استثمار می باشند بخاطر اینکه آنها برای مدت طولانی بوسیله خانواده ها، مکتب و اجتماعات مردمی حمایت نمی شوند. تمام اطفال سرکها بدون خانواده نیستند هرچند برخی مانند فرید ممکن است که در جریان روز در سرک کار کنند تا پولی به دست آورند و شب



به خانه و خانواده خودشان برگردند. بسیاری از اطفال سرکها با خانواده هایشان کمتر در تماس هستند و یا اینکه اصلاً در ارتباط نیستند و سرپرستی ندارند. افزون بر اینکه آنان ممکن است که در درون خانواده مورد آلت و کوب و سوء استفادۀ جنسی قرار گرفته و سپس به سرک فرار کرده باشند ولی در اینجا هم دوباره مورد خشونت ها و بدرفتاریهای مشابه قرار می گیرند.

ارتباط ورزش عملی آموزش

اطفال بسیاری از مکتب رفتن منع می شوند زیرا والدین آنها و خانواده هایشان احساس می کنند که تعلیم و تربیه/آموزش برای زنده گی روزمره آنها معنایی ندارد. بنابراین، نمی توانند درک کنند چرا اطفال شان باید به مکتب برود. همچنین والدین ممکن است فکر نمایند که اطفال آنها تحت آموزش کم کیفیت قرار می گیرند و مهارتهایی که همین اطفال در برخی از شغلها یاد می گیرند از آنچه آنان در صنفهای درس آموزش می بینند با ارزش تر می باشد.



سوء تغذیه/ تغذی

اگر اطفال گرسنه بوده و یا در معرض سوء تغذیه/تغذی قرار بگیرند نمی توانند یاد بگیرند چنین اطفالی غالباً در مکتب غیرحاضر می باشند و ممکن است که به عنوان "کند آموز" "Slow learners" طبقه بندی شوند. اگر به آنها توجه لازم صورت نگیرد ممکن است احساس کنند به عنوان عضوی از صنف مکتب ارزشی ندارد و در نتیجه ترک تعلیم کنند. تأثیرات سوء تغذیه ممکن است عواقب دایمی برای اطفال داشته باشد و باعث نقص انکشاف توانایی های جسمی، اجتماعی، عاطفی و ذهنی آنان گردد.

^۸ یونیسف سال (2008). «یونیسف و شرکای آن یکجا شده اند تا بتوانند مرگ و میر مادران در افغانستان را کاهش دهند». (17 سپتامبر سال 2008 میلادی) <http://www.unicef.org/infobycountry/afghanistan-39281.html>



معلولیت و نیازهای آموزشی خاص

بیشتر اطفالی که دارای معلولیت بوده و یا نیازهای آموزشی خاص دارند شامل مکتب نمی باشند خصوصاً وقتی مکاتب و سیستم تعلیم و تربیه ما دارای پالیسی ها برنامه های شامل سازی برای اطفال دارای معلولیت جسمی، احساسی/عاطفی و آموزشی نمی باشد. والدین و اعضای اجتماعات محلی غالباً آگاهی ندارند که چنین اطفالی می توانند یاد بگیرند و اینکه آنها حق دارند تا به مکتب بروند، حتی زینه های یک مکتب می تواند باعث شود تا اینگونه اطفال نتوانند اصلاً وارد فضای مکتب شوند. همچنین اطفالی غالباً به خاطر کلانی و ازدحام صنفهای درس ترک تعلیم می کنند زیرا ما (معلمان) نمی توانیم وقت کافی رابه "نیازهای آموزشی" آنها اختصاص بدهیم. به علاوه، محتوای نصاب درسی، شیوه های تدریسی ما و یا حتی زبان آموزشی ما (گفتاری و دیداری) ممکن است که برای اطفال دارای معلولیت و یا نیازهای آموزشی خاص مناسب نباشد. زیرا برخی از این متعلمین امکان دارد برای خواندن و نوشتن به خط بریل یا خط برجسته و یا زبان اشاره نیاز داشته باشند.

وضعیت های صحتی ناتوان کننده

اطفالی که به صورت دائمی مریض هستند (مانند اطفالی که مصاب به ملاریا، آسم ویا آلرژی می باشند) همواره در مکتب غیرحاضر می باشند بنابراین نمی توانند که با سایر اطفال در صنفهای درس اشتراک کنند. اگر چنین متعلمینی تداوی نشوند و یا مورد حمایت آموزشی قرار نگیرند در نهایت مجبور به ترک تعلیم می گردند. تاثیرات بسیاری از بیماری ها می تواند به صورت دائمی بوده و منجر به ضعف جسمی، اجتماعی، احساسی و هوشی گردد. (به عنوان مثال، وقتی چشم و گوش میکروبی شوند و تداوی نگردد منجر به نابینایی و ناشنوایی می گردند). علاوه بر آنچه گفته شد اکثر بیماریها ممکن است منجر به «حقارت» و تبعیض گردند زیرا ممکن است اطفال بیمار» مسری و آلوده کننده» خطاب شوند حتی اگر از نظر طبی آنطور نباشد.

اطفالی که مصاب به بیماری ایدز (HIV) هستند به طور خاص باعث شرم و تبعیض در اجتماع گردیده و آسیب پذیر می باشند خواه اطفال خود به این مرض مصاب باشند و یا اینکه بخاطر مصاب بودن و یا مرگ یکی از والدین سبب این بیماری میشود. اینگونه اطفال غالباً از مکتب محروم می شوند و بوسیله مردم طرد می گردند حتی اگر هیچگونه خطری مبنی بر سرایت (HIV) از طریق بازی کردن و یکجا بودن با دیگر اطفال وجود نداشته باشد. در رساله شماره ۶ شما می توانید در مورد ایجاد محیط حمایتی، امن و سلامت برای اطفال بیشتر بخوانید.



بیماری اطفال را به طرق مختلف تحت تاثیر قرار می دهد، بسیاری از اطفال خصوصاً دختران از مکتب محروم می گردند تا از خواهران و برادران، والدین و یا پدرکلان و مادرکلان خودشان مواظبت نمایند یا اینکه برای خانواده پول کسب نمایند.

غفلت، خشونت و سوء استفاده

ترس از خشونت هنگام آمدن به مکتب، در داخل مکتب و یا زمان بازگشت به خانه ممکن است اطفال را از مکتب هراسان و فراری نماید. درحالی که پسران غالباً لت و کوب شدن، بدماشی و سوء استفاده جنسی را تجربه می کنند دختران در معرض خطر آسیب های بدنی و سایر اشکال آزار و اذیت قرار می گیرند

که ممکن است در آینده ازدواج آنها را به خطر اندازد. این مسایل عوارض سنگینی را برای عزت نفس قربانیان در پی دارد. سوء استفاده و خشونت در خانه نیز ادامه دارد و اکثر اطفال افغان اگر رفتار و عملکردی خلاف انتظار سختگیرانه والدین خودشان انجام دهند به صورت فیزیکی مجازات می شوند (غالباً بسیار خشن و سخت). آنها چونندیک گرفته می شوند، سیلی زده می شوند و مورد لت و کوب قرار می گیرند. برخی اوقات چنین مجازات بدنی بسیار خشن است که منجر به صدمات دایمی در اطفال می گردند مانند ضایعات شنوایی (سیلی زدن بالای گوش)، ضایعات بینایی (سیلی زدن به صورت)، صدمه به انکشاف ذهنی (ضربات شدید به سر) و صدمات به رشد جسمانی (دستها، بازوها و پاهای آنها شکسته می شوند). مجازات بدنی مورد قبول والدین افغان می باشد زیرا آنها هیچگونه بدیل جایگزینی برای آن ندارند و از طرف دیگر نمی توانند درک کنند که عواقب مجازات بدنی می تواند انکشاف و رشد جسمی، احساسی، اجتماعی و هوشی اطفال را به خطر اندازد. شاید فرید هم زمانی قربانی خشونت و سوء استفاده قرار گرفته باشد بنابراین خواهسته بیشتر به مکتب برود.



مواد مخدر⁹

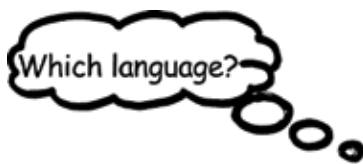
استفاده از مواد مخدر در بسیاری از ساحات افغانستان رایج می باشد. بیشتر والدین هم پدران و هم مادران از مواد مخدر استفاده می کنند. اکثر کسانی که مواد مخدر استفاده می کنند بخاطر این است که بتوانند شرایط مشقت بار روزهای کاری، شرایط سخت زنده گی، گرسنگی و سرما را تحمل کنند. برخی اوقات به نوزادان و اطفال خردسال مواد مخدر داده می شود تا آنها را بخوابانند، آرام کنند، گرسنگی شان را فرو بنشانند و در برابر سرما حفاظت شان کنند.

معلومات معتبری درباره تعداد اطفال معتاد و اطفالی که تحت تاثیر مواد مخدر قرار دارند وجود ندارد، ولی تخمین زده می شود که حدود 1.4% جمعیت کشور که بین سنین 15 تا 64 سال قرار دارند معتاد به تریاک هستند که تقریباً 260000 نفر هستند و 3.6% از جمعیت کشور که 670000 هزار نفر می باشند معتاد به چرس/حشیش هستند.¹⁰ آماري درباره اعتیاد به مواد مخدر بین اطفال 0 تا 14 سال وجود ندارد ولی براساس این حقایق حداقل 1 میلیون نفر در افغانستان معتاد به مواد مخدر هستند که عمدتاً تریاک و چرس می باشد.

اگر 1 میلیون نفر به مواد مخدر معتاد باشند تعداد بیشتری از این رقم تحت تاثیر آن قرار دارد. اکثر اطفال والدینی که معتاد به مواد مخدر هستند به طریق بسیار بدی تحت تاثیر آن قرار گرفته اند، در صورتی که نان آور اصلی و دلسوز یک خانواده، معتاد به مواد مخدر باشد بر شرایط اقتصادی، اجتماعی و احساسی آن خانواده اثر بدی بجای می گذارد و در نتیجه اطفال بیشتر آسیب می بینند. شاید یکی از والدین فرید معتاد به مواد مخدر باشد. مصرف و سوء استفاده از مواد مخدر به طرز شدیدی رشد جسمی، احساسی، اجتماعی ذهنی اطفال را تحت تاثیر قرار می دهد. حتی اگر اطفالی که مواد مخدر استفاده می کنند در مکتب نام نویسی شده باشند احتمال کمی وجود دارد که بتوانند به طور منظم در مکتب حاضر شوند، احتمال کمی وجود دارد که در مکتب موفق شوند و بنابراین احتمال کمی وجود دارد که تعلیمات رسمی خودشان را تکمیل نموده و بتوانند با موفقیت به کار گماشته شوند.

9 وزارت معارف/ یونسکو سال (2009) میلادی. «نیازها و ارزیابی درست راجع به تعلیمات فراگیر».
10 اداره مواد مخدر و جرایم ملل متحد سال (2007) میلادی. «گزارش جهانی مواد مخدر».

تعلق داشتن به اقلیتها



اطفال خانواده هایی که با اجتماع بزرگتر به لحاظ زبان، نژاد، مذهب و یا دیگر خصوصیات فرهنگی تفاوت دارند به طور خاص در معرض این خطر قرار دارند که از دسترسی به مکتب منع شوند برخی اوقات برای آنها سهولت‌های آموزشی با استاندارد پایین تر، تعلیمات کم کیفیت و مواد تعلیمی کمتر فراهم می شود. اطفال متعلق به اقلیتها در مقایسه با قشر اکثریت جامعه از فرصت‌های کمتری برای تحصیلات عالی برخوردار هستند. در برخی اجتماعات مردمی یک عنعنه محلی وجود دارد که زنده گی کاری افراد از دوران طفولیت آنان شروع می شود بدون آنکه از مکتب با کیفیت مستفید شوند این رسم از یک نسل به دیگری منتقل شده است و سبب تکرار چرخه فقر و بیسوادی در بین اعضای آن اجتماعات شده است. فرید ممکن است متعلق به یکی از این اجتماعات مردمی باشد.

برخورد بد یا نگرش های منفی



برخورد منفی با اطفالی که دارای توانایی ها و پیشینه خانواده گی متفاوت می باشند یکی از موانع بزرگ برای شمول چنین اطفالی در مکاتب می باشد. نگرش منفی در سطوح مختلف دیده می شوند که عبارتند از: والدین، اعضای اجتماعات محلی، مکاتب و معلمان، کارمندان دولتی و درمیان خود اطفال منزوی.

ترس، تابو یا ممنوعیت اجتماعی (taboos) شرم، غفلت و معلومات نادرست از جمله عواملی می باشد که رفتار و برخورد منفی در برابر چنین متعلمین و وضعیت های آنان را تشویق می کند. اینگونه اطفال و حتی خانواده هایشان

ممکن است که دچار کمی عزت نفس شوند، از برقراری ارتباط با اجتماع خودداری کرده و از آن فرار نمایند و همچنین تبدیل به اعضای نامرئی اجتماع خودشان شوند. برخورد منفی ممکن است به طور مستقیم اطفال را از شمولیت در مکتب خارج نماید حتی اگر آنها هم دارای حقوق و نیازهای مشابه مانند سایر اطفال باشند. فرید هم ممکن است یک قربانی برخورد و رفتار منفی باشد.

محیط مکتب

ماموریت مکاتب ما این است تا به تمام متعلمین مهارت‌هایی را آموزش دهند که آنها در آینده بدان نیازمندند. از لحاظ تاریخی مکاتب ما به اندازه کافی مجهز نبوده تا بتواند برای تمام پسران و دختران که دارای توانایی ها و پیشینه های مختلفی می باشند آموزشهای مناسب فراهم آورد. در حالی که شرایط نامناسب خانواده گی و اجتماعی ممکن است باعث خروج متعلمین از مکتب شود ولی بهبود این شرایط به تنهایی امکان ندارد که مکاتب ما را فراگیر سازد. ممکن است فاکتورهایی در داخل مکاتب ما وجود داشته باشد که سبب بی علاقه گی اطفال از آمدن به مکاتب گردد و همچنین باعث حاضری بسیار کم متعلمین در صنف درس و ترک تعلیم زودهنگام شود. شما و همکارانتان نقش مهمی برای بازی کردن دارید، شما می توانید مکتب تان را به محیطی تبدیل کنید که همه اطفال برای یادگیری بدانجا بیایند. در ذیل برخی از موانع سر راه آموزش، انکشاف و اشتراک می باشند که توسط خود مکاتب، پالیسی ها و محیط آن ایجاد شده است:

- **مصارف و مخارج (به صورت مستقیم و غیرمستقیم/مخفی)** - برای بسیاری از خانواده های فقیر، مصارف مکتب، مصارف امتحانات، کمک به مکاتب و حتی مخارج مربوط به قیمت کتابها، پنیسل، کالای مکتب و حمل و نقل می تواند اطفالی مانند فرید را از شمولیت مکتب خارج نماید.
- **موقعیت**- در ساحات دهات خصوصاً در صورتی که مکتب در جایی بسیار دور از محل زنده گی مردم باشد اطفالی مانند فرید ممکن است در خانه بمانند جایی که آنها احساس امنیت می نمایند. به طور خاص، دوری مسافت برای دختران بسیار مهم است و ممکن است والدین آنها را نسبت به فرستادن دختران شان در مکاتب دوردست دلسرد کند زیرا والدین برای امنیت دختران خودشان نگران هستند. اطفال دارای معلولیت نیز در صورت عدم وجود وسایط نقلیه مناسب برای رساندن آنها به مکتب ممکن است نتوانند شامل مکتب شوند.
- **تقسیم اوقات**- ممکن است فرید دوست داشته باشد درس بخواند ولی نمی تواند در ساعات رسمی مکتب حاضر شود. تقسیم اوقات و تقویم درسی مکتب در تعارض با ساعات کاری فرید است بطوری که فرید نمی تواند، همزمان هم درس بخواند و هم کار کند. علاوه بر این، ممکن است که دختران هم ترک تعلیم نمایند بخاطر اینکه مسئولیت های خانواده گی آنها مانند کاری های خانه و نگهداری از اطفال خردسال و یا اعضای کهن سال خانواده با ساعات رسمی مکتب در تعارض قرار گیرد.
- **سهولتها و امکانات**- در صورتی که مکتب ما سهولتهای کافی نداشته باشد ممکن است یکی از عواملی باشد که اطفال به مکتب نمی آیند. به عنوان مثال، عدم دیوارهای حفاظتی و تشنابهای مناسب برای دختران در مکاتب می تواند آنها را از آمدن به مکتب دلسرد نماید. سهولت های ناکافی همچنین بر اطفال دارای معلولیت نیز تاثیرگذار می باشد.
- **آماده گی**- یکی از علل بسیار شایع برای عدم شمول اطفالی که دارای توانایی ها و پیشینه مختلف بوده و یا دارای معلولیت می باشند این است که فضای مکتب مناسب نیست و معلمان به اندازه کافی آموزش دیده و تحصیل کرده نیستند تا بتوانند به آنها تدریس نمایند. در نتیجه، حتی اگر این دسته اطفال به مکتب هم بیایند به آنها کم توجهی می شود و نسبت به سایر اطفال تحت آموزش کم کیفیت قرار می گیرند.
- **اندازه صنفهای درس، منابع و حجم کاری**- در افغانستان صنفهای پر جمعیت رایج است که می تواند برای شامل سازی تمام اطفال با توانایی ها و پیشینه های مختلف مانع ایجاد نماید. در کشورهای ثروتمند صنفهای درس با گنجایش ۳۰ نفر کلان قلمداد می گردند ولی در کشورهای فقیر که از فقر منابع رنج می برند صنفهای درس با گنجایش ۶۰ تا ۱۰۰ نفر کاملاً رایج می باشد. به هر حال در صورتی که بر خورد و رفتارها مثبت و خوشایند باشند، اندازه صنف درس ضرورتاً فاکتوری برای موفقیت فراگیر بودن به حساب نمی آید. هر چند مثالهایی فراوانی وجود دارد که اطفال با توانایی ها و پیشینه مختلف به طور موفقیت آمیز در صنفهای درس پر جمعیت شامل شده اند و بیشتر مکاتب روزانه ۲ و ۳ شیفت دارند و باید با منابع محدود نیازهای هزاران متعلم را تامین نمایند. بنابراین اطفال افغان در مکتب وقت محدودی دارند، جایی که آنها نیاز دارند آنچه که برای کامیابی نصاب درسی لازم است یاد بگیرند. در نتیجه معلمان خسته شده و وقت مناسب ندارند تا به نیازهای اطفال مورد نیاز توجه کنند. همانطوری که بحث شد موانعی که از برخورد بد و رفتار منفی ایجاد می شود به مراتب از موانعی که بخاطر عدم کفایت منابع مادی ایجاد می شود بزرگتر محسوب می گردد.

خود آزمایی بریا آموزش فراگیر

چه نوع موانع دیگر را شما در فعالیت های قبلی بر روی کاغذ پوستر یادداشت کرده و یا با یکدیگر بحث نموداید؟

با توجه با آنچه شما از معلومات فوق آموخته اید موانع بزرگی را که شما به آن فکر می کنید و یاد گرفته اید یک لست عمومی آماده سازید.

فعالیت عملی: موانع و فرصتها

- همه باید تصور کنند ممکن است اطفالی مانند فرید از مکتب بازمانند. برای خودتان تصمیم بگیرید نام شما چیست؟ چند سال دارید؟ جنسیت شما چیست؟ در کجا زنده گی می کنید و با چه کسانی؟ شرایط زنده گی شما چطور است؟ (مانند فرید).
- در مورد **فرصتهایی** که ممکن است هنگام نام نویسی در مکتب داشته باشید فکر نمایید (به عنوان مثال نزدیکی مکتب به محل زنده گی خودتان) و چه **موانعی** وجود دارد، در مورد موانع شما می توانید به لست فوق الذکر و همچنین لست کتاب شماره ۱ راجع به شناسایی موانع بر سر راه فراگیر بودن اشاره نمایید.
- بر روی یک صفحه بزرگ پوستر **موانع** مختلفی را که شما ممکن است با آن برخورد نمایید و همچنین **فرصتهایی** را که دارید بنویسید. هر کسی باید افکار خودش را بر روی یک کاغذ طرح نماید که آیا این موانع و فرصتها مربوط به خودشما به عنوان طفل است، مربوط به خانواده شماست، مربوط به اجتماع پیرامون شماست و یا مربوط به مکتب شماست. **این عمل را به صورت گروهی انجام دهید نه فردی.**
- بعد از اینکه همگی کارشان را تمام کردند به چارتی که ساخته اید بنگرید، آیا موانع موجود بیشتر از فرصتهای شماست؟ آیا موانع شما بیشتر از آن چیزی است که انتظارش را داشتید؟ این موانع نشانگر چالش هایی است که باید بر آن چیره شد بطوری که اطفالی مانند فرید بتوانند به مکتب بیایند و این موانع باید با کمک شما از میان برداشته شوند.
- فرصتهای مشترک کدامند؟ آیا این فرصتها واقعی هستند؟ آیا آن فرصتها **اکنون** برای اطفالی که در اجتماع شما دارای توانایی ها و پیشینه متفاوت می باشند وجود دارد؟ و یا اینکه آنها فرصتهایی هستند که ما فکر می کنیم **باید** برای **تمام** اطفال وجود داشته باشد؟ اگر آنها فرصتهایی هستند که ما فکر می کنیم اطفال باید داشته باشند پس چنین فرصتهایی دیدگاه ما نسبت به آن چیزی است که دوست داریم بر آن دست یابیم و با رفع موانع اینگونه فرصتها را برای فراگیر کردن گسترش دهیم.
- موانعی مشترکی که بوسیله اعضای گروه شما تکرار می گردد می تواند نکات شروع کننده خوبی برای عمل باشند!
- آیا موانع زیادی مربوط به خود اطفال، خانواده هایشان، اجتماعات مردمی و مکاتب می باشد؟ مانند برخورد بد و رفتارهای منفی؟ غلبه بر اینگونه موانع نیاز به تلاشهای هماهنگ دارد!

ابزار ۳,۲

یافتن اطفالی که شامل مکتب نمی باشند و چرا؟

ابزار قبلی به ما کمک کرد تا علل اینکه چرا ممکن است برخی از اطفال به مکتب نیایند را جستجو کنیم. حالا سوال دیگری که نیاز است به آن جواب داده شود این است که « کدام یک از این موانع » و شاید موارد دیگر در مکتب ما و یا اجتماع پیرامون آن وجود دارد؟» برای جواب به این سوال نخست ما نیاز داریم بفهمیم که چه نوع اطفالی در اجتماع ما شامل مکتب نمی باشد و سپس در مورد برخی از دلایلی که سبب اتفاق این موضوع شده است تحقیق نماییم. بعد از بدست آوردن این معلومات است که می توانیم پلان گذاری و تطبیق فعالیت‌هایی را شروع کنیم که سبب شامل نمودن این اطفال به مکتب گردد.

نقشه برداری مکتب و اجتماع

یکی از ابزار مهم که به صورت وسیعی مورد استفاده واقع می شود و اطفالی را که شامل مکتب نمی باشند شناسایی می کند نقشه برداری مکتب و اجتماع پیرامون آن می باشد که نقشه برداری مکتب و یا نقشه برداری مردمی نیز نامیده می شود. مانند نقشه های سنتی که علائم اساسی اجتماعات مردمی را نشان می دهد، مهمتر این است که چنین نقشه هایی هر خانواده را با تعداد اطفال و شرایط سن و سال شان نشان می دهد و مشخص می سازد که این اطفال شامل مکتب هستند یا نه؟ با تعقیب مراحل ذیل شما هم می توانید چنین نقشه ای را درست کنید.

۱. کمکهای کمیته های اجتماعات مردمی، رهبران مذهبی و اجتماعی، رضاکاران متعهد، متعلمین خود و به همین طریق معلمان مکتب خودتان را فهرست نمایید. این گام در واقع کمک می کند که رابطه قویتری بین مکتب خودتان و اجتماعی که بدان خدمت می کند ایجاد نمایید. این عمل همچنین به مکتب شما کمک می کند تا منابع اجتماع پیرامون آن را برای پروگرامهای عملی بدست آورید (به طور خاص برای مکاتبی که دارای منابع محدود می باشند مفید است) و به همین ترتیب مالکیت اجتماع پیرامون مکتب نسبت به نقشه ها و پروگرامهای آموزشی فراگیر که حاصل چنین نقشه ها و پروسه های پلان گذاری می باشد را تقویت کنید.
۲. یک جلسه معارفه برای کسانی که در جمع آوری معلومات و ساخت نقشه ها کمک کرده اند برگزار نمایید با آنها در مورد اینکه چرا باید تمام اطفال در مکتب باشند و همچنین در مورد منافع داشتن متعلمین متنوع با توانایی ها و پیشینه های مختلف و اینکه چطور این نقشه ها می تواند وسایل مهمی برای پیدا کردن اطفالی باشد که فعلاً در مکتب شامل نیستند صحبت نمایید. چنین اطفالی را تشویق کنید تا با آمدن به مکتب از آموزش لذت ببرند.
۳. در جلسه معارفه و یا طی جلسات تعقیبی یک خامه/خاکه نقشه از اجتماع پیرامون مکتب تهیه نمایید این کار توسط متعلمین رشته ساینس(علوم) و هنرها هم انجام شده می تواند. برخی از اجتماعات ممکن است که نقشه هایی داشته باشند و بعضی دیگر نداشته باشند، مکانهای اساسی مانند سرکها، منابع آب، مراکز صحتی و مکانهای عبادت، تمام خانه های مردم اجتماع محل و مشابه آن را در نقشه ها شامل سازید.
۴. یک سرشماری نفوس انجام دهید تا تعداد اعضای هر خانه، سن و سال آنها و سطح تحصیلات شان را شناسایی کنید معلومات راجع به سطح تحصیلات به شما کمک خواهد کرد تا آندسته از اطفالی را که شامل مکتب نیستند مورد هدف قرار دهید. از طرفی دیگر معلومات درباره بزرگسالان به ما نشان می دهد که چه نوع والدینی ممکن است که از برنامه های سواد آموزی بهره مند گردند. سروی خانوار به شیوه های مختلفی می تواند انجام شود مانند بازدیدهای خانگی (همچنین می تواند والدین را تشویق کند تا اطفال خودشان را به مکتب بفرستند)، مصاحبه با افراد آگاه (به شمول اطفال)، و یا استفاده از معلومات ثبت شده در صورتی که وجود داشته باشند. سپس این معلومات با معلومات ثبت شده نام نویسی مکتب مقایسه می شود تا دیده شود چه اطفالی در مکتب نمی باشند.
۵. وقتی که معلومات جمع آوری گردید نقشه نهایی اجتماع پیرامون مکتب را تهیه نمایید تا خانوارها، اعضای آن، سن و سال و سطح تحصیلات آن را نشان دهد. سپس نقشه را با رهبران اجتماعات مردمی در میان گذاشته و برخی از علل اینکه چرا ممکن است خانواده ها اطفال شان را به مکتب نفرستند بحث نمایید. با استفاده از این معلومات می توانیم پلان عملی ساختمان سازی خودمان را شروع نماییم.

اشتراک اطفال در نقشه کشی

پروژه نقشه کشی مکتب و اجتماع پیرامون آن می تواند از طریق روش " طفل به طفل Child-to-Child" تطبیق شود این پروژه می تواند در پلانهای درسی شما نیز وارد شود. اطفال در هر سن و سالی که باشند می توانند نقشه بسازند که البته می تواند فعالیت مهمی در آموزش آنها باشد.^{۱۱}

برای اینکه به طور موثر به اطفال رهبری، دموکراسی و اتحاد را آموزش دهیم اهمیت دارد که آنها به صورت فعال در پروژه های ساخت نقشه مکتب و اجتماع پیرامون آن شامل باشند. متعلمین در شناسایی اطفالی که به مکتب نمی آیند نقش رهبری را به عهده می گیرند و با اثرگذاری که بر والدین و اعضای اجتماعات مردمی دارند به سایر اطفال اجازه می دهند تا بتوانند به مکتب بیایند. به عنوان مثال در پروژه کلب اطفال تاجیکستان، دختران و پسران سنوف ۴-۹ برای کشیدن نقشه اجتماعات مردمی و خانه های پیرامون مکتب با یکدیگر همکاری نمودند، نخست آنها اطفالی را که در هر خانه زنده گی می کردند شناسایی نمودند و سپس بر روی نقشه یادداشت می کردند که آیا این اطفال به مکتب می روند یا نه؟ و برخی دلایل ابتدایی برای آن مانند (بی علاقه شدن به مکتب، بخاطر داشتن معلولیت هرگز در مکتب نام نویسی نکردند و یا اینکه کار می کردند و مشابه آن). یک راه مفید برای شروع کار این است که از اطفال بخواهیم تا نقشه های خصوصی اجتماع خودشان را ترسیم کنند این عمل به آنها در تصمیم گیری آنچه باید در نقشه مکتب و اجتماع پیرامون آن نشان داده شود کمک می نماید. توانایی اطفال در ترسیم نقشه های دقیق مربوط به شرایط سن و سال آنها می باشد، در صورتی که تفاوت در توانایی اطفال پذیرفته شود کلیه متعلمین در هر سن و سالی می توانند از ساخت مشخصات مفید برای نقشه جمعی مکتب و اجتماع پیرامون لذت ببرند.

اگر اجتماع پیرامون مکتب از سابق هیچگونه نقشه ای ندارد بنابراین باید از نقطه آغاز یک نقشه تهیه نمود. به صورت ایده آل نقشه های مکتب و اجتماع پیرامون آن باید به اندازه کافی بزرگ باشد تا اطفال بتوانند خانه های خود و دوستانشان را بر روی آن مشخص سازند. ساخت یک نقشه بدین طریق می باشد.

۱. نقطه شروع این است که تمام اطفال تان را یکجا جمع کنید و لیست کلیه مکانهای مهم در اجتماع محلی (مانند: مکتب، مسجد، خانه ها، مراکز صحتی، دوکانه ها و غیره) و هرگونه ویژه گی فیزیکی مهم (مانند سرکها، دریاها، کوهها و غیره...) و هرگونه موقعیت مهم دیگر که اعضای اجتماعات مردمی غالباً ملاقات می کنند (مانند مزارع و چشمه ها که معمولاً برای برداشت آب می روند) را تهیه نمایید.
۲. چندین قطعه یک مقوا (cardboard) را برش نماید و سپس تصاویر مکانهای مهم، خصوصیات فیزیکی و موقعیتها را بر روی آن رسم کنید. همچنین ممکن است شما بخواهید از مواد متنوع مانند مقواهای چهار گوش یا چهار کنج را برای نمایش خانه ها، سنگریزه ها برای نمایش کوهها، پارچه برای نمایش دریاها و از چوبهای کوچک برای نمایش پل ها استفاده کنید. ولی باید حتماً به اطفال کمک کنید تا به یاد داشته باشد هر سمبول از چه چیزی نماینده گی می کند.
۳. از اطفال بخواهید تا درباره مهمترین ویژه گی اجتماع پیرامون خودشان مانند مکتب تصمیم گیری نمایند و برای آن یک سمبول خاص خارج از محیط مقوا بسازند. این سمبول باید از سایر قطعات دیگر متمایز و چشمگیر باشد بخاطر اینکه این سمبول به عنوان " نقطه مرجع" (مکانی که هرکسی به خاطر می آورد و سایر مکانها و خصوصیات مهم اجتماع پیرامون به آن ارتباط دارد) نقشه می باشد.
۴. یک قطعه بزرگ پارچه، کاغذ سنگین و سایر مواد قابل نوشتن را بر روی زمین قرار دهید و اطفال را دور آن جمع کنید و سپس از آنها سوال کنید که " نقطه مرجع" (مانند مکتب) را باید کجا بگذارید؟ بطوریکه تمام خانه های آنها حول مکتب واقع شوند. به عنوان مثال، در صورتی که مکتب در نزدیکی خانه های آنها و یا در مرکز اجتماع واقع شده است آنرا در مرکز نقشه ترسیم کنید و در صورتی که مکتب در مکانی دورتر از خانه های اطفال و سایر مکانهایی که آنها غالباً بازدید می کنند قرار دارد، آنرا در گوشه نقشه ترسیم کنید.

۱۱ این بخش و پروژه ساخت نقشه از " اطفال به عنوان تحقیق گران اجتماع ماحول مکتب " اقتباس شده است. وبسایت یونیسف: صحبت های معلمان درباره آموزش: خواننده گان به طور قوی تشویق می گردند تا از این وبسایت بازدید نموده و نمونه های نقشه های اطفال را ببینند و بیشتر بیاموزند. 1

۵. از اطفال بپرسید که چه مکانهای مهم دیگری درحاشیه اجتماع آنها واقع شده است سپس برای هر کدام آنها بر روی نقشه سمبولی را در نظر گرفته و مرز آنها را مشخص نمایید.
۶. به عنوان یک گروه درباره خصوصیات فیزیکی اساسی اجتماع تصمیم گیری کنید (مانند، سرکها، مزارع، کوهها و دریاها) و سپس به نقشه اضافه نمایید. اطمینان حاصل نمایید که نسبت به موقعیت خصوصیات فیزیکی بر روی نقشه تمام اطفال باهم موافق هستند. ممکن است شما خواسته باشید که آنها آزاد بوده و با دقت پیرامون نقشه قدم بزنند و اگر آنها قبلاً "نقشه های شخصی personal maps" ساخته اند از آنها بخواهید که دوباره به آن نگاهی بیندازند و مطمئن شوند که تمام خصوصیات بر روی نقشه بزرگ وجود دارد.
۷. وقتی که همگی درباره موقعیت مکانهای مهم، خصوصیات فیزیکی و سایر جاها بر روی نقشه موافقت نمودند اطفال می توانند که آنها را با رنگ، نقاشی و یا میخ سوزنی به صورت دایمی بر روی نقشه تثبیت کنند و دیگر از سمبولهای موقت و مقوا استفاده نکنند.
۸. نقشه متعلق به صنف درس می باشد بنابراین بهتر است که قابل تغییر و انتقال باشد بطوریکه اگر اطفال لازم دانستند بتوانند خصوصیات تازه ای را بدان اضافه نمایند. برای شروع خانه پوری/ علامت گذاری بر روی نقشه و شناسایی اطفالی که به مکتب نمی آیند، اطفال باید با تصمیم گیری بر روی الگوهای یا نمونه معین شروع کرده و سپس با سنجاق زدن سمبولهای کوچک کاغذی بر روی نقشه آن را نشانه گذاری کنند. برخی از الگوهای بدیهی برای شروع کار عبارتند از:

- خانه تمام اطفال در اجتماع، سن و سال تمام اطفال و اینکه آیا آنها شامل مکتب می باشند یا نه؟
 - خانه های اشخاصی که برای زنده گی روزمره آنها اهمیت دارد.
 - مکانهایی که اطفال در آن بازی و یا کار می کنند.
 - مکانهای که اطفال باید از آن اجتناب کنند، مانند مکانهای خطر (خسونت)
 - مکانهایی که اطفال به تنهایی، با والدین شان، با سایر خویشاوندان، با دوستان و یا با سایر بزرگسالان بدانجا می روند.
 - مکانهایی که اطفال آن را دوست دارند و یا از آن نفرت دارند.
 - مسیرهای حمل و نقل (بخصوص راههایی که آنها معمولاً از آن برای رفت و برگشت خانه و مکتب استفاده می کنند) و وسایط نقلیه ای که اطفال از آن استفاده می کنند (مانند، پیاده، بایسیکل، موتورسایکل، موتر و غیره).
۹. به اطفال خودتان که در اطراف اجتماع زنده گی می کنند کمک کنید تا نقشه را با دقت بیشتری خانه پری نمایند، در خلال راه رفتن و یا حتی در جلسات مخصوص، افراد بزرگسال اجتماع پیرامون را دعوت نمایید تا با اطفال صحبت کرده و برای اضافه نمودن چیزها به آنها پیشنهادهای ارایه نمایند. این کار با شامل کردن اعضای اجتماع در شناسایی اطفالی که در مکتب نیستند شروع شده و برای پروگرامهای عملی ایجاد حمایت می کند.
- بعد از اینکه نقشه ساخته شد متعلمین شما می توانند اطفالی را که شامل مکتب نیستند شناسایی کرده و سپس خانواده آنها را پیدا کنند. متعلمین شما که با معلمان، والدین و رهبران مردمی کار می کنند می توانند والدین را انگیزه دهند تا اطفال خودشان را به مکتب بفرستند.

نقشه های مکتب و اجتماع باید طوری باشد که در صورت نیاز و مورد تجدید نظر قرار گیرند تا بتواند برای شناسایی اطفالی که ممکن است به مدرسه نیایند استفاده شود. در نتیجه ساخت نقشه ها می تواند جزء بخش دایمی نصاب درسی قرار گیرند. علاوه بر این، مردم باید به آسانی نقشه را ببینند. نقشه اصلی باید در مکتب و یا در اجتماع باشد و یا خارج دیوارهای تعمیر مکتب، بطوریکه اعضای اجتماعات مردمی بتوانند در مورد آن نظر بدهند. این نقشه همچنین می تواند شروع کننده پروسه انکشاف اجتماعی برای داخل کردن تمام اطفال در مکتب محسوب شود.

کشف اینکه چرا اطفال امکان دارد نتوانند به مکتب بروند

اکنون شما شناسایی کرده اید که چه اطفالی در اجتماع پیرامون شما به مکتب نمی روند و شاید هم برخی دلایل برای آن یافته باشید. حالا سوال اساسی که نیاز است بدان پاسخ گفته شود این است که «در مقایسه با کسانی که قادرند به مکتب بروند، چه فاکتورهای اساسی مشخص کننده اطفالی می باشند که از رفتن به مکتب محروم شده اند؟» همانطوری که پیشتر یاد گرفتیم برخی از فاکتورها ممکن است قابل رویت باشند مانند معلولیت‌های ذهنی، احساسی و جسمی، ولی علاوه بر این فاکتورهای مخفی و پنهانی نیز وجود دارند مانند، عدم تمایل، سوء تغذیه/تغذی، سوء استفاده و یا حتی فاکتورهای غیرواقعی که به صورت وسیعی مورد پذیرش می باشند مثل، نقشهای جنسیتی و یا مسئولیتهایی که اطفال در خانواده های خودشان دارند.

فعالیت عملی: ساخت پروفایل یا بیوگرافی غیررسمی طفل (کارت سوانح)

پروفایل یا کارت سوانح طفل وسیله ای برای ترویج تعلیمات فراگیر و برابری در صنف درس می باشد که بوسیله بسیاری از کشورها در آفریقا، آمریکای مرکزی و همچنین در مرکز، جنوب و جنوب شرق آسیا استفاده می شود.

پروفایل طفل می تواند:

- به اعضای اجتماع و معلمان در شناسایی اطفالی که به مکتب نمی آیند و اینکه چرا نمی آیند کمک نماید و همچنین کسانی را که در معرض خطر ترک تعلیم می باشند شناسایی نماید.
- تنوع اطفال در اجتماع را از نقطه نظر ویژه گی های فردی و خانواده گی نشان دهد.
- جهت طرح برنامه های به منظور غلبه بر فاکتورهای خارج کننده اطفال از مکاتب کمک کند.

آنها اطفالی را که باید به زودی در مکتب باشند شناسایی می کنند و سپس آنها را شامل مکتب می نمایند. این سیستم هم اطفالی را که شامل مکتب نیستند و هم آنهایی را که تحت تعلیم کامل قرار دارند شناسایی می کند. برای ایجاد پروفایل یا بیوگرافی غیررسمی برای اطفال مراحل ذیل را تعقیب نمایید:

۱. بر اساس نقشه مکتب شما و اجتماع آن، لستی از تمام اطفالی را که به مکتب نمی آیند تهیه نمایید.
۲. با همکاران خود، معلمین تان و کسانی که در تهیه و ساخت نقشه مکتب و اجتماع پیرامون آن کمک کرده است راجع به عوامل که برای آمدن اطفال به مکتب موانع ایجاد می نماید بحث کنید. شما می توانید به لستی که در ابزار اول این کتاب ساخته اید اشاره نمایید. این عوامل ممکن است لزوماً علل واقعی نباشد ولی مواردی هستند که باید در ابتدا برای هر طفل مورد تحقیق قرار گیرند.
۳. سپس، با استفاده از این عوامل لستی از سوالات را تهیه نمایید که در صورت جوابگویی ممکن است بینش جدیدی را در مورد اینکه چرا اطفال به مکتب نمی آیند فراهم آورد. در ذیل لستی از مثالهایی داده شده که می تواند مورد استفاده قرار گیرد. سوالها بدین منظور ساخته شده اند تا آشکار کند چطور موانعی که قبلاً در مورد آن بحث شد می تواند بر نام نویسی اطفال در مکتب و تکمیل آموزش ابتدایی و متوسطه آنها تاثیر بگذارد. بر اساس موانعی که شما فکر می کنید در اجتماع پیرامون شما شایع است می توانید لست مناسبی از سوالات را تهیه نمایید. مطمئن باشید که رهبران اجتماعی و اطفال در این پروسه شامل شده اند. آنها می توانند در شناسایی تمام اطفالی که در مکتب نیستند به شما کمک نمایند.

مهم است که پرسشنامه زیاد پیچیده نباشد پس سعی کنید که سوالهای حساسیت بر انگیز و یا ابهام آمیز یا مبهم نپرسید، و اگر چنین کاری انجام دهید جوابهای درست دریافت نخواهید کرد!

در صورت امکان با هر دوی والدین در یک خانواده مصاحبه نمایید (برای تضمین کیفیت). باید اطمینان حاصل کنید که حساسیتهای فرهنگی مدنظر قرار گرفته است بخاطر اینکه در بخشهایی از افغانستان اگر

مردی در مورد اعضای اناث خانواده دیگری سوال کند تو هین آمیز تلقی می گردد. بنابراین، در چنین ساحاتی بهتر است که معلومات راجع به اعضای اناث خانواده توسط معلمین زن و یا خود متعلمین پرسیده شود. در اینجا نمونه ای از یک پرسشنامه ساده می باشد (اگر اطفالی که در یک خانه و متعلق به یک پدر ولی از مادران متعدد می باشند در فورمه های جداگانه خانه پری نمایند):

نمونه ای از یک پرسشنامه ساده در مورد پروفایل و یا بیوگرافی غیر رسمی طفل

۱	تاریخ و سال تولد:		نام پدر:
	نام سرپرست مرد خانواده در صورتی که پدر خانواده زنده نیست:		
	سطح بالای تحصیلات (اگر داشته باشند):		
۲	تاریخ و سال تولد:		نام مادر:
	نام سرپرست زن در صورتی که مادر خانواده زنده نیست:		
	سطح بالای تحصیلات (اگر داشته باشد):		
۳	ادرس:		
۴	تعلقات قومی و نژادی:		
۵	زبانیکه در خانه بدان تکلم می شود (زبان مادری):		
۶	تعلقات مذهبی:		
ش ۷	تعداد اطفال بین سن ۰-۱۸ ساله:		
	(۱)	تاریخ و سال تولد:	جنس:
		نام مکتب:	
	اگر طفل (دختر/پسر) در سن مکتب است ولی شامل مکتب نمی باشد چرا؟		
	ایا تا کنون این طفل (دختر/پسر) به مکتب رفته است؟		
	اگر طفل (دختر/پسر) تعلیمات خودش را تکمیل کرده است، چند صنف خوانده است؟		
	ایا طفل (دختر/پسر) از مکتب خارج شده/ ترک تعلیم نموده است؟		
	ایا طفل (دختر/پسر) خارج از خانه کار می کند؟ بله----- خیر-----		
	(علامت بزنید)		
	(۲)	تاریخ و سال تولد:	جنس:
نام مکتب:			
ایا طفل (دختر/پسر) در سن مکتب هستند ولی شامل در مکتب نمی باشند چرا؟			
ایا طفل (دختر/پسر) تا کنون به مکتب رفته است: بله----- خیر-----			
- (علامت بزنید)			
ایا طفل (دختر/پسر) تعلیمات مکتب را تکمیل کرده است تا صنف چند خوانده است؟			
ایا طفل (دختر/پسر) از مکتب خارج شده/ ترک تعلیم نموده است؟ چرا؟			
ایا طفل (دختر/پسر) خارج از خانه کار می کند؟ بله----- خیر-----			
- (علامت بزنید)			
(۳)	مانند نمونه های فوق بهتر است که برای ۸ نفر در پرسشنامه جای در نظر گرفته شود بخاطر اینکه در افغانستان خانواده کلان و پر جمعیت کاملاً بدیهی یا معمول می باشد.		
۸	لست تمام اعضای خانواده که با هم در یک خانه زنده گی می کنند		
(۱)	نسبت و ارتباط با طفل:	سطح تعلیمات:	تاریخ و سال تولد:
	نام:		
(۲)	نسبت و ارتباط با طفل:	سطح تعلیمات:	تاریخ و سال تولد:
	نام:		
(۳)	مانند نمونه های فوق بهتر است که شما برای ۶ نفر در پرسشنامه جای در نظر بگیرید بخاطر اینکه در افغانستان خانواده کلان و پر جمعیت کاملاً بدیهی/ معمول می باشد.		
	وسایط نقلیه:		
۹	فاصله مسافت خانه تا مکتب:		
۱۰	برای آمدن اطفال به مکتب چه اندازه وقت لازم است؟		
	سایر معلومات و نظرات مقید در مورد خانواده:		

بعد از اینکه پرسشنامه برای مکتب و اجتماع پیرامون آن تکمیل گردید:

- به آنها با دقت بنگرید که چه فاکتورهایی بر توانایی اطفال برای اشتراک در مکتب و یا تکمیل تعلیماتشان در مکتب اثرگذار می باشد.
- لست فاکتورها را بین اطفال با یکدیگر مقایسه کنید و ببینید که چه فاکتورهایی در اجتماع شما مشترک می باشند (آن عواملی که اطفال را بیرون از مکتب نگهداشته است).
- از لست این فاکتورها به عنوان یک نقطه شروع جهت ساخت پلانهای عملی برای توجه به علل عدم تکمیل تعلیمات اطفال و یا عدم نام نویسی آنها در مکاتب استفاده نمایید.

ابزار بعدی در این کتاب راههایی را برای ساخت این پلانها ارائه می کند.

ابزار ۳,۳ اقداماتی برای شامل ساختن تمام اطفال در مکتب

اکنون که شناسایی کردیم چه اطفالی به مکتب نمی آیند و برخی از دلایل آن را دانستیم، حالا می توانیم پلانگذاری کنیم که چطور آنها را در مکتب نام نویسی نماییم. این بخش با تشریح پروسه پلان عملی- action planning (پلانگذاری کوچک یا ابتدایی نیز نامیده می شود micro-planning) شروع می گردد و به تعقیب آن برخی نظریات عملی که ممکن است شما برای مکتب تان و اجتماع پیرامون آن امتحان کرده و یا بپذیرید ادامه می یابد.

پلانگذاری عملی

در ابزار قبلی ما از نقشه کشی مکتب و اجتماع پیرامون آن برای تعیین مکان اطفالی که شامل مکتب نیستند استفاده نمودیم. ما نقشه ای ساختیم و در مورد هر طفلی که در مکتب شامل نیست معلوماتی جمع آوری کردیم و پروفایل طفل و خانواده را نیز ساختیم و سپس برخی از موانعی که اطفال را از مکتب خارج کرده است را شناسایی نمودیم. حالا ما نیازمند یک اقدام عملی هستیم تا این موانع را کاهش داده و در صورت امکان حذف نماییم. برای این کار شما می توانید مراحل ذیل را طی کرده و یک پلان عملی موثر^{۱۲} بسازید:

۱. نخست از کسانی که به شما در سنجش معلومات جمع آوری شده از طریق پروسه ترسیم نقشه مکتب و اجتماع پیرامون آن و همین طور پلان گذاری اقدامات مناسب کمک می کند یک تیم بسازید. این افراد می توانند همان کسانی باشند که اعضای تیم تعلیمات فراگیر و دوستانه و گروه هماهنگ کننده تعلیمات فراگیر و دوستانه هستند و در کتاب شماره ۱ (ابزار ۱,۳) توصیف شده اند بخصوص کسانی که در تمرین نقشه کشی شامل بوده اند و یا در هر دو عمل.
۲. این تیم را بر اساس نقشها و علاقه آنها به گروههایی تقسیم نمایید به عنوان مثال، معلمان مکتب، اعضای گروه اجتماع پیرامون، اعضای گروه زنان، رهبران اجتماع پیرامون، اطفال مکتب، اشخاصی از سکتور خصوصی و غیره
۳. سپس هر گروهی باید با هم بحث کرده و لستی از اقداماتی که می توانند به عنوان یک گروه انجام دهند تهیه کرده تا بتوانند تمام اطفال را به مکتب آورده و تحت آموزش بگیرند. هر گروه باید چالشهای تطبیق هر اقدام را نیز در نظر بگیرد. احتمال موفقیت چقدر است؟ موانع تطبیق هر اقدام عملی چه می باشد؟ چطور می توان از این موانع اجتناب کرد؟ به منظور اینکه از طراحی پلانهای عملی ناکام اجتناب کنیم مهم است تا کلیه موانع بالقوه را مدنظر قرار دهیم.
۴. وقتی که هر گروه نسبت به برخی اقدامات ممکن برای داخل کردن تمام اطفال به مکتب تصمیم گرفتند کلیه گروهها را یکجا کنید تا نظریاتشان را با هم در میان بگذارند. تمامی گروهها باید بایکدیگر کار کنند و با در نظر گرفتن موضوعات ذیل و هر چیز دیگری که مناسب است اقداماتی را که عملی هستند شناسایی نمایید.

- کدامین اقدامات تاثیرات بزرگتری بر روی اکثر اطفال دارند؟
- متناسب با وضعیت خاص شما چه اقداماتی باید اولویت بالاتری داشته باشد؟
- چه اقدامات بالقوه ای احتمال بیشتر موفقیت دارد که باید در مرحله نخست انجام شود. بهترین استراتژی این است که با ساده ترین اقدام شروع کنیم و بعد از دستیابی به موفقیت سپس اقدامات مشکل تر را انجام دهیم. به طور کوتاه یعنی موفقیت.
- با استفاده از منابع موجود چه اقداماتی را می توانید انجام دهید؟
- چه اقداماتی نیازمند کمک خارجی می باشد؟ برای گرفتن منابع بیرونی غالب اوقات ضروری است تا به تمویل کننده گان بالقوه نشان دهید که شما با منابعی که فعلاً در دست دارید با موفقیت کار می کنید. بنابراین، با آنچه که اکنون می توانید انجام دهید شروع کنید و در عین حال برای اقدامات بعدی می توانید منتظر کمک دیگران باشید.

۵. سپس، همه باید با یکدیگر کار کنند تا برای اقداماتی که نسبت به آن تصمیم گرفته شده است پلان بسازند و این پلانهای عملی باید دارای اجزای ذیل باشند که عبارتند از:
- مقاصد (objectives) را که شما می خواهید با موفقیت انجام دهید به عنوان مثال افزایش دسترسی به مکتب برای اطفالی که دارای توانایی ها و پیشینه متنوع می باشند.
 - استراتژی ها (strategies) و یا روشهای که برای تطبیق فعالیتها مورد نیاز می باشد، به عنوان مثال برگزاری جلسات با والدین اطفالی که دارای توانایی ها و پیشینه متنوع می باشند تا نیازهای اطفال شناسایی شود و به تعقیب آن جلسات با مدیران مکاتب و معلمان برای ارزیابی سهولتهای مکاتب و اینکه چه اقداماتی باید صورت بگیرد تا بیشتر قابل دسترسی بوده و برای اطفال دوستانه باشد.
 - فعالیتهای معین و جدول زمانی آن (تقسیم اوقات).
 - تصمیم گیری درباره اینکه به چه کسانی می خواهید برسید (به عنوان مثال، والدین اطفالی که دارای توانایی ها و پیشینه مختلفی می باشند و یا خود اطفال).
 - چه کسی باید برای چه اقدامات و فعالیتهایی مسئولیت داشته باشد؟ (کی باید چکار کند؟)
 - به چه منابعی نیاز دارید و چطور می توانید به آن دست یابید؟
 - هنگامی که منتظر منابع اضافی هستید چه کاری می توانید انجام دهید؟
 - برای سنجش موفقیت پلان عملی خود از چه معیارها و ضوابطی استفاده می کنید (به عنوان مثال، بودن تمام اطفال در مکتب)؟

۶. اگر چندین تیم بر روی اقدامات مختلف کار می کنند اطمینان حاصل کنید که آنها فرصتهای منظمی برای تقسیم تجارب خودشان دارند و می توانند اقدامات خودشان را هماهنگ نمایند.

۷. برای تمام تیمها فرصتهایی فراهم کنید تا گامی به عقب برگشته و کار خودشان را مشاهده نمایند (خودآزمایی) و انعکاس دهد چه چیزی در حال انجام است و یا اینکه چه چیزی انجام شده است و همچنین سطح موفقیت خودشان را ارزیابی کنند (چه چیزی کار می کند و چه چیزی کار نمی کند). از این معلومات استقاده و تصمیم بگیرید که آیا این فعالیت را بر حسب پلان انجام دهید و یا آنرا تغییر دهید و سپس این تصمیم را تطبیق کنید.

نظریاتی برای عمل

این بخش "تولید کننده نظریه" است که به صورت خلاصه به برخی از موانع اساسی برای تعلیمات فراگیر که قبلاً بحث شده است نگاهی می‌اندازد و سپس بر اساس تجربیات مکاتب و اجتماعاتی که برای ترویج تعلیمات فراگیر کار می‌کنند نظریاتی می‌دهد که چطور این موانع را می‌توان کاهش داد و یا حتی حذف نمود. این نظریاتی است که شما باید بر حسب موقعیت خودتان مدنظر قرار داده و گسترش دهید. این نظریات همچنین می‌توانند به عنوان نقطه شروع پلان گذاری عملی استفاده شوند.

عدم امنیت

- برای بهبود امنیت متعلمین، معلمان و مکاتب چه اقداماتی را می‌توانیم انجام دهیم؟
- برای ایجاد فعالیتهای «نگهبان مکتب» School watch با والدین و رهبران اجتماعات مردمی کار کنید، جایی که معلمان مسئول، والدین، و سایر اعضای اجتماع از مکتب مراقبت می‌کنند. این عمل ممکن است در صورت نیاز شامل حفاظت از متعلمین و رساندن آنها به مکانهای امن شود.
- بین مکاتب و اجتماعات پیرامون آن ارتباطات قوی تری ایجاد نمایید زیرا اگر اجتماعات مکتب را از خودشان احساس کنند بیشتر از آن حمایت می‌کنند.

تبعیض جنسیت

- برای تشویق دسترسی برابر دختران و پسران به مکتب چه کاری می‌توانیم بکنیم؟
- حاضری رانظارت کنید و معلوماتی در مورد دختران و پسرانی که داخل مکتب نیستند جمع آوری نمایید (به عنوان مثال از طریق پروفایل طفل).
- رهبران اجتماعی و مذهبی را جهت تشویق دختران و پسران برای شرکت در مکتب و تکمیل تعلیمات بسیج نمایید.
- کمیته‌های آموزشی اجتماع پیرامون مکتب را تاسیس نمایید این کمیته‌ها مسئولیت ترویج آموزش بین والدین و اطفال را در اجتماع پیرامون مکتب به عهده دارد.
- مواد آموزشی را بین خانواده‌ها توزیع نمایید و ارزش آموزش برای دختران و پسران را به نمایش بگذارید.
- بین آن چیزی که در صنفهای درس آموزش داده می‌شود و زنده‌گی روزمره اطفال و خانواده‌هایشان ارتباط برقرار کنید تا سبب تشویق والدین برای فرستادن اطفالشان به مکتب شود.
- با والدین صحبت کنید که در صورت امکان وظایف داخل خانه را طوری اداره کنند که دختران و پسران بتوانند به شکل منظم در مکتب اشتراک نمایند.
- ببینید برای دختران و پسرانی که مسئولیتهای زیادی دارند آیا مکاتب تقسیم اوقات انعطاف پذیر دارند.
- راه‌های محلی را شناسایی و کمک نمایید مانند مکاتب بدیل و جایگزین با کیفیت آموزشی خوب، اینگونه مکاتب برای دختران و پسرانی مناسب است که نمی‌توانند در مکاتب رسمی اشتراک نمایند و به دو شکل می‌باشند، خانگی (home-based) و یا مردمی-محلی (community-based).
- تاسیس پروگرامهای تشویقی برای دختران و پسران را تشویق نمایید، این پروگرامها شامل بورسیه‌های کوچک، سوبسیدها یا تخفیف، پروگرامهای تغذیه در داخل مکتب و اهدای یونیفورم مکتب و وسایل مورد نیاز آن می‌باشد.

ازدواج قبل از سن معینه و بارداری

- برای کمک به دختران جوان و خانواده‌های آنها چه کاری می‌توانیم بکنیم؟
- خانواده‌های جوان را تشویق کنید تا وقتی که تعلیمات ابتدایی و متوسطه خودشان را تکمیل نکرده‌اند اولاد دار نشوند.
- پالیسی‌های صحتی مکتب را ایجاد نمایید تا از حقوق مادر متعلم باردار و مادران جوان حمایت نماید تا آنها بتوانند بعد از زایمان تعلیمات خودشان را ادامه دهند. مراحل پروسه ساخت پالیسی در کتاب شماره 6 بحث شده است.

سابقه و پیشینه ضعیف اقتصادی (اطفال روی سرک و کارگر)

برای کمک به این اطفال چه کاری می توانیم بکنیم؟

- با سازمانهای خیریه صحبت کنید و ببینید که آیا پروگرامهای آموزشی فعلاً برای اطفالی که نیاز به کار دارند و یا دسرکها زنده گی می کنند وجود دارد یا نه؟ و آیا اینکه چنین پروگرامهایی باید تاسیس شوند. به عنوان مثال، برنامه های آخر هفته و یا بعد از مکتب که متعلین مکاتب بتوانند به سایر همسالان خودشان " تدریس " نمایند.
- برای این گونه اطفال آموزش مهارتهای زندگی را اولویت داد چون خیاطی، نجاری، مصولات زراعتی، تایپ، ترینینگ کامپیوتر و غیره میباشد، زیرا اینگونه ترینینگ ها در عین حال که باعث افزایش درآمد خانواده ها می شود اطفال نیز می توانند به مکتب بروند و در تمام دوره زنده گی خودشان از این مهارتها استفاده نمایند.

ارتباط و ارزش عملی آموزش

- برخی از چیزهایی که می تواند به اطفال کمک کند کدامند (جزئیات بیشتر در رساله شماره ۴ بحث شده است)؟
- " گشت و گذار در اجتماع " را در پلانههای درسی شامل کنید جایی که اطفال از اجتماع خودشان بازدید می کنند تا درسهای معینی را که برای فعالیتهای روزمره آنها مهم است یاد بگیرند.
- والدین و اعضای اجتماع را تشویق کنید تا به عنوان " کمک کننده کان به معلمان " در صنفهای درس دانش محلی خودشان را تقسیم نموده و اهمیت آنرا برای زنده گی تشریح نمایند و سپس ارتباط آنرا با آنچه که در مکتب آموزش داده می شود بحث نمایند.

سوء تغذیه/تغذی

برخی از اقداماتی که ما می توانیم برای کمک به این اطفال انجام دهیم کدامند؟ (اقدامات بیشتر در کتاب شماره ۶ بحث شده است)

- با سازمانهای خیریه کار کنید و پروگرام تغذیه مکاتب را تاسیس کنید تا براساس آن نان چاشت و یا عصرانه مقوی و منظم برای پروگرامهای آموزشی تهیه و تدارک گردد. این پروگرامها باید تمام اطفالی را که به سوء تغذیه مبتلا هستند تحت پوشش قرار دهد، اگرچه دختران بیشتر آسیب پذیر می باشند بنابراین بهتر است که اولویت داده شوند.

معلولیتها و نیازهای آموزشی خاص

- برای افزایش دسترسی به مکتب و آموزش بالقوه اینگونه اطفال چه کاری می توانید انجام دهید؟^{۱۳}
- برخی اوقات اطفال دارای معلولیت برای رفتن به مکتب با مشکل روبرو می شوند پس سعی کنید وسایط حمل و نقل برای آن سازمان دهی کرده و در جلو در ورودی مکتب جایگاه ویژه برای ورود اشخاص دارای معلولیت بسازید. منابع دیگری که پاسخگوی نیازهای خاص می باشد را نیز در نظر بگیرید.
- وقتی برای اولین بار طفل دارای معلولیت به مکتب شما می آید با کسی که او را به مکتب آورده است صحبت نموده تا معلولیت طفل را دریابید و بپرسید که طفل علی رغم معلولیت چه کار دیگری می تواند بکند. در مورد هرگونه مشکلات و که طفل ممکن است داشته باشد نیز سوال کنید.
- وقتی که طفل به مکتب می رود به صورت منظم با والدین وی ملاقات کنید و با آنها در مورد کارهایی که برای آموزش طفل سهولت ایجاد می کند بحث کنید و در مورد پلان برای آینده طفل سوال نمایید و دریابید که شما چطور می توانید به بهترین وجه با خانواده طفل کار کنید.
- سوال کنید که آیا زمانی که طفل در مکتب است به دارویی خاص نیاز دارد یا نه؟
- اگر وقت کافی ندارید تا به تمام نیازهای طفل توجه کنید از مکتب و اجتماع آن بخواهید تا برای شما یک شخص کمکی در نظر بگیرند، شخص کمک کننده می تواند در خلال ساعتهای درسی مکتب کمک فوق العاده به اطفال نماید.
- اطمینان حاصل کنید که در هنگام تدریس تمام اطفال شما را به خوبی می بیند و صدای شما را به بطور واضح می شنود. با خط خوش و روان بنویسید تا اطفال بتوانند آنچه شما می گوئید بخوانند.

- اگر طفل دارای ضعف بینایی و شنوایی می باشد به آنها اجازه بدهید که در ردیف اول صنف درس بنشینند به طوری که خوبتر ببینند و بشنوند.
- در صورتی که والدین و خود طفل در مورد به مکتب رفتن وی مشکل دارند آنرا پیدا کنید. از خانواده طفل بپرسید که آیا سایر اطفال در مکتب نسبت به طفل رفتار خوب دارند و آیا طفل به راحتی به مکتب می رود؟

وضعیت های صحتی ناتوان کننده

- برای کمک کردن چه کاری می توانیم بکنیم (در رساله شماره ۶ با جزئیات بیشتر بحث شده است)؟
- برای تاسیس برنامه های صحتی، داکتر دندان، تغذیه، و همچنین برنامه های معالجوی با فراهم آوردن گان خدمات صحتی محلی کار نمایید.
- اگر متوجه شدید که یکی از متعلمین شما مریض می باشد و معالجه نمی شود لطفاً با متعلم و خانواده وی صحبت نمایید و کوشش کنید راهی را بیابید که شما و مکتب شما بتواند به وی کمک نماید.
- با سازمانهای محلی کار کنید و جلسات معلوماتی در مورد بیماری صرع یا مرگی (Epilepsy) برگزار نمایید تا فشار روانی را در مورد این بیماری در طفل کاهش دهد و به معلمان خودتان کمک کنید تا در هنگام تشنج متعلمین را به نحو مطلوب کمک نمایند.
- با سازمانهای محلی کار کنید و ورکشاپهای آگاهی دهی را درباره بیماری های HIV، زردی (هپاتیت B، هپاتیت C) و سایر وضعیت های صحتی ناتوان کننده را در مکتب و اجتماع خود برگزار کنید.
- در مورد نیازها و نگرانی های والدینی که اطفال شان مصاب به HIV نمی باشند بحث کنید (بخاطر اینکه آنها نیز حق دارند تا بدانند!) و اینکه وقتی اطفال مصاب به HIV در مکتب می آیند به چه شکلی باید جا داده شوند.
- کلب های مشاوره ای از گروه همسالان برگزار نمایید.

نادیده گرفتن، غفلت، خشونت و سوء استفاده

- برای کمک و حفاظت به اینگونه اطفال چه کاری می توانیم بکنیم؟
- با اطفال و اعضای اجتماع پیرموان مکتب محلی کار کنید تا جاهایی از مکتب و یا در راه خانه به مکتب و به همین ترتیب از مکتب به خانه خشونت می افتد ردیابی کنید (راجع به ایجاد محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال که جنبه حمایتی داشته باشد در رساله شماره 6 بحث شده است).
- با رهبران اجتماعات مردمی و والدین برای تاسیس فعالیت های "نگهبانی طفل child watch" کار کنید تا معلمان مسئول، والدین و سایر اعضای اجتماعات محلی مکان هایی در داخل و یا خارج مکتب که احتمال وقوع خشونت در آن زیاد است کنترل و نگهبانی نمایند. در صورت نیاز آنها موظفند تا اطفال در معرض خطر را تا مکانهای امن مواظبت نمایند.
- والدین را نسبت به اثرات سوء و منفی مجازات جسمی بر انکشاف جسمی، ذهنی، احساسی یا عاطفی و هوشی اطفال شان مطلع نمایید.
- طی جلسات والدین و معلمان بدیل های جایگزین را بجای مجازات بدنی معرفی کنید. (نگرش مثبت).
- در صورتی که سوء استفاده ها ادامه می یابد آنرا با رهبران اجتماعی و مذهبی بحث نمایید.

مواد مخدر

- برای حفاظت از اطفال در قبال مواد مخدر چه کاری می توانیم بکنیم؟
- با آموزش جلوگیری از مواد مخدر در مکتب ابتداییه شروع کنید، چون بیشتر اطفال در سالهای اولیه آلوده به مواد مخدر می شوند و هرگز نمی توانند شامل مکتب متوسطه شوند پس بهتر است آموزش جلوگیری از مواد مخدر را در خلال دوره مکتب ابتداییه شروع کنید.
- والدین را درباره خطر مواد مخدر در خلال جلسات معلمان و والدین مطلع نمایید.
- آموزش جلوگیری از مواد مخدر را در موضوعات مختلف مضامین درسی از قبیل مطالعات اجتماعی، زبان، ساینس و غیره وارد نمایید.

تعلقات به اقلیتها

- برای اطفالی که ممکن است به زبان دیگر صحبت کنند و یا دارای پیشینه فرهنگی، نژادی و مذهبی متفاوت از اکثریت جامعه باشند نیاز داریم تا بر موارد ذیل تمرکز ویژه نماییم:
- با والدین و اعضای اجتماعات محلی کار کنید تا مواد و مضامین درسی را به نحوی اصلاح کنند که بتواند از فرهنگ ها و زبان های مختلف و متعدد نماینده گی کند. این عمل باعث می شود که اجتماع محل مکتب در تصحیح مواد درسی کمک نموده و اطفال شان را به مکتب بفرستند. راههای عملی برای این کار در ابزار شماره ۴ این رساله تشریح گردیده است.
- از داستانهای محلی، تاریخ شفاهی، افسانه ها، سرودها و اشعار در ساخت درسهای صنف استفاده کنید.
- برای اطفالی که به زبان تعلیمی مکتب صحبت نمی توانند تلاش کنید تا با معلمان دوزبانه (حتی خانواده ها و اعضای اجتماعات محلی) صحبت کنید تا بتوانند ترینینگ مناسب زبان را به زبان مادری درنصاب درسی آنها شامل و در صنفهای درسی برگزار کنند.

برخورد بد و نگرش منفی

- برای کاهش تبعیض و حقیر شمردن در اجتماع نسبت به گروه هایی از اطفال که در قبال خارج شدن از مکتب یا در انزوا قرار گرفتن در درون مکتب آسیب پذیر هستند چه کاری می توانیم بکنیم؟
- آگاهی ها درباره منافع محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای تمام اطفال را در میان والدین و اعضای اجتماعات محل افزایش دهید.
- به والدین و اعضای اجتماعات محل راجع به معلولیت آگاهی دهی نمایید.
- معلومات راجع به وضعیت های صحی ناتوان کننده را جهت کاهش ترس والدین و اعضای اجتماعات محل و همچنین کاهش شرم نسبت به اطفالی که مصاب هستند بین مردم توزیع کنید.
- معلومات راجع به انتقال بیماری HIV برای اطفال داده شود تا از دور نگهداشتن اطفالی که مصاب به این بیماری هستند از مکتب و اجتماعات محل جلوگیری شود یعنی این اطفال شامل پروسه تدریس شوند.

محیط مکتب

برخی موانع به صورت مستقیم به محیط مکتب و پالیسی های آن مرتبط می باشد بنابراین تا وقتی که از جانب مدیر مکتب حمایت شوید می توانید برای آن راه حل هایی بیابید.

• مصارف (به صورت مستقیم و غیرمستقیم)

- برای کمک به اینگونه اطفال چه کارهایی باید انجام گیرد؟
- با مدیران مکتب، والدین و اعضای اجتماعات محل بحث کنید چه مصارف مستقیم و غیر مستقیم وجود دارد که اطفال را از مکتب دور ساخته است.
- راههایی را برای کاهش و یا حذف این مصارف شناسایی کنید، به عنوان مثال: از طریق برنامه تشویقی مانند بورسیه های کوچک، سوبسیدها تخفیف دادن قیمت ها، غذا، تهیه لوازم برای مکتب و یونیفورم مکتب. در صورت امکان از طریق سازمانهای خیریه محلی هماهنگ نمایید.

• موقعیت

- برای کمک به این دسته از اطفال چه اقداماتی را می توان انجام داد؟
- از طریق پروگرامهای نقشه کشی مکتب و اجتماع محل آن بررسی کنید که چه اطفالی در دورترین نقاط از مکتب موقعیت دارند.
- برای شناسایی راههایی جهت رساندن و برگشت بی خطر اینگونه متعلمین به مکتب و خانه هایشان با والدین و اعضای اجتماعات مردمی کار کنید.
- به اجتماعات مردمی که در جاهای دورتر از مکتب شما واقع شده است جهت تشکیل و ایجاد صنفهای درسی مردمی برای اطفال خردسال کمک نمایید.
- در صورت امکان برای اطفالی که در موقعیت های دورتر از مکتب زنده گی می کنند تقسیم اوقات انعطاف پذیر یا قابل تغییر درست کنید.

• تقسیم اوقات

- برای کمک به اطفالی که می خواهند درس بخوانند و از طرفی دیگر مجبورند برای کمک به خانواده خودشان کار کنند چه کارهایی باید انجام گیرد؟
- ببینید در صورتی که امکان دارد برای اطفال کارگر تقسیم اوقات مناسب مکتب تهیه نمایید.

• سهولت ها

- برای بهبود دسترسی به مکاتب، صنفهای درسی، امکانات حفظ الصحه و فضای مناسب مکتب برای تمام اطفال چه اقداماتی می توان انجام داد؟
- برای ساخت وسایل تهیه آب آشامیدنی سالم و تشناب های مناسب برای تمام اطفال بخصوص دختران با خانواده ها و رهبران اجتماعات محل کارنمایید. (به رساله های شماره ۴، ۵ و ۶ نگاه کنید)
- با استفاده از مواد محلی و ارزان قیمت در مکاتب خود ما برای تمام اطفال فضای آموزشی انعطاف پذیر و خلاق را ایجاد نماییم.
- تعمیر مکتب را عایق بندی کنید تا بتوان در فصل زمستان هم برای اطفال خدمات آموزشی فراهم آورد.
- برای تضمین امکانات انرژی با ثبات برای مکاتب و صنوف درسی تلاش کنید منابع انرژی پایدار و جایگزین پیدا کنید و به جای سوخت چوب و ذغال سنگ استفاده نمایید مانند: انرژی آفتابی، برق بادی و تولیدات محلی خاکه ذغال که از مواد مصرفی طبیعی ساخته می شود.^{۱۴}
- برای تضمین اینکه تمام اطفال دسترسی برابر به تمامی سهولت های مکاتب از قبیل اتاق های صنف، امکانات حفظ الصحه و فضای محوطه مکتب داشته باشند بر اساس اصول طراحی جهانی تعمیرهای جدید مکاتب را طراحی و دیزاین نمایید.

• آماده گی ها

- برای کمک به این دسته از معلمان و اطفال چه کارهایی می توان انجام داد؟
- نخست ببینید که آنها دارای چه نوع سوابق و توانایی ها می باشند.
- ببینید نیازهای آموزشی فردی آنها چه می باشد؟
- با سازمانهای معارف و آموزشی دولتی، سازمانهای غیردولتی محلی، موسسات تربیه معلم، موسسات خیریه محلی، بنیادها و یا حتی سازمانهای بین المللی که برای بهبود آموزش در کشور شما فعالیت می کنند تماس برقرار کنید و از آنها سوال کنید که آیا معلمان و سایر متخصصانی را می شناسند که بتوانند به اطفالی با سوابق و توانایی های مختلف مانند متعلمین خودتان تدریس نمایند.
- سپس با چنین معلمانی تماس بگیرید و اجازه بخواهید که خودتان و یا همکارانتان بتوانند از مکتب آنها بازدید نموده و با شیوه های تدریس به متعلمینی که نیازمند آموزشهای فردی می باشند آشنا شوند ولی اگر به دلیل

^{۱۴} اینگونه سوخته های جایگزین با موفقیت بالا توسط سازمانهای مردمی در دو کشور نپال و تاجیکستان تحت حمایت اجتماع نروژ برای حمایت از محیط زیست ساخته شده است.

- گران بودن مصارف سفر نتوانستید از مکتب آنها بازدید نمایید از آنها بخواهید در صورت امکان منابعی را که در صنفه ای درسی شان استفاده می کنند مانند نمونه پلانهای درسی، تشریح روشهای تدریس و یا نمونه های مواد تدریسی را به شما ارسال کنند تا شما به آسانی آن را باز تهیه نمایید.
- در صورتی که منابع موجود می باشد از آنها بخواهید تا از مکتب شما بازدید نمایند و ضمن اینکه به شما مشوره می دهد در مورد ارزش تدریس متعلمینی که دارای توانایی ها و سوابق متنوع هستند با مدیران و سایر معلمان مکتب صحبت نمایند.
 - وقتی که با اطفال کار می کنید بجای تمرکز نمودن بر چیزهایی که آنها نمی توانند انجام دهند بر آنچه آنها می توانند انجام دهند تمرکز کنید. این قاعده نه تنها برای اطفالی که دارای توانایی ها و سوابق متنوع هستند بلکه باید نسبت به تمام اطفال در نظر گرفته شود.
 - با فوق آنچه گفته شد، شوق و علاقه خودتان را از دست ندهید و با کسانی که با شیوه های تدریس به اطفال دارای سوابق و توانایی های متنوع آشنا هستند شبکه ارتباطی خوبی را ایجاد کرده و همیشه با آنها در تماس باشید.

ابزار ۳, ۴ آنچه را که آموختیم

موانع سر راه تعلیمات فراگیر ممکن است مانند معلولیت‌های جسمی بسیار مشهود بوده و یا مانند خشونت، سوء استفاده، غفلت و یا سوء تغذیه به شکل پنهان باشند. سایر موانع به عنوان بخشی از زنده گی عادی پذیرفته شده اند بدون اینکه والدین و اعضای اجتماع و مکتب نسبت به تاثیرات مخرب یابد آن بر یادگیری، انکشاف و مشارکت اطفال آگاهی داشته باشند. این موانع عبارتند از: رفتار عنعنوی، نقش‌های جنسیتی و یا نقش‌ها و مسئولیت های سنتی که بر اساس آن اطفال باید به خانواده هایشان کمک نمایند که البته غالب اوقات مانع تعقیب تعلیم و آموزش اطفال می گردد.

ممکن است اطفال نه تنها به یک دلیل، بلکه به دلایل بیشماری که به یکدیگر مرتبط هستند از مکتب خارج شوند که ما اصلاً فکر نمی کنیم چنین مسایلی صورت بگیرد. به عنوان مثال: ممکن است بر اساس **عنعنات فرهنگی** اطفالی که در اجتماعات محلی زنده گی می کنند بجای رفتن به مکتب کار را از سنین طفولیت شروع کنند. این مورد هنگامی که خانواده ها فقیر هستند بیشتر اتفاق می افتد چون نمی توانند **مصارف مکتب** را تامین نمایند و برای آینده اطفالشان آموزش جایگاه و ارزشی ندارد.

موانع سر راه تعلیم و تربیه ممکن است در سطوح مختلف وجود داشته باشد و حتماً باید در سطوح مختلف مورد توجه قرار گیرند. به عنوان مثال وقتی مکاتب ما تحفه ها تشویق کننده به متعلمین نمی دهد و آموزش با کیفیت در حد نیازهای طفل و خانواده وی فراهم نمی کند ممکن است سبب خارج شدن وی از مکتب شود، خصوصاً وقتی که طفل تعلق به فرهنگ اقلیت دارد و معلمان و سایر افراد **اجتماع** پیرامون مکتب نخواهند که با وی تماس داشته باشند.

در تمامی این موارد تلاش‌های ویژه ای نیاز است تا این اطفال شناسایی شوند و همزمان اقدامات مهمی صورت بگیرد تا این اطفال شامل مکتب شوند. اولین گام برای تبدیل مکتب مان به یک محیط فراگیر این است که شناسایی کنیم چه اطفالی به مکتب نمی آیند. نقشه کشی مکتب و اجتماع پیرامون آن وسیله با ارزشی برای یافتن این اطفال به حساب می آید و می تواند از طریق فعالیت مکتب و اجتماع پیرامون آن (اجتماع به طفل) و یا فعالیت صنفی (طفل به طفل) انجام گیرد.

برای دانستن اینکه چرا اطفال به مکتب نمی آیند نیاز به این داریم تا در مورد فاکتورهای فردی، خانواده گی، اجتماعی و فاکتورهای مربوط به مکتب بیشتر بدانیم این فاکتورها نقاط شروع خوبی برای تغییر و ساخت مکاتب فراگیر می باشند.

ابزارهای این رساله شما را به نقطه ای رساند تا برای کاهش موانع سر راه تعلیمات فراگیر در مکتب خودتان و اجتماع آن پلان عملی بسازید. برای شروع این پروسه پیشنهادات ذیل را مدنظر داشته باشید و بر روی اقدامات عملی که شما و همکاران تان متناسب با زمینه و موقعیت خودتان انجام می دهید توافق داشته باشید.

- تا اینجا از ابزارها چه چیزی آموخته اید؟
- متناسب با مقتضیات و شرایط خودتان درسهای کلیدی کدامند؟
- متناسب با مقتضیات خودتان موانع اساسی در مقابل تعلیمات فراگیر و داخل کردن تمام اطفال در مکتب کدامند؟
- چالش‌های اصلی که شما و تیم تان با آن روبرو می شوید کدامند؟
- چه گام‌هایی را قصد دارید بردارید؟
- شاخصه های موفقیت و کارکرد شما کدامند؟
- چه فعالیت‌های معینی را شما می توانید برای سال بعد تعلیمی پلان کنید؟
- چه وقت و چطور پیشرفتهایی را که خودتان به وجود آورده اید سنجش می کنید؟

این پلانیها و اقدامات همچنین ممکن است به شما کمک نماید تا صنفهای درستان را فراگیرتر نمایید، موضوعی که در رساله شماره ۴ و ۵ مورد بحث قرار گرفته است.

کتاب چہارم

ایجاد صنوف تعلیمی دوستانہ و فراگیر



کتاب چہارم: ایجاد صنوف تعلیمی دوستانہ و فراگیر



United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization



رهنم ابزار

این رساله شما را در اداره صنوف متنوع مشورت می دهد با استفاده از این رساله علاوه بر آموختن طرق بررسی پیشرفت شاگردان و ارتقا خود ، شما راه های برنامه ریزی برای تدریس و آموزش موثر ، طریقه استفاده موثر از منابع و طرز اداره کار های گروهی را در صنف های متنوع می آموزید.

1	رهنمود ها
1	۱, ۵ برنامه برای تدریس و آموزش
2	جریان عادی صنف
2	مسئولیت های اطفال
	برنامه ریزی دروس
6	۲, ۵ استفاده موثر از منابع موجود
6	فضای فزیک
7	گوشه های آموزشی
7	محیط نمایش
8	کتابخانه صنف
10	۳, ۵ اداره کار گروهی و مشترک
10	روش های کار گروهی
11	چند مثال از گروه های مختلف صنفی
12	آموزش جمعی
13	پرورش یا رشد مهارت های فردی
13	به وجود آوردن راهبرد ها برای کار گروهی
14	مربیان همسال
15	آموزش مستقل
16	برنامه ریزی برای دسته بندی / تفکیک
17	اداره رفتار در صنوف گسترده
22	۴, ۵ بررسی فعال و معتبر یا موثق
22	بررسی چی است؟
23	پیامد های آموزش
24	روش ها و تخنیک های بررسی معتبر یا موثق
25	بازتاب و بررسی
26	ارزیابی مهارت ها و برخورد ها
28	در جریان ارزیابی چی مشکلاتی می تواند وجود داشته باشد؟
30	۵, ۵ چی آموختیم؟

راهنمای ۵,۱

برنامه ریزی برای تدریس و آموزش

راضیه در یکی از مکاتب سیار برای اطفال کوچی در یک محله در افغانستان کار میکند چون معلمین دیگر حاضر به تدریس اطفال کوچی در بیرون شهر نبودند، راضیه، با وجودیکه در این عرصه آموزش زیادی ندیده بود، داوطلب شد تا تدریس نماید. او با وجودیکه اطفال را دوست دارد، در درس دادن به چالش هایی روبرو شده است. او باید در مورد چیز های مختلف فکر کند: چی را باید تدریس کرد، از چی وسایل باید استفاده کرد، این وسایل را از کجا می توان به دست آورد، صنفی بزرگ متشکل از شاگردان صنوف مختلف را چگونه باید تدریس کرد، درس های هر صنف را چگونه باید برنامه ریزی کرد، و غیره. یک معلم چگونه می تواند تمام کار ها را انجام دهد

معلمین زیادی شغل خود را یک چالش می دانند. اگر چه ما باید بتوانیم به تمایلات و ضروریات هریک از شاگردان خود پاسخ بدهیم، ما همچنان نیاز داشتن ساختار و نظم را در صنف داریم ما باید آموزش و تدریس را اداره نماییم. این راهنمود به شما در برنامه ریزی دروس، استفاده موثر از منابع موجود و اداره صنوف فراگیر و آموزنده با شاگردانی که دارای پیشینه هایا سوابق و توانایی های مختلف دارند کمک می کند.

جریان عادی صنف

فعالیت های منظم روزانه باعث می شود اطفال هر روز صنوف خود را به صورت سریع و معنادار آغاز نمایند. اطفال باید با این جریانات و قوانین موافقت داشته باشند، و حتی آنها را ترتیب بدهند. مثلا یک کمیته شاگردان می تواند وظیفه حاضری و گزارش دادن غیرحاضران را معلم به عهده بگیرد.

هنگام ترتیب این برنامه ها با اطفال ضروری است تا نکات ذیل بحث شوند و در مورد آنها تصمیم گیری صورت گیرد: (i) چی کاری باید انجام داده شود؟ (ii) این کار را کی خواهد کرد؟ (iii) چی موقعی برای این کار مناسب است و؛ (iv) اهمیت انجام دادن این فعالیت ها به صورت منظم (در آغاز و یا انجام صنف، هر روز، و یا هر هفته) چی است؟ چند مثال از فعالیت هایی که می توان به صورت منظم در صنوف انجام داد ذیلا ذکر شده اند:

- هنگام انتظار برای آغاز صنف، اطفال چی باید بکنند؟
- پیامد دیر آمدن به صنف چی است؟
- کتاب و وسایل آموزش را چگونه باید توزیع، جمع آوری و نگهداری کرد و چه کسانی مسوول این فعالیت ها هستند (شاید انجام گیری این مسوولیت توسط اطفال و یا گروه هایی از اطفال به نوبت یک طرز تقسیم این وظایف باشد.)؛
- در صورت در دسترس نبودن معلم، اطفال چگونه می توانند به هم دیگر کمک کنند؟
- بعد از تمام شدن یک فعالیت، اطفال چی باید بکنند؟
- اطفال چگونه می توانند با رفتاری مودب و بدون از بین بردن نظم صنف توجه معلم را به خود جلب کنند؟
- سروصدا تا چه اندازه قابل قبول است؟
- چگونه می توان بدون به وجود آوردن بی نظمی در صنف تغییر موقیت داد و؛
- چگونه می توان از صنف خارج شد

اطفال باید بعضی از این قوانین را به وجود بیاورند چون اگر آنها جزیی از پروسه تصمیم گیری باشند، امکان پیروی یا اطاعت شان از قوانین بیشتر است. گر چه باید بخاطر داشت که امکان دارد توافق بالای بعضی از این قوانین ناممکن باشد، خصوصا اگر قوانین برای حفاظت از اطفال وضع شده باشد، مثلا قوانین مرتبط به خارج شدن از صنف و یا اجازه گرفتن برای بیرون شدن از محوطه مکتب.

مسئولیت های اطفال

همه یی اطفال باید در انجام وظایف و کار های صنف سهمگیری و کمک نمایند. با استفاده از این روش بر علاوه اینکه شما به خود در اداره صنف نیز کمک می کنید، به اطفال حس مسئولیت پذیری را یاد می دهید. چند مثال از مسئولیت هایی که اطفال می توانند به عهده بگیرند ذیلا ذکر شده اند:

- درس دادن اطفال خوردسن تر؛
- تدریس کسانی که نیازمند کمک بیشتر در آموزش هستند؛
- رهبری گروه ها یا کمیته هایی که فعالیت های صنفی را پیش می برند، مطمئن شدن از تکمیل شدن جریان روزمره صنف و گزارش دادن به معلم بعد از ختم وظیفه؛
- سهمگیری در یک کمیته صحنی که هر روز موجودیت آب و صابون برای شستن دستها و آب آشامیدنی را بررسی می کند؛
- حاضری گرفتن و ثبت حاضری در یک جدول، و؛
- خالی کردن صندوق پیشنهادات و ثبت کردن پیشنهادات

تصمیم گیری اینکه چی مسئولیتی را باید به کی سپرد بر اساس سن، مهارت ها و سطح بلوغ اطفال انجام گیرد. اما باید به خاطر داشت که نباید تنها "هوشیارترین" و یا "معقول ترین" شاگردان را در کار ها سهم داد بلکه تمام اطفال باید فرصت داشتن مسئولیت های واقعی را به عهده داشته باشند و در صنف سهم بگیرند. همچنان باید مواظب بود که با سپردن وظیفه آب یاری گلهها به دختران و انتقال دادن میز ها به پسران، باور های کلیشه یا یکنواختی اجتماعی تقویت نشوند. با حمایت بجا، همه یی اطفال می توانند در تمام کار های صنف سهم بگیرند و از آنها سود ببرند.

برنامه ریزی دروس

برای اینکه از وقت خود در زمان آموزش به بهترین وجه استفاده نمایید، دروس را باید برنامه ریزی نمایید. با وجودیکه برنامه ریزی در ابتدا وقتگیر است، مهارت ضروری حرفه وی برای تمام معلمین هم است و در درازمدت باعث می شود از ضیاع وقت جلوگیری شود.

صنف را با یک "بازی نام ها" آغاز نمایید تا اطفال در شروع سال نام های همدیگر را به خاطر بسپارند. این فعالیت باعث می شود میان شاگردان صنف تان همبستگی و دوستی به میان بیاید. "هدیه دادن" یک فعالیت دیگر است. اطفال با یکی دیگر از همصنفان خود کار می کنند، با هم صحبت می کنند و از همدیگر سوال و جواب می کنند. بعد از چند دقیقه اطفال چیزهایی را که در مورد همصنفی خود آموخته اند می نویسند و بقیه صنف در مورد "خاصیت های خوب" دوستان شان می گویند. آنها می توانند این گونه به صنف خود گزارش بدهند: "نام دوست من پروین است او به همه ما خنده را هدیه می کند." "نام دوست من عبدالله است و او به همه ما خاصیت خوب شنیدن را هدیه می کند." این فعالیت باعث می شود که هر کس می تواند به صنف چیزی اضافه نماید و خاصیت های خوب هر انسان با ارزش هستند.

اطفال وقتی بهتر می آموزند که فعال و یا مشغول تفکر باشند. همچنان وقتی آنها بهتری می آموزند که فعالیت ها بر اساس تجربیات واقعی زندگی شان باشد و بتوانند دانش خود را بطور موثر تر به آن ربط دهند معلمینی که اجتماع و اطفال را خوب می شناسند، می توانند به سادگی مثال هایی از زندگی محلی را جز برنامه ریزی دروس نمایند.

طرح کلی برنامه درسی

مضمون:

صنف و یا گروه تدریس کننده:

تعداد اطفال:

زمان:

مقاصد درس:

- می خواهید اطفال از این درس چی بیاموزند؟
- در مورد دانش، مهارت، و رفتاری که می خواهید آنها بیاموزند فکر کنید.
- دو و یا سه آنها را انتخاب کنید تا در یک درس روی آن تمرکز نمایید.

منابع:

- برای تکمیل این درس به چی منابع نیاز دارید؟
- اطفال به چی وسایل نیاز دارند؟
- چگونه می توانند اطفال را کمک کنند تا منابع را بدست بیاورد.

اطفالی که دارای نیاز های متفاوت آموزشی هستند:

- آیا در این گروه اطفالی هستند که نیازمند کمک بیشتر باشند؟
- این اطفال به چی نوع حمایت از طرف شما نیاز دارند؟
- آیا آنها هر روز به کمک شما نیاز خواهند داشت؟
- آیا نیاز به این است که شما با ایشان به صورت انفرادی کمک کنید؟
- آیا نیاز به این است که ایشان در جای خاصی در صنف بنشینند؟ (معمولا نشستن اطفال نیازمند به کمک بیشتر در جلو صنف به آنها کمک می کند چون در آنصورت، خصوصا در صنفی که شاگردان زیاد است، به شما نزدیک می باشند و کمک کردن به آنها ساده تر می شود. نشستن کنار پنجره، جایی که نور بیشتر است، هم می تواند مفید واقع شود.)

معرفی:

- به اطفال بگویید که در این درس چه می خواهید بیاموزانید.
- بعضی معلمین در آغاز صنف این نکته را روی تخته می نویسند.
- در مورد این فکر کنید که چگونه می توانید صنف را آغاز کنید.
- به یاد داشته باشید که به صورت مختصر آنچه را که شاگردان در درس گذشته آموختند مرور کنید.
- بکوشید که صنف را با یک مشکل و پیدا نمودن راه حل توسط شاگردان، و یا سوالی گسترده یا عکسی که بالای آن بحث صورت گیرد آغاز کنید.

فعالیت های اساسی:

- می خواهید در بخش عمده صنف شاگردان مشغول چی کاری باشند؟
- مطمئن شوید که این وظیفه با مقاصد آموزشی درس مطابقت داشته باشد.
- بکوشید فعالیت های مختلف را در جریان صنف بگنجانید؛ به طور مثال از اطفال بخواهید با یک دوست و یا در یک گروه کار کنند.
- در مورد اینکه چگونه می خواهید کار ها را معرفی و تشریح کنید تصمیم بگیرید.
- در مورد این فکر کنید که هنگام مصروفیت شاگردان با یک وظیفه صنفی شما چی کاری را انجام خواهید داد (معمولا این زمان خوبی برای کمک به شاگردانی است که به حمایت بیشتر نیاز دارند).

نتیجه گیری:

- فعالیتی را انتخاب کنید که قبل از ختم صنف بالای مقاصد آموزشی درس مجددا تاکید می کند.
- از اطفال بپرسید که آنها چی آموخته اند.

تأمل بعد از تدریس:

- با استفاده از این خالیگاه برای خود یادداشتی کوتاه در مورد جریان درس و راههای بهبود آن بنویسید.
- آیا اطفال به مقاصد تعیین شده رسیدند؟
- آیا تمام اطفال در صنف سهم گرفتند؟
- بار آینده، چه چیزی را می توانید تغییر بدهید؟

ورقه برنامه ریزی دروس روزانه معلم		
تاریخ		
منابع	مقاصد آموزشی:	۱.
	ساختار درس:	
منابع	مقاصد آموزشی:	۲.
	ساختار درس:	
منابع	مقاصد آموزشی:	۳.
	ساختار درس:	
منابع	مقاصد آموزشی:	۴.
	ساختار درس:	
منابع	مقاصد آموزشی:	۵.
	ساختار درس:	

ابزار ۵,۲ استفاده موثر از منابع موجوده

معلمین موفق می‌کوشند برای همه یی اطفال، بدون در نظر داشت سن، جنسیت، توانایی ها و پیشینه آنها محیط دلچسپ برای آموزش فراهم کنند. محیط صنف های شان پرتحرک و هیجان برانگیز باشد. حتی اگر وسایل آموزشی و موبل کم و یا فقیرانه باشند، امکان دارد که دارایی صنف منظم، پاک و جالب باشید. برای جالب ساختن صنف می شود از مفکوره های خلاق و وسایل تزئینی ارزان و یا وسایل دور انداخته شده استفاده کرد. این هم چند مفکوره!

اگر امکان دارد میزها و چوکی ها را طوری جابجا کرد. که برای کارهای گروهی به آسانی تغییر بخورد و بیشتر از یک تخته سیاه و یا و جای مناسب برای نوشتن استفاده کرد. جا برای کار های هنریورسم های اطفال نیاز است که به آسانی به آنها و به دیگران نشان بدهند از دست آورد های خود احساس غرور و رضایت نمایند. می توان برای مضامین مختلف گوشه هایی از صنف را به آموزش و یا فعالیت ها اختصاص داد و یا حتی یک «کتابخانه» کوچک داشت.

خصوصا اگر حیوانات و یا حشرات می توانند وارد اتاق شوند و وسایل صنف را خراب کنند، شاید امکان نگهداری از یک اتاق منظم و خلاق مشکل باشد. به همین دلیل باید همراه با والدین و اجتماع از وسایل صنف و از کار های هنری اطفال مواظبت کرد. بعضی از وسایل را باید هر روز در یک الماری گذاشت. شاید برای انجام این کار ضروری باشد که اطفال مسوولانه بعضی وسایل را با خود به خانه ببرند و روز آینده برگردانند.

فضای فیزیکی

جا برای تغییر موقعیت

- اطفال، چه دارای معلولیت یا خیر، نیازمند فضایی هستند که به آنها اجازه بدهد تا بدون ایجاد مزاحمت برای دیگران، میان میزها و چوکی ها، و یا میان دیگر اطفالی که روی زمین نشسته اند، حرکت نمایند
- برای راحتی و به وجود آوردن بهترین فضای ممکن برای تمام صنف گروه های کوچک، ترتیب نشستن در صنف را تغییر بدهید.
- اطفالی که دارای زمینه ها و توانایی های مختلف اند باید با همه یکجا بنشینند یعنی در محیطی مجزا از دیگران نباشند.

روشنی، گرما و تهویه یا جریان هوا

- میزها را طوری ترتیب بدهید که اطفال مجبور نباشد به صورت مستقیم زیر نور آفتاب قرار بگیرند. نور باید از پهلو اطفال وارد اتاق شود.
- مغز انسان به اکسیجن نیاز دارد! کمبود هوا در گوشه های اتاق های درسی بسیار معمول است. اگر تهویه یا جریان هوا اتاق شما ضعیف است، ضروری است که اطفال بعضی فعالیت ها را بیرون از صنف انجام بدهند.
- ترتیب نشستن اطفال را هر چند وقت تغییر بدهید تا آنها همیشه در گوشه های با روشنی کم و یا تهویه ضعیف نباشند.

گوشه های آموزشی:

معمولا اطفال در مورد دنیای طبیعی اطراف شان کنجکاو هستند. گوشه های ساینس و ریاضی می توانند باعث به وجود آمدن کنججوی و بهبود آموزش گردند. اطفال می توانند تمام چیز هایی را که به آنها علاقمند اند جمع آوری و تنظیم کنند و این منابع را باید در دسترس تمام اطفال قرار داد. اطفال می توانند در این گوشه ها نباتات را پرورش بدهند، میوه جات را جمع آوری کنند و اشیای یافته خود (مانند پر ها و یا صدف های خالی) را نمایش بدهند. معلمین باید در مورد این گوشه های آموزش فکر کنند و آنها را در جاهایی قرار بدهند که همه اطفال بتوانند بدون مزاحمت به دیگران آنجا کار کنند.

- برای گوشه های ساینس و علوم طبیعی، استفاده از موجودات زنده مانند ماهی در یک صنف فعال ها بسیار بجا است. اما باید به خاطر داشت که اطفال باید بیاموزند که چگونه از موجودات زنده نگهداری کنند، خشونت در مقابل آنها را کاهش بدهند و بعد از ختم درس، اگر ممکن باشد، آنها را به محیط باز برگردانند.
- در گوشه ریاضیات، قوطی های خالی (پوش دار) و بوتل های پوش دار را می توان با صدف ها پر کرد و از آنها می توان برای آموزش استفاده کرد مثلا (مساوی قرار دادن اشیا با شماره ها). هم چنان می شود در این قوطی ها اشیای دیگر مثلا لوبیا و یا تخمه ها را نگهداری کرد. اطفال می توانند با استفاده از کاغذ مقوا پول بسازند و در پارچه های تمثیلی مثلا در صحنه ها در مارکیت استفاده کنند.

اشیای یافته شده، نام گذاری شده و نمایش داده شده ای که در اختیار اطفال قرار داده می شوند باعث می شوند که اطفال میان مکتب، زندگی روزمره و اجتماع و محل شان رابطه برقرار کنند.

اطفال باید در تنظیم و اداره صنف و این وسایل سهم گیری فعال داشته باشند. برای ترتیب بخش های مختلف صنف می توان گروه ها و کمیته های مختلف ساخت. سهم گیری اطفال نه تنها باعث نظم بهتر در صنف می شود بلکه باعث می شود که در او حس مسوولیت پذیری بشکل طبعی به وجود بیاید. کمیته های صنفی می تواند شامل یک هماهنگ کننده و یک معاون باشد که مسوولیت کار بقیه اعضای صنف را به عهده بگیرند.

بعضی صنف ها به اندازه کافی برای داشتن چندین گوشه کافی نیستند. در بعضی مکاتب، والدین می توانند که تعداد زیادی از سبب را به صنف بدهند تا روی زمین گذاشته و مملو از صدف ها، سنگ ها، تخمه ها و دیگر وسایل مورد نیاز برای درس ریاضی و ساینس شوند. نکته مهم این است که تمام این وسایل توسط تمام شاگردان استفاده شوند.

محیط نمایش

نمایش صحیح وسایل تدریس، اسباب آموزش و کار اطفال در صنف باعث می شود که اطفال به آموزش علاقمند شوند و به صنف احساس تعلق کنند. والدین با دیدن این نمایش به کار اطفال شان بیشتر علاقمند می شوند و فعالیت های صنف را بیشتر درک می کنند. کار های تمام شاگردان باید بر اساس توانایی های خاص آنها به صورت مناسب نمایش داده شوند.

اطفال دوست دارند اسم شان را کنار کار شان ببینند چون این باعث می شود احساس غرور کنند. نمایش را زود زود تبدیل کنید تا اطفال علاقمند باقی بمانند و به تمام اطفال در هر سمستر نوبت نشان دادن کار شان داده شود. کار نمایش داده شده و بعداً از تخته نمایش برداشته شده را می توان در دوسیه ابتکارت سوابق شاگردان (ثبت کرد تا در آینده برای بررسی کار شان استفاده کرد). (برای آموزش بیشتر در مورد این دوسیه ها) (پورتفولیو ها) و ارزیابی آنها به رساله ۴، ۵ مراجعه کنید).

یک تخته نمایش جالب در صنف باعث می شود که اطفال تمرکز بیشتری در کار کنند. تخته های نمایش را می توانید از وسایل محلی و با به کمک مردم جامعه بسازید. تخته های نمایش به این دلیل مهم هستند که فرصت های ذیل را مهیا می کنند:

- معلومات دهی برای اطفال؛
- برای نمایش دادن کار های اطفال و بلند بردن اعتماد به نفس شان؛
- برای تجدید و مرور درس های گذشته
- برای تشویق اطفال تا با هم، بدون در نظر داشت پیشینه و یا توانایی های شان، کار کنند و از هم دیگر حمایت کنند
- برای مطمئن شدن از آموزش اطفال از کار های همدیگر

همچنان می توانید نوشته ها و نقاشی های اطفال را در اطراف دیوارها و اتاق از تارها آویزان کرد. کارها را می توانید به سادگی با استفاده از چسب، استبلر و یا خار به تارها بچسبانید. "خط شستشو" را می توانید برای معلومات زبان و ریاضی استفاده کنید ("گوشه های آموزشی آویزان")

کتابخانه صنف

تعداد زیادی از اجتماعات از تسهیلات کتابخانه ها محروم هستند و بنابراین اطفال به کتاب های زیاد دسترسی ندارند. یک کتابخانه صنفی را می توان با استفاده از یک کارتن تزیین شده مقوا ساخت و در آن کتاب های ساخته شده در آن اجتماع محل را نگاه داشت. وقتی اطفال کتاب های خود را می سازند، حتی اگر کتاب ها ساده باشند، آنها از دیدن داستان های "چاپ شده" خود احساس افتخار می کنند. همچنان در این پروسه می آموزند که کتاب ها چگونه ساخته، دسته بندی و نگه داری می شوند. اطفال حتی می توانند کتاب های زیگ زاگ بسازند. این کتاب ها از پارچه های کاغذ طوری که در یا سه بار قات شده اند بسازند. روی هر "صفحه" مانند بروشور چیزی نوشته شده باشد. در صورت کمبود کتاب اطفال میتوانند در این "کتاب ها" رسامی کنند و آنها به عنوان مواد درسی برای خواندن استفاده کنند.

هم چنان از این کتاب ها می توان به عنوان اسباب موثر تدریس استفاده کرد. تشریحات و نقاشی های این کتاب ها می توانند نکات مهم را به اطفال دیگر توضیح بدهند. طرز دید اطفال به مشکلات به طرز دید متفاوت نسبت به بزرگسالان می بینند. اطفال موضوعات مهم را به زبانی ساده ترواز راه های ساده نسبت به بسیاری از استادان توضیح می کنند

هم چنان می توان با استفاده از این کتاب ها مهارت های دیگر را تدریس کرد که خصوصا برای اطفالی که مشکلات دید دارند می توانند مفید باشند. مثلا "یک کتاب" را می توان با چسپاندن اشیا به اوراق تهیه کرد و اطفال با لمس این اشیا می توانند آنها را بشناسند. مثلا میشود یک مثلث را به یک ورق چسپاند تا اطفالی که مشکل دید دارند با لمس آن مثلث با شکل آن آشنا شوند. حتی اطفالی که دید خوب دارند می توانند از "خواندن" و ساختن کتاب های لمسی لذت ببرند و می توانند با بستن چشمان شان شناسایی اشکال را تمرین کنند. اطفال می توانند پوستر های لمسی نیز بسازند و به نمایش بگذارند.

کتابخانه یک صنف یا مکتب می تواند منبع خوبی برای منطقه هم باشد. خصوصا وقتی که اطفال نتایج جمع آوری معلومات در مورد اجتماع شان (مثلا نقشه مکتب و یا منطقه- قسمی که در رساله سوم نمایش داده شده را "چاپ" می کنند. موسسات غیردولتی و کارگران اجتماعی نیز می توانند هنگام برنامه ریزی فعالیت های توسعه وی از معلومات در مورد هوا، سنگ ها، خاک، سال نامه زراعتی، موقعیت خانه های مختلف و غیره خصوصیات منطقه مستفید شوند.

فعالیت عملی: ارزیابی منابع

برای شناسایی منابعی که دارید اطراف اتاق تان را بنگرید و در مورد این فکر کنید که شما و شاگردان تان چی چیز هایی را می توانید در این سال تعلیمی بسازید. از اطفال بپرسید که می خواهند در صنف چی چیزهایی داشته باشند و اسم اشیا را در جدول ذیل بنویسید.

منابع صنف درسی	چی وقت باید این پروژه را آغاز کنیم؟	به چی منابع نیازمند هستیم؟	کی می تواند به ما کمک کند؟	با استفاده از این منابع اطفال چه چیزهای دیگر را خواهند آموخت؟
تخته برای نمایش کار های اطفال				
گوشه آموزش و یا یک سبد برای ساینس و ریاضیات				
گوشه زبان برای قصه گویی، یک کتابخانه کوچک، و غیره.				
بیشتر از یک تخته سیاه				
کمیته های صنفی می توانند در ترتیب وسایل آموزشی همکاری کنند.				
کتابخانه کوچک صنفی برای نگهداری کتاب ها و چیز هایی که توسط شاگردان ساخته شده اند				

راهنمای ۵,۳ اداره کار گروهی و مشترک

روش های کار گروهی

تدریس موثر به معنی ترکیب طرق مختلف تدریس و آموزش است. شما می توانید از راه های ذیل استفاده کنید.

۱. تدریس مستقیم به تمام صنف.

استفاده از این روش هنگام معرفی مضمون و محتوای درس موثر است اما باید بخاطر داشت که باید قبلاً چند سوال برای پرسیدن از اطفالی از صنوف مختلف اند و توانایی های مختلف دارند آماده نمایید. شما می توانید از این روش برای گفتن یک قصه، قصه پردازی با تمام صنف، نوشتن یک آهنگ و یا شعر، بازی های راه حل یابی، و یا برای نظرپرسی ها استفاده کنید. چون هر صنف دارای اطفالی در تمام سطوح رشد است، شما باید محتوایی را انتخاب کنید یا ترتیب دهید که برای همه ی اطفال در صنف تان مناسب باشد.

برای اینکه تمام اطفال را به سهمگیری در فعالیت های مختلف آموزشیتشویق کنید، شاید نیاز به این باشد که شما به گروه های مختلف اطفال کار های مختلف را بسپارید. مثلاً، می توانید از یک گروه بخواهید قصه بنویسند، از گروهی دیگر بخواهید که جملات را تکمیل کنند و از گروهی دیگر بخواهید که یک نمونه لمسی بسازند. امکان دارد که به همه اطفال یک کار را بسپارید اما باید منتظر نتایج متفاوت باشید. هیچ طفل و یا گروهی از اطفال کاملاً مثل هم نیستند. تمام صنف ها دارای اطفال متفاوت هستند.

۲. تدریس مستقیم به یکی از گروه های اطفال در صنف تان (شیوه موثر برای صنف های بزرگ و دارای چندین سطح).

وقتی شما با یکی از گروه ها کار می کنید، گروه های دیگر می توانند کار خودشان را انجام بدهید. در این روش می توانید با استفاده از آموزش و تدریس بین همسالان حس اعتماد به نفس اطفال صنف تان را ارتقا بدهید. در آغاز، گروه ها توانایی کار متداوم بدون راهنمایی شما را نخواهند داشت. اما بعد از تمرین و فعالیت های که باعث تقویت مهارت های خاص شان شود، اطفال می توانند به طور مشترک و مستقل از شما با هم کار کنند.

۳. تدریس انفرادی

تدریس انفرادی کار فقط با یک طفل است. این روش را می توان با شاگردی که به سبب غیرحاضری از درس عقب مانده است، در آموزش مشکل دارد، و یا جدیداً به صنف آمده است استفاده کرد. شما می توانید با استفاده از این روش به اطفال «با استعداد» هم کمک کنید و آنها را تشویق به کار های آموزنده تر و پرچالش تر کنید. اما باید زمان کار انفرادی با اطفال در جریان صنف درسی باید کوتاه باشد تا بتوانید به همه شاگردان توجه نمایید.

۴. تدریس گروه های کوچک

می توانید اطفال صنف تان را به گروه های کوچک دو تا شش نفری تقسیم کنید تا با هم بیاموزند. این راهکار موثری است اما شما باید منظم و آماده باشید. آمادگی برای این روش می تواند وقت زیادی را در بر بگیرد. اطفال نیز باید برای کار مشترک آماده باشند. با وجود آن، این روش موثری برای رسیدگی به نیاز های تمام اطفال است. این روش خصوصاً در صنوف بزرگ که اطفال دارای سنین و زبان های مادری متفاوت و توانایی ها و ناتوانی های مختلف باشند موثر است.

چند مثال از گروه های مختلف صنفی

- شما می توانید اطفال را در گروه های مختلف دسته بندی کنید؛ مثلاً؛
- یک صنف و یا گروه سنی (تمام اطفال یک گروه باید متعلق به یک صنف و گروه سنی باشند)؛
 - صنف ها و گروه های سنی مختلط (هر گروه باید ساخته شده از اطفال از سنین و صنوف مختلف باشد)؛
 - گروه از یک جنسیت (پسران و دختران باید در گروه های جداگانه باشند)؛
 - گروه مختلط از لحاظ جنسیت (پسران و دختران در یک گروه باشند)؛
 - گروه های که توانایی مشترک دارند (اطفال این گروه باید در سطح مساوی رشد و توانایی قرار داشته باشند)؛
 - گروه های که توانایی مختلف دارند (اطفالی که توانایی های مختلف دارند باید بیاموزند که با هم در یک گروه کار کنند)؛
 - گروه های که علاقمندی های مشترک دارند (اطفالی که به چیز های مشابه علاقمندند مثلاً، فزیک، ادبیات، محیط زیست، ورزش ها، کار های عملی و غیره)؛
 - گروه های اجتماعی و یا دوستانه
 - جفت ها (کار و آموزش دو نفری)، و؛
 - گروه های چهار تا شش نفری

اطفال از دسته بندی شدن در گروه ها در زمان های مختلف و از راه های مختلف چیز های زیادی می آموزند.

انعطاف پذیر باشید. اطفال را در گروه های مختلف قرار دهید.

اطفال نیاز دارند که برایشانچانس داده شود تا با تعدادی زیادی از همصنفان خود بنشینند و همچنان با طفل های دیگر که سنین مختلف و دارای پیشینه و توانایی های متفاوت، اند کار کنند. این روش به اطفال کمک می کند که حوصله مندی، شناخت و تحمل را بیشتر در صنف بیاموزند.

از لقب دادن یا برچسپ زدن اطفال مثلی، «کند آموزان» بپرهیزید

بعضی از اطفال شاید در آموزش ریاضیات نسبت به دیگران آهسته تر باشند، اما شاید توانایی شان در کار های عملی، مثلاً پروژه های ساینس و یا ساختن کتاب برای اطفال، فوق العاده باشد. ما باید هنگام بازتاب دادن به اطفال مواظب باشیم چون اگر آنها را به عنوان «ناکام» ببینیم، آنها در حقیقت شکست خواهند خورد! همچنان شاید آنها چون هیچ پاداش و یا تجربه مثبت از آموزش خود به دست نمی آورند، علاقمندی خود را از دست بدهند و از مکتب خارج شوند.

آماده ساختن مواد برای تسهیل کردن کار گروهی

ترتیب و آماده کردن بازی ها، کارت های کاری و دیگر مواد وقتگیر است اما باید فراموش نکنید که از این مواد چندین بار اطفال از آن استفاده میکنند اطفال در صنف و مکتب شمارا می توانند کمک کنند تا این مواد را بسازند در گروپ و یا در یک پروژه که این کار باعث ضایح نشدن وقت شما و همکاران تان میشود استفاده کنید. به عنوان همزمان اطفال در این پروسه شامل شده و از همدیگر چیز های نورا می آموزند.

در مورد طرح تنظیم صنف تان فکر کنید.

چگونه می توانید موبیل یا میز و چوکی های صنف تان را طوری تنظیم کنید که برای کار های گروهی مفید باشد؟ اطفال باید بیاموزند که، براساس فعالیت های صنفی، اتاق را به اشکال مختلف تنظیم کنند. با آنها کار کنید تا برای یافتن بهترین شیوه تنظیم صنف خود تصمیم بگیرند که برای همه مفید باشد.

جریان صنف را به طور قطعی تعیین کنید.

اطفال به هدایت واضح و روشن نیاز دارند تا بدانند چطور در یک گروه حرکت، از کجا آغاز و فعالیت بعد از ختم کار چه است و غیره جزئیات در آن صورت صنف را در زودترین فرصت می‌توانید آماده نمایید.

تمام اطفال باید مسوولیت رهبری گروه ها را به عهده داشته باشند.

رهبران گروه ها در کمک معلم، مثلا در انتقال راهنمایی ها، توزیع وسایل، رهبری گروه در یک فعالیت و گزارش دهی به معلم، نقش مهمی را دارا می باشند.

آموزش جمعی

کار مشترک وقتی انجام می گیرد که اطفال در مسوولیت ها و منابع همدیگر شریک شوند و برای بدست آوردن یک هدف مشترک کار کنند. رشد مهارت کار های مشترک نیازمند زمان، تمرین و تقویه رفتار مناسب است. معلم در به وجود آوردن محیط حمایه وی که در آن اطفال برای انجام دادن کار های جدید احساس راحتی کنند و از نظر تمام شاگردان صنف قدرانی شود، نقش مهم را دارد.

برای موفقیت در کار گروهی و آموزش جمعی تمام اطفال باید مهارت های گفتگوی مثبت و شنیدن فعالانه را فرا گیرند. شاید بعضی از شاگردان تا حال ارزش گذاشتن به نظریات دیگران را نیاموخته اند. این نکته معمولا در گروه های مختلط، مثلا دختران و پسران، اطفال دارای توانایی ها و پیشینه ها یا زمینه مختلف، بارز است.



اگر بعضی از شاگردان همیشه بیشتر از دیگران در بحث های صنفی اشتراک کنند، بقیه شاگردان فرصت تبارز افکار و روشن ساختن طرز دید خود را از دست می دهند. چگونه می توانیم در اطفالی که دارای پیشینه ها و توانایی های متفاوت هستند اعتماد به نفس کافی برای تبارز افکار و ایده های شان را به وجود بیاوریم؟ در بعضی موارد، شاید نیاز به این باشد که اطفالی را که دارای توانایی ها و پیشینه های مشابه هستند در یک گروه قرار بدهید تا مهارت ها و اعتماد به نفس شان تقویه شود. بعدا هنگام مهارت های مکالمه وی و ارتباطی اطفال می توانید گروه ها را مختلط کنید.

در بعضی فرهنگ ها، مردم به این باور هستند که معلم یگانه آموزگار است بنابراین آنها نمی توانند ارزش کار و آموزش گروهی میان اطفال را بدانند. به همین دلیل ضروری است که والدین را از تغییرات در روش های تدریس و آموزش آگاه کرد و به آنها در کشف اهمیت آموزش جمعی کمک کرد. مهارت های آموزش جمعی را می توان به بهترین وجه در زمینه های معنا دار تقویت کرد. فعالیت های که در برگیرنده حل مشکلات هستند موثرترین راه برای آموزش جمعی را فراهم می سازند.

پرورش یا رشد مهارت های فردی

ساختن یک گروه باعث موفقیت تمام صنف می شود. مسابقه هایی که باعث به وجود آمدن فاصله میان دختران و پسران و یا اطفالی که دارای توانایی ها و زمینه های مختلف اند و یا تقویه استثنا قایل شدن می شوند، به آموزش همه اطفال لطمه می زند. به عنوان یک معلم، شما می توانید که به اطفال کمک کنید تا خود را جز یک گروه آموزشی و یا یک اجتماع آموزشی فکر کنند که در آن موفقیت یک طفل کمک کننده برای موفقیت همه می باشد.

مکالمه موثر شامل شنیدن، صحبت کردن و مراعات کردن نوبت میشود که این مهارت ها برای آموزش جمعی و مهارت های شهروندی دموکراتیک ضروری است. یک معلم خوب مکالمات را اداره می کند تا مطمئن شود که هیچ کدام از شاگردان و یا گروه ها یگانه جواب دهندگان به سوالات نباشد و یا بر بحث ها تسلط نداشته باشند. استفاده از زبان محلی (اگر از زبان راهنمایی صنف متفاوت باشد) نیز می تواند در سهمگیری تمام اطفال در صنف موثر واقع شود.

به وجود آوردن راهبرد ها برای کار گروهی

راهبرد های کار گروهی به شما در تنظیم بحث و گفتگو میان شاگردان را در صنف کمک می کنند. این راهنمایی ها بنیاد گفتگو باز و محترمانه را می گذارد و به همه اطفال فرصت سهم گیری را می دهد. بهترین راه به وجود آوردن این راهنمود ها این است که از اطفال بخواهید یک لست بسازند.

۱. فعالانه گوش فرا دهید، هنگام صحبت دیگران آنها را احترام کنید مگر سهمگیری کامل در صنف داشته باشید از تجربیات خود صحبت کنید (عوض کلمه «آنها» از کلمه «من» استفاده کنید).
۲. در جریان صحبت به شخص حمله نکنید؛ تمرکز روی نظریات کنید نه به شخص

تعیین کردن قوانین برای اینکه چطور سهمگیری در بحث ها صورت گیرد مهم است. مثلا، برای اینکه همه فرصت صحبت کردن را داشته باشند، اعضای گروه می توانند از یک «مایک خیالی» استفاده کنند. این مایک می تواند یک سنگ و یا چوب باشد که به نوبت به دست شاگردان می باشد و هر کسی که آن را به دست داشته باشد می تواند در صورتیکه که بخواهد صحبت کند. اگر تصمیم بگیرند که از نوبت خود بگذرند، می توانند سنگ و یا چوب را به شخصی که پهلویش نشسته است بدهند. این روش از تسلط یافتن یک یا دو شاگرد جلوگیری می کند.

قوانین باید زود زود مرور شود اگر وقت داشتید از اطفال بپرسید که آیا می خواهند قوانین جدید وضع کنند یا نه.

فعالیت عملی: ارزیابی مهارت ها در برقرار کردن ارتباطات
مشاهده کلید ارزیابی مهارت های ارتباطی است. بکوشید تا کار یک گروه را تحلیل کنید.

مهارت ها	طفل اول	طفل دوم	طفل سوم
شنونده بی خوب است			
می تواند به طور واضح اظهار عقیده کند			
نقش رهبری را به عهده می گیرد			
نقش رهبری دیگران را به میپذیرد			
از دیگران حمایت می کند			

براساس مشاهدات تان، می توانید به بعضی از شاگردان فعالیت های اضافی بدهید که باعث تقویه مهارت های خاص که گریپ به آن نیاز دارد

مربیان همسال

نظارت از آموزش همسالان

مربیانی همسال به مثابه تدریس همسالان و آموزش طفل به طفل شناخته شده است. وقتی اطفال توانمندتر یا بزرگتر کار خود را ختم میکنند با اطفال کوچکتر و یا شاگردان دیگر در انجام دادن کار های شان کمک می کنند. این مربیان به اطفال کمک می کنند اما کار شان را برای شان انجام نمی دهند! هر روز وقت خاص را باید به کمک شاگردان به همدیگر در آموزش ریاضیات و یا زبان ها اختصاص داد که در گروه های یک به یک و یا خورد و یا دو نفری باشند.

تدریس همسالان یک تکنیک باارزش آموزشی است زیرا پاسخگوی نیاز های تمام اطفال میباشد. همچنین، این روش عوض آموزش رقابتی، آموزش جمعی را تقویت می کند. میان شاگردانی که با هم کار می کنند احترام و درک متقابل به وجود می آید. «استادان» طفل با درس دادن احساس غرور می کن د و از این تجربه می آموز د. این روش به مستحکم شدن بنیاد چیزهایی که قبلا شاگردان آموخته اند کمک می کند و مربیان از داشتن این مسوولیت در صنف ها سود می برند. وقتی که اطفال از «مربیان همسال» خود می آموزند، مهارت های شان در شنیدن، تمرکز و درک محتوای درس به صورت معنادار هم تقویت می شوند. اطفال مشکلات را در طرز های متفاوت از بزرگسالان تشریح می کنند و معمولا از زبانی استفاده می کنند که برای شاگرد ساده تر و بهتر است.

تدریس همسالان در خواندن

تدریس همسالان معمولا روش خوبی برای سهم دادن همه شاگردان در بلند خواندن وقت کافی میدهد. این پروسه به کسانی که آهسته می خوانند و یا از خواندن در مقابل یا جلو صنف خجالت می کشند هم کمک می کند. این روش بالای تمام شاگردان، همچنان تاثیر مثبت اجتماعی و آموزشی را بالای آن هایی که می شنوند می خوانند همراه دارد.

نکته ای که دارای اهمیت است که باید به اطفال تشریح شود که شما از آنها چی می خواهید انجام بدهند مربیان و دانش آموزان باید بدانند که شما از ایشان چی توقعاتی دارید. مربیان باید با همصنفان خود رفتار حمایتی، دوستانه و آرام داشته باشند و از بی حوصله گی بپرهیزند.



آموزش خودی / آموزش مستقل

یکی از بخش های مهم آموزش این است که اطفال به طور مستقل از معلم خود بیاموزند. این روش باعث می شود که معلم و شاگردان از وقت خود استفاده بیشتر نمایند. در این جا چند نظر که چطور میتوان آموزش خودی را در صنف خود افزایش داد ذیلا توضیح داده میشود:

- از اطفال بخواهید قسمتی از درس کتاب را بیاموزند و یا برای درس نو آمادگی بگیرند.
- از آنها بخواهید تا یک سروی یا نظر سنجی داشته باشند تا هنگام درس خواندن بتوانند از معلومات گرد آورد خود استفاده کنند.
- به اطفالی که در صنوف بلندتر قرار دارند تمرین عملی بدهند تا عقاید و افکار جدید را توسعه بدهید و موضوع جدید را معرفی کنند.
- بعد از آن، نتایج را ارزیابی نمایید.

برنامه ریزی برای دسته بندی / تفکیک

تفکیک بندی به معنی رسیدگی به نیاز های آموزشی هر طفل و یا گروه کوچک از اطفال به عوض درس دادن به تمام شاگردان است که گویا تمام شاگردان یک نوع باشند.

ذیلا اصول اساسی که به تفکیک بندی را حمایت می کنند ذکر می شود:

- **انعطاف پذیری:** استادان و شاگردان باید بدانند که مواد، راه های گروپ بندی شاگردان و دیگر بخش های صنف اسبابی اند که می توان از آنها به گونه های مختلف استفاده کرد تا هر شاگرد و همه شاگردان را تقویت میکند.
- **ارزیابی متداوم و موثر نیاز ها و پیشرفت های شاگردان:** در صنفی که روش تفکیک بندی استفاده می شود، تنوع میان شاگردان مورد نیاز، قدردانی و ثبت پیشرفت به مثابه اساس برنامه ریزی دروس انتظار می رود این اصل همچنان به یاد ما می آورد که ارتباط نزدیک بین ارزیابی و راهنمایی موجود است. ما می توانیم بیشتر موثر تر تدریس نمایم اگر ما از نیاز ها، علاقمندی ها و پیشرفت اطفال در صنف آگاه باشیم.
- **کار مناسب:** هر طفل نیاز دارد تا چالش ها را احساس کند و بداند که کار هایی را انجام می دهد جالب و مرتبط است.
- **همکاری:** معلم نیاز های آموزشی را ارزیابی می کند، آموزش را تسهیل می بخشد و نصاب موثر را برنامه ریزی یا ترتیب می دهد. در صنفی که روش تفکیک بندی استفاده می شود، معلمین اطفال شان را مطالعه می کنند و آنها را به طور متداوم در تصمیم گیری در مورد صنف سهیم می سازند در نتیجه این اطفال دانش آموزان مستقل تر می شوند.

آنچه می تواند متفاوت باشد؟

محتوا:

محتوا شامل حقایق، مفاهیم، تعمیم یا اصول، نگرش و مهارت های مرتبط به موضوع و موضوعی در حای مطالعه میباشد. محتوا عبارت از چیزی که معلم می خواهد اطفال بیاموزند و همچنان چگونه طفل موضوع مورد نظر را می آموزد و سطح درک خود را بلند می برد. در صنفی که در آن از روش تفکیک بندی (متفاوت) استفاده می شود، معلومات اساسی یا واقعی برای همه شاگردان ضروری باقی میماند چیز هایی که در آن نسبت به خواسته های اطفال فرق قایل می شویم در برگیرنده چگونگی آموزش اساسات توسط اطفال، وسایل مورد استفاده اطفال در آموزش و سطح مهارت ها است.

بعضی از راه های تفکیک بندی میان روش های رسیدن به محتوا ذیلا ذکر میشود:

- استفاده از اشیا با بعضی از اطفال تا آنها نکات جدید ریاضی و ساینسی را بهتر درک کنند؛
- استفاده از نوشتار های مختلف برای خواندن در سطوح مختلف؛
- استفاده از روش های مختلف کتاب خوانی دو نفری برای حمایت و به چالش کشیدن شاگردانی که با نوشته ها سروکار دارند؛
- تکرار کردن محتوای درس برای اطفالی که نیاز به نمایش دوباره دارند؛
- استفاده از نوشته ها، پوستر ها، و اسباب لمسی آموزشی در توضیح موضوعات کلیدی برای شاگردان مختلف.

فعالیت:

فعالیت های موثر سهم گیری اطفال را افزایش می دهد، به آنها فرصت می دهد تا از مهارت های خود استفاده نمایند، و نکته های کلیدی را بیاموزند. هر فعالیت باید دارای اهداف مشخص آموزشی باشند. مثلا شما می توانید در فعالیت ها با به وجود آوردن گزینه های مختلف چون سطوح مختلف سقلت (مثلا درجه ۱- آسان، درجه ۲- تا اندازه ای مشکل و ۳ خیلی مشکل) درجه بندی کنید. هم چنان با آماده ساختن فعالیت ها براساس علاقمندی های مختلف اطفال و اندازه کمک شما به آنها می توانید میان فعالیت ها تنوع ایجاد کنید.

دست آورد ها (نتایج قابل لمس)

شما می توانید میان دست آورد ها هم تنوع ایجاد کنید. دست آورد ها نتایج قابل لمس اند که با استفاده از آنها اطفال می توانند آموخته های خود را نشان بدهند. دست آورد ها را می توان در یک پرتفولیو (دوسیه) از کار های اطفال، مثل نمایش ها، نمونه ها و غیره گنجاند. اطفال و گروه های مختلف می توانند براساس علایق، مهارت ها، و توانایی های شان نتایج مختلف داشته باشند.

دست آورد های خوب باعث می شوند که اطفال در مورد چیز هایی که آموخته اند فکر کنند، از توانایی های خود استفاده کنند و دانش و مهارت های خود را افزایش بدهند.

اداره رفتار در صنف گسترده

در صورتی که به اطفال کم توجهی شود و یا از آنها مواظبت نشود، آنها از رفتار نادرست استفاده می کنند. این اطفال، خصوصا اگر در خانه از آنها مراقبت و به آنها توجه نشود، نیاز به توجه دارند. ما، به عنوان بزرگسالان می توانیم بعضی از رفتار های اطفال را نپذیریم اما این هیچ گاهی نباید به این معنی باشد که خود طفل را به عنوان یک شخص نمی پذیریم. مهم این است که رفتار را از طفل جدا ببینیم! بعضی از راه های برخورد با رفتار نادرست شامل روش های ذیل اند:

- تمام صنف ها به یک قانون اصلی نیاز دارند یعنی: احترام به هم دیگر؛
- معلمین باید شاگردان را احترام کنند؛
- شاگردان باید معلمین را احترام کنند، و؛
- شاگردان باید همه همصنفان خود را احترام کنند.
- اگر ما یک نصاب دلچسپ تهیه نمایم که دربرگیرنده مواد معنادار و مرتبط به اطفال باشد، آنها علاقمند می شوند، بیشتر سهم می گیرند، رفتار بهتر می داشته باشند، و بیشتر توجه می کنند.
- ما باید دلیل به وجود آمدن مشکل و سلوکی را بیابیم، با اطفال در مورد آن صحبت کنیم و با هم تصمیم بگیریم که با آن چگونه برخورد کنیم.
- **مهمتر از همه**، ما باید محیطی را به ایجاد نمایم جاییکه در اطفال بطور جدی و فعال ایجاد انگیزه شود این شیوه تدریس به نفع تمام شاگردان است و به این معنا که همیشه معلم اداره صنف را به دست ندارد، بلکه او جزیی از گروه حل کنندگان مشکل، که در برگیرنده اطفال، والدین و دیگر استادان است، میباشد.

راهکار های معمول دیگر برای حل کردن مشکلات رفتاری که شامل تدریس همسالان، آموزش مشترک و موضوعات ذکر شده در بالا است.

روش راه حل یابی

روش «راه حل یابی» نیازمند سهم گیری اطفال، والدین و یا مواظبت کنندگان، معلمین و اشخاص حرفه وی بیرونی است. این گروه در مورد مشکلات و موضوعات مرتبط به محیط صنف بحث می کنند؛

- محیط آموزشی؛
- محیط فیزیکی؛
- محیط اجتماعی؛
- محیط عاطفی، و؛
- محیط خارج از مکتب و اجتماع؛

طوریکه در راهنما مرتبط به خشونت فیزیکی / قلدری (کله شخ/ بدماش) (رساله ۶) می آموزیم ما فقط علاقمند خود رفتار نیستیم بلکه در جستجوی دلایل سلوک نادرست هستیم. ما باید نیاز های اطفال را بدانیم و بکوشیم آنچه را که می خواهند تبارز بدهند درک کنیم.

نیاز هایی که طفل می کوشند تبارز بدهند

نیاز های شخصی	چگونه به گوش می رسد
رضایت	همین حالا آنرا می خواهم!
کناره گیری از کار	آنرا نمی خواهم!
اضطراب	من می ترسم!
نیاز های اجتماعی	چگونه به گوش می رسد
نیاز به توجه دیگران	به من نگاه کن!
قدرت طلبی	من می خواهم این کار را به عهده بگیرم!
انتقام جویی	به هر صورت، من نمی خواهم جز این گروه باشم!

فعالیت عملی: تحلیل مشکلات رفتاری

یکی از اطفالی را که رفتار نامناسب اش باعث نگرانی تان می شود انتخاب کنید و بنویسید که چرا رفتار شما را نگران می سازد. آیا رفتار این طفل باعث اخلال درس می شود؟ آیا بالای آموزش اطفال دیگر در صنف تاثیر دارد؟ آیا این رفتار به زمانی مشخص، روزی از هفته و یا یک فعالیت خاص در برنامه درسی مرتبط است؟ وضعیت خانوادگی این طفل چگونه است؟ اگر مکتب تان سوانح طفل را ثبت نموده است میتوانید آن را بخوانید. (به رسال سوم مراجعه کنید).

شروع به مطالعه این طفل کنید تا تمام عواملی را که روی رفتار او تاثیر می کند بشناسید و در نظر بگیرید.

اجرا چی کار ها با این طفل، همسالانش، والدینش و در صنف تان برای تغییر مثبت در رفتارش موثر خواهد بود؟ این کار ها را امتحان کنید. کدام یک از این اعمال به طفل کمک می کند؟ روش های موفق را ثبت کنید تا، در صورت ضرورت، با اطفال دیگر از آنها استفاده کنید.

معلمین باید رفتار اطفال خود را مشاهده نموده و به طور متداوم گزارش آنرا بنویسند تا یک الگو به وجود بیاید. وقتی که محیط صنف راحت تر و هماهنگ تری برای آموزش است، تعداد مشکلات با رفتار اطفال کاهش می یابد.

انضباط مثبت

گاهی اوقات استفاده از انضباط مثبت ضروری است. اما سوال اصلی این است: چی نوع انضباط بهترین است؟ به یاد داشته باشید که هدف انضباط اداره کردن، تابع ساختن و یا تنبیه اطفال نیست! انضباط هیچ گاهی باید شامل تنبیه جسمی، مسخره کردن و یا خجالت دادن اطفال نباشد. این اعمال سوی استفاده از اطفال است! هدف انضباط این است که به اطفال مهارت گرفتن تصامیم «درست»، بدست آوردن اداره بالای خود، و مسوولیت پذیری برای رفتار خود است.

فعالیت فکری: روش شما برای انضباط چیست؟

تمام گزینه های جدول ذیل را بخوانید و مقابل آنهایی که شما استفاده می کنید علامت صحیح بگذارید. تا حد ممکن صادق باشید. با استفاده از این جدول روش های خود را در تامین نظم و انضباط در صنف تان کشف کنید. با تفکر در مورد روش های خود، شاید شما تصمیم بگیرید که، بر علاوه روش های موثر فعلی تان، از راه های بدیل استفاده کنید.¹

روش های منفی انضباط	اگر بلی، علامت صحیح را بگذارید	روش های مثبت انضباط	اگر بلی، علامت صحیح را بگذارید
من به شاگردان می گویم چی کار ها را نکنند و معمولاً با یک جمله منفی شروع می کنم.		من به شاگردان می گویم چی کار های بدیل را بکنند و بالای رفتار مثبت شان تمرکز می کنم.	
من با تنبیه رفتار بد، اخلاق اطفال را اداره می کنم.		من بخاطر تلاش و رفتار خوب آنها روی پاداش دادن اطفال تمرکز می کنم.	
شاگردان من از روی ترس و یا با رشوه از قوانین پیروی می کنند.		شاگردان من از قوانین پیروی می کنند چون در ساختن قوانین کمک کردند و با آنها موافقت دارند.	
پیآمد های شکستن یک قانون معمولاً تنبیه آمیز و غیر عاقلانه بوده به رفتار شاگردان مرتبط نمی باشد.		پیآمد های شکستن یک قانون مستقیماً با رفتار شاگردان ارتباط دارد.	
وقتی من از "وقت بیرون" استفاده می کنم به این معنی است که شاگرد را از دیگران جدا کنم.		وقتی من از "وقت بیرون" استفاده می کنم، این یک روش غیر محدود و توسط شاگردان است، تا آن طفل روی رفتار خود تسلط پیدا کند و بعد به صنف برگردد.	
من نیاز ها و وضعیت شاگردان را در نظر نمی گیرم.		من بر اساس درک و یکدلی با شاگرد خود، نیاز هایش، توانایی هایش، وضعیت اش و سطح رشد اش بالای اعمالم تصمیم گیری می کنم.	

۱ بدیل ها برای تنبیه بدنی: تجربه آموزش (۲۰۰۰)، شعبه معارف، وزارت معارف، پریتوریا، افریقای جنوبی

<p>من به اطفال به مثابه اشخاصی می بینم که نیاز به اداره شدن از یک منبع بیرونی، مثلاً خودم، مدیره/مدیر مکتب و یا والدین طفل، دارند.</p>	<p>من درک می کنم که اطفال دارای حس درونی انضباط هستند و می توانند مستقل باشند. من می توانم آنها را در بدست آوردن تسلط روی خودشان آموزش بدهم.</p>	
<p>حتی به خاطر مشکلات کوچک و اشتباهات من همیشه اطفال را تنبیه و سرزنش می کنم.</p>	<p>من به اشتباهات به عنوان فرصت های آموزشی برای خودم و شاگردان می بینم. من با شاگردانم با یکدلی رفتار می کنم و به آنها فرصت این را می دهم که صادقانه پشیمان شوند.</p>	
<p>من از شاگردان به خاطر سلوک شان انتقاد می کنم.</p>	<p>من روی رفتار اطفال تمرکز کنم و می کوشم با استفاده از روش های مثبت و سازنده به آنها در تغییر دادن رفتار شان کمک کنم.</p>	

اگر شما در مقابل روش های مختلف در طرف راست این جدول علامت صحیح را گذاشته اید، باید روش انضباط خود را تغییر بدهید.

روش های انضباط مثبت

چگونه می توانید در صنف تان محیط مثبت و با انضباط را به وجود بیاورید؟ چنده راه تقویه فرهنگ مثبت آموزش و تدریس ذیلا ذکر شده اند:

تغییر دادن سیستم مکتب و اصول صنف تان را با پالیسی های مکتب مطابقت بدهید.

قوانین اصلی صنف را تعیین کنید و از اطفال بخواهید در ساختن این قوانین به شما کمک کنند. در تطبیق این قوانین رفتار متداوم و جدی داشته باشید.

اطفال صنف تان را بشناسید و بکوشید با آنها روابط مثبت را رشد دهید.

محیط و پروسه آموزش را به طور حرفه وی و مشتاقانه اداره کنید. با استفاده از برنامه ریزی موثر یک قدم جلوتر باشید. مثلاً پیش بینی کنید که شاید تعدادی از شاگردان قبل از دیگران کار شان را تمام کنند. برای این شاگردان، هنگام انتظار، کاری بیابید؛ مثلاً آنها را در تنظیم صنف سهم بدهید. خود را مورد پرسش قرار دهید. اگر در کاری موفق نبودید بکوشید تمام دلایل آنرا بدانید. شاید یکی از دلایل این باشد که روش شما موثر نیست و باید تغییر یابد.

مواد آموزشی، روش های تدریس و اداره صنف را طوری ترتیب دهید که دربرگیرنده اداره مشکلات و تضاد ها، تحمل، ضد تبعضی، حساسیت های جنسیتی و غیره را شامل باشند.

فراگیر باشد. نادیده گرفتن اطفال و یا درک نکردن نیاز ها و وضعیت شان باعث می شود آنها از صنف فاصله بگیرند.

به شاگردان فرصت موفقیت را بدهید. شاگردانی که نسبت به خود و دست آورد های خود احساسات مثبت دارند، بهتر می آموزند.

به اطفال فرصت مسوولیت پذیری را بدهید. به اطفال در مقابل رفتار شان، در پیش بردن پروژه های اجتماعی، در نگهداری از حیوانات صنف و یا در نگهداری از ورق حاضری مسوولیت بدهید.

به کودکان آنچه را می خواهند بدهید- توجه! حتی اگر یک شاگرد همیشه با رفتار نامناسب می خواهد جلب توجه کند، بکوشید برای مصروف او کاری مثبت بیابید. شاید برای این کار نیاز به این باشد که به او وظیفه ای بدهید، او را برای کاری به بیرون بفرستید و یا کاری کنید که باعث شود او احساس اهمیت کند.

الگو یا نمونه باشید. اطفال همیشه در زندگی خود از بزرگسالان تقلید می کنند. آنها رفتار، طرز صحبت، زبان و اعمال، درست یا نادرست، بزرگان را تکرار می کنند. بهترین مهارت در تدریس این است که رفتاری یا سلوکی را داشته باشید که خودتان از اطفال توقع دارید. نمونه خوب بودن در درس دادن ضروری است. مثلا اگر بزرگسالان با استفاده از خشونت می خواهند مشکلات را حل کنند، چطور می توانید از اطفال انتظار رفتاری عاری از خشونت را داشته باشید؟

روی راه حل ها تمرکز کنید نه پیامد ها یا عواقب آن. تعداد زیادی از معلمین می کوشند تنبیه را تحت نام پیامد های عاقلانه ببوشانند. بکوشید اطفال را در یافتن راه حل های مرتبط، محترمانه و عاقلانه سهم بدهید.

با احترام صحبت کنید. مکالمه با اطفال از راه دور موثر نیست. زمانی که صرف صحبت و ارتباط چشمی با اطفال می شود با کیفیت است. بعد از سپری کردن حدود پنج دقیقه و صحبت در مورد چیز های مورد علاقه و تفریحات با اطفال تعداد زیادی از معلمین متوجه تغییرات در رفتار اطفال «مشکل ساز» شده اند.

به آنها بگویید که چی می خواهید. اگر به اطفال بگویید که چی کاری را بکنند بهتر از این است که به آنها بگویید که چی کار ها را نباید بکنند. مثلا عوض گفتن «میز را با لگد نزنید.» بگویید «لطفا پاهای تان را روی زمین نگهدارید.»

به اطفال گزینه های مختلف بدهید: داشتن گزینه های مختلف باعث می شود اطفال تا اندازه مناسب بالای زندگی خود حاکمیت داشته باشند و تصمیم گیری را بیاموزند. گزینه های مختلف باید بر اساس محدودیت های قابل قبول و توانایی های فطری و رشد و نمو اطفال به آنها داده شود. وقتی اطفال بزرگتر می شوند می توانید به آنها گزینه های بیشتر و اجازه قبول پی آمد های رفتارشان را بدهید.

از افراد مسلکی کمک بگیرید. اگر یکی از شاگردان در صنف با مشکلات روبرو است، و خصوصا اگر مصروف خشونت و یا پرخاش هستند، بکوشید که از همکاران خود و یا، اگر امکان داشته باشد، از کمک اشخاص حرفه وی دیگر، مثلا یک روانشناس، استفاده کنید.

راهنمای ۴، ۵ بررسی فعال و معتبر یا موثق

عزیزه دختر جوانی از یک خانواده فقیر است. او بسیار هوشیار اما در صنف سهمگیری فعال ندارد. اگر معلمش چیزی بپرسد جواب می دهد، در غیر آنصورت، خاموش می نشیند. او در امتحانات نمرات خوب به دست می آورد اما در خانه مسولیت های زیاد دارد چون از خواهران و برادرانش مواظبت می کند. او دارای اخلاق خوب و دوستان زیاد است. او از همه همصنفانش حمایه می کند. در ماه آخر سال، او مریض شد و نتوانست چند هفته به مکتب حاضر شود. وقتی زمان امتحانات رسید، معلم عزیزه به او گفت که چون او غیرحاضر بوده نمی تواند امتحان را سپری نماید. عزیزه بسیار جگرخون شد و تصمیم گرفت که دیگر مکتب نرود. او همیشه در مورد دوستانش در مکتب فکر می کند و به این فکر می کند که دیگر نمی تواند با آنها بازی کند و یا تحصیلات خود را تکمیل کند.

تعداد زیادی از اطفال به خاطر مسولیت هایی که در خانه دارند، توقعات معلمین و بعضی وقتها به خاطر لذت نبردن از مکتب، تحصیل خود را رها می کنند. قصه فوق این مشکل را به تصویر می کشد و روی مشکل داشتن فقط یک یا دو امتحان در سال، برای بررسی دستاورد های اطفال، تاکید می کند. به عنوان معلمین ما باید اطفال خود را بیشتر درک کنیم و باید راه های مختلفی برای ارزیابی آموزش آنها بیابیم.

بررسی چی است؟

بررسی یک راه مشاهده، جمع آوری معلومات و تصمیم گیری براساس آن معلومات است. بررسی متداوم عبارت از مشاهده درازمدت طفل در طول سال است تا بدانید که اطفال چی می دانند، چی را درک می کنند، توانایی چی کار ها را دارند و چی چیز های دیگر را باید بیاموزند. این مشاهدات چندین بار در سال اتفاق می افتند، مثلا در آغاز، در میانه و در آخر هر سمستر و یا حتی بیشتر از آن. بررسی خویش را می توانیم با این روش ها متداوم نگهداریم: مشاهدات، دوسیه ها، لست مهارت ها و رفتار، امتحانات، و یادداشت های ارزیابی خود و تفکر.

ارزیابی های متداوم باعث می شود که از موجود بودن فرصت موفقیت برای تمام شاگردان مطمئن شوید. با استفاده از بررسی متداوم، معلم می تواند برنامه ها و راهنمایی های خود را براساس نیاز های اطفال ترتیب بدهد تا تمام اطفال فرصت آموزش و موفقیت را داشته باشند.

هنگام صحبت با والدین و یا قیم اطفال هم می توانید از ارزیابی درازمدت خود برای تشریح قوت ها و ضعف های اطفال استفاده کنید. این باعث می شود که والدین سهم بیشتری بگیرند و از فعالیت های شما در مکتب حمایت کنند، مثلا می توانند فعالیت هایی را که در خانه عملی می کنند به کار صنفی ربط بدهند. معمولا، گزارش نمرات آخرسال دیرتر از آن می رسد که والدین به اطفالی که خوب نمی آموزند کمک کنند.

پیامدها یا نتایج آموزش یا یادگیری

قسمی که در راهنمای قبلی آموختیم، هر فعالیت باید دارای مقاصد مشخص و قابل ارزیابی باشد. ارزیابی ها بر علاوه تشریح رشد مهارت ها، دانش، و رفتار اطفال، در جریان فعالیت، محتوا، بخشی از برنامه درسی و یا صنف، باید پیامدهای آموزشی را نیز تشریح کنند. توضیحات پیامدهای آموزشی را معمولاً معیارهای آموزش و یا مقاصد می نامیم و می توانیم آنها را براساس مضامین خاص، مهارت ها و صنوف مختلف شناسایی کنیم.

فعالیت های آموزشی و ارزیابی ها وقتی بهبود می یابند که معلمین پیامدهای مشخص آموزشی را شناسایی می کنند. وقت برنامه ریزی یک فعالیت، از شناختن پیامدهای آموزشی آن شروع کنید. شما می توانید هنگام برنامه ریزی یک فعالیت به سه سوال ذیل پاسخ بگویید:

- اطفال چه مهارت ها را به دست می آورند و یا استفاده می کنند؟
- اطفال چه معلومات را خواهند آموخت؟
- چه رفتاریا سلوکی را تمرین خواهد شد؟

پاسخ های این سوالات را می توانیم به عنوان پیامدهای آموزشی استفاده کنیم. مثلاً، اگر بخواهید در یکی از بخش های صنف پنجم اطفال در مورد معادلات زمان-فاصله بیاموزند شاید پیامدهای ذیل را پیش بینی کنید.

- به عنوان کارخانگی، شاگردان به طور مستقل با استفاده از عملیه های ضرب و تقسیم معادلات زمان و فاصله را حل خواهند کرد.
- اطفالی که با یک همصنفی خود کار می کنند سوال های عبارتی خودشان را در مورد معادلات زمان و فاصله خواهد نوشت.

وقتی ما انتظار پیامدهای مشخص را از یک مضمون، مثلاً ساینس یا ریاضی، داریم باید یک راهنما بسازیم تا سطوح مختلف پیامدها برای آن فعالیت را بنویسیم. یک راهنما برای دسته بندی میوه جات و سبزیجات اینگونه ترتیب داده می شود:

پیامدهای یک فعالیت دسته بندی شده

بسیار خوب

طفل میوه جات و سبزیجات را صحیح دسته بندی می کند، در مورد خصوصیات هر دو گروه صحبت می کند و نتیجه گیری می کند.

خوب

طفل میوه جات و سبزیجات را به صورت معنی دار دسته بندی می کند و در مورد خصوصیات هر دو گروه صحبت می کند.

باید بهبود بیابد

طفل میوه جات و سبزیجات را طوری دسته بندی می کند که آنقدر معنی دار نیست و یا کار را انجام نمی دهد.

روش ها و تخنیک های بررسی معتبر یا موثق

بررسی معتبر به این معنی است که به اطفال در تحلیل دست آورد های خودشان سهم بدهید. مشاهده اطفال و صحبت با آنان در مورد دستاورد های شان را می توانیم در هر مقطع زمانی در جریان بررسی انجام بدهیم.

مشاهدات:

مشاهده سیستماتیک اطفال را باید هنگام کار مستقل، کار دو نفری، کار در گروه های کوچک، و در زمان ها و زمینه های مختلف در نظر بگیریم.

مشاهده شامل چیز های ذیل است:

• ثبت واقعات

این عبارت از یادداشت های اتفاقات بدون قضاوت و حقیقی است که هنگام فعالیت به اطفال اتفاق می افتد. این روش برای ثبت اتفاقات ناخود آگاه ضروری است.

• سوالات

یکی از راه های جمع آوری معلومات این است که از اطفال سوال های روشن، باز و مستقیم بپرسیم. سوال های باز مثل "می خواهم بیشتر در مورد این موضوع برایم بگویید..." به شما کمک می کند که توانایی اطفال را در تبارز دادن خودشان ارزیابی کنید. علاوه بر این، پرسش از اطفال در مورد فعالیت های شان به شما فرصت این را می دهد که دلیل رفتار های اطفال را درک کنید.

• امتحان های روی پرده

این امتحانات به شما در یافتن مهارت ها و قوت های فعلی اطفال تان کمک می کند تا شما بتوانید تجربیات معنا دار را در تقسیم اوقات برای آنها جا بدهید. نتایج این امتحانات را باید با مواد فردی تر استفاده کنید، مثلاً می تواند از موادی که در دوسیه ها (پورتفولیو ها) جمع آوری شده استفاده کنید. از معلومات ارزیابی نباید برای برچسپ زدن به اطفال استفاده کنید.

مشاهدات می توانند نشان دهنده موفقیت ها و چالش های آموزشی و چگونگی رفتار اطفال باشد.

ارزیابی دوسیه ها

محتوا

یکی از روش های معتبر ارزیابی به وجود آوردن و مرور دوسیه ای از کار های اطفال است. این دوسیه نشان دهنده آموخته ها و چگونگی آموزش اطفال است. دوسیه ها به اطفال اجازه این را می دهند که در ارزیابی کار خود سهم بگیرند. این دوسیه ها نشان دهنده پیشرفت اطفال هستند چون شکست های آنان را آنجا نمی گذاریم. اگر اطفال به مکاتب دیگر انتقال پیدا کنند، دوسیه شان را هم باید با آنها فرستاد.

نمونه های کاری که می توانید در این دوسیه بگذارید عبارت اند از: نمونه نوشته ها، مثل مقالات، گزارشات، قصه ها، تصاویر؛ مثل عکس ها، نقش ها و جدول ها و کارخانگی های دیگر از قبیل اوراق تمرینی ریاضی و یا گراف ها. فعالیت های غیر درسی مثل مسوولیت پذیری در صنف را هم می توان در این دوسیه ثبت کرد.

شما می توانید نمونه هایی از دستاورد های اطفال را انتخاب کنید که نشان دهنده بعد مشخصی از کار شان باشد. می توانید از اطفال بخواهید که خودشان نمونه های کار خود را انتخاب کنند، و در صورت امکان، امضا کنند، تا والدین شان ببینند هر سمستر می توانید تمام کار های اطفال را در این دوسیه به خودشان و خانواده هایشان بدهید تا مرور کنند.

وقتی که اطفال به صنف بلندتری ارتقا می یابند، معلمین می توانند بخش های مشخص دوسیه شان را به معلمین جدید شان بدهند. این فعالیت باعث می شود معلمین با استعداد های خاص و نیاز های شاگردان جدید خود آشنا شوند.

تمام مواد دوسیه باید تاریخ و معلومات داشته باشند. معلومات مربوط به یک کار را می توانید این گونه بنویسید: « این یک فعالیت مستقل و آزاد نوشتاری بود که در آن فقط موضوع و لغات اساسی به اطفال داده شده بود. اطفال نیم ساعت را صرف این کار کردند.»

استفاده از دوسیه برای ارزیابی

مواد دوسیه باید براساس زمان ترتیب داده شود. وقتی که دوسیه منظم شد، معلم می تواند با استفاده از آن دستاورد های اطفال را بررسی کند. در یک ارزیابی مناسب، همیشه کار جدید اطفال را به کار های آغازین او باید مقایسه شوند، اما دوسیه های اطفال مختلف نباید با هم مقایسه شوند. این دوسیه ها برای این به وجود آمده اند که پیشرفت اطفال را در یک مقطع زمانی ارزیابی کنید. براساس رشد طفل، بنا بر موادی که در دوسیه است معلم می تواند در مورد دستاورد ها، توانایی ها، قوت ها، ضعف ها و نیاز های طفل نتیجه گیری نماید.

بازتاب و بررسی

بازتاب یکی از بخش های اساسی بررسی آموزش است. قبل از دادن بازتاب ایجاد یک رابطه راحت، امن و با اعتماد میان معلم و شاگرد حتمی است. اطفال به فرصت های بدست آوردن بازتاب از طریق دیدار های گروهی و صنفی نیازمند اند. این پروسه باعث می شود که عوض اینکه معلم به شاگردان اشتباهات شان را گوشزد کند، اطفال بیاموزند که در چه عرصه ای باید پیشرفت بیشتر کنند و بعدا در مورد آن با معلم خود صحبت کنند.

این یک مثال بازتاب منفی است: «چرا نمی توانی املایت را بهتر کنی؟ همیشه اشتباه می کنی.» بازتاب منفی باعث می شود که اعتماد به نفس اطفال کاهش پیدا کند و از آموزش، پیشرفت و نتایج بهتر جلوگیری می کند.

«عزیز من از آغاز قصه تو خوشم می آید و پایانش هم هیجان انگیز است. اگر از یکی از دوستانت بخواهی که لغاتت را مرور کند به املایت کمک خواهد کرد.» بازتاب مثبت از قوت های اطفال قدرادانی می کند، ضعف های شان را می یابد و با نظرات سازنده راه پیشرفت را نشان می دهد.

- مشخصات بازتاب موثر
- بازتاب وقتی موثر است که بالای وظیفه داده شده تمرکز کند و به صورت منظم و هنگامی که به فعالیت ها ربط دارد انجام بگیرد.
 - بازتاب موثر پیشرفت اطفال را تأیید می کند و به آنها انگیزه برای بهبود و اصلاح اشتباهات در کار شان را می دهد.
 - پیشنهادات برای بهبود ضروری است تا اطفال تا اندازه ممکن در استفاده از دانش خود کمک شوند. در صورتی که با مشکل روبرو شوند باید جواب ها را به طور کامل به آنها ندهیم باید به اطفال کمک کنیم که با استفاده از روش قدم به قدم خودشان راه حل ها را بیابند.
 - کیفیت بحث در بازتاب مهم است و براساس تحقیقات بازتاب زبانی موثر تر از بازتاب بشکل تحریری یا نوشتاری باشد.
 - اطفال باید در کمک خواستن از معلم در صنف احساس راحتی کنند.

ارزیابی خود

اطفال باید:

- در مورد کار خود فکر کنند؛
- بدون ترس و یا کم شدن اعتماد به نفس شان مشکلات کار خود را بپذیرند، و؛
- فرصت حل مشکلات را داشته باشند.

ارزیابی شخصی وقتی اتفاق می افتد که از اطفال در مورد توانایی ها، دانش و یا پیشرفت شان بپرسید. ارزیابی خود باعث افزایش دانش، عشق به آموزش و داشتن یک تصویر واقعی از خود می شود. می توانید با مباحثه با اطفال و یا با استفاده از یادداشت های آنها، به اطفال کمک کنید تا خود را ارزیابی نمایند.

به زودترین فرصت بعد از آموزش نوشتن توسط اطفال، معلمین باید از آنها بخواهند که تجربیات آموزشی خود را یادداشت کنند. بعد از اختتام یک فعالیت آموزشی و یا یک فصل می توانید از اطفال بخواهید که در مورد پیشرفت خود فکر کنند و افکار شان را بنویسند.

ارزیابی مهارت ها و برخورد ها

ارزیابی بعضی از اهداف تعلیمی مشکل است، اما مهارت ها و برخورد ها برای رشد آینده و آموزش اطفال بنیادی هستند. بنابراین ما باید این چیز ها را به بهترین وجه ارزیابی کنیم. چند مثال از این معیار ها برای ارزیابی چهار سطح مهارت و برخورد ها را ذیلا شرح داده میشود²

۲ این قسمت براساس: مریم س. (۱۹۹۳) آموزش از تجربه. مطالعات جهانی. ساخت کتاب ترینتیم. سلطنت متحد.

مهارت جامع: همکاری. همکاری به معنی کار با دیگران و پذیرفتن چندین کار از جمله شنیدن، تشریح کردن، گفتگو و توافق است.

طفل اول	طفل دوم	
		سطح اول: توانایی کار با یک همصنفی و در نظر گرفتن نوبت هنگام شنیدن، صحبت و در میان گذاشتن نظریات و منابع را دارد
		سطح دوم: می تواند افکار و طرز دید متفاوت دیگران را قبول کند و یا روی آنها توافق نماید
		سطح سوم: می تواند در یک گروه مختلط (سنین، توانایی ها و جنسیت های متفاوت) کار کند
		سطح چهارم: می تواند گروه های مختلف را رهبری کند و با استفاده از راه کار های گروهی برای مشکلات راه حل های بدیل پیدا کند.

برخورد: یکدلی عبارت از تصور کردن احساسات و طرز دید اشخاص دیگر و یا کوشش کردن که خود را در وضعیت دیگران قرار دادن است... یک میل قدم زدن با بوت های آنها

طفل اول	طفل دوم	
		سطح اول: می تواند درک کند که یک بحث در بر گیرنده بیشتر از یک طرز دید است و می تواند احساسات خود را بیان کرده رفتار ها را تشریح کند.
		سطح دوم: می تواند احساسات شخصیت های داستان را تشریح کند و می تواند درک کند که طفلی دیگر و یا یک بزرگسال برای خواستن چیزی متفاوت از او دلیل دارد.
		سطح سوم: می تواند درک کند که انسانها به خاطر داشتن زمینه ها و وضعیت های مختلف، هر کار را به شیوه های مختلف انجام می دهند و می تواند توهین از قبیل توهین براساس جنسیت، داشتن معلولیت، ملیت و یا فقر را به چالش بکشد.
		سطح چهارم: می تواند جملات کلیشه ای اجتماعی را که در مورد مردم متفاوت استفاده می شود به چالش بکشد.

فعالیت های که می توان از آنها در بررسی معتبر و متداوم استفاده کرد شامل ارزیابی اجرا و دستاورد است.

بررسی اجرا می تواند شامل چیز های ذیل باشد:

- تحقیقات ساینسی؛
- حل سوالات ریاضی با استفاده از وسایل واقعی؛
- اجرای یک پارچه موسیقی یا رقص؛
- اجرای یک پارچه تمثیلی دو یا سه نفری؛
- خواندن در نمایش (خواندن دراماتیک)؛
- پرتاب در بازی کریکت،
- و غیره.

دستآورد های قابل ارزیابی شامل ذیل اند:

- یک رسامی یا تصویر؛
- نمونه مرتبط به یک پدیده ساینسی؛
- یک گزارش و یا مقاله؛
- آهنگی که توسط طفل نوشته و ساخته شده باشد؛
- و غیره.

در جریان ارزیابی چی مشکلاتی می تواند وجود داشته باشد؟

پيامد اخير براي شاگردان بايد مرتبط به اين باشد که قبلا چی کار هایی می توانستند بکنند و فعلا توانایی چی کارهایی را دارند. نتیجه کار آنها نباید به امتحان معیاری در اختتام سال خلاصه شود. شاگردانی که در یک صنف هستند از لحاظ توانایی های عمومی حدود سه سال و در ریاضی الی هفت سال از هم دیگر تفاوت دارند. این نکته به این معنا است که مقایسه همه اطفال با استفاده از یک امتحان معیاری نسبت به تعداد زیادی از اطفال غیر عادلانه است.

یک معلم، یکی از والدین و یا قیم نباید به امتحان آخر سال به عنوان مهمترین ارزیابی از توانایی های طفل بنگرند.

یکی از بزرگترین منابع اعتماد به نفس کم در اطفال، خصوصا در مکتب، مقایسه آنها به دیگران است. امتحان آخر سال باید فقط یکی از بخش های ارزیابی وسیع و جامع از آن طفل باشد. هدف این ارزیابی این است که آگاهی معلم، طفل، والدین و یا قیم طفل را در مورد توانایی های فردی او بلند ببرد و به عنوان یک راه نما برای ساختن راهکار های آینده استفاده شود. ما نباید روی ضعف های یک طفل تکیه کنیم، ما باید از آنچه شاگرد آموخته قدردانی کنیم و فکر کنیم که چه گونه می توانیم به او در آموزش کمک بیشتر نماییم.

ارزیابی معتبر موثق و متداوم باعث می شود ما نه تنها در مورد چیز هایی که اطفال می آموزند بدانیم بلکه آگاه شویم که چرا بعضی چیز ها را نیاموخته است (این روش بعضی اوقات به نام " لغزش آموزش " یاد می شود). بعضی از این دلایل ذیلا ذکر شده اند:

- اطفال مهارت های مورد نیاز برای این وظیفه را نیاموخته اند. تعداد زیادی از وظایف آموزشی ترتیبی، خصوصا در ریاضی و زبان، ترتیبی هستند. اطفال باید یک مهارت مانند شمارش تا ۱۰ را بیاموزند؛ قبل از اینکه عملیه منفی را انجام بدهند؛
- روش راهنمایی برای طفل مناسب نبود؛
- شاید طفل نیاز به زمان بیشتر دارد تا آنچه را آموخته تمرین کند؛
- طفل از گرسنگی و یا سوء تغذیه رنج می برد؛
- اطفال مشکلات فیزیکی و یا احساسی دارد که باعث مشکل در آموزش می شوند؛

اگر یک طفل با مشکلات روبرو باشد بررسی متداوم و استفاده از روش های معتبر باعث شناسایی این مشکل می شود و به ما اجازه می دهد به او کمک کنیم.

ما باید درک کنیم که اطفال روش ها و سرعت های متفاوت برای آموزش دارند. شاید بعضی از اطفال در جریان بعضی از قدم های مهم آموزش غیر حاضر بود اند. راهنمایی اضافه، در زمان مناسب، باعث می شود که شاگردانی را که عقب مانده اند با روشی متفاوت دانش و مهارت بدهید. با استفاده از روش داشتن هم صنفی همکار یا "شریک آموزشی" که قبلا مهارت ها را تا سطحی خوب یاد گرفته است، شما می توانید به اطفالی که عقب مانده اند و نیاز به توجه بیشتر دارند کمک کنید.

فعالیت های انعکاسی: ارزیابی پیشرفت

در مورد سمستر قبلی فکر کنید. در مورد یک مضمون، مثلا ریاضی یا ساینس، فکر کنید. پیشرفت شاگردان را چه گونه ارزیابی کردید؟ توسط مشاهدات، امتحانات هفته گی، چیز هایی که آنها ساختند، دوسیه های شان، امتحان اخر سال، و غیره؟

چگونه به والدین یا فیم اطفال اطلاع می دهید؟ با یک گفتگوی غیر رسمی، یک پارچه (اطلاع نامه) و یا در یک ملاقات والدین و استادان.

آگاهی برای عمل.

- حال که از اهمیت ارزیابی متداوم مطلع شدید، با چه اعمالی می توانید بیشتر در مورد قوت ها و ضعف های اطفال بیاموزید؟
- آیا می توانید روش بررسی دوسیه ها را در مکتب تان، و یا حداقل در صنف تان، اجرا کنید؟
- بکوشید تا برنامه بررسی سالانه را بسازید.
- بکوشید راه هایی را بیابید که بر اساس وضعیت شما قابل اداره و تطبیق باشند و از پیشرفت شاگرد در طول سال تصویری مکمل تری ارائه کنند.
- به خاطر داشته باشید که ارزیابی باید جز برنامه ریزی ابتدایی مضامین و دروس باشد.

راهنمای ۵،۵ چی آموختیم؟

در این رساله ما چندین مسئله مهم و عملی را آموختیم که برای به وجود آوردن فرصت های برابر برای آموزش تمام اطفال در زمینه های متنوع و با توانایی های مختلف، باید به آنها بپردازیم.

تعدادی از سوالهایی که باید در موردشان فکر کنیم:

- آیا شاگردان می توانند در آموزش شان در صنف مسوولیت های بیشتر را به عهده بگیرند؟
- آیا می توانیم از منابع محلی برای آموزش استفاده بهتر کنیم؟
- آیا اطفال می توانند با استفاده از روش مربیان همسال به هم دیگر کمک کنند؟
- آیا ما می توانیم در درس ها طور تفکیک بندی کنیم که همه اطفال در سرعت طبیعی خود موفق شوند؟
- آیا می توانیم در اداره سلوک در صنف فعال باشیم؟
- در صورت ضرورت، آیا می توانیم از انطباط مثبت به عنوان وسیله آموزش استفاده کنیم؟

اگر صنف به صورت درست اداره شود، درس ها برنامه ریزی شوند و مسوولین به آموزش اطفال علاقمند باشند، همه اطفال می توانند موفق باشند.

ما هم چنان چند راه برای بررسی آموزش اطفال در طول سال را مرور کردیم. ما باید بدانیم که اطفال از کجا آغاز کرده اند. چون اطفال همسن سرعت های مختلف دارند، ما باید به همه اطفال هنگام آموزش بازتاب بدهیم (بعضی اوقات این روش به نام «ارزیابی سازنده» یاد می شود و ما باید بدانیم که در آخر سال تا چه اندازه پیشرفت کرده اند (ارزیابی و نتیجه گیری). ما روش های معتبر ارزیابی را به عنوان یک راه در دسترس قرار دادن بررسی سازنده به اطفال، والدین یا قیم شان انتخاب کردیم.

ما آموختیم که بررسی معتبر شامل راه مختلف از جمله مشاهده مستقیم، دوسیه ها، فعالیت های حل مشکل (شاید در گروه های دو نفری یا خورد)، نمایشات (یک مثال از دست آورد از یک فعالیت آموزشی و بعضی امتحانات نوشتاری است، برای ارزیابی پیشرفت اطفال استفاده می شوند.

آیا در جریان گزارش دادن پیشرفت های تمام اطفال صنف تان به والدین یا قیم شان در جریان و یا در وسط سال احساس اعتماد به نفس می کنید؟ آیا راهی برای سهم دهی اطفال در پروسه ارزیابی، مثلا انتخاب یکی از کار های دوسیه شان توسط خودشان، دارید؟

کتاب پنجم

مدیریت صنف های تعلیم فراگیر و دوستانه



کتاب پنجم: مدیریت صنف های تعلیم فراگیر و دوستانه



United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization



رهنم ابزار

این رساله شما را در اداره صنوف متنوع مشورت می دهد با استفاده از این رساله علاوه بر آموختن طرق بررسی پیشرفت شاگردان و ارتقا خود ، شما راه های برنامه ریزی برای تدریس و آموزش موثر ، طریقه استفاده موثر از منابع و طرز اداره کار های گروهی را در صنف های متنوع می آموزید.

1	رهنمود ها
1	۱, ۵ برنامه برای تدریس و آموزش
2	جریان عادی صنف
2	مسئولیت های اطفال
	برنامه ریزی دروس
6	۲, ۵ استفاده موثر از منابع موجود
6	فضای فزیک
7	گوشه های آموزشی
7	محیط نمایش
8	کتابخانه صنف
10	۳, ۵ اداره کار گروهی و مشترک
10	روش های کار گروهی
11	چند مثال از گروه های مختلف صنفی
12	آموزش جمعی
13	پرورش یا رشد مهارت های فردی
13	به وجود آوردن راهبرد ها برای کار گروهی
14	مربیان همسال
15	آموزش مستقل
16	برنامه ریزی برای دسته بندی / تفکیک
17	اداره رفتار در صنوف گسترده
22	۴, ۵ بررسی فعال و معتبر یا موثق
22	بررسی چی است؟
23	پیامد های آموزش
24	روش ها و تکنیک های بررسی معتبر یا موثق
25	بازتاب و بررسی
26	ارزیابی مهارت ها و برخورد ها
28	در جریان ارزیابی چی مشکلاتی می تواند وجود داشته باشد؟
30	۵, ۵ چی آموختیم؟

راهنمای ۵,۱

برنامه ریزی برای تدریس و آموزش

راضیه در یکی از مکاتب سیار برای اطفال کوچی در یک محله در افغانستان کار میکند چون معلمین دیگر حاضر به تدریس اطفال کوچی در بیرون شهر نبودند، راضیه، با وجودیکه در این عرصه آموزش زیادی ندیده بود، داوطلب شد تا تدریس نماید. او با وجودیکه اطفال را دوست دارد، در درس دادن به چالش هایی روبرو شده است. او باید در مورد چیز های مختلف فکر کند: چی را باید تدریس کرد، از چی وسایل باید استفاده کرد، این وسایل را از کجا می توان به دست آورد، صنفی بزرگ متشکل از شاگردان صنوف مختلف را چگونه باید تدریس کرد، درس های هر صنف را چگونه باید برنامه ریزی کرد، و غیره. یک معلم چگونه می تواند تمام کار ها را انجام دهد

معلمین زیادی شغل خود را یک چالش می دانند. اگر چه ما باید بتوانیم به تمایلات و ضروریات هریک از شاگردان خود پاسخ بدهیم، ما همچنان نیاز داشتن ساختار و نظم را در صنف داریم ما باید آموزش و تدریس را اداره نماییم. این راهنمود به شما در برنامه ریزی دروس، استفاده موثر از منابع موجود و اداره صنوف فراگیر و آموزنده با شاگردانی که دارای پیشینه هایا سوابق و توانایی های مختلف دارند کمک می کند.

جریان عادی صنف

فعالیت های منظم روزانه باعث می شود اطفال هر روز صنوف خود را به صورت سریع و معنادار آغاز نمایند. اطفال باید با این جریانات و قوانین موافقت داشته باشند، و حتی آنها را ترتیب بدهند. مثلا یک کمیته شاگردان می تواند وظیفه حاضری و گزارش دادن غیرحاضران را معلم به عهده بگیرد.

هنگام ترتیب این برنامه ها با اطفال ضروری است تا نکات ذیل بحث شوند و در مورد آنها تصمیم گیری صورت گیرد: (i) چی کاری باید انجام داده شود؟ (ii) این کار را کی خواهد کرد؟ (iii) چی موقعی برای این کار مناسب است و؛ (iv) اهمیت انجام دادن این فعالیت ها به صورت منظم (در آغاز و یا انجام صنف، هر روز، و یا هر هفته) چی است؟ چند مثال از فعالیت هایی که می توان به صورت منظم در صنوف انجام داد ذیلا ذکر شده اند:

- هنگام انتظار برای آغاز صنف، اطفال چی باید بکنند؟
- پیامد دیر آمدن به صنف چی است؟
- کتاب و وسایل آموزش را چگونه باید توزیع، جمع آوری و نگهداری کرد و چه کسانی مسوول این فعالیت ها هستند (شاید انجام گیری این مسوولیت توسط اطفال و یا گروه هایی از اطفال به نوبت یک طرز تقسیم این وظایف باشد.)؛
- در صورت در دسترس نبودن معلم، اطفال چگونه می توانند به هم دیگر کمک کنند؟
- بعد از تمام شدن یک فعالیت، اطفال چی باید بکنند؟
- اطفال چگونه می توانند با رفتاری مودب و بدون از بین بردن نظم صنف توجه معلم را به خود جلب کنند؟
- سروصدا تا چه اندازه قابل قبول است؟
- چگونه می توان بدون به وجود آوردن بی نظمی در صنف تغییر موقیت داد و؛
- چگونه می توان از صنف خارج شد

اطفال باید بعضی از این قوانین را به وجود بیاورند چون اگر آنها جزیی از پروسه تصمیم گیری باشند، امکان پیروی یا اطاعت شان از قوانین بیشتر است. گر چه باید بخاطر داشت که امکان دارد توافق بالای بعضی از این قوانین ناممکن باشد، خصوصا اگر قوانین برای حفاظت از اطفال وضع شده باشد، مثلا قوانین مرتبط به خارج شدن از صنف و یا اجازه گرفتن برای بیرون شدن از محوطه مکتب.

مسئولیت های اطفال

همه یی اطفال باید در انجام وظایف و کار های صنف سهمگیری و کمک نمایند. با استفاده از این روش بر علاوه اینکه شما به خود در اداره صنف نیز کمک می کنید، به اطفال حس مسئولیت پذیری را یاد می دهید. چند مثال از مسئولیت هایی که اطفال می توانند به عهده بگیرند ذیلا ذکر شده اند:

- درس دادن اطفال خوردسن تر؛
- تدریس کسانی که نیازمند کمک بیشتر در آموزش هستند؛
- رهبری گروه ها یا کمیته هایی که فعالیت های صنفی را پیش می برند، مطمئن شدن از تکمیل شدن جریان روزمره صنف و گزارش دادن به معلم بعد از ختم وظیفه؛
- سهمگیری در یک کمیته صحنی که هر روز موجودیت آب و صابون برای شستن دستها و آب آشامیدنی را بررسی می کند؛
- حاضری گرفتن و ثبت حاضری در یک جدول، و؛
- خالی کردن صندوق پیشنهادات و ثبت کردن پیشنهادات

تصمیم گیری اینکه چی مسئولیتی را باید به کی سپرد بر اساس سن، مهارت ها و سطح بلوغ اطفال انجام گیرد. اما باید به خاطر داشت که نباید تنها "هوشیارترین" و یا "معقول ترین" شاگردان را در کار ها سهم داد بلکه تمام اطفال باید فرصت داشتن مسئولیت های واقعی را به عهده داشته باشند و در صنف سهم بگیرند. همچنان باید مواظب بود که با سپردن وظیفه آب یاری گلهها به دختران و انتقال دادن میز ها به پسران، باور های کلیشه یا یکنواختی اجتماعی تقویت نشوند. با حمایت بجا، همه یی اطفال می توانند در تمام کار های صنف سهم بگیرند و از آنها سود ببرند.

برنامه ریزی دروس

برای اینکه از وقت خود در زمان آموزش به بهترین وجه استفاده نمایید، دروس را باید برنامه ریزی نمایید. با وجودیکه برنامه ریزی در ابتدا وقتگیر است، مهارت ضروری حرفه وی برای تمام معلمین هم است و در درازمدت باعث می شود از ضیاع وقت جلوگیری شود.

صنف را با یک "بازی نام ها" آغاز نمایید تا اطفال در شروع سال نام های همدیگر را به خاطر بسپارند. این فعالیت باعث می شود میان شاگردان صنف تان همبستگی و دوستی به میان بیاید. "هدیه دادن" یک فعالیت دیگر است. اطفال با یکی دیگر از همصنفان خود کار می کنند، با هم صحبت می کنند و از همدیگر سوال و جواب می کنند. بعد از چند دقیقه اطفال چیزهایی را که در مورد همصنفی خود آموخته اند می نویسند و بقیه صنف در مورد "خاصیت های خوب" دوستان شان می گویند. آنها می توانند این گونه به صنف خود گزارش بدهند: "نام دوست من پروین است او به همه ما خنده را هدیه می کند." "نام دوست من عبدالله است و او به همه ما خاصیت خوب شنیدن را هدیه می کند." این فعالیت باعث می شود که هر کس می تواند به صنف چیزی اضافه نماید و خاصیت های خوب هر انسان با ارزش هستند.

اطفال وقتی بهتر می آموزند که فعال و یا مشغول تفکر باشند. همچنان وقتی آنها بهتری می آموزند که فعالیت ها بر اساس تجربیات واقعی زندگی شان باشد و بتوانند دانش خود را بطور موثر تر به آن ربط دهند معلمینی که اجتماع و اطفال را خوب می شناسند، می توانند به سادگی مثال هایی از زندگی محلی را جز برنامه ریزی دروس نمایند.

طرح کلی برنامه درسی

مضمون:

صنف و یا گروه تدریس کننده:

تعداد اطفال:

زمان:

مقاصد درس:

- می خواهید اطفال از این درس چی بیاموزند؟
- در مورد دانش، مهارت، و رفتاری که می خواهید آنها بیاموزند فکر کنید.
- دو و یا سه آنها را انتخاب کنید تا در یک درس روی آن تمرکز نمایید.

منابع:

- برای تکمیل این درس به چی منابع نیاز دارید؟
- اطفال به چی وسایل نیاز دارند؟
- چگونه می توانند اطفال را کمک کنند تا منابع را بدست بیاورد.

اطفالی که دارای نیاز های متفاوت آموزشی هستند:

- آیا در این گروه اطفالی هستند که نیازمند کمک بیشتر باشند؟
- این اطفال به چی نوع حمایت از طرف شما نیاز دارند؟
- آیا آنها هر روز به کمک شما نیاز خواهند داشت؟
- آیا نیاز به این است که شما با ایشان به صورت انفرادی کمک کنید؟
- آیا نیاز به این است که ایشان در جای خاصی در صنف بنشینند؟ (معمولا نشستن اطفال نیازمند به کمک بیشتر در جلو صنف به آنها کمک می کند چون در آنصورت، خصوصا در صنفی که شاگردان زیاد است، به شما نزدیک می باشند و کمک کردن به آنها ساده تر می شود. نشستن کنار پنجره، جایی که نور بیشتر است، هم می تواند مفید واقع شود.)

معرفی:

- به اطفال بگویید که در این درس چه می خواهید بیاموزانید.
- بعضی معلمین در آغاز صنف این نکته را روی تخته می نویسند.
- در مورد این فکر کنید که چگونه می توانید صنف را آغاز کنید.
- به یاد داشته باشید که به صورت مختصر آنچه را که شاگردان در درس گذشته آموختند مرور کنید.
- بکوشید که صنف را با یک مشکل و پیدا نمودن راه حل توسط شاگردان، و یا سوالی گسترده یا عکسی که بالای آن بحث صورت گیرد آغاز کنید.

فعالیت های اساسی:

- می خواهید در بخش عمده صنف شاگردان مشغول چی کاری باشند؟
- مطمئن شوید که این وظیفه با مقاصد آموزشی درس مطابقت داشته باشد.
- بکوشید فعالیت های مختلف را در جریان صنف بگنجانید؛ به طور مثال از اطفال بخواهید با یک دوست و یا در یک گروه کار کنند.
- در مورد اینکه چگونه می خواهید کار ها را معرفی و تشریح کنید تصمیم بگیرید.
- در مورد این فکر کنید که هنگام مصروفیت شاگردان با یک وظیفه صنفی شما چی کاری را انجام خواهید داد (معمولا این زمان خوبی برای کمک به شاگردانی است که به حمایت بیشتر نیاز دارند).

نتیجه گیری:

- فعالیتی را انتخاب کنید که قبل از ختم صنف بالای مقاصد آموزشی درس مجددا تاکید می کند.
- از اطفال بپرسید که آنها چی آموخته اند.

تأمل بعد از تدریس:

- با استفاده از این خالیگاه برای خود یادداشتی کوتاه در مورد جریان درس و راههای بهبود آن بنویسید.
- آیا اطفال به مقاصد تعیین شده رسیدند؟
- آیا تمام اطفال در صنف سهم گرفتند؟
- بار آینده، چه چیزی را می توانید تغییر بدهید؟

ورقه برنامه ریزی دروس روزانه معلم		
تاریخ		
منابع	مقاصد آموزشی:	۱.
	ساختار درس:	
منابع	مقاصد آموزشی:	۲.
	ساختار درس:	
منابع	مقاصد آموزشی:	۳.
	ساختار درس:	
منابع	مقاصد آموزشی:	۴.
	ساختار درس:	
منابع	مقاصد آموزشی:	۵.
	ساختار درس:	

ابزار ۵,۲ استفاده موثر از منابع موجوده

معلمین موفق می کوشند برای همه یی اطفال، بدون در نظر داشت سن، جنسیت، توانایی ها و پیشینه آنها محیط دلچسپ برای آموزش فراهم کنند. محیط صنف های شان پرتحرک و هیجان برانگیز باشد. حتی اگر وسایل آموزشی و موبل کم و یا فقیرانه باشند، امکان دارد که دارایی صنف منظم، پاک و جالب باشید. برای جالب ساختن صنف می شود از مفکوره های خلاق و وسایل تزئینی ارزان و یا وسایل دور انداخته شده استفاده کرد. این هم چند مفکوره!

اگر امکان دارد میزها و چوکی ها را طوری جابجا کرد. که برای کارهای گروهی به آسانی تغییر بخورد و بیشتر از یک تخته سیاه و یا و جای مناسب برای نوشتن استفاده کرد. جا برای کار های هنریورسم های اطفال نیاز است که به آسانی به آنها و به دیگران نشان بدهند از دست آورد های خود احساس غرور و رضایت نمایند. می توان برای مضامین مختلف گوشه هایی از صنف را به آموزش و یا فعالیت ها اختصاص داد و یا حتی یک «کتابخانه» کوچک داشت.

خصوصا اگر حیوانات و یا حشرات می توانند وارد اتاق شوند و وسایل صنف را خراب کنند، شاید امکان نگهداری از یک اتاق منظم و خلاق مشکل باشد. به همین دلیل باید همراه با والدین و اجتماع از وسایل صنف و از کار های هنری اطفال مواظبت کرد. بعضی از وسایل را باید هر روز در یک الماری گذاشت. شاید برای انجام این کار ضروری باشد که اطفال مسوولانه بعضی وسایل را با خود به خانه ببرند و روز آینده برگردانند.

فضای فیزیکی

جا برای تغییر موقعیت

- اطفال، چه دارای معلولیت یا خیر، نیازمند فضایی هستند که به آنها اجازه بدهد تا بدون ایجاد مزاحمت برای دیگران، میان میزها و چوکی ها، و یا میان دیگر اطفالی که روی زمین نشسته اند، حرکت نمایند
- برای راحتی و به وجود آوردن بهترین فضای ممکن برای تمام صنف گروه های کوچک، ترتیب نشستن در صنف را تغییر بدهید.
- اطفالی که دارای زمینه ها و توانایی های مختلف اند باید با همه یکجا بنشینند یعنی در محیطی مجزا از دیگران نباشند.

روشنی، گرما و تهویه یا جریان هوا

- میزها را طوری ترتیب بدهید که اطفال مجبور نباشد به صورت مستقیم زیر نور آفتاب قرار بگیرند. نور باید از پهلو اطفال وارد اتاق شود.
- مغز انسان به اکسیجن نیاز دارد! کمبود هوا در گوشه های اتاق های درسی بسیار معمول است. اگر تهویه یا جریان هوا اتاق شما ضعیف است، ضروری است که اطفال بعضی فعالیت ها را بیرون از صنف انجام بدهند.
- ترتیب نشستن اطفال را هر چند وقت تغییر بدهید تا آنها همیشه در گوشه های با روشنی کم و یا تهویه ضعیف نباشند.

گوشه های آموزشی:

معمولا اطفال در مورد دنیای طبیعی اطراف شان کنجکاو هستند. گوشه های ساینس و ریاضی می توانند باعث به وجود آمدن کنججوی و بهبود آموزش گردند. اطفال می توانند تمام چیز هایی را که به آنها علاقمند اند جمع آوری و تنظیم کنند و این منابع را باید در دسترس تمام اطفال قرار داد. اطفال می توانند در این گوشه ها نباتات را پرورش بدهند، میوه جات را جمع آوری کنند و اشیای یافته خود (مانند پر ها و یا صدف های خالی) را نمایش بدهند. معلمین باید در مورد این گوشه های آموزش فکر کنند و آنها را در جاهایی قرار بدهند که همه اطفال بتوانند بدون مزاحمت به دیگران آنجا کار کنند.

- برای گوشه های ساینس و علوم طبیعی، استفاده از موجودات زنده مانند ماهی در یک صنف فعال ها بسیار بجا است. اما باید به خاطر داشت که اطفال باید بیاموزند که چگونه از موجودات زنده نگهداری کنند، خشونت در مقابل آنها را کاهش بدهند و بعد از ختم درس، اگر ممکن باشد، آنها را به محیط باز برگردانند.
- در گوشه ریاضیات، قوطی های خالی (پوش دار) و بوتل های پوش دار را می توان با صدف ها پر کرد و از آنها می توان برای آموزش استفاده کرد مثلا (مساوی قرار دادن اشیا با شماره ها). هم چنان می شود در این قوطی ها اشیای دیگر مثلا لوبیا و یا تخمه ها را نگهداری کرد. اطفال می توانند با استفاده از کاغذ مقوا پول بسازند و در پارچه های تمثیلی مثلا در صحنه ها در مارکیت استفاده کنند.

اشیای یافته شده، نام گذاری شده و نمایش داده شده ای که در اختیار اطفال قرار داده می شوند باعث می شوند که اطفال میان مکتب، زندگی روزمره و اجتماع و محل شان رابطه برقرار کنند.

اطفال باید در تنظیم و اداره صنف و این وسایل سهم گیری فعال داشته باشند. برای ترتیب بخش های مختلف صنف می توان گروه ها و کمیته های مختلف ساخت. سهم گیری اطفال نه تنها باعث نظم بهتر در صنف می شود بلکه باعث می شود که در او حس مسوولیت پذیری بشکل طبعی به وجود بیاید. کمیته های صنفی می تواند شامل یک هماهنگ کننده و یک معاون باشد که مسوولیت کار بقیه اعضای صنف را به عهده بگیرند.

بعضی صنف ها به اندازه کافی برای داشتن چندین گوشه کافی نیستند. در بعضی مکاتب، والدین می توانند که تعداد زیادی از سبب را به صنف بدهند تا روی زمین گذاشته و مملو از صدف ها، سنگ ها، تخمه ها و دیگر وسایل مورد نیاز برای درس ریاضی و ساینس شوند. نکته مهم این است که تمام این وسایل توسط تمام شاگردان استفاده شوند.

محیط نمایش

نمایش صحیح وسایل تدریس، اسباب آموزش و کار اطفال در صنف باعث می شود که اطفال به آموزش علاقمند شوند و به صنف احساس تعلق کنند. والدین با دیدن این نمایش به کار اطفال شان بیشتر علاقمند می شوند و فعالیت های صنف را بیشتر درک می کنند. کار های تمام شاگردان باید بر اساس توانایی های خاص آنها به صورت مناسب نمایش داده شوند.

اطفال دوست دارند اسم شان را کنار کار شان ببینند چون این باعث می شود احساس غرور کنند. نمایش را زود زود تبدیل کنید تا اطفال علاقمند باقی بمانند و به تمام اطفال در هر سمستر نوبت نشان دادن کار شان داده شود. کار نمایش داده شده و بعداً از تخته نمایش برداشته شده را می توان در دوسیه ابتکارت سوابق شاگردان (ثبت کرد تا در آینده برای بررسی کار شان استفاده کرد). (برای آموزش بیشتر در مورد این دوسیه ها) (پورتفولیو ها) و ارزیابی آنها به رساله ۴، ۵ مراجعه کنید).

یک تخته نمایش جالب در صنف باعث می شود که اطفال تمرکز بیشتری در کار کنند. تخته های نمایش را می توانید از وسایل محلی و با به کمک مردم جامعه بسازید. تخته های نمایش به این دلیل مهم هستند که فرصت های ذیل را مهیا می کنند:

- معلومات دهی برای اطفال؛
- برای نمایش دادن کار های اطفال و بلند بردن اعتماد به نفس شان؛
- برای تجدید و مرور درس های گذشته
- برای تشویق اطفال تا با هم، بدون در نظر داشت پیشینه و یا توانایی های شان، کار کنند و از هم دیگر حمایت کنند
- برای مطمئن شدن از آموزش اطفال از کار های همدیگر

همچنان می توانید نوشته ها و نقاشی های اطفال را در اطراف دیوارها و اتاق از تارها آویزان کرد. کارها را می توانید به سادگی با استفاده از چسب، استبلر و یا خار به تارها بچسبانید. "خط شستشو" را می توانید برای معلومات زبان و ریاضی استفاده کنید ("گوشه های آموزشی آویزان")

کتابخانه صنف

تعداد زیادی از اجتماعات از تسهیلات کتابخانه ها محروم هستند و بنابراین اطفال به کتاب های زیاد دسترسی ندارند. یک کتابخانه صنفی را می توان با استفاده از یک کارتن تزیین شده مقوا ساخت و در آن کتاب های ساخته شده در آن اجتماع محل را نگاه داشت. وقتی اطفال کتاب های خود را می سازند، حتی اگر کتاب ها ساده باشند، آنها از دیدن داستان های "چاپ شده" خود احساس افتخار می کنند. همچنان در این پروسه می آموزند که کتاب ها چگونه ساخته، دسته بندی و نگه داری می شوند. اطفال حتی می توانند کتاب های زیگ زاگ بسازند. این کتاب ها از پارچه های کاغذ طوری که در یا سه بار قات شده اند بسازند. روی هر "صفحه" مانند بروشور چیزی نوشته شده باشد. در صورت کمبود کتاب اطفال میتوانند در این "کتاب ها" رسامی کنند و آنها به عنوان مواد درسی برای خواندن استفاده کنند.

هم چنان از این کتاب ها می توان به عنوان اسباب موثر تدریس استفاده کرد. تشریحات و نقاشی های این کتاب ها می توانند نکات مهم را به اطفال دیگر توضیح بدهند. طرز دید اطفال به مشکلات به طرز دید متفاوت نسبت به بزرگسالان می بینند. اطفال موضوعات مهم را به زبانی ساده ترواز راه های ساده نسبت به بسیاری از استادان توضیح می کنند

هم چنان می توان با استفاده از این کتاب ها مهارت های دیگر را تدریس کرد که خصوصا برای اطفالی که مشکلات دید دارند می توانند مفید باشند. مثلا "یک کتاب" را می توان با چسپاندن اشیا به اوراق تهیه کرد و اطفال با لمس این اشیا می توانند آنها را بشناسند. مثلا میشود یک مثلث را به یک ورق چسپاند تا اطفالی که مشکل دید دارند با لمس آن مثلث با شکل آن آشنا شوند. حتی اطفالی که دید خوب دارند می توانند از "خواندن" و ساختن کتاب های لمسی لذت ببرند و می توانند با بستن چشمان شان شناسایی اشکال را تمرین کنند. اطفال می توانند پوستر های لمسی نیز بسازند و به نمایش بگذارند.

کتابخانه یک صنف یا مکتب می تواند منبع خوبی برای منطقه هم باشد. خصوصا وقتی که اطفال نتایج جمع آوری معلومات در مورد اجتماع شان (مثلا نقشه مکتب و یا منطقه- قسمی که در رساله سوم نمایش داده شده را "چاپ" می کنند. موسسات غیردولتی و کارگران اجتماعی نیز می توانند هنگام برنامه ریزی فعالیت های توسعه وی از معلومات در مورد هوا، سنگ ها، خاک، سال نامه زراعتی، موقعیت خانه های مختلف و غیره خصوصیات منطقه مستفید شوند.

فعالیت عملی: ارزیابی منابع

برای شناسایی منابعی که دارید اطراف اتاق تان را بنگرید و در مورد این فکر کنید که شما و شاگردان تان چی چیز هایی را می توانید در این سال تعلیمی بسازید. از اطفال بپرسید که می خواهند در صنف چی چیزهایی داشته باشند و اسم اشیا را در جدول ذیل بنویسید.

منابع صنف درسی	چی وقت باید این پروژه را آغاز کنیم؟	به چی منابع نیازمند هستیم؟	کی می تواند به ما کمک کند؟	با استفاده از این منابع اطفال چه چیزهای دیگر را خواهند آموخت؟
تخته برای نمایش کار های اطفال				
گوشه آموزش و یا یک سبد برای ساینس و ریاضیات				
گوشه زبان برای قصه گویی، یک کتابخانه کوچک، و غیره.				
بیشتر از یک تخته سیاه				
کمیته های صنفی می توانند در ترتیب وسایل آموزشی همکاری کنند.				
کتابخانه کوچک صنفی برای نگهداری کتاب ها و چیز هایی که توسط شاگردان ساخته شده اند				

راهنمای ۵,۳ اداره کار گروهی و مشترک

روش های کار گروهی

تدریس موثر به معنی ترکیب طرق مختلف تدریس و آموزش است. شما می توانید از راه های ذیل استفاده کنید.

۱. تدریس مستقیم به تمام صنف.

استفاده از این روش هنگام معرفی مضمون و محتوای درس موثر است اما باید بخاطر داشت که باید قبلاً چند سوال برای پرسیدن از اطفالی از صنوف مختلف اند و توانایی های مختلف دارند آماده نمایید. شما می توانید از این روش برای گفتن یک قصه، قصه پردازی با تمام صنف، نوشتن یک آهنگ و یا شعر، بازی های راه حل یابی، و یا برای نظرپرسی ها استفاده کنید. چون هر صنف دارای اطفالی در تمام سطوح رشد است، شما باید محتوایی را انتخاب کنید یا ترتیب دهید که برای همه ی اطفال در صنف تان مناسب باشد.

برای اینکه تمام اطفال را به سهمگیری در فعالیت های مختلف آموزشیتشویق کنید، شاید نیاز به این باشد که شما به گروه های مختلف اطفال کار های مختلف را بسپارید. مثلاً، می توانید از یک گروه بخواهید قصه بنویسند، از گروهی دیگر بخواهید که جملات را تکمیل کنند و از گروهی دیگر بخواهید که یک نمونه لمسی بسازند. امکان دارد که به همه اطفال یک کار را بسپارید اما باید منتظر نتایج متفاوت باشید. هیچ طفل و یا گروهی از اطفال کاملاً مثل هم نیستند. تمام صنف ها دارای اطفال متفاوت هستند.

۲. تدریس مستقیم به یکی از گروه های اطفال در صنف تان (شیوه موثر برای صنف های بزرگ و دارای چندین سطح).

وقتی شما با یکی از گروه ها کار می کنید، گروه های دیگر می توانند کار خودشان را انجام بدهید. در این روش می توانید با استفاده از آموزش و تدریس بین همسالان حس اعتماد به نفس اطفال صنف تان را ارتقا بدهید. در آغاز، گروه ها توانایی کار متداوم بدون راهنمایی شما را نخواهند داشت. اما بعد از تمرین و فعالیت های که باعث تقویت مهارت های خاص شان شود، اطفال می توانند به طور مشترک و مستقل از شما با هم کار کنند.

۳. تدریس انفرادی

تدریس انفرادی کار فقط با یک طفل است. این روش را می توان با شاگردی که به سبب غیرحاضری از درس عقب مانده است، در آموزش مشکل دارد، و یا جدیداً به صنف آمده است استفاده کرد. شما می توانید با استفاده از این روش به اطفال «با استعداد» هم کمک کنید و آنها را تشویق به کار های آموزنده تر و پرچالش تر کنید. اما باید زمان کار انفرادی با اطفال در جریان صنف درسی باید کوتاه باشد تا بتوانید به همه شاگردان توجه نمایید.

۴. تدریس گروه های کوچک

می توانید اطفال صنف تان را به گروه های کوچک دو تا شش نفری تقسیم کنید تا با هم بیاموزند. این راهکار موثری است اما شما باید منظم و آماده باشید. آمادگی برای این روش می تواند وقت زیادی را در بر بگیرد. اطفال نیز باید برای کار مشترک آماده باشند. با وجود آن، این روش موثری برای رسیدگی به نیاز های تمام اطفال است. این روش خصوصاً در صنوف بزرگ که اطفال دارای سنین و زبان های مادری متفاوت و توانایی ها و ناتوانی های مختلف باشند موثر است.

چند مثال از گروه های مختلف صنفی

- شما می توانید اطفال را در گروه های مختلف دسته بندی کنید؛ مثلاً؛
- یک صنف و یا گروه سنی (تمام اطفال یک گروه باید متعلق به یک صنف و گروه سنی باشند)؛
 - صنف ها و گروه های سنی مختلط (هر گروه باید ساخته شده از اطفال از سنین و صنوف مختلف باشد)؛
 - گروه از یک جنسیت (پسران و دختران باید در گروه های جداگانه باشند)؛
 - گروه مختلط از لحاظ جنسیت (پسران و دختران در یک گروه باشند)؛
 - گروه های که توانایی مشترک دارند (اطفال این گروه باید در سطح مساوی رشد و توانایی قرار داشته باشند)؛
 - گروه های که توانایی مختلف دارند (اطفالی که توانایی های مختلف دارند باید بیاموزند که با هم در یک گروه کار کنند)؛
 - گروه های که علاقمندی های مشترک دارند (اطفالی که به چیز های مشابه علاقمندند مثلاً، فزیک، ادبیات، محیط زیست، ورزش ها، کار های عملی و غیره)؛
 - گروه های اجتماعی و یا دوستانه
 - جفت ها (کار و آموزش دو نفری)، و؛
 - گروه های چهار تا شش نفری

اطفال از دسته بندی شدن در گروه ها در زمان های مختلف و از راه های مختلف چیز های زیادی می آموزند.

انعطاف پذیر باشید. اطفال را در گروه های مختلف قرار دهید.

اطفال نیاز دارند که برایشانچانس داده شود تا با تعدادی زیادی از همصنفان خود بنشینند و همچنان با طفل های دیگر که سنین مختلف و دارای پیشینه و توانایی های متفاوت، اند کار کنند. این روش به اطفال کمک می کند که حوصله مندی، شناخت و تحمل را بیشتر در صنف بیاموزند.

از لقب دادن یا برچسپ زدن اطفال مثلی، “کند آموزان” بپرهیزید

بعضی از اطفال شاید در آموزش ریاضیات نسبت به دیگران آهسته تر باشند، اما شاید توانایی شان در کار های عملی، مثلاً پروژه های ساینس و یا ساختن کتاب برای اطفال، فوق العاده باشد. ما باید هنگام بازتاب دادن به اطفال مواظب باشیم چون اگر آنها را به عنوان «ناکام» ببینیم، آنها در حقیقت شکست خواهند خورد! همچنان شاید آنها چون هیچ پاداش و یا تجربه مثبت از آموزش خود به دست نمی آورند، علاقمندی خود را از دست بدهند و از مکتب خارج شوند.

آماده ساختن مواد برای تسهیل کردن کار گروهی

ترتیب و آماده کردن بازی ها، کارت های کاری و دیگر مواد وقتگیر است اما باید فراموش نکنید که از این مواد چندین بار اطفال از آن استفاده میکنند اطفال در صنف و مکتب شمارا می توانند کمک کنند تا این مواد را بسازند در گروپ و یا در یک پروژه که این کار باعث ضایح نشدن وقت شما و همکاران تان میشود استفاده کنید. به عنوان و همزمان اطفال در این پروسه شامل شده و از همدیگر چیز های نورا می آموزند.

در مورد طرح تنظیم صنف تان فکر کنید.

چگونه می توانید موبیل یا میز و چوکی های صنف تان را طوری تنظیم کنید که برای کار های گروهی مفید باشد؟ اطفال باید بیاموزند که، بر اساس فعالیت های صنفی، اتاق را به اشکال مختلف تنظیم کنند. با آنها کار کنید تا برای یافتن بهترین شیوه تنظیم صنف خود تصمیم بگیرند که برای همه مفید باشد.

جریان صنف را به طور قطعی تعیین کنید.

اطفال به هدایت واضح و روشن نیاز دارند تا بدانند چطور در یک گروه حرکت، از کجا آغاز و فعالیت بعد از ختم کار چه است و غیره جزئیات در آن صورت صنف را در زودترین فرصت می‌توانید آماده نمایید.

تمام اطفال باید مسوولیت رهبری گروه ها را به عهده داشته باشند.

رهبران گروه ها در کمک معلم، مثلا در انتقال راهنمایی ها، توزیع وسایل، رهبری گروه در یک فعالیت و گزارش دهی به معلم، نقش مهمی را دارا می باشند.

آموزش جمعی

کار مشترک وقتی انجام می گیرد که اطفال در مسوولیت ها و منابع همدیگر شریک شوند و برای بدست آوردن یک هدف مشترک کار کنند. رشد مهارت کار های مشترک نیازمند زمان، تمرین و تقویه رفتار مناسب است. معلم در به وجود آوردن محیط حمایه وی که در آن اطفال برای انجام دادن کار های جدید احساس راحتی کنند و از نظر تمام شاگردان صنف قدردانی شود، نقش مهم را دارد.

برای موفقیت در کار گروهی و آموزش جمعی تمام اطفال باید مهارت های گفتگوی مثبت و شنیدن فعالانه را فرا گیرند. شاید بعضی از شاگردان تا حال ارزش گذاشتن به نظریات دیگران را نیاموخته اند. این نکته معمولا در گروه های مختلط، مثلا دختران و پسران، اطفال دارای توانایی ها و پیشینه ها یا زمینه مختلف، بارز است.



اگر بعضی از شاگردان همیشه بیشتر از دیگران در بحث های صنفی اشتراک کنند، بقیه شاگردان فرصت تبارز افکار و روشن ساختن طرز دید خود را از دست می دهند. چگونه می توانیم در اطفالی که دارای پیشینه ها و توانایی های متفاوت هستند اعتماد به نفس کافی برای تبارز افکار و ایده های شان را به وجود بیاوریم؟ در بعضی موارد، شاید نیاز به این باشد که اطفالی را که دارای توانایی ها و پیشینه های مشابه هستند در یک گروه قرار بدهید تا مهارت ها و اعتماد به نفس شان تقویه شود. بعدا هنگام مهارت های مکالمه وی و ارتباطی اطفال می توانید گروه ها را مختلط کنید.

در بعضی فرهنگ ها، مردم به این باور هستند که معلم یگانه آموزگار است بنابراین آنها نمی توانند ارزش کار و آموزش گروهی میان اطفال را بدانند. به همین دلیل ضروری است که والدین را از تغییرات در روش های تدریس و آموزش آگاه کرد و به آنها در کشف اهمیت آموزش جمعی کمک کرد. مهارت های آموزش جمعی را می توان به بهترین وجه در زمینه های معنا دار تقویت کرد. فعالیت های که در برگیرنده حل مشکلات هستند موثرترین راه برای آموزش جمعی را فراهم می سازند.

پرورش یا رشد مهارت های فردی

ساختن یک گروه باعث موفقیت تمام صنف می شود. مسابقه هایی که باعث به وجود آمدن فاصله میان دختران و پسران و یا اطفالی که دارای توانایی ها و زمینه های مختلف اند و یا تقویه استثنای قایل شدن می شوند، به آموزش همه اطفال لطمه می زنند. به عنوان یک معلم، شما می توانید که به اطفال کمک کنید تا خود را جز یک گروه آموزشی و یا یک اجتماع آموزشی فکر کنند که در آن موفقیت یک طفل کمک کننده برای موفقیت همه می باشد.

مکالمه موثر شامل شنیدن، صحبت کردن و مراعات کردن نوبت میشود که این مهارت ها برای آموزش جمعی و مهارت های شهروندی دموکراتیک ضروری است. یک معلم خوب مکالمات را اداره می کند تا مطمئن شود که هیچ کدام از شاگردان و یا گروه ها یگانه جواب دهندگان به سوالات نباشد و یا بر بحث ها تسلط نداشته باشند. استفاده از زبان محلی (اگر از زبان راهنمایی صنف متفاوت باشد) نیز می تواند در سهمگیری تمام اطفال در صنف موثر واقع شود.

به وجود آوردن راهبرد ها برای کار گروهی

راهبرد های کار گروهی به شما در تنظیم بحث و گفتگو میان شاگردان را در صنف کمک می کنند. این راهنمایی ها بنیاد گفتگو باز و محترمانه را می گذارد و به همه اطفال فرصت سهم گیری را می دهد. بهترین راه به وجود آوردن این راهنمود ها این است که از اطفال بخواهید یک لست بسازند.

۱. فعالانه گوش فرا دهید، هنگام صحبت دیگران آنها را احترام کنید مگر سهمگیری کامل در صنف داشته باشید از تجربیات خود صحبت کنید (عوض کلمه «آنها» از کلمه «من» استفاده کنید).
۲. در جریان صحبت به شخص حمله نکنید؛ تمرکز روی نظریات کنید نه به شخص

تعیین کردن قوانین برای اینکه چطور سهمگیری در بحث ها صورت گیرد مهم است. مثلا، برای اینکه همه فرصت صحبت کردن را داشته باشند، اعضای گروه می توانند از یک "مایک خیالی" استفاده کنند. این مایک می تواند یک سنگ و یا چوب باشد که به نوبت به دست شاگردان می باشد و هر کسی که آن را به دست داشته باشد می تواند در صورتیکه که بخواهد صحبت کند. اگر تصمیم بگیرند که از نوبت خود بگذرند، می توانند سنگ و یا چوب را به شخصی که پهلوی شان نشسته است بدهند. این روش از تسلط یافتن یک یا دو شاگرد جلوگیری می کند.

قوانین باید زود زود مرور شود اگر وقت داشتید از اطفال بپرسید که آیا می خواهند قوانین جدید وضع کنند یا نه.

فعالیت عملی: ارزیابی مهارت ها در برقرار کردن ارتباطات
مشاهده کلید ارزیابی مهارت های ارتباطی است. بکوشید تا کار یک گروه را تحلیل کنید.

مهارت ها	طفل اول	طفل دوم	طفل سوم
شنونده بی خوب است			
می تواند به طور واضح اظهار عقیده کند			
نقش رهبری را به عهده می گیرد			
نقش رهبری دیگران را به میپذیرد			
از دیگران حمایت می کند			

براساس مشاهدات تان، می توانید به بعضی از شاگردان فعالیت های اضافی بدهید که باعث تقویه مهارت های خاص که گریپ به آن نیاز دارد

مربیان همسال

نظارت از آموزش همسالان

مربیانی همسال به مثابه تدریس همسالان و آموزش طفل به طفل شناخته شده است. وقتی اطفال توانمندتر یا بزرگتر کار خود را ختم میکنند با اطفال کوچکتر و یا شاگردان دیگر در انجام دادن کار های شان کمک می کنند. این مربیان به اطفال کمک می کنند اما کار شان را برای شان انجام نمی دهند! هر روز وقت خاص را باید به کمک شاگردان به همدیگر در آموزش ریاضیات و یا زبان ها اختصاص داد که در گروه های یک به یک و یا خورد و یا دو نفری باشند.

تدریس همسالان یک تکنیک باارزش آموزشی است زیرا پاسخگوی نیاز های تمام اطفال میباشد. همچنین، این روش عوض آموزش رقابتی، آموزش جمعی را تقویت می کند. میان شاگردانی که با هم کار می کنند احترام و درک متقابل به وجود می آید. «استادان» طفل با درس دادن احساس غرور می کن د و از این تجربه می آموز د. این روش به مستحکم شدن بنیاد چیزهایی که قبلا شاگردان آموخته اند کمک می کند و مربیان از داشتن این مسوولیت در صنف ها سود می برند. وقتی که اطفال از «مربیان همسال» خود می آموزند، مهارت های شان در شنیدن، تمرکز و درک محتوای درس به صورت معنادار هم تقویت می شوند. اطفال مشکلات را در طرز های متفاوت از بزرگسالان تشریح می کنند و معمولا از زبانی استفاده می کنند که برای شاگرد ساده تر و بهتر است.

تدریس همسالان در خواندن

تدریس همسالان معمولا روش خوبی برای سهم دادن همه شاگردان در بلند خواندن وقت کافی میدهد. این پروسه به کسانی که آهسته می خوانند و یا از خواندن در مقابل یا جلو صنف خجالت می کشند هم کمک می کند. این روش بالای تمام شاگردان، همچنان تاثیر مثبت اجتماعی و آموزشی را بالای آن هایی که می شنوند می خوانند همراه دارد.

نکته ای که دارای اهمیت است که باید به اطفال تشریح شود که شما از آنها چی می خواهید انجام بدهند مربیان و دانش آموزان باید بدانند که شما از ایشان چی توقعاتی دارید. مربیان باید با همصنفان خود رفتار حمایتی، دوستانه و آرام داشته باشند و از بی حوصله گی بپرهیزند.



آموزش خودی / آموزش مستقل

یکی از بخش های مهم آموزش این است که اطفال به طور مستقل از معلم خود بیاموزند. این روش باعث می شود که معلم و شاگردان از وقت خود استفاده بیشتر نمایند. در این جا چند نظر که چطور میتوان آموزش خودی را در صنف خود افزایش داد ذیلا توضیح داده میشود:

- از اطفال بخواهید قسمتی از درس کتاب را بیاموزند و یا برای درس نو آمادگی بگیرند.
- از آنها بخواهید تا یک سروی یا نظر سنجی داشته باشند تا هنگام درس خواندن بتوانند از معلومات گرد آورد خود استفاده کنند.
- به اطفالی که در صنوف بلندتر قرار دارند تمرین عملی بدهند تا عقاید و افکار جدید را توسعه بدهید و موضوع جدید را معرفی کنند.
- بعد از آن، نتایج را ارزیابی نمایید.

برنامه ریزی برای دسته بندی / تفکیک

تفکیک بندی به معنی رسیدگی به نیاز های آموزشی هر طفل و یا گروه کوچک از اطفال به عوض درس دادن به تمام شاگردان است که گویا تمام شاگردان یک نوع باشند.

ذیلا اصول اساسی که به تفکیک بندی را حمایت می کنند ذکر می شود:

- **انعطاف پذیری:** استادان و شاگردان باید بدانند که مواد، راه های گروپ بندی شاگردان و دیگر بخش های صنف اسبابی اند که می توان از آنها به گونه های مختلف استفاده کرد تا هر شاگرد و همه شاگردان را تقویت میکند.
- **ارزیابی متداوم و موثر نیاز ها و پیشرفت های شاگردان:** در صنفی که روش تفکیک بندی استفاده می شود، تنوع میان شاگردان مورد نیاز، قدردانی و ثبت پیشرفت به مثابه اساس برنامه ریزی دروس انتظار می رود این اصل همچنان به یاد ما می آورد که ارتباط نزدیک بین ارزیابی و راهنمایی موجود است. ما می توانیم بیشتر موثر تر تدریس نمایم اگر ما از نیاز ها، علاقمندی ها و پیشرفت اطفال در صنف آگاه باشیم.
- **کار مناسب:** هر طفل نیاز دارد تا چالش ها را احساس کند و بداند که کار هایی را انجام می دهد جالب و مرتبط است.
- **همکاری:** معلم نیاز های آموزشی را ارزیابی می کند، آموزش را تسهیل می بخشد و نصاب موثر را برنامه ریزی یا ترتیب می دهد. در صنفی که روش تفکیک بندی استفاده می شود، معلمین اطفال شان را مطالعه می کنند و آنها را به طور متداوم در تصمیم گیری در مورد صنف سهیم می سازند در نتیجه این اطفال دانش آموزان مستقل تر می شوند.

آنچه می تواند متفاوت باشد؟

محتوا:

محتوا شامل حقایق، مفاهیم، تعمیم یا اصول، نگرش و مهارت های مرتبط به موضوع و موضوعی در حای مطالعه میباشد. محتوا عبارت از چیزی که معلم می خواهد اطفال بیاموزند و همچنان چگونه طفل موضوع مورد نظر را می آموزد و سطح درک خود را بلند می برد. در صنفی که در آن از روش تفکیک بندی (متفاوت) استفاده می شود، معلومات اساسی یا واقعی برای همه شاگردان ضروری باقی میماند چیز هایی که در آن نسبت به خواسته های اطفال فرق قایل می شویم در برگیرنده چگونگی آموزش اساسات توسط اطفال، وسایل مورد استفاده اطفال در آموزش و سطح مهارت ها است.

بعضی از راه های تفکیک بندی میان روش های رسیدن به محتوا ذیلا ذکر میشود:

- استفاده از اشیا با بعضی از اطفال تا آنها نکات جدید ریاضی و ساینسی را بهتر درک کنند؛
- استفاده از نوشتار های مختلف برای خواندن در سطوح مختلف؛
- استفاده از روش های مختلف کتاب خوانی دو نفری برای حمایت و به چالش کشیدن شاگردانی که با نوشته ها سروکار دارند؛
- تکرار کردن محتوای درس برای اطفالی که نیاز به نمایش دوباره دارند؛
- استفاده از نوشته ها، پوستر ها، و اسباب لمسی آموزشی در توضیح موضوعات کلیدی برای شاگردان مختلف.

فعالیت:

فعالیت های موثر سهم گیری اطفال را افزایش می دهد، به آنها فرصت می دهد تا از مهارت های خود استفاده نمایند، و نکته های کلیدی را بیاموزند. هر فعالیت باید دارای اهداف مشخص آموزشی باشند. مثلا شما می توانید در فعالیت ها با به وجود آوردن گزینه های مختلف چون سطوح مختلف سقلت (مثلا درجه ۱- آسان، درجه ۲- تا اندازه ای مشکل و ۳ خیلی مشکل) درجه بندی کنید. هم چنان با آماده ساختن فعالیت ها براساس علاقمندی های مختلف اطفال و اندازه کمک شما به آنها می توانید میان فعالیت ها تنوع ایجاد کنید.

دست آورد ها (نتایج قابل لمس)

شما می توانید میان دست آورد ها هم تنوع ایجاد کنید. دست آورد ها نتایج قابل لمس اند که با استفاده از آنها اطفال می توانند آموخته های خود را نشان بدهند. دست آورد ها را می توان در یک پرتفولیو (دوسیه) از کار های اطفال، مثل نمایش ها، نمونه ها و غیره گنجاند. اطفال و گروه های مختلف می توانند براساس علایق، مهارت ها، و توانایی های شان نتایج مختلف داشته باشند.

دست آورد های خوب باعث می شوند که اطفال در مورد چیز هایی که آموخته اند فکر کنند، از توانایی های خود استفاده کنند و دانش و مهارت های خود را افزایش بدهند.

اداره رفتار در صنف گسترده

در صورتی که به اطفال کم توجهی شود و یا از آنها مواظبت نشود، آنها از رفتار نادرست استفاده می کنند. این اطفال، خصوصا اگر در خانه از آنها مراقبت و به آنها توجه نشود، نیاز به توجه دارند. ما، به عنوان بزرگسالان می توانیم بعضی از رفتار های اطفال را نپذیریم اما این هیچ گاهی نباید به این معنی باشد که خود طفل را به عنوان یک شخص نمی پذیریم. مهم این است که رفتار را از طفل جدا ببینیم! بعضی از راه های برخورد با رفتار نادرست شامل روش های ذیل اند:

- تمام صنف ها به یک قانون اصلی نیاز دارند یعنی: احترام به هم دیگر؛
- معلمین باید شاگردان را احترام کنند؛
- شاگردان باید معلمین را احترام کنند، و؛
- شاگردان باید همه همصنفان خود را احترام کنند.
- اگر ما یک نصاب دلچسپ تهیه نمایم که دربرگیرنده مواد معنادار و مرتبط به اطفال باشد، آنها علاقمند می شوند، بیشتر سهم می گیرند، رفتار بهتر می داشته باشند، و بیشتر توجه می کنند.
- ما باید دلیل به وجود آمدن مشکل و سلوکی را بیابیم، با اطفال در مورد آن صحبت کنیم و با هم تصمیم بگیریم که با آن چگونه برخورد کنیم.
- **مهمتر از همه**، ما باید محیطی را به ایجاد نمایم جاییکه در اطفال بطور جدی و فعال ایجاد انگیزه شود این شیوه تدریس به نفع تمام شاگردان است و به این معنا که همیشه معلم اداره صنف را به دست ندارد، بلکه او جزیی از گروه حل کنندگان مشکل، که در برگیرنده اطفال، والدین و دیگر استادان است، میباشد.

راهکار های معمول دیگر برای حل کردن مشکلات رفتاری که شامل تدریس همسالان، آموزش مشترک و موضوعات ذکر شده در بالا است.

روش راه حل یابی

روش «راه حل یابی» نیازمند سهم گیری اطفال، والدین و یا مواظبت کنندگان، معلمین و اشخاص حرفه وی بیرونی است. این گروه در مورد مشکلات و موضوعات مرتبط به محیط صنف بحث می کنند؛

- محیط آموزشی؛
- محیط فیزیکی؛
- محیط اجتماعی؛
- محیط عاطفی، و؛
- محیط خارج از مکتب و اجتماع؛

طوریکه در راهنما مرتبط به خشونت فیزیکی / قلدری (کله شخ/ بدماش) (رساله ۶) می آموزیم ما فقط علاقمند خود رفتار نیستیم بلکه در جستجوی دلایل سلوک نادرست هستیم. ما باید نیاز های اطفال را بدانیم و بکوشیم آنچه را که می خواهند تبارز بدهند درک کنیم.

نیاز هایی که طفل می کوشند تبارز بدهند

نیاز های شخصی	چگونه به گوش می رسد
رضایت	همین حالا آنرا می خواهم!
کناره گیری از کار	آنرا نمی خواهم!
اضطراب	من می ترسم!
نیاز های اجتماعی	چگونه به گوش می رسد
نیاز به توجه دیگران	به من نگاه کن!
قدرت طلبی	من می خواهم این کار را به عهده بگیرم!
انتقام جویی	به هر صورت، من نمی خواهم جز این گروه باشم!

فعالیت عملی: تحلیل مشکلات رفتاری

یکی از اطفالی را که رفتار نامناسب اش باعث نگرانی تان می شود انتخاب کنید و بنویسید که چرا رفتار شما را نگران می سازد. آیا رفتار این طفل باعث اخلال درس می شود؟ آیا بالای آموزش اطفال دیگر در صنف تاثیر دارد؟ آیا این رفتار به زمانی مشخص، روزی از هفته و یا یک فعالیت خاص در برنامه درسی مرتبط است؟ وضعیت خانوادگی این طفل چگونه است؟ اگر مکتب تان سوانح طفل را ثبت نموده است میتوانید آن را بخوانید. (به رسال سوم مراجعه کنید).

شروع به مطالعه این طفل کنید تا تمام عواملی را که روی رفتار او تاثیر می کند بشناسید و در نظر بگیرید.

اجرا چی کار ها با این طفل، همسالانش، والدینش و در صنف تان برای تغییر مثبت در رفتارش موثر خواهد بود؟ این کار ها را امتحان کنید. کدام یک از این اعمال به طفل کمک می کند؟ روش های موفق را ثبت کنید تا، در صورت ضرورت، با اطفال دیگر از آنها استفاده کنید.

معلمین باید رفتار اطفال خود را مشاهده نموده و به طور متداوم گزارش آنرا بنویسند تا یک الگو به وجود بیاید. وقتی که محیط صنف راحت تر و هماهنگ تری برای آموزش است، تعداد مشکلات با رفتار اطفال کاهش می یابد.

انضباط مثبت

گاهی اوقات استفاده از انضباط مثبت ضروری است. اما سوال اصلی این است: چی نوع انضباط بهترین است؟ به یاد داشته باشید که هدف انضباط اداره کردن، تابع ساختن و یا تنبیه اطفال نیست! انضباط هیچ گاهی باید شامل تنبیه جسمی، مسخره کردن و یا خجالت دادن اطفال نباشد. این اعمال سوی استفاده از اطفال است! هدف انضباط این است که به اطفال مهارت گرفتن تصامیم «درست»، بدست آوردن اداره بالای خود، و مسوولیت پذیری برای رفتار خود است.

فعالیت فکری: روش شما برای انضباط چیست؟

تمام گزینه های جدول ذیل را بخوانید و مقابل آنهایی که شما استفاده می کنید علامت صحیح بگذارید. تا حد ممکن صادق باشید. با استفاده از این جدول روش های خود را در تامین نظم و انضباط در صنف تان کشف کنید. با تفکر در مورد روش های خود، شاید شما تصمیم بگیرید که، بر علاوه روش های موثر فعلی تان، از راه های بدیل استفاده کنید.¹

روش های منفی انضباط	اگر بلی، علامت صحیح را بگذارید	روش های مثبت انضباط	اگر بلی، علامت صحیح را بگذارید
من به شاگردان می گویم چی کار ها را نکنند و معمولاً با یک جمله منفی شروع می کنم.		من به شاگردان می گویم چی کار های بدیل را بکنند و بالای رفتار مثبت شان تمرکز می کنم.	
من با تنبیه رفتار بد، اخلاق اطفال را اداره می کنم.		من بخاطر تلاش و رفتار خوب آنها روی پاداش دادن اطفال تمرکز می کنم.	
شاگردان من از روی ترس و یا با رشوه از قوانین پیروی می کنند.		شاگردان من از قوانین پیروی می کنند چون در ساختن قوانین کمک کردند و با آنها موافقت دارند.	
پیآمد های شکستن یک قانون معمولاً تنبیه آمیز و غیر عاقلانه بوده به رفتار شاگردان مرتبط نمی باشد.		پیآمد های شکستن یک قانون مستقیماً با رفتار شاگردان ارتباط دارد.	
وقتی من از "وقت بیرون" استفاده می کنم به این معنی است که شاگرد را از دیگران جدا کنم.		وقتی من از "وقت بیرون" استفاده می کنم، این یک روش غیر محدود و توسط شاگردان است، تا آن طفل روی رفتار خود تسلط پیدا کند و بعد به صنف برگردد.	
من نیاز ها و وضعیت شاگردان را در نظر نمی گیرم.		من بر اساس درک و یکدلی با شاگرد خود، نیاز هایش، توانایی هایش، وضعیت اش و سطح رشد اش بالای اعمالم تصمیم گیری می کنم.	

<p>من به اطفال به مثابه اشخاصی می بینم که نیاز به اداره شدن از یک منبع بیرونی، مثلاً خودم، مدیره/ مدیر مکتب و یا والدین طفل، دارند.</p>	<p>من درک می کنم که اطفال دارای حس درونی انطباط هستند و می توانند مستقل باشند. من می توانم آنها را در بدست آوردن تسلط روی خودشان آموزش بدهم.</p>	
<p>حتی به خاطر مشکلات کوچک و اشتباهات من همیشه اطفال را تنبیه و سرزنش می کنم.</p>	<p>من به اشتباهات به عنوان فرصت های آموزشی برای خودم و شاگردان می بینم. من با شاگردانم با یکدلی رفتار می کنم و به آنها فرصت این را می دهم که صادقانه پشیمان شوند.</p>	
<p>من از شاگردان به خاطر سلوک شان انتقاد می کنم.</p>	<p>من روی رفتار اطفال تمرکز کنم و می کوشم با استفاده از روش های مثبت و سازنده به آنها در تغییر دادن رفتار شان کمک کنم.</p>	

اگر شما در مقابل روش های مختلف در طرف راست این جدول علامت صحیح را گذاشته اید، باید روش انطباط خود را تغییر بدهید.

روش های انطباط مثبت

چگونه می توانید در صنف تان محیط مثبت و با انطباط را به وجود بیاورید؟ چنده راه تقویه فرهنگ مثبت آموزش و تدریس ذیلا ذکر شده اند:

تغییر دادن سیستم مکتب و اصول صنف تان را با پالیسی های مکتب مطابقت بدهید.

قوانین اصلی صنف را تعیین کنید و از اطفال بخواهید در ساختن این قوانین به شما کمک کنند. در تطبیق این قوانین رفتار متداوم و جدی داشته باشید.

اطفال صنف تان را بشناسید و بکوشید با آنها روابط مثبت را رشد دهید.

محیط و پروسه آموزش را به طور حرفه وی و مشتاقانه اداره کنید. با استفاده از برنامه ریزی موثر یک قدم جلوتر باشید. مثلاً پیش بینی کنید که شاید تعدادی از شاگردان قبل از دیگران کار شان را تمام کنند. برای این شاگردان، هنگام انتظار، کاری بیابید؛ مثلاً آنها را در تنظیم صنف سهم بدهید. خود را مورد پرسش قرار دهید. اگر در کاری موفق نبودید بکوشید تمام دلایل آنرا بدانید. شاید یکی از دلایل این باشد که روش شما موثر نیست و باید تغییر یابد.

مواد آموزشی، روش های تدریس و اداره صنف را طوری ترتیب دهید که دربرگیرنده اداره مشکلات و تضاد ها، تحمل، ضد تبعضی، حساسیت های جنسیتی و غیره را شامل باشند.

فراگیر باشد. نادیده گرفتن اطفال و یا درک نکردن نیاز ها و وضعیت شان باعث می شود آنها از صنف فاصله بگیرند.

به شاگردان فرصت موفقیت را بدهید. شاگردانی که نسبت به خود و دست آورد های خود احساسات مثبت دارند، بهتر می آموزند.

به اطفال فرصت مسوولیت پذیری را بدهید. به اطفال در مقابل رفتار شان، در پیش بردن پروژه های اجتماعی، در نگهداری از حیوانات صنف و یا در نگهداری از ورق حاضری مسوولیت بدهید.

به کودکان آنچه را می خواهند بدهید- توجه! حتی اگر یک شاگرد همیشه با رفتار نامناسب می خواهد جلب توجه کند، بکوشید برای مصروف او کاری مثبت بیابید. شاید برای این کار نیاز به این باشد که به او وظیفه ای بدهید، او را برای کاری به بیرون بفرستید و یا کاری کنید که باعث شود او احساس اهمیت کند.

الگو یا نمونه باشید. اطفال همیشه در زندگی خود از بزرگسالان تقلید می کنند. آنها رفتار، طرز صحبت، زبان و اعمال، درست یا نادرست، بزرگان را تکرار می کنند. بهترین مهارت در تدریس این است که رفتاری یا سلوکی را داشته باشید که خودتان از اطفال توقع دارید. نمونه خوب بودن در درس دادن ضروری است. مثلا اگر بزرگسالان با استفاده از خشونت می خواهند مشکلات را حل کنند، چطور می توانید از اطفال انتظار رفتاری عاری از خشونت را داشته باشید؟

روی راه حل ها تمرکز کنید نه پیامد ها یا عواقب آن. تعداد زیادی از معلمین می کوشند تنبیه را تحت نام پیامد های عاقلانه ببوشانند. بکوشید اطفال را در یافتن راه حل های مرتبط، محترمانه و عاقلانه سهم بدهید.

با احترام صحبت کنید. مکالمه با اطفال از راه دور موثر نیست. زمانی که صرف صحبت و ارتباط چشمی با اطفال می شود با کیفیت است. بعد از سپری کردن حدود پنج دقیقه و صحبت در مورد چیز های مورد علاقه و تفریحات با اطفال تعداد زیادی از معلمین متوجه تغییرات در رفتار اطفال «مشکل ساز» شده اند.

به آنها بگویید که چی می خواهید. اگر به اطفال بگویید که چی کاری را بکنند بهتر از این است که به آنها بگویید که چی کار ها را نباید بکنند. مثلا عوض گفتن «میز را با لگد نزنید.» بگویید «لطفا پاهای تان را روی زمین نگهدارید.»

به اطفال گزینه های مختلف بدهید: داشتن گزینه های مختلف باعث می شود اطفال تا اندازه مناسب بالای زندگی خود حاکمیت داشته باشند و تصمیم گیری را بیاموزند. گزینه های مختلف باید بر اساس محدودیت های قابل قبول و توانایی های فطری و رشد و نمو اطفال به آنها داده شود. وقتی اطفال بزرگتر می شوند می توانید به آنها گزینه های بیشتر و اجازه قبول پی آمد های رفتارشان را بدهید.

از افراد مسلکی کمک بگیرید. اگر یکی از شاگردان در صنف با مشکلات روبرو است، و خصوصا اگر مصروف خشونت و یا پرخاش هستند، بکوشید که از همکاران خود و یا، اگر امکان داشته باشد، از کمک اشخاص حرفه وی دیگر، مثلا یک روانشناس، استفاده کنید.

راهنمای ۴، ۵ بررسی فعال و معتبر یا موثق

عزیزه دختر جوانی از یک خانواده فقیر است. او بسیار هوشیار اما در صنف سهمگیری فعال ندارد. اگر معلمش چیزی بپرسد جواب می دهد، در غیر آنصورت، خاموش می نشیند. او در امتحانات نمرات خوب به دست می آورد اما در خانه مسولیت های زیاد دارد چون از خواهران و برادرانش مواظبت می کند. او دارای اخلاق خوب و دوستان زیاد است. او از همه همصنفانش حمایه می کند. در ماه آخر سال، او مریض شد و نتوانست چند هفته به مکتب حاضر شود. وقتی زمان امتحانات رسید، معلم عزیزه به او گفت که چون او غیرحاضر بوده نمی تواند امتحان را سپری نماید. عزیزه بسیار جگرخون شد و تصمیم گرفت که دیگر مکتب نرود. او همیشه در مورد دوستانش در مکتب فکر می کند و به این فکر می کند که دیگر نمی تواند با آنها بازی کند و یا تحصیلات خود را تکمیل کند.

تعداد زیادی از اطفال به خاطر مسولیت هایی که در خانه دارند، توقعات معلمین و بعضی وقتها به خاطر لذت نبردن از مکتب، تحصیل خود را رها می کنند. قصه فوق این مشکل را به تصویر می کشد و روی مشکل داشتن فقط یک یا دو امتحان در سال، برای بررسی دستاورد های اطفال، تاکید می کند. به عنوان معلمین ما باید اطفال خود را بیشتر درک کنیم و باید راه های مختلفی برای ارزیابی آموزش آنها بیابیم.

بررسی چی است؟

بررسی یک راه مشاهده، جمع آوری معلومات و تصمیم گیری براساس آن معلومات است. بررسی متداوم عبارت از مشاهده درازمدت طفل در طول سال است تا بدانید که اطفال چی می دانند، چی را درک می کنند، توانایی چی کار ها را دارند و چی چیز های دیگر را باید بیاموزند. این مشاهدات چندین بار در سال اتفاق می افتند، مثلا در آغاز، در میانه و در آخر هر سمستر و یا حتی بیشتر از آن. بررسی خویش را می توانیم با این روش ها متداوم نگهداریم: مشاهدات، دوسیه ها، لست مهارت ها و رفتار، امتحانات، و یادداشت های ارزیابی خود و تفکر.

ارزیابی های متداوم باعث می شود که از موجود بودن فرصت موفقیت برای تمام شاگردان مطمئن شوید. با استفاده از بررسی متداوم، معلم می تواند برنامه ها و راهنمایی های خود را براساس نیاز های اطفال ترتیب بدهد تا تمام اطفال فرصت آموزش و موفقیت را داشته باشند.

هنگام صحبت با والدین و یا قیم اطفال هم می توانید از ارزیابی درازمدت خود برای تشریح قوت ها و ضعف های اطفال استفاده کنید. این باعث می شود که والدین سهم بیشتری بگیرند و از فعالیت های شما در مکتب حمایت کنند، مثلا می توانند فعالیت هایی را که در خانه عملی می کنند به کار صنفی ربط بدهند. معمولا، گزارش نمرات آخرسال دیرتر از آن می رسد که والدین به اطفالی که خوب نمی آموزند کمک کنند.

پیامدها یا نتایج آموزش یا یادگیری

قسمی که در راهنمای قبلی آموختیم، هر فعالیت باید دارای مقاصد مشخص و قابل ارزیابی باشد. ارزیابی ها بر علاوه تشریح رشد مهارت ها، دانش، و رفتار اطفال، در جریان فعالیت، محتوا، بخشی از برنامه درسی و یا صنف، باید پیامدهای آموزشی را نیز تشریح کنند. توضیحات پیامدهای آموزشی را معمولاً معیارهای آموزش و یا مقاصد می نامیم و می توانیم آنها را براساس مضامین خاص، مهارت ها و صنوف مختلف شناسایی کنیم.

فعالیت های آموزشی و ارزیابی ها وقتی بهبود می یابند که معلمین پیامدهای مشخص آموزشی را شناسایی می کنند. وقت برنامه ریزی یک فعالیت، از شناختن پیامدهای آموزشی آن شروع کنید. شما می توانید هنگام برنامه ریزی یک فعالیت به سه سوال ذیل پاسخ بگویید:

- اطفال چه مهارت ها را به دست می آورند و یا استفاده می کنند؟
- اطفال چه معلومات را خواهند آموخت؟
- چه رفتاریا سلوکی را تمرین خواهد شد؟

پاسخ های این سوالات را می توانیم به عنوان پیامدهای آموزشی استفاده کنیم. مثلاً، اگر بخواهید در یکی از بخش های صنف پنجم اطفال در مورد معادلات زمان-فاصله بیاموزند شاید پیامدهای ذیل را پیش بینی کنید.

- به عنوان کارخانگی، شاگردان به طور مستقل با استفاده از عملیه های ضرب و تقسیم معادلات زمان و فاصله را حل خواهند کرد.
- اطفالی که با یک همصنفی خود کار می کنند سوال های عبارتی خودشان را در مورد معادلات زمان و فاصله خواهد نوشت.

وقتی ما انتظار پیامدهای مشخص را از یک مضمون، مثلاً ساینس یا ریاضی، داریم باید یک راهنما بسازیم تا سطوح مختلف پیامدها برای آن فعالیت را بنویسیم. یک راهنما برای دسته بندی میوه جات و سبزیجات اینگونه ترتیب داده می شود:

پیامدهای یک فعالیت دسته بندی شده

بسیار خوب

طفل میوه جات و سبزیجات را صحیح دسته بندی می کند، در مورد خصوصیات هر دو گروه صحبت می کند و نتیجه گیری می کند.

خوب

طفل میوه جات و سبزیجات را به صورت معنی دار دسته بندی می کند و در مورد خصوصیات هر دو گروه صحبت می کند.

باید بهبود بیابد

طفل میوه جات و سبزیجات را طوری دسته بندی می کند که آنقدر معنی دار نیست و یا کار را انجام نمی دهد.

روش ها و تخنیک های بررسی معتبر یا موثق

بررسی معتبر به این معنی است که به اطفال در تحلیل دست آورد های خودشان سهم بدهید. مشاهده اطفال و صحبت با آنان در مورد دستاورد های شان را می توانیم در هر مقطع زمانی در جریان بررسی انجام بدهیم.

مشاهدات:

مشاهده سیستماتیک اطفال را باید هنگام کار مستقل، کار دو نفری، کار در گروه های کوچک، و در زمان ها و زمینه های مختلف در نظر بگیریم.

مشاهده شامل چیز های ذیل است:

• ثبت واقعات

این عبارت از یادداشت های اتفاقات بدون قضاوت و حقیقی است که هنگام فعالیت به اطفال اتفاق می افتد. این روش برای ثبت اتفاقات ناخود آگاه ضروری است.

• سوالات

یکی از راه های جمع آوری معلومات این است که از اطفال سوال های روشن، باز و مستقیم بپرسیم. سوال های باز مثل "می خواهم بیشتر در مورد این موضوع برایم بگویید..." به شما کمک می کند که توانایی اطفال را در تبارز دادن خودشان ارزیابی کنید. علاوه بر این، پرسش از اطفال در مورد فعالیت های شان به شما فرصت این را می دهد که دلیل رفتار های اطفال را درک کنید.

• امتحان های روی پرده

این امتحانات به شما در یافتن مهارت ها و قوت های فعلی اطفال تان کمک می کند تا شما بتوانید تجربیات معنا دار را در تقسیم اوقات برای آنها جا بدهید. نتایج این امتحانات را باید با مواد فردی تر استفاده کنید، مثلاً می تواند از موادی که در دوسیه ها (پورتفولیو ها) جمع آوری شده استفاده کنید. از معلومات ارزیابی نباید برای برچسپ زدن به اطفال استفاده کنید.

مشاهدات می توانند نشان دهنده موفقیت ها و چالش های آموزشی و چگونگی رفتار اطفال باشد.

ارزیابی دوسیه ها

محتوا

یکی از روش های معتبر ارزیابی به وجود آوردن و مرور دوسیه ای از کار های اطفال است. این دوسیه نشان دهنده آموخته ها و چگونگی آموزش اطفال است. دوسیه ها به اطفال اجازه این را می دهند که در ارزیابی کار خود سهم بگیرند. این دوسیه ها نشان دهنده پیشرفت اطفال هستند چون شکست های آنان را آنجا نمی گذاریم. اگر اطفال به مکاتب دیگر انتقال پیدا کنند، دوسیه شان را هم باید با آنها فرستاد.

نمونه های کاری که می توانید در این دوسیه بگذارید عبارت اند از: نمونه نوشته ها، مثل مقالات، گزارشات، قصه ها، تصاویر؛ مثل عکس ها، نقش ها و جدول ها و کارخانگی های دیگر از قبیل اوراق تمرینی ریاضی و یا گراف ها. فعالیت های غیر درسی مثل مسوولیت پذیری در صنف را هم می توان در این دوسیه ثبت کرد.

شما می توانید نمونه هایی از دستاورد های اطفال را انتخاب کنید که نشان دهنده بعد مشخصی از کار شان باشد. می توانید از اطفال بخواهید که خودشان نمونه های کار خود را انتخاب کنند، و در صورت امکان، امضا کنند، تا والدین شان ببینند هر سمستر می توانید تمام کار های اطفال را در این دوسیه به خودشان و خانواده هایشان بدهید تا مرور کنند.

وقتی که اطفال به صنف بلندتری ارتقا می یابند، معلمین می توانند بخش های مشخص دوسیه شان را به معلمین جدید شان بدهند. این فعالیت باعث می شود معلمین با استعداد های خاص و نیاز های شاگردان جدید خود آشنا شوند.

تمام مواد دوسیه باید تاریخ و معلومات داشته باشند. معلومات مربوط به یک کار را می توانید این گونه بنویسید: « این یک فعالیت مستقل و آزاد نوشتاری بود که در آن فقط موضوع و لغات اساسی به اطفال داده شده بود. اطفال نیم ساعت را صرف این کار کردند.»

استفاده از دوسیه برای ارزیابی

مواد دوسیه باید براساس زمان ترتیب داده شود. وقتی که دوسیه منظم شد، معلم می تواند با استفاده از آن دستاورد های اطفال را بررسی کند. در یک ارزیابی مناسب، همیشه کار جدید اطفال را به کار های آغازین او باید مقایسه شوند، اما دوسیه های اطفال مختلف نباید با هم مقایسه شوند. این دوسیه ها برای این به وجود آمده اند که پیشرفت اطفال را در یک مقطع زمانی ارزیابی کنید. براساس رشد طفل، بنا بر موادی که در دوسیه است معلم می تواند در مورد دستاورد ها، توانایی ها، قوت ها، ضعف ها و نیاز های طفل نتیجه گیری نماید.

بازتاب و بررسی

بازتاب یکی از بخش های اساسی بررسی آموزش است. قبل از دادن بازتاب ایجاد یک رابطه راحت، امن و با اعتماد میان معلم و شاگرد حتمی است. اطفال به فرصت های بدست آوردن بازتاب از طریق دیدار های گروهی و صنفی نیازمند اند. این پروسه باعث می شود که عوض اینکه معلم به شاگردان اشتباهات شان را گوشزد کند، اطفال بیاموزند که در چه عرصه ای باید پیشرفت بیشتر کنند و بعدا در مورد آن با معلم خود صحبت کنند.

این یک مثال بازتاب منفی است: «چرا نمی توانی املایت را بهتر کنی؟ همیشه اشتباه می کنی.» بازتاب منفی باعث می شود که اعتماد به نفس اطفال کاهش پیدا کند و از آموزش، پیشرفت و نتایج بهتر جلوگیری می کند.

«عزیز من از آغاز قصه تو خوشم می آید و پایانش هم هیجان انگیز است. اگر از یکی از دوستانت بخواهی که لغاتت را مرور کند به املایت کمک خواهد کرد.» بازتاب مثبت از قوت های اطفال قدرادانی می کند، ضعف های شان را می یابد و با نظرات سازنده راه پیشرفت را نشان می دهد.

- مشخصات بازتاب موثر
- بازتاب وقتی موثر است که بالای وظیفه داده شده تمرکز کند و به صورت منظم و هنگامی که به فعالیت ها ربط دارد انجام بگیرد.
 - بازتاب موثر پیشرفت اطفال را تأیید می کند و به آنها انگیزه برای بهبود و اصلاح اشتباهات در کار شان را می دهد.
 - پیشنهادات برای بهبود ضروری است تا اطفال تا اندازه ممکن در استفاده از دانش خود کمک شوند. در صورتی که با مشکل روبرو شوند باید جواب ها را به طور کامل به آنها ندهیم باید به اطفال کمک کنیم که با استفاده از روش قدم به قدم خودشان راه حل ها را بیابند.
 - کیفیت بحث در بازتاب مهم است و براساس تحقیقات بازتاب زبانی موثر تر از بازتاب بشکل تحریری یا نوشتاری باشد.
 - اطفال باید در کمک خواستن از معلم در صنف احساس راحتی کنند.

ارزیابی خود

اطفال باید:

- در مورد کار خود فکر کنند؛
- بدون ترس و یا کم شدن اعتماد به نفس شان مشکلات کار خود را بپذیرند، و؛
- فرصت حل مشکلات را داشته باشند.

ارزیابی شخصی وقتی اتفاق می افتد که از اطفال در مورد توانایی ها، دانش و یا پیشرفت شان پرسید. ارزیابی خود باعث افزایش دانش، عشق به آموزش و داشتن یک تصویر واقعی از خود می شود. می توانید با مباحثه با اطفال و یا با استفاده از یادداشت های آنها، به اطفال کمک کنید تا خود را ارزیابی نمایند.

به زودترین فرصت بعد از آموزش نوشتن توسط اطفال، معلمین باید از آنها بخواهند که تجربیات آموزشی خود را یادداشت کنند. بعد از اختتام یک فعالیت آموزشی و یا یک فصل می توانید از اطفال بخواهید که در مورد پیشرفت خود فکر کنند و افکار شان را بنویسند.

ارزیابی مهارت ها و برخورد ها

ارزیابی بعضی از اهداف تعلیمی مشکل است، اما مهارت ها و برخورد ها برای رشد آینده و آموزش اطفال بنیادی هستند. بنابراین ما باید این چیز ها را به بهترین وجه ارزیابی کنیم. چند مثال از این معیار ها برای ارزیابی چهار سطح مهارت و برخورد ها را ذیلا شرح داده میشود²

۲ این قسمت براساس: مریم س. (۱۹۹۳) آموزش از تجربه. مطالعات جهانی. ساخت کتاب ترینتیم. سلطنت متحد.

مهارت جامع: همکاری. همکاری به معنی کار با دیگران و پذیرفتن چندین کار از جمله شنیدن، تشریح کردن، گفتگو و توافق است.

طفل اول	طفل دوم	
		سطح اول: توانایی کار با یک همصنفی و در نظر گرفتن نوبت هنگام شنیدن، صحبت و در میان گذاشتن نظریات و منابع را دارد
		سطح دوم: می تواند افکار و طرز دید متفاوت دیگران را قبول کند و یا روی آنها توافق نماید
		سطح سوم: می تواند در یک گروه مختلط (سنین، توانایی ها و جنسیت های متفاوت) کار کند
		سطح چهارم: می تواند گروه های مختلف را رهبری کند و با استفاده از راه کار های گروهی برای مشکلات راه حل های بدیل پیدا کند.

برخورد: یکدلی عبارت از تصور کردن احساسات و طرز دید اشخاص دیگر و یا کوشش کردن که خود را در وضعیت دیگران قرار دادن است... یک میل قدم زدن با بوت های آنها

طفل اول	طفل دوم	
		سطح اول: می تواند درک کند که یک بحث در بر گیرنده بیشتر از یک طرز دید است و می تواند احساسات خود را بیان کرده رفتار ها را تشریح کند.
		سطح دوم: می تواند احساسات شخصیت های داستان را تشریح کند و می تواند درک کند که طفلی دیگر و یا یک بزرگسال برای خواستن چیزی متفاوت از او دلیل دارد.
		سطح سوم: می تواند درک کند که انسانها به خاطر داشتن زمینه ها و وضعیت های مختلف، هر کار را به شیوه های مختلف انجام می دهند و می تواند توهین از قبیل توهین براساس جنسیت، داشتن معلولیت، ملیت و یا فقر را به چالش بکشد.
		سطح چهارم: می تواند جملات کلیشه ای اجتماعی را که در مورد مردم متفاوت استفاده می شود به چالش بکشد.

فعالیت های که می توان از آنها در بررسی معتبر و متداوم استفاده کرد شامل ارزیابی اجرا و دستاورد است.

بررسی اجرا می تواند شامل چیز های ذیل باشد:

- تحقیقات ساینسی؛
- حل سوالات ریاضی با استفاده از وسایل واقعی؛
- اجرای یک پارچه موسیقی یا رقص؛
- اجرای یک پارچه تمثیلی دو یا سه نفری؛
- خواندن در نمایش (خواندن دراماتیک)؛
- پرتاب در بازی کریکت،
- و غیره.

دستآورد های قابل ارزیابی شامل ذیل اند:

- یک رسامی یا تصویر؛
- نمونه مرتبط به یک پدیده ساینسی؛
- یک گزارش و یا مقاله؛
- آهنگی که توسط طفل نوشته و ساخته شده باشد؛
- و غیره.

در جریان ارزیابی چی مشکلاتی می تواند وجود داشته باشد؟

پیآمد اخیر برای شاگردان باید مرتبط به این باشد که قبلا چی کار هایی می توانستند بکنند و فعلا توانایی چی کارهایی را دارند. نتیجه کار آنها نباید به امتحان معیاری در اختتام سال خلاصه شود. شاگردانی که در یک صنف هستند از لحاظ توانایی های عمومی حدود سه سال و در ریاضی الی هفت سال از هم دیگر تفاوت دارند. این نکته به این معنا است که مقایسه همه اطفال با استفاده از یک امتحان معیاری نسبت به تعداد زیادی از اطفال غیر عادلانه است.

یک معلم، یکی از والدین و یا قیم نباید به امتحان آخر سال به عنوان مهمترین ارزیابی از توانایی های طفل بنگرند.

یکی از بزرگترین منابع اعتماد به نفس کم در اطفال، خصوصا در مکتب، مقایسه آنها به دیگران است. امتحان آخر سال باید فقط یکی از بخش های ارزیابی وسیع و جامع از آن طفل باشد. هدف این ارزیابی این است که آگاهی معلم، طفل، والدین و یا قیم طفل را در مورد توانایی های فردی او بلند ببرد و به عنوان یک راه نما برای ساختن راهکار های آینده استفاده شود. ما نباید روی ضعف های یک طفل تکیه کنیم، ما باید از آنچه شاگرد آموخته قدردانی کنیم و فکر کنیم که چه گونه می توانیم به او در آموزش کمک بیشتر نماییم.

ارزیابی معتبر موثق و متداوم باعث می شود ما نه تنها در مورد چیز هایی که اطفال می آموزند بدانیم بلکه آگاه شویم که چرا بعضی چیز ها را نیاموخته است (این روش بعضی اوقات به نام " لغزش آموزش " یاد می شود). بعضی از این دلایل ذیلا ذکر شده اند:

- اطفال مهارت های مورد نیاز برای این وظیفه را نیاموخته اند. تعداد زیادی از وظایف آموزشی ترتیبی، خصوصا در ریاضی و زبان، ترتیبی هستند. اطفال باید یک مهارت مانند شمارش تا ۱۰ را بیاموزند؛ قبل از اینکه عملیه منفی را انجام بدهند؛
- روش راهنمایی برای طفل مناسب نبود؛
- شاید طفل نیاز به زمان بیشتر دارد تا آنچه را آموخته تمرین کند؛
- طفل از گرسنگی و یا سوء تغذیه رنج می برد؛
- اطفال مشکلات فیزیکی و یا احساسی دارد که باعث مشکل در آموزش می شوند؛

اگر یک طفل با مشکلات روبرو باشد بررسی متداوم و استفاده از روش های معتبر باعث شناسایی این مشکل می شود و به ما اجازه می دهد به او کمک کنیم.

ما باید درک کنیم که اطفال روش ها و سرعت های متفاوت برای آموزش دارند. شاید بعضی از اطفال در جریان بعضی از قدم های مهم آموزش غیر حاضر بود اند. راهنمایی اضافه، در زمان مناسب، باعث می شود که شاگردانی را که عقب مانده اند با روشی متفاوت دانش و مهارت بدهید. با استفاده از روش داشتن هم صنفی همکار یا "شریک آموزشی" که قبلا مهارت ها را تا سطحی خوب یاد گرفته است، شما می توانید به اطفالی که عقب مانده اند و نیاز به توجه بیشتر دارند کمک کنید.

فعالیت های انعکاسی: ارزیابی پیشرفت

در مورد سمستر قبلی فکر کنید. در مورد یک مضمون، مثلا ریاضی یا ساینس، فکر کنید. پیشرفت شاگردان را چه گونه ارزیابی کردید؟ توسط مشاهدات، امتحانات هفته گی، چیز هایی که آنها ساختند، دوسیه های شان، امتحان اخر سال، و غیره؟

چگونه به والدین یا فیم اطفال اطلاع می دهید؟ با یک گفتگوی غیر رسمی، یک پارچه (اطلاع نامه) و یا در یک ملاقات والدین و استادان.

آگاهی برای عمل.

- حال که از اهمیت ارزیابی متداوم مطلع شدید، با چه اعمالی می توانید بیشتر در مورد قوت ها و ضعف های اطفال بیاموزید؟
- آیا می توانید روش بررسی دوسیه ها را در مکتب تان، و یا حداقل در صنف تان، اجرا کنید؟
- بکوشید تا برنامه بررسی سالانه را بسازید.
- بکوشید راه هایی را بیابید که بر اساس وضعیت شما قابل اداره و تطبیق باشند و از پیشرفت شاگرد در طول سال تصویری مکمل تری ارائه کنند.
- به خاطر داشته باشید که ارزیابی باید جز برنامه ریزی ابتدایی مضامین و دروس باشد.

راهنمای ۵،۵ چی آموختیم؟

در این رساله ما چندین مسئله مهم و عملی را آموختیم که برای به وجود آوردن فرصت های برابر برای آموزش تمام اطفال در زمینه های متنوع و با توانایی های مختلف، باید به آنها بپردازیم.

تعدادی از سوالهایی که باید در موردشان فکر کنیم:

- آیا شاگردان می توانند در آموزش شان در صنف مسوولیت های بیشتر را به عهده بگیرند؟
- آیا می توانیم از منابع محلی برای آموزش استفاده بهتر کنیم؟
- آیا اطفال می توانند با استفاده از روش مربیان همسال به هم دیگر کمک کنند؟
- آیا ما می توانیم در درس ها طور تفکیک بندی کنیم که همه اطفال در سرعت طبیعی خود موفق شوند؟
- آیا می توانیم در اداره سلوک در صنف فعال باشیم؟
- در صورت ضرورت، آیا می توانیم از انطباط مثبت به عنوان وسیله آموزش استفاده کنیم؟

اگر صنف به صورت درست اداره شود، درس ها برنامه ریزی شوند و مسوولین به آموزش اطفال علاقمند باشند، همه اطفال می توانند موفق باشند.

ما هم چنان چند راه برای بررسی آموزش اطفال در طول سال را مرور کردیم. ما باید بدانیم که اطفال از کجا آغاز کرده اند. چون اطفال همسن سرعت های مختلف دارند، ما باید به همه اطفال هنگام آموزش بازتاب بدهیم (بعضی اوقات این روش به نام «ارزیابی سازنده» یاد می شود و ما باید بدانیم که در آخر سال تا چه اندازه پیشرفت کرده اند (ارزیابی و نتیجه گیری). ما روش های معتبر ارزیابی را به عنوان یک راه در دسترس قرار دادن بررسی سازنده به اطفال، والدین یا قیم شان انتخاب کردیم.

ما آموختیم که بررسی معتبر شامل راه مختلف از جمله مشاهده مستقیم، دوسیه ها، فعالیت های حل مشکل (شاید در گروه های دو نفری یا خورد)، نمایشات (یک مثال از دست آورد از یک فعالیت آموزشی و بعضی امتحانات نوشتاری است، برای ارزیابی پیشرفت اطفال استفاده می شوند.

آیا در جریان گزارش دادن پیشرفت های تمام اطفال صنف تان به والدین یا قیم شان در جریان و یا در وسط سال احساس اعتماد به نفس می کنید؟ آیا راهی برای سهم دهی اطفال در پروسه ارزیابی، مثلا انتخاب یکی از کار های دوسیه شان توسط خودشان، دارید؟

کتاب ششم

ایجاد محیط تعلیمی سالم، مصئون، فراگیر ودوستانه



کتاب ششم: ایجاد محیط تعلیمی سالم، مصئون، فراگیر ودوستانه



United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization



ابزار ۶,۱

ایجاد پالیسی های سالم و حمایتی برای تمام اطفال

اطمینان از اینکه تمامی اطفال سالم، مصون و تحت حمایت بوده و دارای توانایی یادگیری هستند، یکی از اجزای اساسی یک محیط آموزشی فراگیر و دوستانه برای اطفال می باشد. ابزار (۶,۱) فعالیت هایی را نشان می دهد که شما می توانید با استفاده از آن برای مکتب مورد نظر پالیسی های صحی سالم را پلانگذاری کرده و تطبیق و ترویج نمایید، علاوه بر این پالیسی هایی را که به صورت عاجل و فوری مورد نیاز می باشد، شناسایی می کند.

پالیسی های مکتب نظر به شرایط و نیازمندی های محل انعطاف پذیر و قابل تغییر باشد.

بهبود صحت و آموزش اطفال از طریق پروگرام صحت و مصونیت مکتب یک مساله تازه نمی باشد. مکاتب بیشماری اکنون دارای چنین پروگرامهایی هستند، بخاطر اینکه آنها می دانند برای اینکه اطفال بتوانند به حد نهایی توانمندیها و قابلیت های خودشان دست یابند، نیازمند برخورداری از تغذیه خوب، صحت کامل و محیط آموزشی مصون می باشند.

پالیسی صحت مکتب بیان می کند که چه اقداماتی را باید انجام دهیم تا سبب بهبود صحت کامل، پاکي محیط، تغذیه مناسب و مصونیت برای تمام اطفال شود. چنین پالیسی هایی تضمین می نماید که مکاتب مان مصون و امن است و بدون توجه به توانایی ها، معلولیتها، پیشینه و شرایط خاص اطفال سبب ترویج محیط احساسی مناسب برای تمام آنها می شود.

شامل سازی معلمان، اطفال، والدین، رهبران اجتماعات، ابتکارات و سازمانهای مردمی و همچنین فراهم آورنده گان خدمات اجتماعی بهترین راه برای ساخت و انکشاف پالیسی های صحت مکتب می باشند. نکته کلیدی پیدا نمودن افراد مذکور برای شروع فکر کردن نسبت به این است که چه چیزهایی باید انجام شود، علاوه بر این آنها با یکدیگر صحبت نموده و بحث می کنند و نسبت به یک برنامه عمل که جنبه کاربردی دارد توافق می کنند.

پالیسی صحت مکتب چطور است؟ جدول ذیل برخی از موضوعات اساسی که مکاتب در کوشش برای ساخت یک محیط آموزشی حمایتی، مصون و سالم برای همه با آن مواجه می شوند را نشان می دهد.

مثالهایی درمورد پالیسی های مصونیت، سلامت و حمایت از مکاتب

موضوعات پالیسی	نمونه هایی از پالیسی های مکاتب
ازدواج و بارداری زودهنگام و بیرون ماندن از مکتب	<ul style="list-style-type: none"> • جلوگیری از ازدواج زودهنگام • جلوگیری و عدم تشویق زوجهای جوان (درس مکتب) به داشتن اولاد • دختران باردار را از مکتب خارج نکنید. • متعلمین را تشویق کنید که پس از زایمان به مکتب برگردند • آموزش رفتارهای جنسی مسئولانه را شامل نصاب درسی نمایید (جایی که دختران و پسران جوان می توانند یاد بگیرند که چه وقتی باید اولاد دار شوند و چه تعداد اولاد می خواهند؟ بخاطر اینکه بتوانند برای تمام اعضای خانواده خودشان سرمایه و امکانات زنده گی را فراهم نمایند). • آموزش زنده گی خانواده گی را شامل نصاب درسی نمایید. • تمامی اشکال تبعیض بر اساس جنسیت را منع نمایید.

<ul style="list-style-type: none"> • استعمال سگرت و چرس توسط معلمان و متعلمان در داخل مکاتب را منع نمایید. • منع فروش سگرت به اطفال (والدین غالباً اطفالشان را برای خرید سگرت یا نصور به دوکان روان می کنند) • منع تبلیغ و ترویج تنباکو • ممنوعیت استفاده از نصور در مکاتب 	<p>مکاتب عاری از استعمال تنباکو، چرس^۱ و مواد مخدر</p>
<ul style="list-style-type: none"> • تشنابهای جداگانه برای معلمان زن و مرد، کارمندان مکاتب و همچنین پسران و دختران متعلم. • ساخت دیوارهای حمایتی دور تشنابها تا اطفال و بزرگسالان را حفاظت نماید. • تهیه آب سالم برای تمام مکاتب • تعهدات فعال توسط PTA و یا کمیته مدیریت مکتب برای فراهم آوری سهولتهای حفظ الصحة و آب سالم. • شستن دستها بعد از رفتن به تشناب • شستن دستها بعد از عطسه زدن 	<p>پاکی و حفظ الصحة محیط زنده گی</p>
<ul style="list-style-type: none"> • تعلیمات صحی بر اساس مهارتها با تمرکز بر جلوگیری از بیماری هپاتیت وایدز. • تحریک حمایتهای همسالان و همچنین مشاوره درباره بیماریهای هپاتیت و HIV در داخل مکاتب. • عدم تبعیض نسبت به معلمان و متعلمینی که مبتلا (مصاب) به بیماری هپاتیت HIV وایدز هستند. • تضمین از دسترسی به تمامی وسایل جلوگیری و درمان. 	<p>بیماری های هپاتیت، HIV و سایر وضعیت های صحی ناتوان کننده</p>
<ul style="list-style-type: none"> • اطمینان حاصل کنید که بد رفتاری (بدماشی)، مجازاتهای جسمی و جنگ و دعوا توسط معلمان، کارمندان اداری و متعلمین در داخل مکتب ارتکاب نمی یابد. • اطمینان حاصل کنید که نام گذاری به قصد توهین، بد رفتاری و تبعیض (سوء استفاده روانی و زبانی) توسط معلمان، کارمندان اداری و متعلمین در داخل مکاتب ارتکاب نمی یابد. • اطمینان حاصل کنید که آزار و سوء استفاده جنسی توسط معلمان، کارمندان اداری و متعلمین صورت نمی گیرد. • پالیسی های مکتب نسبت به خشونت، بد رفتاری، سوء استفاده، تبعیض و آزار و اذیت را به خوبی تبلیغ کنید که توسط همگان پذیرفته شود، نوجوانان را تقویت کنید تا موارد ارتکاب شده را گزارش دهند و برای مرتکبین چنین وقایعی اقدامات انضباطی موثری وضع نمایند. • پالیسی عدم تحمل در برابر خشونت، بد رفتاری، سوء استفاده، تبعیض و آزار و اذیت را تطبیق کنید تا بتوان به تمامی چنین اعمال ناپسند پاسخ گفت حتی اگر عمل کوچکی صورت گیرد، بخاطر اینکه خطر پذیرش خشونت را که فعلاً در مکاتب و اجتماع وجود دارد کاهش داد. 	<p>سوء استفاده فزیک، روانی، زبانی و جنسی از اطفال و آزار آنها</p>
<ul style="list-style-type: none"> • به معلمان آموزش دهید تا بتوانند پیامهای ساده درباره تغذیه و صحت را در همکاری با کارمندان بخش صحی و شامل سازی اجتماعات محلی انتقال دهند. • فروشنده گان غذا در داخل تعمیر مکتب و محیط پیرامون آن را سازمان دهی کنید تا اطمینان حاصل کنید که آنها غذا و سکنهای با کیفیت را به شیوه های صحی تهیه و به دسترس اطفال قرار می دهند. 	<p>بسته ساده تغذیه و صحت برای مکتب</p>

بر اساس: تمرکز منابع بر سلامت موثر مکتب، مداخل اساسی شماره ۱: پالیسی های مرتبط به سلامت مکاتب.

دفاع یا حمایت از پالیسی صحتی مکتب

تصویب پالیسی‌هایی به منظور تضمین اینکه محیط آموزشی فراگیر، حمایتی و سالم نیازمند حمایت‌های وسیع می‌باشد، دریافت این حمایت با مدافعه آغاز می‌شود و به معنی ایجاد پیام‌های با مفهوم و قابل پیگیری است تا به تصمیم‌گیران کمک نماید تا نیازهای واقعی پالیسی‌ها را ببینند.

فعالیت عملی: شناسایی پیام‌ها برای پالیسی‌های فراگیر، حمایتی و سالم

- یک گروه کوچک از همکاران خودتان که علاقمند به ترویج پروگرام‌های صحتی در مکتب می‌باشند، تشکیل دهید.
- اعضاء را از کمیته‌های کاری ۷ گانه مکتب و یا تیم هماهنگی ILFE شامل سازید (به رساله شماره ۱ بنگرید) و یا کسانی را که شامل نقشه برداری مکتب- اجتماع بوده‌اند و یا اینکه در ایجاد پروفایل طفل همکاری داشته‌اند شامل سازید (همانطوری که در رساله شماره ۳ این ابزار مورد بحث قرار گرفت) تا بتوان از طریق پروگرام‌های صحتی آموزش اطفال را بهبود بخشید.
- خودتان را در ۲ و یا ۳ گروه سازماندهی نمایید.
- به هر گروه یک کاغذ بزرگ پوستر بدهید، و بخواهید تا نظریات خودشان را درباره اینکه چطور سلامت و مصونیت طفل و خانواده وی می‌تواند بر آموزش تاثیرگذار باشد و اینکه چطور مکتبی ساخته شود که برای اطفال و معلمین دارای معلولیت بهتر قابل استفاده باشد، بنویسند.
- بعد از اینکه همه گروه‌ها کارشان را تمام کردند نظریات‌تان را با یکدیگر در میان بگذارید و سپس سه و یا چهار موضوع مشترکی را که توسط هر گروه بیان شده است، مشخص نمایید.
- در نهایت، با یکدیگر کار کنید تا پیام‌های موثری را برای ترویج و مدافعه از موضوعاتی که بوسیله گروه تشخیص داده شده است، تهیه نمایید. شما می‌توانید از مثال‌های ذیل به عنوان راهنما استفاده کنید. این پیام‌ها به عنوان اساسی برای رسیدن به تفاهم جمعی و اجماع استفاده می‌شود.

دلایل ایجاد پالیسی‌های فراگیر، حمایتی و سالم برای مکاتب^۱

موضوعات:

ما به سختی کار می‌کنیم تا به اطفال خوددانش و مهارت‌های لازم زنده‌گی را بیاموزانیم. اما حاضری متعلمین در مکاتب به علل ذیل کم می‌شود وقتی که خود اطفال و یا والدین آنها مریض باشند، وقتی که فضای مکتب پاکیزه نیست، سهولت‌های حفظ الصحه ندارد و یا وقتی که متعلمین از خشونت و سوء استفاده در مسیر رفت و آمد و همچنین داخل مکتب می‌ترسند.

پیام:

وقت، پول و منابعی که به مکاتب ما اختصاص داده شده است از جمله بهترین سرمایه‌گذاری‌هایی به شمار می‌رود که انجام داده ایم، اما سرمایه‌گذاری ما در تعلیم و تربیه وقتی بازمی‌گردد که اطفال مان از رفتن به مکتب احساس امنیت و آرامش نمایند.

۱ برگرفته از سازمان صحت جهانی (۲۰۰۰) اقدامات محلی، ایجاد مکاتب مروج صحت، ژنو

موضوعات:

اطفال، بخصوص دختران و همچنین اطفالی که از خانواده های فقیر هستند، مریض هستند، گرسنه هستند، توسط بیماریهای انگلی/پرازیتی ضعیف شده اند، می ترسند و یا اینکه از انجام کارهای داخل خانه خسته هستند، بخوبی نمی توانند یاد بگیرند. مشکلات صحتی احساسی و فیزیکی برایشان ایجاد مانع می کند، بخصوص آنهایی که بر اطفال آسیب پذیر تاثیر گذار است و می تواند در روند آموزش آنها اختلال ایجاد نماید که البته زمان و تلاشهای فراوانی برای آنها سرمایه گذاری شده است.

پیام:

ما فقط وقتی می توانیم تعلیم و تربیه با کیفیت برای تمام دختران و پسران فراهم نماییم که آنها سلامت و توانایی کافی برای یادگیری دارند.

موضوعات:

وقتی که والدین نسبت به مصونیت اطفال شان در مکاتب هراس دارند حضری متعلمین کاهش می یابد.

پیام:

بخاطر اینکه منابع ما در مکتب محدود می باشد، دسترسی به منابع بیشتر منوط به همکاریهای نزدیک بین خانواده ها، اجتماعات مردمی و رهبران مذهبی می باشد. اما وقتی که آنها به مکتب و پالیسی های آن اعتماد نداشته باشند دسترسی به منابع اضافی و کسب حمایت دشوار خواهد بود.

دسترسی به تفاهم جمعی (اجماع)

وقتی که پیامهای مدافعه ما آماده شد باید به مردم انتقال دهیم به طوریکه بتوانیم به حمایتی که برای ساخت پالیسی های صحتی و مصون برای مکتب نیاز داریم، دست یابیم. یکی از راههای کسب حمایت این است که نظریات و مثالهایی را که در مورد یک محیط حمایتی، سالم و فراگیر در مکتب است با دیگران در میان بگذاریم و اینکه این مساله منجر به چه چیزی خواهد شد و به خانواده ها، معلمان، متعلمین و اجتماع به طور اعم چه چیزهایی را پیشنهاد می نماید؟ در مقابل، مکاتب از شنیدن اینکه اجتماع پیرامون مکتب در مورد موضوعات محلی صحتی چگونه می اندیشند و اینکه چطور مکتب می تواند آن مسایل را انعکاس دهد، منتفع می شوند.

فعالیت عملی: رسیدن به اجماع از طریق اشتراک کردن

پایگاه حمایتی خود را با تشریح نظریات و مثالهایی از فعالیتهای صحتی و مصونیت افزایش دهید. مهم است که شما طبقات مختلف مردم از قبیل رهبران رسمی و غیررسمی، زنان، مردان و متعلمین را استخدام کنید. برخی از اعمالی که شما را بدین منظور کمک می نماید، شامل موارد ذیل می باشد.^۲

- در مورد تهدیدات اساسی برای سلامت و مصونیت اطفال صحبت کنید که بر یادگیری اطفال تاثیر گذار می باشد و به طورکل چطور پروگرامها و پالیسی های مکتب می تواند برای متعلمین، کارمندان و اجتماع پیرامون مکتب مفید باشد. برای بررسی و بحث چنین نظریات اساسی با رهبران اجتماعی بحث نمایید.
- برای تشریح معلومات با والدین و متعلمین صحبت کنید تا نظریات آنها را جویا شوید.
- والدین و سایر اعضای اجتماع پیرامون مکتب را در یک جلسه غیر رسمی دعوت نمایید و یا اینکه بعد از وقایع مهم مکتب وقتی که اکثر مردم حضور دارند یک بحث غیر رسمی را تدویر نمایید.
- نیاز به پالیسی های مصونیت و صحت برای مکاتب را از طریق تکنیکهای تعلیمات عامه مانند فلایر (Flyers) اوراق تبلیغاتی؛ رادیو، سخنرانی و پوسترها (این کارها می تواند بوسیله متعلمین نیز انجام پذیرد) ترویج نمایید.

^۲ برگرفته از سازمان جهانی صحت (۲۰۰۰) اقدامات محلی، ایجاد مکاتب مروج صحت، ژنو

- برای ایجاد یک الگو و شعار محلی مسابقه ورقابتی را برگزار نمایید.
- در یکی از سرکهای پر رفت و آمد شهر نمایش اجرا نمایید و یا اینکه متعلمین را تشویق نمایید تا در خلال صنفهای نقاشی خودشان، مکاتب و مراکز اجتماعی را با آثار هنری مروج صحت تزیین نمایند.

همانطوری که شما نیاز به پروگرامها و پالیسی های صحی مکتب را ترویج می نمایید- مخصوصاً آنهایی که برای توجه به نیازهای اطفال با توانایی و پیشینه ها/سوابقی مختلف ساخته شده اند- احتمالاً شما به زودی حامیان اجتماع پیرامون مکتب را شناسایی می نمایید. این اشخاص می توانند حامیان قدرتمندی باشند و به شما در برخورد با هر گونه عدم توافق و یا سوء تفاهم در قبالی موضوعات حساس صحی و نقشی که مکتب در توجه بدان ایفاء می کند کمک نمایند.

یادداشتی برای بخاطر سپردن:

پالیسی صحی مکتب باید دختران و پسران تمامی گروههای اجتماعی را منتفع سازد، نه اینکه فقط به کسانی توجه نماید که دارای توانایی ها و پیشینه ها/سوابقی مختلف می باشند. پالیسی هایی که نیاز تمام گروههای اطفال را مورد توجه قرار دهد به احتمال زیاد حمایت بیشتری کسب نموده و از موفقیت بیشتری برخوردار می باشند، بخاطر اینکه ساخت پالیسی های جداگانه برای گروههای مختلف اطفال وقت گیر و پر مصرف است و سبب تضاد می گردد.

ارزیابی و نظارت از وضعیت پالیسی صحی مکتب خودمان

وقتی که شما از ایجاد پالیسی های موثر صحی و حمایتی مکتب پشتیبانی نمودید، سوال بعدی این است که: " به کجا در حال حرکت هستیم؟ " یکی از بهترین راهها این است که پالیسی های صحی موجود مکتب و مشکلات صحی شایع در اجتماع پیرامون مکتب را ارزیابی و نظارت نمایید. یکی از راهها برای این کار استفاده از چک لیست (checklist) مانند موارد ذیل می باشد.

فعالیت عملی: ارزیابی و نظارت پالیسی های مکتب

چک لیست- فهرست- ذیل کامل نمی باشد و شما می توانید بر اساس موقعیت مکتب خودتان مواردی را به آن اضافه نمایید. این چک لیست به شما و همکارانتان فرصتی را فراهم می آورد تا به عنوان اولین گام در جهت پلان گذاری عملی آنچه را که باید انجام شود انعکاس دهید.^۳

آیا مکتب من دارای پالیسی هایی علیه تبعیض می باشد که آن را تضمین کند: (در صورت وجود با "بله" علامت بگذارید)

آیا مکتب من برای حقوق بشر، فرصت برابر و برخورد مساوی بدون در نظر داشت جنسیت و سایر خصوصیات زبانی، احساسی، اجتماعی، ذهنی و فیزیکی احترام می گذارد؟
 آیا مکتب من در قبال آزار جنسی و یا سوء استفاده جنسی توسط سایر متعلمین و یا کارمندان مکتب جنبه های حمایتی در نظر گرفته است و برای سوء استفاده کننده گان اقدامات موثر انضباطی در نظر گرفته است؟
 آیا مکتب من برای متعلمینی که دارای معلولیت هستند به سهولت قابل دسترسی می باشد، به طوری که بتوانند در کلیه فعالیتهای مکتب اشتراک کنند و از سایر سهولتهای ضروری برای یادگیری در یک محیط سالم لذت ببرند؟

آیا مکتب من دارای پوشش حمایتی برای دختران باردار می باشد به طوری که آنها از مکتب بیرون نمانند؟
 آیا مکتب من برای مادران جوانی که زایمان کرده اند حق بازگشت به مکتب قایل شده است و آنها را تشویق می نماید تا دوباره تعلیم و تربیه را تعقیب نمایند؟

آیا مکتب من برای اطفال ذیل دسترسی به آموزش با کیفیت را تضمین نموده است: اطفالی که دارای توانمندی و پیشینه ها/سوابقی مختلفی هستند، اطفال دختران، اطفال یتیم، اطفال متعلق به اقلیتهای زبانی، نژادی و مذهبی، اطفالی که متاثر از جنگ و زودخورد بوده اند، اطفالی که دارای معلولیت هستند و همچنین آن دسته اطفالی که مصاب به بیماری های مزمن هستند؟

آیا مکتب من دارای معلمان و کارمندان اداری آماده و حمایت شده می باشد و آیا اینگونه اشخاص از معاش مناسب برخوردار می باشند؟

آیا مکتب من برای معلمان مرد وزن فرصتهای مناسب جهت استخدام و ارتقای مقام فراهم نموده است و آیا برای کار برابر معاش مساوی به مردان و زنان پرداخت می نماید؟

آیا مکتب من برای معلمین و سایر کارمندان اداری که دارای معلولیت هستند و یا متعلق به اقلیتهای زبانی، نژادی و یا مذهبی هستند فرصتهای برابر جهت استخدام و ارتقای مقام در قیاس با سایر افراد همپراز آنها فراهم نموده است و آیا برای کار مشابه معاش برابر پرداخت می نماید؟

آیا مکتب من دارای پالیسی هایی علیه خشونت و سوء استفاده می باشد که عدم بروز چنین اعمالی را تضمین نماید:

آیا مکتب من مکان امن، سالم و حمایت کننده است، جایی که هم محیط فیزیکی و هم محیط روانی آن آموزش را تشویق می نماید.

آیا مکتب من دارای پالیسی عدم تسامح در برابر خشونت، بدرفتاری و منع استفاده از مجازاتهای بدنی می باشد؟

آیا مکتب من دارای پالیسی ممانعت حمل چاقو و سایر سلاحها در محوطه مکتب می باشد؟

آیا مکتب من دارای پالیسی تضمین کننده یک محیط عاری از موادمخدر و تنباکو می باشد؟

آیا مکتب من دارای پالیسی برای آب پاک، حفظ الصحه و محیط زیست پاکیزه می باشد که موارد ذیل را تضمین کند:

تهیه آب آشامیدنی صحی که به آسانی در دسترس اطفال بوده و به خوبی ذخیره شود؟

آیا تمامی اطفال در مکتب من دارای گیلان آبخوری هستند تا از سرایت بیماریهای عفونی جلوگیری نماید؟

آیا مکتب من دارای آب کافی برای شستن دستها می باشد که به صورت مناسب ذخیره شود؟

آیا مکتب من دارای تشنابهای جداگانه برای معلمین زن و مرد و همچنین دختران و پسران می باشد؟

آیا مکتب من دارای تعداد کافی تشناب می باشد؟

آیا مکتب من دارای تشنابهای قابل استفاده برای اشخاص دارای معلولیت می باشد؟

آیا مکتب من دارای مدیریت مناسب برای جمع آوری زباله ها و سایر مواد زاید می باشد؟

آیا مکتب من دارای سیستم نگهداری کامل برای آب صحی و سایر سهولتهای حفظ الصحه می باشد؟

آیا مکتب من دارای میکانیزمهایی برای آموزش بازیافت مجدد مواد زاید می باشد؟

آیا مکتب من دارای پالیسی هایی برای ترویج آموزش صحتی براساس مهارتها می باشد که موارد ذیل را تضمین نماید:

- _____ آیا مکتب من به عنوان بخشی از نصاب ابتدایی آموزشی ، دارای مقررات مناسب و براساس مهارتها برای آموزش زنده گی خانواده گی برای دختران و پسران می باشد؟
- _____ آیا مکتب من برای جلوگیری و کاهش رفتارهای خطرناک ناشی از سوء استفاده از مواد مخدر و همچنین هپاتیت B و C HIV پروگرامهایی را در نظر دارد؟
- _____ آیا مکتب من پروگرامهایی را برای جلوگیری از ازدواج زودهنگام و بارداری های ناخواسته دارد؟
- _____ آیا مکتب من دارای برنامه های حمایت اجتماعی و مشاوره برای متعلمینی که مبتلا به بیماری هیپاتی A و B و VIV شده اند می باشد؟
- _____ آیا مکتب من خدمات در ساحت متناسب با روحیه جوانان برای توجه به مشکلات صحتی جوانان بخصوص دختران را ارائه می نماید؟

آیا مکتب من پروگرامهایی را بمنظور ترویج صحت و خدمات تغذیه دارد که تضمین کننده موارد ذیل باشد:

- _____ آیا مکتب من مشخصات صحتی هر متعلم را ثبت و راجستر می کند؟
- _____ آیا مکتب من به صورت منظم صحت دندانها، تغذیه و صحت عمومی متعلمین را چک می کند؟
- _____ آیا مکتب من فرصتهای برابر ورزش و تفریحات را برای دختران و پسران و همچنین برای اطفالی که دارای معلولیت هستند آماده نموده است؟
- _____ آیا مکتب من برای معلمین ترینینگ های حمایتی جهت ارائه خدمات ساده صحتی برگزار می نماید؟
- _____ آیا مکتب من از آماده گی به موقع و موثر برای پاسخگویی به شرایط اضطراری در صورت زخمی شدن افراد، مصائب طبیعی و همچنین حملات نظامی (زمینی و هوایی) برخوردار می باشد؟
- _____ آیا مکتب من برای اطفالی که دچار سوء تغذیه (سوء تغذی) هستند دسترسی به غذا دارد؟
- _____ آیا مکتب من مقرراتی را برای نظارت و بازرسی از فروشندگان مواد غذایی در داخل تعمیر مکتب و خارج از آن دارد؟
- _____ آیا مکتب من اجتماع پیرامون مکتب را در تهیه و فراهم آوری تعلیمات و خدمات صحتی برای اطفال کودکستان و مکتب شامل می سازد؟

یادداشتی برای به خاطر آوردن:

به آرامی حرکت کنید! نحوه ساخت پالیسی و آوردن تغییرات باید به آرامی صورت گیرد به طوری که کسانی که شامل هستند احساس راحتی کرده و نیاز به این تغییرات را به خوبی درک کنند.

فعالیت عملی: ارزیابی و نظارت از مشکلات مصونیت و صحت اجتماع

توانایی اطفال، (بخصوص آنهایی که دارای توانایی ها و پیشینه مختلف می باشند) برای ماندن در مکتب به ساده گی مربوط به پالیسی ها و پروگرامهایی نمی باشد که ما در مکاتب خودمان تصویب می نماییم بلکه همچنین مربوط به این است که چطور به خوبی پالیسی های ما با مشکلات اساسی صحتی در اجتماع پیرامون خودمان ارتباط دارد.

نخست باید پالیسی و پروگرامها برای آندسته از مشکلاتی که قوی ترین تاثیر را بر اطفال و محیط آموزشی آنها دارد، تهیه و تدوین شود. این مشکلات باید به طور یکسان هم در مکتب و هم در خانه حل شوند و راه های حل باید در همکاری های نزدیک با خانواده ها، رهبران رسمی اجتماع، ریش سفیدان، رهبران مذهبی و اجتماعات پیدا شوند. ابزار ذیل به عنوان اولین گام برای صحبت با رهبران اجتماعی و سپس ساخت پالیسی مناسب و پروگرامهای عملی جهت ارزیابی و نظارت مشکلات صحتی اجتماعات استفاده می شود.^۴

جهت: بر اساس دانش خودتان درباره مشکلات صحتی، از لست ذیل برای خاطر نشان کردن مواردی که در اجتماع شما مشترک می باشد استفاده کنید. یکی از اعداد ذیل را برای میزان جدی بودن مشکل استفاده نمایید.

۱ = مشکلی نیست ۲ = مشکل کمی وجود دارد ۳ = تا حدودی مشکل وجود دارد
۴ = مشکل جدی وجود دارد ۵ = مشکل بسیار جدی وجود دارد

سپس تشریح کنید که هر مشکل به چه طریق می تواند متعلمین، معلمان، مکتب و اجتماع را در زمینه های صحت و رفاه، مکتب گریزی، قابلیت اکادمیک، تکرار صنوف (ناکامی)، توانایی اقتصادی، کیفیت تعلیم و میزان ارائه خدمات صحتی تحت تاثیر قرار دهد. در نهایت، شناسایی نمایید که برای کاهش شدت یک مشکل خاص چگونه پالیسی برای مکتب مورد نیاز می باشد؟ به عنوان مثال: در صورتی که مجازاتهای فزیک و سوء استفاده یک مشکل جدی در اجتماع محسوب می شود، مکتب باید پالیسی را ساخته و تطبیق نماید تا مکتب را به طور کل از خشونت عاری نماید.

راههای انضباطی بدیل را با والدین و رهبران سفیدان بحث کنید و معلمان و سایر کارمندان اداری مکتب را نسبت به استفاده از مجازاتهای بدنی منع نمایید، پس آنها می توانند به عنوان الگوی بسیار خوب برای اطفال و همچنین والدین آنها به شمار آیند.

مشکلات مربوط به صحت و مصونیت	میزان جدی بودن	تاثیرات بر متعلمین، معلمان، والدین و اجتماع	اقدامات و پالیسی های حمایتی مکتب
استعمال مواد مخدر	۱ ۲ ۳ ۴ ۵		
استفاده از الکل	۱ ۲ ۳ ۴ ۵		
استعمال تنباکو	۱ ۲ ۳ ۴ ۵		
امراض مربوط به سیستم ایمنی بدن	۱ ۲ ۳ ۴ ۵		
صدمات و زخمها	۱ ۲ ۳ ۴ ۵		
مشکلات بینایی و شنوایی	۱ ۲ ۳ ۴ ۵		
عفونتهای مربوط به کرم شکم	۱ ۲ ۳ ۴ ۵		
مالاریا	۱ ۲ ۳ ۴ ۵		
مشکلات عقلی و عصبی	۱ ۲ ۳ ۴ ۵		

		۱ ۲ ۳ ۴ ۵	نقص عنصر غذایی کم مصرف (ویتامین A، آهن و آیودین)
		۱ ۲ ۳ ۴ ۵	سوء تغذیه انرژی پروتئینی
		۱ ۲ ۳ ۴ ۵	مشکلات صحتی دهانی (دهن)
		۱ ۲ ۳ ۴ ۵	عفونتهای تنفسی
		۱ ۲ ۳ ۴ ۵	آب غیر صحتی
		۱ ۲ ۳ ۴ ۵	حفظ الصحته ضعیف
		۱ ۲ ۳ ۴ ۵	هیپاتیت B و C
		۱ ۲ ۳ ۴ ۵	ایچ آی وی HIV
		۱ ۲ ۳ ۴ ۵	ازدواج زودهنگام و بارداری ناخواسته
		۱ ۲ ۳ ۴ ۵	خشونت (خانگی و غیر خانگی)
		۱ ۲ ۳ ۴ ۵	حملات مسلحانه بر مکاتب، معلمان و یا متعلمین
		۱ ۲ ۳ ۴ ۵	آدم ربایی بوسیله گروههای مسلح
		۱ ۲ ۳ ۴ ۵	ماینهاى زمینی و بمبهای انفجارناشده در ساحه اطراف مکتب
		۱ ۲ ۳ ۴ ۵	سایر موارد-----

برخورد با خشونت: تبدیل پالیسی ها به عملیات اجرایی

اطفالی که دارای توانایی ها و پیشینه مختلف می باشند، در هنگام ورود به مکتب در معرض تبعیض و خشونت قرار می گیرند که غالباً نشان دهنده تمایز آنها نسبت به دیگران می باشد و تلاش می کنند که آنها را در داخل و خارج مکتب از خودشان دور کنند. و در بدترین شکل، این خشونتها شامل آزار جنسی و فزیک می گردد که می تواند منجر به مرگ شود.

خشونت می تواند به اشکال مختلفی صورت گیرد و در فرهنگهای مختلف تعابیر مختلفی از آن داده می شود، ولی در این ابزار آموزشی، خشونت عبارتست از استفاده از قدرت فزیک با نیت قبلی برای تهدید و یا وارد آوردن صدمه علیه شخص و یا یک گروه و یا اجتماع که احتمال دارد منجر به صدمه، مرگ، صدمه روانی، ضعف در انکشاف جسمی و یا محرومیت گردد.

اگرچه معمولاً ما خشونت را به شکل صدمه وارد کردن توسط یک طفل به طفل دیگر تصور می کنیم، ولی خشونت واقعی به اشکال سه گانه اساسی ارتکاب می یابد.

خشونت خود-ارتکابی شامل رفتارهای مضر و منظور نظر یک شخص نسبت به خودش می باشد که خودکشی سرانجام مرگبار آن می باشد. سایر موارد شامل شروع به خودکشی و سایر رفتارهایی است که مقصد آن صدمه به خود شخص می باشد، ولی کشنده نیست (مثل نقص اندام توسط خود شخص).

خشونت بین افراد رفتار خشونت آمیزی می باشد (عموماً طفل به طفل، والدین نسبت به طفل و معلم نسبت به طفل). انواع خشونتهای بین افراد عبارتند از مجازاتهای بدنی و همچنین بدرفتاری و آزار.

خشونتهای سازمان دهی شده رفتار خشونت آمیزی می باشد که توسط گروههای سیاسی و اجتماعی صورت می گیرد و محرک آن مقاصد اجتماعی، اقتصادی و سیاسی می باشند. نمونه های آن می تواند شامل زد و خورد های نژادی و مذهبی باشد که بین گروهها، دسته ها و جمعیت های خاص صورت می گیرد.

علل ارتکاب خشونت چیست؟ علل خشونت بسیار پیچیده و متنوع می باشد، لست ذیل شامل فاکتور هایی است که گفته می شود می تواند سبب رفتارهای خشونت آمیز گردد. شما می توانید از این فاکتورها استفاده کرده و حتی مواردی را به آن اضافه نمایید تا چگونگی استعداد و آسیب پذیری اطفال در مکاتب خودتان، خانواده ها و اجتماعات را در برابر خشونت ارزیابی نمایید و اینکه آیا پالیسی های مکتب و پروگرامهای آن برای مقابله با آن مورد نیاز می باشد؟

علل خشونت: آیا این عوامل در مکتب من و اجتماع پیرامون آن وجود دارد؟*

خصوصیات طفل

- عدم آگاهی نسبت به عواقب خشونت
- ضعف رفتاری نسبت به دیگران خصوصاً نسبت به اطفالی که دارای پیشینه ها/سوابقی مختلف اجتماعی، مذهبی، نژادی و زبانی هستند همچنین اطفالی که دارای معلولیت بوده و وضعیتهای صحی ناتوان کننده دارند.
- مهارتهای ارتباطی کمتر انکشاف یافته
- استعمال مواد مخدر و مشروبات الکلی
- شاهد خشونت بودن و یا اینکه مورد خشونت واقع شدن
- دسترسی به سلاحهای گرم و سایر سلاحها

فاکتورهایی که به سطح خانواده گی اطفال مرتبط می شوند

- فقدان تاثیرات والدین
- عدم راهنمایی های والدین
- قرار گرفتن در معرض خشونت در داخل خانه
- قرار گرفتن در معرض خشونت در اجتماع
- داشتن والدین و یا خواهر و برادری که مشکلات سوء استفاده های جدی دارند (مواد مخدر و مشروبات الکلی)
- توسط والدین خودشان مورد سوء استفاده جنسی قرار گرفته اند.
- داشتن والدین و یا برادر و خواهری که دارای رفتارهای مجرمانه می باشند.

فاکتورهای محیطی و اجتماعی که سبب خشونت می گردد

- عدم مساوات و برابری اقتصادی و اجتماعی
- شهرنشینی و جمعیت بی رویه شهرها (شهر های پر جمعیت)
- نرخ بالای بیکاری در بین جوانان
- تاثیرات منفی رسانه های ارتباط جمعی

• برگرفته از: سازمان جهانی صحت (۱۹۹۸) سری های معلوماتی WHO راجع به سلامت مکتب، سند شماره ۳ جلوگیری از خشونت: عنصر مهم ترویج سلامت در مکتب. ژنو.

- قواعد اجتماعی که رفتارهای خشونت آمیز را حمایت می کند.
- موجود بودن سلاح
- جنگ و تضاد

فعالیت عملی: ترسیم خشونت

ممکن است که اکثر ما مکاتب و اجتماع پیرامون خودمان را به عنوان مکانهایی برای بروز خشونت در نظر نگیریم، ولی متأسفانه خشونتهای بیشماری به فراموشی سپرده می شوند؛ بخاطر اینکه نه قربانی خشونت و نه مرتکب خشونت تمایل ندارند که دیگران در مورد آن اطلاع یابند. افزون بر این وقایع خشونت ممکن است خارج از محیط مکتب ارتکاب یابد، مثلاً وقتی که طفل در مسیر رفت و آمد به مکتب می باشد ولی اثرات چنین خشونتی به محیط مکتب و صنفهای درس منتقل می گردد.

تشخیص درجه خشونت در یک مکتب ممکن است به طریقه های متعددی صورت گیرد، مانند درخواست از متعلمین برای خانه پوری پرسشنامه ها، شامل سازی آنها در گروههای مباحثه و یا از طریق ترسیم خشونت، هدف ترسیم خشونت این است که مکان و زمان ارتکاب خشونت در داخل مکتب تشخیص داده شود و اینکه چه نوع خشونتهایی ممکن است صورت پذیرد (خشونتهای خود-ارتکابی، خشونتهای بین افراد و یا خشونتهای سازمان دهی شده) و چه کسانی قربانیان و مرتکبین شایع و رایج خشونت می باشند. پروسه ترسیم خشونت یک وسیله باارزش برای نظارت و کنترل خشونت محسوب می شود بخاطر اینکه می تواند:

۱. متعلمین، معلمان و مدیران مکتب را تشویق نماید تا درباره خشونت در مکتب صحبت نمایند که در نهایت منجر به ساخت پالیسی های موثری گردد.
۲. به پروگرامهای مداخله ای ارزیابی خشونت کمک می کند، این پروگرامهای حمایتی علیه خشونت در مکتب ساخته شده اند.
۳. دامنه و میزان شمول مکتب در سایر مداخلات علیه خشونت را افزایش می دهد.

برای ترسیم خشونت در مکتب خودتان شما می توانید از روند مشابهی که برای نقشه برداری مکتب و اجتماع پیرامون آن استفاده کرده اید، استفاده نمایید. برای شروع از معلمان و متعلمان بخواهید تا نقشه ای از مکتب را ترسیم کنند و در آن مشخص نمایند که در کدامین قسمتها خشونت واقع می گردد و همچنین در چه اوقات و تحت چه شرایطی ممکن است خشونت اتفاق بیفتد و معمولاً چه اشخاصی شامل می باشند. سپس شما می توانید با تجزیه و تحلیل این نقشه ها موقعیتهای مشکل ساز را شناسایی نمایید.

نتایج بدست آمده از نقشه های معلمان نشان می دهد که خشونت در اوقات و مکانهای قابل پیش بینی در محوطه داخل مکتب ارتکاب می یابد.^۶ معمولاً خشونت در مکانهایی صورت می گیرد که تعداد کمی معلم و یا اینکه هیچ معلم و بزرگسالی وجود ندارد. پالیسی هایی که توسط معلمان ساخته و تطبیق می گردند در کاهش خشونت از احتمال موفقیت بیشتری برخوردار می باشد، اگر چه اطفال نیز باید حتماً در چنین پروسه ای شامل شوند. باید جلسات بحثهای گروهی برگزار شود تا در مورد مکانهای حساس ارتکاب خشونت در مکتب گفتگو شود و اینکه چرا برخی از اطفال در برابر خشونت مستعد یا مساعد می باشند و چه کارهایی باید انجام شود تا باعث کاهش خشونت در چنین مکانها و در بین چنین اطفالی گردد. افزایش مشارکت اعضای اجتماع پیرامون مکتب در توقف خشونت در مکاتب می تواند امنیت محیط اجتماع را نیز بهبود بخشد و این موضوع وقتی اهمیت فراوانی پیدا می کند که خشونت در خارج محیط مکتب و در مسیر رفت و آمد متعلمین به خانه و مکتب اتفاق بیفتد. در اینجا از یک نوع خاص استراتژی استفاده می گردد تا بتوان خشونت را هم در مکتب و هم در محیط پیرامون آن ترسیم نمود. تمرین نقشه برداری مکتب و اجتماع پیرامون آن که در رساله شماره ۳ بدان اشاره شد می تواند در اینجا نیز مورد استفاده قرار گیرد. اطفال می توانند مکانهایی را که در داخل

۶ نظارت خشونت در مکتب: نشرات و چکیده تحقیقات مرتبط. پروگرام جهانی درباره جوانان، پوهنتون/دانشگاه میشیگان، مکتب امور اجتماعی. این یک وبسایت بسیار مفید درباره منابع مورد نیاز برای مواجهه با خشونت در مکتب می باشد <http://gpy.ssw.umich.edu>

محیط اجتماع خودشان بیشترین وقایع خشونت را دارند، شناسایی نمایند و افزون بر این می توانند نوع خشونت و قربانیان و مرتکبین رایج خشونت را نیز دریابند. این نوع ترسیم خشونت اولین گام بسیار خوب در کار با اعضای اجتماع پیرامون مکتب برای شناسایی موقعیتهایی می باشد که غالباً مستعد ارتکاب انواع خشونتها است، علاوه بر این می توان راه حل‌هایی را پیشنهاد نموده و پروگرام‌هایی مداخله ای موثری را از جانب مکتب و اجتماع پیرامون آن به راه انداخت.

فضا را برای دختران امن بسازید!

در افغانستان بسیاری از خانواده ها تمایلی به فرستادن دختران خودشان به مکتب ندارند بخاطر اینکه نگران هستند که دخترانشان در مسیر رفت و آمد به مکتب مورد آزار قرار گیرند. آزار دختران بر اساس فرهنگ و عنعنات افغانها قابل پذیرش نیست زیرا ممکن است این عمل امکان فرصتهای ازدواج را برای آنان کاهش دهد.

مکتبی در ناحیه ۱۳ شهر کابل (دشت برچی) به نام زینب کبرا وجود دارد که در یک کوچه بسیار باریک قرار دارد و دختران برای رفتن به مکتب مجبورند که از مقابل لیسه ذکور عبدالرحیم شهید عبور کنند. این مساله برای اکثر خانواده های دختران قابل پذیرش نبود. بنابراین مدیران این دو مکتب با یکدیگر به مذاکره نشستند و سعی نمودند که راه حلی برای این مشکل پیدا نمایند در نهایت به این نتیجه رسیدند که با همکاری اجتماع پیرامون ساعات درسی دو مکتب را تغییر دهند تا دختران در مسیر رفت و آمد خودشان با پسران برخورد ننمایند. در نتیجه دختران مکتب زینب کبرا در شفت صبح به مکتب می روند و پسران لیسه عبدالرحیم شهید در شفت بعد از ظهر به مکتب می روند. اعضای اجتماع پیرامون مکتب همچنین با دوکاندارانی که در مسیر دختران قرار دارد توافق نمودند که آنها در ساعات عبور و مرور دختران به مکتب از ایستادن جوانان بیکار مانع شده و خودشان نیز در جلو دوکانهایشان ننشینند و همچنین به خاطر جلوگیری از ازدحام جمعیت در جلو دوکانها آنها باید پخش قلم را متوقف نمایند. بر اساس این مداخلات ساده اکنون بسیاری از خانواده ها با آسایش خاطر دختران خودشان را به مکتب می فرستند.

علایم اخطار دهنده برای اطفالی که مورد سوء استفاده قرار گرفته اند

دختران و پسران به ندرت به ما می گویند که آنها قربانی خشونت و یا سوء استفاده هستند و یا اینکه با بحران مواجه هستند، اگر چه تغییرات در رفتارهای یک طفل می تواند به دلایل مختلفی صورت گیرد ولی برخی اوقات چنین تغییرات ناشی از فشارها یا استرسهایی می باشد که بر اثر سوء استفاده های فزینگی، احساسی و یا جنسی ایجاد گردیده اند. معلمانی که به هوشیاری این تغییرات را متوجه می شوند، غالباً می توانند در موقعیتهایی که سوء استفاده صورت گرفته است، مداخله نمایند. در ذیل لستی از ویژه گی های ظاهری وجود دارد که یک طفل قربانی خشونت ممکن است به نمایش بگذارد. به خاطر داشته باشید که برخی از علایم می تواند برای برخی از اطفال و در اوقات خاص تغییرات رفتاری معمولی و نورمال محسوب شود، بنابراین لازم است که به الگوهای رفتاری منظم اطفال توجه کرده و نسبت به رفتارهای جدیدی که ایجاد می گردد، آگاه باشید؛ مانند رفتارهای بسیار خشن و یا ترکیبی از ویژه گی های ذیل. در صورتی که تمامی این علایم اخطار دهند مشهود بود، کوشش کنید که با طفل صحبت نمایید و یا اینکه از مشاور مکتب و یا دیگران کمک بخواهید تا این کار را بکنند.

۷ منبع: مرکز ملی برای جلوگیری از آزار و اذیت (NCAP). مرکز آموزش، معلومات و منابع، سی ول، نیوجرسی ۲۰۰۰. <http://www.ncap.org/identify.htm> (NCAP) همچنین یک شعبه بین المللی دارد که برخی از مواد آن به زبانهای اسپانیول، فرانسه، ویتنامی، کانتون، رومی، روسی و جاپانی ترجمه شده است. برای فهم بیشتر در این مورد به وبسایت ذیل مراجعه کنید. www.ncap.org/cap-international.htm

چطور طفلی را که به طور بالقوه در معرض سوء استفاده (زبانی، اجتماعی، احساسی، فیزیکی و جنسی) است را شناسایی نماییم

طفلی که در معرض سوء استفاده قرار گرفته است غالباً...

- از ارتباطات با دیگران هراسان است و در دوست شدن با سایرین مشکل دارد
- بیش از حد نسبت به تقاضاها و درخواستها شکایت می نماید
- خشن است و عقب نشینی می کند
- به صورت غیرطبیعی فعال است (فرط فعالیت)
- همیشه تند مزاج است
- بی حال و بی علاقه است
- گوشه گیر
- اثرات نرمال و طبیعی را نشان نمی دهد
- بیش از اندازه خونگرم است (که می تواند به عنوان شخص اغواگر تعبیر شود)

علامه جسمی

- دارای جراحت، سوختگی، خراشیده گی، استخوانهای شکسته و صدمات دایمی می باشد
- عفونتهای مقاربتی و جنسی دارد
- دارای درد، خونریزی و خارش اندامهای تناسلی/جنسی می باشد.

علامه فعالیت و عادات

- کابوس و یا خواب گیرگ
- هراس از رفتن به خانه و سایر موقعیتهای (جایی که خشونت اتفاق افتاده است)
- هراس از بودن با شخص معین
- فرار کردن
- ارتکاب جرم
- دروغ گویی

رفتارهای خارج از حد سن و سال

- جویدن انگشت شست
- آگاهی جنسی و یا فعالیت جنسی به شمول بی بندوباری جنسی
- شب ادراری – در صورتی که این عمل وقتی صورت گیرد که طفل یاد گرفته که در خواب ادرار نکند.
- سوء مصرف مواد مخدر، مشروبات الکلی و سایر موارد ممنوعه
- آزار اطفال خوردسال تر
- به عهده گرفتن مسئولیتهای بزرگسالان

نگرانی های آموزشی

- کنجکاوی های بسیار شدید
- تصورات بسیار زیاد
- ناکامی تعلیمی
- خوابیدن در صنف درس
- عدم توانایی در تمرکز فکر

شاخصه های احساسی

- حزن و اندوه
- ترسهای واهی، ترس از تاریکی و ترس از مکانهایی که در آن خشونت ارتکاب یافته است (تشنابها، تخت خوابها، طویله ها، چشمه های آب و غیره..)
- ناخوشی های مزمن
- خود را زخمی کردن
- زخمی کردن و کشتن حیوانات
- ترسو بودن بیش از حد
- عدم اختیار
- عدم خلاقیت

راههای جلوگیری از خشونت بین اطفال

برای کمک به جلوگیری از خشونت بین اطفال شما می توانید اقدامات ذیل را انجام دهید.^۸

۱. در مشاوره با متعلمین و خانواده ها حدود رفتارهای خشن و ظالمانه را تعیین کنید.
۲. به اطفال جوان الگوهای رفتاری سالم، عاری از خشونت و مهارتهای برقراری ارتباطات را تعلیم دهید.
۳. الگوهای انضباطی عاری از خشونت را آموزش دهید و به صورت منظم و موثر اطفالی که رفتارهای سوء دارند را اصلاح نمایید. اگر از مجازاتهای خشن بدنی استفاده کنیم به معنای این که خودمان به آنها آموزش می دهیم که خشونت یک رفتار قابل پذیرش برای کنترل می باشد. (به رساله شماره ۵ برای راههای استفاده از انضباط مثبت استفاده نمایید).
۴. خودتان را به عنوان الگویی برای رفع تضاد به شکل رفتار عاری از خشونت نشان دهید.
۵. برقراری ارتباطات با اطفال خودتان را بهبود بخشید (مانند اینکه آماده برای گوش کردن به آنها باشید)
۶. اطفالی را که دسترسی به اینترنت و سایر رسانه های ارتباط جمعی دارند نظارت کنید.
۷. نظارت کردن ارتباط اطفال با همسالان و سازمان های اجتماعی که می تواند تاثیرات منفی بر رفتار آنها داشته باشد.
۸. توقعات مناسبی را که شما در زمینه موارد ذیل از اطفال دارید تعیین نمایید:
 - ا. طریقه رفتار آنها
 - ب. برقراری ارتباط و مهربان بودن با دیگران
 - ت. احترام گذاشتن به دیگران در داخل و خارج از محیط خانواده
 - ث. انجام کارهای خانگی (تکلیف مکتب)
 - ج. شستشو و رعایت سایر رویه های مناسب صحی
 - ح. سایر موارد.
۷. اطفال را بخاطر کمک نمودن به دیگران و حل مشکلات بدون توسل به خشونت تشویق نمایید.
۸. مشکلات مربوط به استعمال مواد مخدر، تنباکو و مشروبات الکلی را شناسایی نمایید
۹. میکانیزمهای برخورد مناسب با شرایط بحرانی را به آنها آموزش دهید
۱۰. از متخصصین کمک بخواهید (قبل از اینکه بسیار دیر شود).
۱۱. ۱۳- تلاشهای اجتماع پیرامون مکتب را جهت تجزیه و تحلیل خشونت در مکتب و اجتماع پیرامون آن رهبری نمایید (مثلاً از طریق تمرین ترسیم و نقشه برداری) و خدمات حمایتی مکتب و اجتماع پیرامون آن را ایجاد نموده، هماهنگی کرده و به صورت موثر تطبیق نمایید.

۸ گرفته شده از: سازمان جهانی صحت (۱۹۹۸) مجموعه معلومات سازمان جهانی صحت درباره صحت در مکتب. سند شماره ۳ جلوگیری از خشونت: عنصر مهم ترویج صحت در مکتب. ژنو

۱۲. فرصتهایی را برای اطفال ایجاد کنید تا آنها مهارتهای زنده گی را تمرین نمایند، به خصوص اینکه چطور مشکلات را به صورت عاری از خشونت حل کرده و به شکل موثر ارتباطات برقرار نمایند.

بدرفتاری (بدماشی) و آزار دادن

بدرفتاری (بدماشی) یک شکل رایج خشونت می باشد. هنگامی که ما در مورد بدرفتاری فکر می کنیم، معمولاً تصور ما این است که یک طفل ویا گروهی از اطفال (بز هکاران یا بد ماشان) طفل دیگری را غالباً به این دلیل آزار می دهند که وی به گونه ای از آنها متفاوت می باشد. اطفال قربانی ممکن است از اطفال مجرم نمرات درسی بهتری داشته باشند، متعلق به فرهنگ، گروه نژادی و مذهبی مختلفی باشند و یا اینکه صرفاً فقیر باشند. نه تنها اطفال که البته رفتارهای بزرگسالان و معلمان نیز می تواند شامل بدرفتاری (بدماشی) قلمداد گردند. آنچه در ذیل آمده است فهرستی از

برخی اشکال بدرفتاری (بدماشی) می باشند:

- بدرفتاری جسمی و فزیک، هنگامی که اطفال بوسیله همسالان، معلمان ویا سرپرستان خودشان تهدید و تنبیه می گردند.
- بدرفتاری روانی و ذهنی، وقتی که نظرات و دیدگاههای اطفال معینی به صورت سیستماتیک در نظر گرفته نشده ویا بی ارزش قلمداد می گردند.
- بدرفتاری احساسی، جایی که اطفال آزار داده می شوند و در مقابل دوستان و همسالان خودشان وار خطا می گردند. ویا اینکه وقتی تحفه ی داده شده از آنان پس گرفته می شود که البته ممکن است به تهدیدهای روانی ارتباط داشته باشد.
- بدرفتاری زبانی، جایی که اطفال به ریشخند نام گذاری شده، تحقیر می شوند و به صورت مرتب مورد آزار قرار می گیرند.
- بدرفتاریهای غیر مستقیم، مانند شایعه پراکنی در مورد طفل و خارج کردن وی از گروههای اجتماعی.
- بدرفتاریهای فرهنگی و اجتماعی، بخاطر تفاوت در طبقه، گروه نژادی، قشر اجتماعی، جنسیت و غیره، طفل مورد پیشداوری و تبعیض قرار می گیرد.

بدرفتاری معمولاً نوعی رفتار تجاوزکارانه است که به صورت ارادی اعمال شده و صدمه زننده می باشد که می تواند برای هفته ها، ماهها و حتی سالها ادامه داشته باشد. بدون کمک به قربانیان بدرفتاری آنان قادر نیستند که از خودشان دفاع کنند.

در اکثر جوامع کسانی که از اکثریت جمعیت کشور متمایز می باشند، مورد بدرفتاری قرار میگیرند. وجه تمایز آنها ممکن است به دلیل جنسیت، نژاد، معلولیت ویا سایر خصوصیتهای شخصی باشد. اگرچه غالباً در بدرفتاری جسمی و بدنی پسران نقش دارند، ولی دختران بدرفتاری های ظریفتری را انجام می دهند، مثل مسخره کردن و افزون بر این دختران بیشتر به صورت گروهی بدرفتاری می کنند نه به صورت انفرادی. اطفالی که مورد بدرفتاری قرار می گیرند غالباً به آن اذعان نمی کنند، بخاطر اینکه نگران هستند که بدرفتاری ها افزایش یابد. اطفالی که بوسیله یک بزرگسال مورد رفتار سوء قرار می گیرند، ممکن است که تمایل به ابراز و اذعان به آن نداشته باشند، چون ممکن است که از بزرگسالان ترس و هراس داشته باشند. برای معلمان نیز بسیار دشوار است تا با مسایل بدرفتاری برخورد نمایند، بخاطر اینکه بدرفتاری ها عموماً در خارج از محیط مکتب ویا در محوطه بازی اطفال صورت می گیرد. به هر حال معمولاً بدرفتاریها بر میزان و کیفیت یادگیری متعلمین در صنفهای درسی تاثیرگذار می باشد.

ما نیاز داریم تا بدرفتاری را جدی بگیریم و راههایی را برای دانستن حدود و دامنه چنین بدرفتاری هایی در داخل صنف درسی خودمان پیدا کنیم. اطفالی که همواره تنها هستند ویا دوستان کمتری دارند ویا اینکه به شکلی از دیگران متفاوت می باشند، می توانند که مورد هدف بدرفتاری قرار گیرند. علایم بدرفتاری به گونه های ذیل می باشند:

- اطفالی که ناگهان بی علاقه می شوند
- اطفالی که به صورت ناگهانی اعتماد به نفس خودشان را از دست می دهند

- اطفالی که از تماس چشمی خودداری می کنند وساکت هستند
- اطفالی که معمولاً به خوبی یاد می گرفتند ولی اکنون موفقیت کمتری دارند
- اطفالی که مبتلا به سردردهای بی دلیل ویا درد شکم می شوند
- اطفالی که شروع به اشتراک کمتر در صنفهای درس می کنند ولی دلیل قاطع و موجهی ندارند.

وقتی که متوجه تغییرات رفتاری در اطفال می شویم، ضروری می باشد که با اطفال قربانی بد رفتاری، والدین و سایر دلسوزان آنها صحبت نماییم. ما باید تغییرات رفتاری متعلمان را در داخل اتاق صنفهای درسی بررسی نماییم، چون ممکن است تمام این تغییرات ریشه های بد رفتاری داشته باشند. همچنین ممکن است برای دریافت یک تصویر واقعی از روابط در سطح صنفهای درس و مکتب سر وی انجام دهیم. می توانید که از متعلمین خودتان بخواهید تا پرسشنامه را بدون ذکر نام (محرمیت) خانه پوری نمایند.

واقعات بد رفتاری (بدماشی)

بیش از یک مرتبه	یک مرتبه	اتفاق نیافتاده	
			به طوری قصدی من را تپله یا هل میدادند، لگد زدند ویا کتک زدند
			سایر اطفال در مورد من داستانهای بدی می گویند
			چیزهای متعلق به من را گرفتند
			من را به نامهای زشت صدا می زنند چون به دلایلی با آنها فرق دارم
			به دلایل دیگری با نام زشت وبد مرا صدا می زنند
			بدون هیچ دلیلی به من توهین کرده و به من خندیدند
			به مقصد خاصی من را از بازی خارج کردند
			فردی به شیوه های دیگری با من بدی می کرد.

بعد از تجزیه و تحلیل نتایج پرسشنامه می توانیم سطح بد رفتاری که در مکتب ما در جریان می باشد را تشخیص دهیم، اگرچه پرسشنامه محرمانه و بدون ذکر نام می باشد، ولی ممکن است برخی از اطفال تمایل نداشته باشند که اذعان کنند به آنها بد رفتاری شده است. با معلوماتی که از پرسشنامه ها بدست می آورید، می توانید اقدامات بعدی را با سایر معلمان، والدین، دلسوزان و خود اطفال برنامه ریزی کنید.

اقدامات علیه بدرفتاری

- برای جلوگیری و یا کاهش بدرفتاری معلمان می توانند سلسله اقدامات ذیل را انجام دهند:
- انجام تمریناتی برای کمک به اطفال تا آرامش خودشان را حفظ کرده و فشارهای روانی آنان کاهش یابد و همچنین استفاده از بازی تا کمک کنیم اطفال همدیگر را بهتر بشناسند و به یکدیگر احترام بگذارند.
- افزایش میزان آموزش مشارکتی در داخل صنف درسی
- افزایش روحیه مثبت نگرانی اطفال با دادن قدرت بیشتر به متعلمین مانند اینکه خودشان مقررات داخل صنف را بسازند و در داخل کمیته متعلمین مسئولیت بیشتری بگیرند.
- افزایش مسئولیت داخل صنف توسط تاسیس کمیته ها و همکاری نزدیک با والدین و اجتماعات محلی
- ساخت استراتژی های طفل- به- طفل برای مواجه با تضاد به شیوه های مسالمت آمیز
- به اطفال اجازه دهید تا اقدامات انضباطی را علیه آندسته از اطفال متخلف که موجب بدرفتاری می شوند شناسایی کنند.

چه کاری را نباید انجام داد؟

وقتی که پسر جوانی در یکی از مکاتب کابل بوسیله همصنفی های خودش بخاطر ضعف در تکلم ریشخند شده بود، معلم اطفالی را که موجب بدرفتاری شده بودند در یک صف ایستاده کرد و از طفل قربانی بدرفتاری خواست تا به صورت تمام آنها چپاک (سیلی) بزند. دبیار تمنن تربیه معلم در کابل

این معلم ممکن است فکر کند که به نفع طفل عمل کرده است ولی آنچه وی انجام داده است "تعلیم" خشونت در صنف خودش است و اینکه برخی اوقات خشونت نیز می تواند قابل قبول باشد، در صورتی که اینطور نیست. زیرا خشونت باعث خشونت بیشتری می شود و بجای اینکه مشکل را حل کند یا کاهش دهد در عوض بیشتر مشکل خلق می کند.

پیشداوری و تبعیض

غالب اوقات ریشه بدرفتاری پیشداوری (رفتارها و نظریات ناعادلانه در مورد مردم) و تبعیض (تبعیض ناعادلانه بین گروه های مردم " آنها" علیه " ما" هستند.) می باشد یک راه برای فهم اینکه آیا پیشداوری و تبعیض در صنف درسی ما وجود دارد این است که از تجربیات خودمان استفاده کنیم.

فعالیت عملی: درک و دریافت تبعیض

این فعالیت می تواند بوسیله معلمان، والدین و متعلمان کلانتر انجام شود و هدف از این عمل فهم بهتر این است که چطور اشکال مختلف پیشداوری و تبعیض اشخاص را متاثر می سازد، به علاوه، این فعالیت می تواند مردم را تشویق نماید که چطور خودشان مورد پیشداوری و تبعیض قرار گرفته اند.

هدایات: زمان مورد نیاز برای این فعالیت وابسته به اندازه صنف و یا مشارکت گروه می باشد به هر متعلم و یا هر عضو گروه کوچکی از متعلمین ۱۰ دقیقه وقت اختصاص دهید.

اشتراک کننده گان را به ۵ و یا ۶ گروه تقسیم نمایید و از آنها بخواهید تا چشم دید خودشان در مورد پیشداوری و تبعیض را با دیگران به اشتراک بگذارند. برخی رهنمودها و اشاره ها می تواند کمک کننده باشند.

۱. رویه های پیشداوری و تبعیض آمیز همواره با قصد و اراده همراه نمی باشد
۲. تجارب آنها می تواند شامل متعلمین، معلمان، مدیران مکاتب و یا صرفاً فضای عمومی داخل مکتب گردد.
۳. به خاطر داشته باشید که آنها ممکن است در مورد نصاب درسی، نحوه تدریس، مواد تعلیمی، روابط و یا سایر زوایای محیط مکتب فکر کنند.
۴. به اشتراک کننده گان خودتان یادآور شوید که هویت دارای زوایای متعددی می باشد و صرفاً به معنی نژاد و یا مذهب نیست. کوشش کنید به آنها کمک کنید تا سایر زوایای تبعیض و پیشداوری را ببینند مثل باور به اینکه دختران

دریادگیری مضامین ساینس خوب نیستند و یا اینکه اطفال دارای معلولیت نمی توانند ورزش نمایند. ۵. سرانجام، به آنها پیشنهاد کنید که تجارب شما می تواند به عنوان کسی باشد که به وی ظلم شده و یا کسی که ظالم بوده است، هرچند تعداد کمی از مردم علاقه مند هستند درگروه دومی قرار گیرند(ظالم). ولی اگر کسی به این کار حاضر شود می تواند لحظه قدرتمندی را برای انعکاس به وجود آورد.

به هر اشتراک کننده اجازه دهید تا ۵ دقیقه درمورد تجارب خودشان صحبت نمایند و سپس ۵ دقیقه دیگر جهت پاسخ به سوالات به آنها بدهید و اینکه احساس خودشان در این زمینه چیست؟ شما ممکن است از افراد بپرسید که چطور تجارب خودشان بر رفتارها و رویه های خود آنان تاثیر گذاشته است و اینکه نظریات آنان درمورد جلوگیری از چنین موقعیتهایی چه می باشد.

ابزار ۶،۲ آموزش مهارت‌های زنده گی به اطفال

آموزش صحت براساس مهارتها

همه اطفال به مهارتهایی نیاز دارند تا بتوانند با استفاده از دانش صحتی خودشان، عادات صحتی را انجام داده و از اعمال غیرصحتی دوری نمایند، یکی از راههای آوردن اینگونه مهارتها آموزش صحت براساس مهارتها می باشد.^۹ اکثر مکاتب برخی از آموزشهای صحتی را تعلیم می دهند اما چطور آموزش صحت براساس مهارتها با سایر رویکردهای آموزش صحت تفاوت دارد؟

- آموزش صحت براساس مهارتها بر تغییر رفتارهای صحتی معین در زمینه های دانش، رفتارها و مهارتها تمرکز می کند. این رویه به اطفال کمک می کند تا رفتارهای صحتی را انتخاب و عمل نمایند (نه اینکه صرفاً یاد بگیرند)
- پروگرامهای آموزش صحت براساس مهارتها حول محور حقوق و نیازهای متعلم پلان شده است، بنابراین مرتبط با زنده گی روزمره جوانان می باشد.
- در نصاب درسی ۱- بین دانش و معلومات ۲- رفتارها و ارزشها و ۳- مهارتهای زنده گی تعادل وجود دارد و هدف این است که دانش را فوراً به عمل تبدیل نماییم.
- اطفال می توانند به صورت فعال در یادگیری از طریق تدریس و تعلیم مشارکتی سهم بگیرند، تا اینکه دریافت کننده غیر فعال برای معلومات باشند.
- چنین پروگرامهایی پاسخگو به نیازهای جنسیت می باشند به این معنی که نیازها و موانع دختران و پسران را مورد توجه قرار می دهد.

در آموزش صحت براساس مهارتها اطفال در ترکیبی از تجربه های یادگیری اشتراک می کنند به این منظور که دانش، رفتارها و مهارتهای زنده گی خودشان را انکشاف دهند. این مهارتها به اطفال کمک می کند تا یاد بگیرند چطور تصامیم خوب اتخاذ کرده و اقدامات مثبتی انجام دهند تا خودشان را سالم و مصون نگه دارند. این مهارتها می تواند جنبه عملی داشته باشند، مثل مهارتهای استفاده از کمکهای اولیه یا اینکه می تواند در قالب شیوه های تفکر باشد، مانند چگونگی فهم مشکلات و یافتن راه حل، یا راههای برقراری ارتباطات، بروز احساسات و طریقه رفتار باشد که می تواند به طفل در ارتباط با دیگران کمک نماید، بخصوص آنهایی که دارای توانایی ها و پیشینه مختلف می باشند.^{۱۰} این مهارتها غالباً مهارتهای زنده گی نامیده می شوند، بخاطر اینکه جزء ضروری یک زنده گی شاد و سالم محسوب می گردد و آموزش اینگونه مهارتها برخی اوقات "آموزش مهارتهای زنده گی" نامیده می شود. این اصطلاح اغلب اوقات با آموزش صحت براساس مهارتها به جای یکدیگر استفاده می شوند. تفاوت بین این دو اصطلاح مربوط به نوع محتوا و یا موضوعاتی است که در آن گنجانیده شده است. لزوماً تمام محتوا "مرتبط به صحت" نمی باشد، به عنوان مثال سواد آموزی و آموزش اعداد براساس مهارتهای زنده گی و یا آموزش صلح براساس مهارتهای زنده گی.

^۹ www.unicef.org/programme/lifeskills/whatwhy/distinguish.html این بخش اساساً از این آدرس اینترنتی تهیه شده است:
^{۱۰} این بخش اساساً از این آدرس اینترنتی تهیه شده است: <http://unicef.org/programme/lifeskills/whatwhy/define.html>

اصطلاح **مهارت‌های زنده‌گی** اشاره به مهارت‌های ارتباط بین اشخاص، اجتماعی و روانی دارد که به اطفال در اتخاذ تصمیم آگاهانه کمک می‌کند و در برقراری ارتباطات موثر به آنها یاری می‌رساند و همچنین باعث انکشاف مهارت‌های مقابله‌ای و مدیریت شخصی اطفال می‌گردد که در نتیجه منجر به یک زنده‌گی سالم و سازنده می‌شود. هدف مهارت‌های زنده‌گی ممکن است انکشاف اعمال شخصی طفل باشد و برخورد وی نسبت به دیگران را ارتقاء دهد و همچنین سبب تغییر محیط پیرامون شده تا آنرا سالم سازد. مهارت‌های زنده‌گی همچنین با انکشاف رفتارهای خوب مرتبط است، ۴ رفتار بسیار مهم که از طریق آموزش صحت براساس مهارت‌ها نیاز به انکشاف دارد موارد ذیل می‌باشد: ۱۱

۱. احترام به خود- مانند می‌خواهم پاک، مرتب و سالم باشم
۲. عزت نفس و اعتماد به نفس- مانند اینکه می‌توانم در وضعیت صحت خانواده خودم تغییری ایجاد کنم، اگرچه هنوز طفل هستم
۳. احترام به دیگران- مانند باید به دیگران گوش بدهم تا هم به خودشان و هم به فرهنگ آنها احترام بگذارم، حتی اگر آنها با من تفاوت داشته باشند و من با آنها موافق نباشم.
۴. برای دیگران نگران باشیم- مانند اینکه من می‌خواهم از تمام توانم استفاده کنم تا دیگران سالم تر باشند، بخصوص آنهایی که به کمک من نیاز دارند.

انکشاف رفتارهایی که مساوات جنسیت و احترام بین دختران و پسران را ترویج می‌کند و همچنین انکشاف مهارت‌های معین مانند برخورد با فشارهای همسالان، اساس و مرکز آموزش موثر صحت براساس مهارت‌ها را تشکیل می‌دهد. هنگامی که اطفال چنین مهارت‌هایی را می‌آموزند احتمال زیادی وجود دارد که آنها در زمان مکتب و همچنین برای تمام عمر خودشان نحوه زنده‌گی سالم را پذیرفته و آنرا حفظ نمایند.

فعالیت فکری: شما و مهارت‌های زنده گی

یاد دادن مهارت‌های زنده گی مادام العمر به اطفال نیازمند این است که ما بزرگسالان به عنوان الگو /نمونه اینگونه مهارت‌ها را انکشاف داده و در زنده گی خود استفاده کنیم. برای این فعالیت از خودتان سوال کنید " از چه راههایی من احترام به خود، عزت نفس، اعتماد به نفس، احترام به دیگران و نگران بودن برای دیگران را به نمایش می گذارم؟" جدول ذیل را خانه پوری کرده و شناسایی نمایید که چه اعمالی را می توانید انجام دهید تا سبب این شود که این رفتارها را بیشتر برای خودتان و برای انتفاع متعلمین تان انجام دهید. بعضی از این رفتارها را به مدت ۲ تا ۴ هفته انجام دهید. آیا در احساس خودتان پیشرفتی را مشاهده می کنید و اینکه دیگران چطور با شما برخورد می نمایند؟.

آنچه که من می توانم انجام دهم (رفتارهای جدید)	آنچه که من اکنون انجام می دهم	
		احترام به خود- (مانند راههایی برای پیشرفت خودم)
		عزت نفس و اعتماد به نفس (مانند راههایی که من خودم را به عنوان یک شخص با ارزش نشان می دهم)

آنچه که من می توانم انجام دهم (رفتارهای جدید)	آنچه که من اکنون انجام می دهم	
		احترام به دیگران مانند راههایی که من دیگران را تحسین می کنم و یا اینکه احساسات دیگران را مد نظر قرار می دهم.
		نگران بودن برای دیگران مانند راههایی که من به دیگران کمک می کنم تا پیشرفت کنند

بعد از اینکه شما این فعالیت را انجام دادید فراموش نکنید که آنرا با متعلمین خودتان نیز انجام دهید، از آنها بخواهید تا جدول را خانه پوری کرده و تصمیم بگیرند که چطور می توانند رفتارهای خودشان را در زمینه های احترام به خود، عزت نفس، احترام و همچنین نگران بودن برای دیگران بهبود بخشند. این فعالیت می تواند بخشی از آموزش صحت بر اساس مهارت‌ها و یا پروگرام مهارت‌های زنده گی شما به حساب آید.

چه مهارت‌هایی مورد نیاز می باشد؟

فهرست و لست مشخصی از مهارت‌های زنده گی وجود ندارد، ولی در جدول ذیل آنهایی لست شده اند که معمولاً مهم تلقی می شوند.^{۱۲} اینکه کدامین مهارت‌ها انتخاب می گردند مربوط به موضوع و موقعیت مکتب شما و اجتماع پیرامون آن و مهمتر از همه مربوط به نیازهای متعلمین شما می باشد. اگرچه انواع مهارت‌های که در این جدول لست گردیده اند، جدا از یکدیگر می باشند، ولی در حقیقت ویژه گی های مشترک دارند به عنوان مثال: اتخاذ تصمیم غالباً شامل فکر خلاق و تفکر حساس و حیاتی (" بدیل های من چه می باشد؟) و همچنین طبقه بندی ارزشها می باشد(" چه چیزی برای من مهم است"). در نهایت، وقتی این مهارت‌ها با یکدیگر کار کنند، تغییرات قدرتمندی در رفتار اتفاق می افتد، بخصوص وقتی که توسط بخشهای دیگر مانند پالیسی های مکتب، خدمات صحی و رسانه های ارتباط جمعی حمایت شود.

مهارت‌های مقابله و مدیریت شخصی/خود	مهارت‌های تصمیم‌گیری و تفکر اساسی و حیاتی	مهارت‌های برقراری ارتباط با اشخاص
<p>مهارت‌هایی برای افزایش کنترل درونی</p> <ul style="list-style-type: none"> • مهارت‌های افزایش اعتماد به نفس و عزت نفس • مهارت‌های خودآگاهی شامل آگاهی از حقوق، نفوذ، ارزشها، رفتارها، نقاط قوی و ضعف • مهارت‌های تعیین هدف • مهارت‌های خودارزیابی، ارزشگذاری خود و نظارت شخصی <p>مهارت‌های مدیریت احساس</p> <ul style="list-style-type: none"> • مدیریت خشم برای مواجهه با غم و اضطراب • مهارت‌های مقابله برای مواجهه با از دست دادن، سوء استفاده و صدمات روانی <p>مهارت‌های مدیریت استرس (فشار)</p> <ul style="list-style-type: none"> • مدیریت وقت و زمان • مثبت اندیشی • روشهای آرامش دهی 	<p>مهارت‌های تصمیم‌گیری و حل مشکلات</p> <ul style="list-style-type: none"> • مهارت‌های جمع‌آوری معلومات • ارزیابی آینده • سنجش پیامدهای آینده اعمال فعلی برای خود و دیگران • تشخیص راه‌حلهای بدیل برای مشکلات • مهارت‌های تجزیه و تحلیل درباره نفوذ ارزشها و رفتارهای شخص و دیگران بر انگیزه <p>مهارت‌های تفکر اساسی و حیاتی</p> <ul style="list-style-type: none"> • تجزیه و تحلیل همسالان و نفوذ رسانه‌های ارتباط جمعی • تجزیه و تحلیل رفتارها، ارزشها، نورمهای اجتماعی و باورها و فاکتورهایی که بر این موارد تاثیرگذار می‌باشند. • شناسایی معلومات مرتبط و منابع معلومات 	<p>مهارت‌های برقراری ارتباط با اشخاص</p> <ul style="list-style-type: none"> • ارتباطات زبانی و غیرزبانی • گوش دادن فعال • نشان دادن احساسات، ارایه نظریات اصلاحی (بدون متهم کردن و دریافت نظریات اصلاحی (feedback)) <p>مهارت‌های مذاکره/ امتناع یا رد کردن</p> <ul style="list-style-type: none"> • مدیریت تضاد و مذاکره • مهارت‌های مثبت اندیشی • مهارت‌های امتناع <p>همدلی</p> <ul style="list-style-type: none"> • توانایی شنیدن و فهم نیازها و شرایط دیگران و همچنین توانایی بیان درک و فهم خودشان <p>همکاری و کار تیمی</p> <ul style="list-style-type: none"> • ابراز احترام برای روشهای مختلف • وسهم‌گیری دیگران • ارزیابی توانایی‌های خود شخص • وسهم‌گیری وی در گروه <p>مهارت‌های مدافعه</p> <ul style="list-style-type: none"> • مهارت‌های نفوذ • مهارت‌های تخصصی و حرفه‌ای • مهارت‌های شبکه‌سازی و انگیزه دادن

در ابزار قبلی، ساحاتی را مشخص نمودیم که مکتب شما ممکن است نیاز به پالیسی‌های موثرتری داشته باشد، مانند جلوگیری از خشونت و سوء استفاده، بهبود آب و حفظ الصحه و غیره، و همچنین اینکه چه مشکلات مربوط به مصونیت ممکن است در اجتماع پیرامون مکتب شما وجود داشته باشد. بخش مهم تطبیق و نظارت این پالیسی‌ها این است که به اطفال دانش، رفتار و مهارتهایی را آموزش دهیم تا در ساحات مذکور رفتارهای سالم را بپذیرند.

با در نظر داشت پالیسی متداول و شرایط صحی مکتب تان و اجتماع پیرامون آن و همچنین با استفاده از معلومات تجزیه و تحلیل پالیسی در وسیله قبلی، هماهنگ با همکاران خودتان کار کنید و تشخیص دهید چه مهارتهایی در این جدول برای یادگیری متعلیمین شما مهم تر می‌باشد. سپس راهی را بیابید تا این مهارتها را در مضامینی که تدریس می‌کنید، شامل سازید، نظریات مربوط به بخش هیپاتیت و HIV که در بخش پایانی این رساله ذکر شده است، به شما کمک خواهد نمود. فراموش نکنید که اطفال باید در این روند به صورت فعال مشارکت نمایند.

این مهارتها چطور بکار گرفته می شوند؟

با آموزش مهارتهای لازم به اطفال مانند آنچه که در جدول فوق فهرست شده است، آنها می توانند با چالشهای فراوانی در زنده گی خودشان که صحت خود و اشخاص نزدیک آنها را متاثر می سازد، برخورد نمایند. در ذیل برخی از راههایی ذکر شده است که آموزش صحت بر اساس مهارتها می تواند جهت جلوگیری از مشکلات صحتی بزرگ مورد استفاده قرار گیرد.^{۱۳} با همکاران خودتان بحث نمایید که آیا این مشکلات بر متعلمین شما تاثیرگذار می باشد یا نه؟ و آیا مهارتهای ذکر شده در ذیل هر مشکل می تواند تبدیل به نقطه تمرکز پروگرام آموزش صحت بر اساس مهارتها شود یا نه؟ و در صورتی که جواب مثبت است، فعالیتهایی که بعداً برای هیپاتیت و HIV ذکر شده است می تواند مورد پذیرش قرار گرفته و این موضوعات را نیز مورد توجه قرار دهد.

جلوگیری از موضوع سوء استفاده

سوء استفاده به معنای استفاده اضافی از مواد اعتیاد آوری مانند تریاک، تنباکو و الکل می باشد. برای شناسایی متعلمینی که معتاد به این مواد شده است شما نیاز دارید تا رفتارهای آنها را از نزدیک مشاهده کرده و با خانواده های آنها روابط مثبتی را برقرار کنید. در چنین صورتی است که آنها اعتماد می کنند تا نگرانی هایشان در مورد اطفال خودشان را با شما به اشتراک بگذارند. چه وقتی باید برای جلوگیری استفاده شود یک و یا چندین مهارت زنده گی می تواند متعلمین را قادر سازد تا:

- در مورد پیامدهای سوء استفاده مواد مخدر فکر کنند- عواقب جسمی، اجتماعی، احساسی، اقتصادی و مذهبی - (تفکر حساس و حیاتی، حل مشکلات، اتخاذ تصمیم، مهارتهای برقراری ارتباطات، مقابله با احساسات و مهارتهای خودآگاهی)
- در برابر فشار همسالان جهت استفاده از مواد مخدر مقاومت کنند (اتخاذ تصمیم، مهارتهای برقراری ارتباطات و مقابله با احساسات)
- بدون از دست دادن دوستان و ظاهر خودشان در برابر استفاده از مواد مخدر مقاومت کنند (اتخاذ تصمیم، مهارتهای برقراری ارتباطات و مهارتهای ارتباط بین اشخاص)
- فاکتورهای اجتماعی که ممکن است سبب شده باشد تا آنها مواد مخدر مصرف کنند را شناسایی کرده و تصمیم بگیرند که چطور آنها به طور شخصی می توانند با آن علل مقابله نمایند (تفکر حساس و حیاتی، حل مشکلات و مهارتهای اتخاذ تصمیم)
- به دلایل شخصی دیگران را درباره خطر استفاده از مواد اعتیاد آور مطلع نمایند (ارتباطات، خودآگاهی و مهارتهای ارتباط بین اشخاص)
- به صورت موثر محیط عاری از الکل و تریاک را تقاضا نمایند (مهارتهای ارتباطات)
- اعلانات تلویزیونی تنباکو را شناسایی کرده و با آن مقابله کنند (تفکر حساس و حیاتی، مهارتهای ارتباطات و مهارتهای خودآگاهی)
- اشخاصی را که تصمیم به ترک استعمال مواد مخدر را دارند، حمایت نمایند (ارتباطات بین اشخاص، مقابله با احساسات، مقابله با استرس و مهارتهای حل مشکلات)
- توسط والدین و دیگران با استعمال مواد مخدر مقابله نمایند (مهارتهای ارتباط بین اشخاص، مقابله با احساسات، مقابله با استرس و مهارتهای حل مشکلات).

پیشگیری از خشونت

- برای جلوگیری از خشونت، یک ویا چندین مهارت زنده گی متعلمین را قادر می سازد تا:
- راه حل‌های مسالمت آمیز را برای حل تضاد شناسایی و تطبیق نمایند (مهارت‌های حل مشکلات، اتخاذ تصمیم، تفکر حساس و حیاتی، برخورد با استرس، مقابله با احساسات، مهارت‌های ارتباطات و مهارت‌های روابط بین اشخاص)
 - موقعیتهای خطرناک را شناسایی و از آن پرهیز نمایند (تفکر حساس و حیاتی، حل مشکلات و مهارت‌های تصمیم گیری)
 - راه‌های را بسنجند تا باعث منع خشونت شود، بخاطر اینکه معمولاً در رسانه های ارتباط جمعی مانند تلویزیون ، کتابها، بازیهای کامپیوتری و اینترنت به عنوان یک شیوه موثر به تصویر کشانیده می شود. (مهارت‌های تفکر حساس و حیاتی)
 - در برابر همسالان و بزرگسالان مقاومت کرده و از رفتارهای خشن استفاده ننمایند. (مهارت‌های حل مشکلات، تصمیم گیری، تفکر حساس و حیاتی، مقابله با استرس، مقابله با هیجانات/احساسات، مهارت‌های ارتباطات و مهارت‌های ارتباط بین اشخاص)
 - به عنوان یک میانجی کسانی را که درگیر قضایای خشونت هستند، آرام کنند (خودآگاهی، حل مشکلات، تصمیم گیری، تفکر حساس و حیاتی، مقابله با استرس، مقابله با هیجانات، مهارت‌های برقراری ارتباطات و مهارت‌های ارتباط بین اشخاص).
 - به پیشگیری جرم در اجتماع کمک کنند (مهارت‌های حل مشکلات، تصمیم گیری، مهارت‌های ارتباطات، مقابله با هیجانات)
 - پیشداوری را کاهش داده و رواداری نسبت به تنوع را افزایش دهید (تفکر حساس و حیاتی، مقابله با استرس، مقابله با هیجانات، مهارت‌های ارتباطات و مهارت‌های ارتباط بین اشخاص).

تغذیه سالم

- برای تغذیه سالم یک ویا چندین مهارت زنده گی متعلمین را قادر خواهد ساخت تا:
- مواد غذایی مورد تمایل خودشان را از بین غذاها و خوارک مختصر یا سنک های مغذی و مقوی شناسایی نموده و سپس آنها را نسبت به غذاها و اسنک‌هایی که ارزش غذایی کمتری دارند ترجیح دهند (خودآگاهی و مهارت‌های تصمیم گیری)
 - رویه های خوردن غیر صحی غذا را شناسایی کرده و در برابر فشار اجتماعی مبارزه کنند. (تفکر حساس و حیاتی و مهارت‌های ارتباطات)
 - والدین را تشویق به تهیه غذاهای سالم و انتخاب مینو **menu choice** نمایند. (مهارت‌های ارتباط بین اشخاص و مهارت‌های ارتباطات)
 - اعلانات تلویزیونی غذاهای مغذی و سایر خبرهای مربوط به تغذیه را سنجش نمایند. (مهارت‌های تفکر حساس و حیاتی)

بهبود حفظ الصحه و پاکیزه گی

بهبود در حفظ الصحه، تهیه آب پاک و همچنین نظافت شخصی و پاکیزگی غذا می تواند به نحو شگرفی بیماری و امراض را کاهش دهد. عنصر مهم پروگرام بهبود پاکیزه گی، آموزش پاکیزه گی می باشد. استفاده از رویکرد مهارتها در آموزش پاکیزه گی و نظافت بجای فراهم آوردن معلومات تنها می تواند به متعلمین کمک نماید تا:

- رفتارها و شرایط محیطی که احتمالاً موجب امراض ناشی از آب و حفظ الصحه می شوند را شناسایی و از آن دوری نمایند. (مهارتهای حل مشکلات و تصمیم گیری)
- پیامهای مربوط به بیماریها و عفونت ها را با خانواده ها، همسالان و اعضای اجتماع پیرامون مکتب مکاتبه نمایند (مهارتهای ارتباطات و مهارتهای ارتباط بین اشخاص)
- دیگران (مانند همسالان، خواهر و برادر و اعضای خانواده) را تشویق نمایند تا عادات غیر صحی خودشان را تغییر دهند. (تفکر حساس و حیاتی، مهارتهای ارتباطات و مهارتهای ارتباط بین اشخاص).

ترویج صحت روانی

صحت روانی مبتنی بر آموزش بر اساس مهارتها، می تواند بخشی از تلاشهای گسترده تر در راستای ایجاد یک محیط سالم اجتماعی و روانی در مکتب به حساب آید. محیط سالم مکتب سلامت و رفاه اجتماعی- روانی و هیجانی و همچنین دستاوردهای آموزشی متعلمین را افزایش می دهد، هنگامی که:

- همکاری را به جای رقابت ترویج کند
- مکالمه باز و حمایتی را تسهیل کند
- فرصتهای خلاق را با اهمیت ببیند
- مجازاتهای بدنی، بد رفتاری، آزار و خشونت را جلوگیری کند.

چطور این مهارتها آموزش داده می شوند؟

اطفال زمانی مهارتهای زنده گی را یاد می گیرند که ما از روشهایی برای تدریس استفاده کنیم که آنها بتوانند چنین مهارتهایی را در عمل انجام دهند و همچنین زمانی که خود ما چنین مهارتهایی را عمل کنیم (الگوی اطفال خودمان باشیم). به همین خاطر شیوه آموزش به اندازه آنچه شما آموزش می دهید مهم می باشد.

همانطوری که ما در رساله های شماره ۴ و ۵ بحث نمودیم مهارتهای زنده گی باید به شیوه فراگیر، بر اساس ارتباط و گفتگوی متقابل و دوستانه برای اطفال تدریس شوند.

آموزش صحت براساس مهارتها برای پیشگیری از هیپاتیت B، C و مرض HIV

این بخش تشریح می کند که چطور آموزش صحت براساس مهارتها می تواند از بیماریها/امراض هیپاتیت وایدز جلوگیری کند و شرم اجتماعی اشخاصی را که مصاب به این بیماریها هستند کاهش دهد. همچنین فعالیتهای این بخش می تواند برای مواجهه و برخورد با سایر مشکلات صحتی، در مکتب و اجتماع پیرامون آن استفاده شود.

برای کاهش شرم اجتماعی و ترویج درک بهتر امراض هیپاتیت و HIV آموزش یک موضوع کلیدی محسوب می گردد. مکتب شما زمینه مهمی برای آموزش اطفال درباره بیماری هیپاتیت و HIV به شمار می رود و علاوه بر این محل مناسبی برای توقف گسترش این عفونتها می باشد. موفقیت در این زمینه وابسته به این است که چطور بتوانیم به طریقی مناسب به اطفال و بزرگسالانی که در معرض خطر هستند، دسترسی پیدا کنیم. مسئولیت ما این است که به جوانان آموزش دهیم چطور خودشان را از ابتلا به این امراض دور نگه دارند و یا اینکه از انتقال آن به دیگران خودداری نمایند و همچنین از ایجاد پالیسی های مرتبط به مکتب حمایت کنیم. بدین طریق می توانیم کیفیت آموزش صحت برای اطفال در مکاتب را بهبود بخشیده و گام مهمی را جهت ترویج صحت در اجتماعات خودمان برداریم.

دریک رویکرد آموزشی براساس مهارتها، تکنیکهای یادگیری مشارکتی و فعال استفاده می شود تا تامین کننده موارد ذیل باشد:

- کمک به اشخاص تا سطح خطر خودشان را سنجش نمایند
- باورها و ارزشهای شخصی خودشان را امتحان نمایند
- تصمیم بگیرند که چه کارهای را برای حمایت خودشان در برابر امراض زردی یا هیپاتیت B، C و HIV استفاده نمایند
- کسب مهارتهایی که به آنها کمک خواهد کرد تا تصامیم واقعی را در یک زنده گی حقیقی بگیرند.

آموزش صحت براساس مهارتها برای جلوگیری از عفونتهای زردی یا هیپاتیت و HIV می تواند مرتبط به سایر موضوعاتی باشد که تا کنون در بسیاری از مکاتب بدان توجه شده است، این موارد شامل پیشگیری از اعتیاد به موادمخدر، رفتارهای جنسی مسئولانه، صحت بارداری، بارداری، آموزش جمعیت و آموزش زنده گی خانواده گی می گردند. چه راههایی برای شروع پروگرام مهارتها برای جلوگیری از هیپاتیت و HIV در میان اطفال و جوانان وجود دارد؟ اجازه دهید به برخی از فعالیتهایی که شما، مکتب شما و همچنین اطفال می توانند انجام دهند، نگاهی بیندازیم.

فعالیت عملی: آنچه معلمان و مکاتب می توانند انجام دهند^۱

۱. مطلع و فعال باشید

- معلومات تازه یا اپدیت شده درباره هیپاتیت B و C و HIV و روشهای جدید انتقال بیماری و جلوگیری آن و همچنین پیامدهای اجتماعی آن را جمع آوری نمایید
- رفتارها و ارزشهای خودتان درباره هیپاتیت B و C و همچنین بیماری ایدز را درک کنید و نسبت به پیامی که تمایل دارید به متعلمین خودتان منتقل کنید، اعتماد داشته باشید.

۲. ایجاد شراکت

- حداقل با یک معلم در مکتب خودتان شریک شوید. کار گروهی توصیه می شود.
- سازمانها و خدماتی را که در جلوگیری و درمان هیپاتیت HIV فعال هستند شناسایی نمایید. با نماینده گان آنها ملاقات کنید و بفهمید که آنها چطور می توانند با ارایه معلومات، مواد آموزشی و سایر منابع به شما کمک نمایند.

۱۴ برگرفته از شنکر ۲. نایرندا جی ام. (۲۰۰۲) پیشگیری از ایدز در مکاتب. آکادمی بین المللی آموزش و کانون بین المللی آموزش. مجموعه رویه های آموزشی شماره ۹، پاریس.

۳. مکلمات باز یا ارتباطات باز را معرفی کنید

- خودتان را برای بحث کردن در مورد ۵ تا ۱۰ مورد یا موضوع از مسایلی که بسیار در صنف درس حساس هستند، آماده کنید. آنها را تعریف و تشریح کرده، مزایا و نواقص آن را کشف یا جستجو نماید و با همکاران خود بحث نمایید.

۴. از روشهای آموزشی مشارکتی/فعال استفاده کنید

- با استفاده از یادگیری فعال و روشهای مشارکتی کسب دانش و تجربه کنید. قبل از اینکه با تمام متعلمین صنف این روش را تمرین کنید، در ابتدا این روش را با گروه کوچکی از متعلمین تمرین نمایید.
- از درس دادن یکجانبه به متعلمین خودداری کرده و به آنها هم نقش فعال در داخل صنف بدهید به متعلمین خودتان کمک کنید تا در جستجوی معلومات، تجزیه و تحلیل آن، بحث کردن در مورد شیوع بیماری و شناسایی راههایی به منظور پیشگیری از ابتلای به آن شریک شما باشند.
- سوال کردن، بحث نمودن و پرورش نظریات جدید را تشویق نمایید.

۵. از جلسات آموزشی ابتکاری استفاده نمایید

- از نوعی نصاب درسی استفاده کنید که روشهای آموزشی متنوعی را پیشنهاد می کند. صنفهای مربوط به هیپاتیت و HIV را برای متعلمین خودتان جذاب، مرتبط و مخصوص گردانید.
- جلسات چندگانه را پلانگذاری کنید، حداقل چهار صنف را در زمانهای های مختلف. بوسیله آموزش مشارکتی پیامها در مورد پیشگیری هیپاتیت و HIV توسط متعلمین به خانه ها منتقل می گردند. نامه ها و کارتهای معلوماتی را برای استفاده داخل خانه بسازید و پیشنهاد کنید که والدین با اطفال خودشان در مورد عفونتها و بیماری خونی و مقاربتی صحبت نمایند.
- والدین و در صورت امکان سایر بخشهای اجتماع را شامل سازید، برگزاری فعالیتهای جداگانه آموزشی و یادگیری برای والدین امکان دارد که ارتباطات آنها با اطفالشان را راجع به صحبت کردن در مورد امراض هیپاتیت و HIV بهبود بخشد.

۶. از رویکرد حساس به جنسیت استفاده کنید

- نیازهای پسران و دختران را مورد توجه قرار دهید و یادگیری در مورد امراض هیپاتیت و ایدز را در گروههای تک یا جداگانه دختران و پسران از نگاه جنسیتی (جندر) ترویج نمایید.
- آموزش خودتان را به تعادل قدرت موجود بین پسران و دختران و همچنین بین اطفال و بزرگسالان مرتبط سازید.
- مهارتهای مذاکره دختران و پسران را درباره از دواج زودهنگام، رفتارهای مسئولانه جنسی و سوء استفاده جنسی تقویت کنید.
- با دقت فراوان سناریویی را به وضوح یا واضح طراحی کنید تا مهارتهای اطفال را افزایش داده و به آنها شهامت "نه گفتن" به از دواج زودهنگام بدهد همچنین جرات کنند تا به سوء استفاده جنسی توسط بزرگسالان آشنا و بیگانه نیز "نه" بگویند و قبل از از دواج تقاضای آزمایش بیماریهای خونی و مقاربتی کنند.
- برای ترویج پیشگیری از مواد مخدر و آموزش رفتارهای مسئولانه جنسی از رهبران مذهبی در داخل مکاتب و خانه ها طلب همکاری کنید.

۷. مواجهه با مسایل حساس فرهنگی

- پروگرامهای پیشگیری ساخته شده محلی هنگامی از موثریت بالایی برخوردار هستند که عنعنات، روشهای آموزش و اصطلاحات محلی را در خود گنجانیده باشند.
- دانش، رفتارها، باورها، مهارتها و خدماتی را در اجتماع خودتان شناسایی کنید که به صورت مثبت و یا منفی بر رفتارها و شرایطی که مرتبط به سرایت هیپاتیت و ایدز هستند تاثیرگذار می باشند
- وقتی که در مورد امراض هیپاتیت و ایدز بحث می کنید کوشش کنید که مثالهای دقیقی را از فرهنگ خود متعلمین ذکر نمایید.

۸. ارزش حمایت همسالان

- مکان امنی را برای بحثهای باز در صنف ایجاد کنید، متعلمین را تشویق کنید تا یادگیریهای یکدیگر در مورد پیشگیری از هیپاتیت و ایدز را حمایت کنند و در مورد خطرات ابتلای به آن صحبت نمایند.
- وجود نورمها و قواعد گروه را تصدیق کنید و کوشش کنید که برجهتگیری آنان تاثیر گذار باشید به قسمی که آنها استراتژی هایی را برای جلوگیری از استعمال مواد مخدر حمایت کرده و به خاطر پیشگیری از شیوع هیپاتیت B، C و مرض ایدز HIV رفتارهای مسئولانه جنسی را تشویق کنند (به شمول استفاده از کاندوم).

۹. صورت فعال از آموزش براساس مهارتها استفاده نمایید

به منظور هدفگیری موارد ذیل آموزش براساس مهارتها را ترویج نمایید:

- مهارتهای زنده گی (مذاکره، مثبت نگری، امتناع، ارتباطات)
- مهارتهای شناختی (حل مشکلات، تفکر حساس و حیاتی، تصمیم گیری)
- مهارتهای مقابله ای (مدیریت استرس، افزایش کنترل درونی)
- مهارتهای عملی (استفاده از کاندوم)

فعالیت عملی : با اطفال چه کار کرده می توانیم

اطفال مکتب سازنده گان آینده جامعه هستند و باید یاد بگیرند که هم برای خودشان و هم برای دیگران احساس مسئولیت کنند. با راهنمایی های معلمان، کارمندان صحتی و رهبران اجتماعی ، حتی اطفال نوجوان می توانند یاد بگیرند که چطور خودشان، خانواده هایشان و شرکای خودشان را در برابر هیپاتیت و ایدز حمایت نمایند.

آنچه که هر طفلی باید بداند

مکاتب باید یک پالیسی صحی داشته باشند که وقتی هر طفلی تعلیمات خود را به اتمام می رساند و مکتب را ترک میکند، حقایق ضروری درباره صحت را بداند. کارمندان صحی و رهبران گروه جوانان می توانند تعهدات مشابهی را برای انتقال این دانش حیاتی انجام دهند.

هیپاتیت B و C چیست؟

هیپاتیت یک بیماری ویروسی و عفونی است که از طریق خون و یا مقاربت جنسی سرایت می کند و به جگر و سیستم دفاعی افراد مبتلا صدمه می زند. هیپاتیت B می تواند از طریق واکسین اسیون پیشگیری شود، ولی تا هنوز واکسین برای مقابله با هیپاتیت C وجود ندارد. درمان هر دو نوع هیپاتیت هم B و هم C بسیار پر مصرف است و در افغانستان وجود ندارد. (بر اساس سال ۲۰۱۰) و تنها برای اطفال زیر سنین ۵ ساله در برنامه های ملی واکسیناسیون وزارت صحت گنجانیده شده است

HIV چیست؟

HIV یک بیماری ویروسی و عفونی است که از طریق خون و یا مقاربت جنسی وارد بدن انسان میشود و به جگر و سیستم دفاعی بدن صدمه وارد می سازد تاکنون هیچ واکسینی برای این بیماری یافت نشده است و درمان از طریق داروهای آنتی رتر اویرال (Anti-retroviral) بسیار گران قیمت می باشد، ولی در بخشهایی از افغانستان به صورت رایگان موجود می باشد، در شرایط فعلی هیچگونه درمانی برای بیماری ایدز وجود ندارد ولی با درمان کامل کسی که به این بیماری مصاب شده است می تواند امید به زنده گی نزدیک به نورمال را داشته باشد. اگرچه درمان این بیماری عوارض جانبی شدیدی دارد و امکان از دواج و اولاد دار شدن را برای مبتلایان به این بیماری محدود می کند.

ایدز AIDS چیست؟

در صورتی که HIV بوسیله داروهای آنتی رتر اویرال (Anti-retroviral) درمان نشود، منجر به بیماری ایدز می شود. ایدز توانایی افراد را برای دفاع از خودشان در برابر بسیاری از بیماریها از قبیل اسهال، سل (توبرکلوز) و سینه بغل از بین می برد. به دلیل مصاب بودن به بیماری ایدز، امراض مذکور افراد را بسیار بیمار و در نهایت از بین می برد.

هیپاتیت B چطور انتشار می یابد؟

- تماس خون به خون (از طریق خون ملوث به ویروس هیپاتیت از شخص مریض با سالم)
- تماس جنسی نا مصون (از طریق دستگاه تناسلی و دهان)
- بوسیدن دهان به دهان
- استعمال مشترک سوزن و سرونج
- انتقال از مادر به طفل در حین زایمان
- استعمال مشترک از برس دندان، تیغ ریش تراشی و گوشواره

HIV چطور انتشار میکند

- تماس خون با خون (از طریق خون منتن با ویروس HIV)
- تماس جنسی حفاظت نشده (از طریق معقد و دهن)
- استعمال مشترک سوزن و سرونج (در صورتی که بطور کامل ضد عفونی نشده باشد).
- انتقال از مادر به طفل در حین زایمان (در صورتیکه درمان کامل از طریق دارو های (anti-retroviral drug)
- از طریق شیر دادن به طفل اگر مادر به HIV مثبت مصاب باشد.
- سوزنهای خالکوبی (Tattoo) در صورتی که کاملاً ضد عفونی نشده باشد و ملوث به ویروس HIV باشد.

HIV توسط موارد ذیل انتقال نه میکند

- نیش زدن حشرات
- لمس کردن
- بازی کردن با یکدیگر
- بایکدیگر ورزش کردن
- باهمدیگر دوست بودن
- در خانه مشترک زندگی کردن
- از گیلاس مشترک استفاده کردن
- استفاده از کارت و پنجه
- با یکدیگر توجه کردن
- در آغوش گرفتن
- بوسیدن

نه تنها معلم آموزش صحت بلکه تمام معلمان مسئولیت دارند تا تدریس هیپاتیت ، HIV ، پیشگیری از مواد مخدر و رفتارهای جنسی مسئولانه را در صنفهای خودشان شامل سازند.

چه وقت و کجا باید در مورد هیپاتیت و HIV بحث نمود؟:

- اطفال باید یادگیری درباره هیپاتیت و HIV را در مکتب ابتداییه شروع نمایند. این مساله به طور خاص در افغانستان بسیار اهمیت دارد، بخاطر اینکه اکثریت اطفال قبل از ورود به دوره متوسطه، مکتب را ترک می کنند (ترک تحصیل).

در زمان دریافت حقایق در مورد HIV/AIDS اطفال می توانند که:

- بازی راست و دروغ را انجام دهند. معلم جملات راست و دروغ درباره هیپاتیت و ایدز بر روی صفحات کاغذ می نویسد مانند " شما از طریق پشه به HIV مصاب می گردید" (دروغ) " با قول دادن توسط دستها شما مصاب به HIV نمی گردید (راست)". بر روی سطح زمین سه ساحه را به شکل "راست"، "دروغ" و "نمی دانم" علامت بزیند. هر طفلی یکی از این علامتها را انتخاب می کند و دلیل انتخاب خودش را توضیح می دهد و اطفال دیگر نیز می توانند انتخاب وی را به چالش بکشند.
- در مورد هیپاتیت B و C و همچنین HIV سوالاتی را طرح نمایند و جواب ها را به صورت ۲ نفری با هم بحث کنید.
- یک مرکز صحتی محلی را بازدید کنید. کارمندان صحتی در مورد اینکه پیچکاری می کنند با شما صحبت خواهند کرد و همچنین نحوه ضدعونی کردن سوزن و سرنگ را به شما نشان می دهند.

در بحثها و ایفای نقش درباره رفتارها با کسانی که مصاب به هیپاتیت B ، C و HIV اطفال می توانند که :

- چکیده ها یا بریده های روزنامه که درباره هیپاتیت B، C و HIV نوشته شده اند را جمع آوری می کنند و رفتارهایی را که در مقالات به آن اشاره شده است بحث می کنند.
- با سرودن شعر احساسات خودشان را در مورد این بیماری و ویروسی بیان می کنند و اثرات آن را بر زنده گی خودشان و دیگران بیان می نمایند.
- از تصویری استفاده کنید که نشان دهنده مراقبت از کسی میکند که به اچ آوی یا زردی ب و سی دچار است. برای کمک به آنها تصور کنید که چگونه آنها در نقش را که در تصویر نشان داده شده بازی میکنند آیا آنها می توانند سوال در مورد آنچه که در تصویر یا به صحنه نشان داده شد، بپرسند و آنچه ممکن است رخ می دهد در آینده است.
- گوش دادن به داستان های زیر و سپس سعی کنید به سوالات زیر پاسخ بگویید .
- از تصاویر استفاده کنند، مانند کسی که از دوست خود مصاب به هیپاتیت B، C، و HIV نگهداری می کند، تا بتوانند خود را در نقش شخص موجود در تصویر قرار داده و احساس خود را ابراز کنند. آنها می توانند درباره واقعاتی که منجر به به شکل گیری این تصویر شده است و در مورد اینکه چه چیزی ممکن است در آینده اتفاق بیفتد، سوال هایی را مطرح سازند.
- به داستانهای ذیل گوش دهید و کوشش کنید تا به سوالهای ذیل پاسخ بگویید.

در ارزیابی اینکه آیا اطفال به خوبی درباره HIV آموخته اند، معلمان می توانند که:

- سوالات مختلفی را از اطفال پرسند تا بفهمند آیا آنها می دانند چه چیزهایی باعث سرایت و چه چیزهایی نمی تواند سبب سرایت ویروس HIV شود.
- از اطفال بخواهید تا داستانهایی درباره افرادی که مصاب به ویروس HIV شده اند و یا درباره نگهداری کسانی که مصاب به AIDS شده اند بنویسند. سپس به داستانها نگاه کنید، این داستانها درباره دانش اطفال و در مورد رفتارهای آنها به ما چه چیزی می گویند؟

بزار ۶,۳

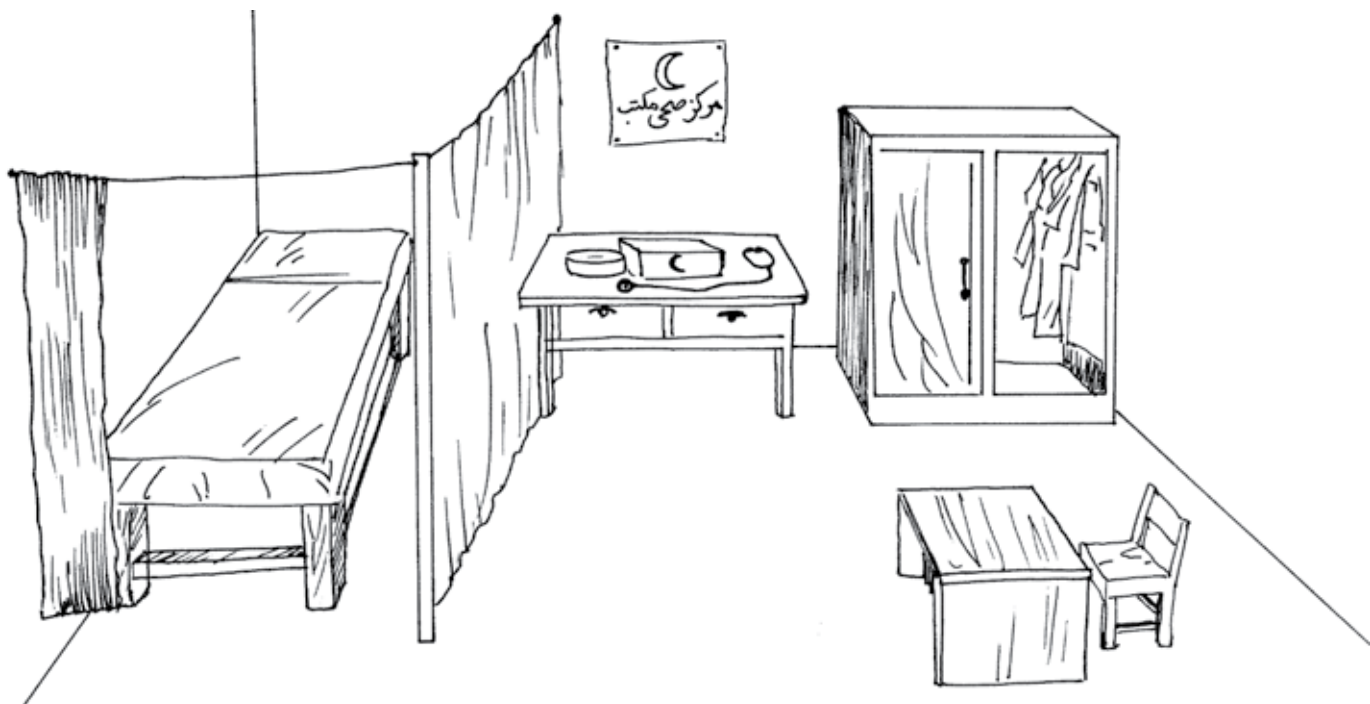
فراهم آوری سهولتها و خدمات صحی و تغذیه یی در مکتب

اگرچه برخی اوقات تمایل نداریم که اذعان یا اعتراف کنیم ولی محیط مکتب ما می تواند سلامت و وضعیت تغذیه اطفال مکتب را صدمه بزند، مخصوصاً اگر طوری باشد که اطفال را در معرض خطراتی، مانند بیماری های عفونی، قرار دهد. اطفالی که دارای توانایی ها و پیشینه های مختلف هستند به طور خاص در معرض مشکلات تغذیه وضعف صحت قرار دارند. خدمات صحی و تغذیه در مکاتب می تواند به این اطفال از طریق فراهم آوری غذا، تشویق عادات سالم و صحتی کمک کرده و در همکاری با والدین و خانواده ها فراهم بودن آب پاک را بهبود بخشیم.

اگر خدمات ساده، ایمن و شناخته شده باشند، مکاتب ما می توانند به صورت موثر برخی از خدمات صحی و تغذیه ای را فراهم نمایند و همچنین می توانند مشکلاتی را مورد توجه قرار دهند که شایع بوده و در بین اجتماع مهم قلمداد می گردند. علاوه بر این، در ابزار قبلی به اهمیت مهارتهای زنده گی در آموزش اطفال برای پذیرش عادات سالم یاد گرفتیم. ولی تمام این آموزشها در صورتیکه مکاتب ما امکانات آب صحی و سهولتهای حفظ الصحه را نداشته باشند از اعتبار کمی برخوردار خواهند شد.

بنابراین یک هدف واقع بینانه این است که اطمینان حاصل کنیم مکاتب ما خدمات اساسی صحی و تغذیه ای را فراهم کرده و در ضمن دارای سهولتهای آب پاک و حفظ الصحه نیز می باشند. با فراهم آوری این خدمات و سهولتها می توانیم صحت و مهارتهای زنده گی سالم و پیامی را که انتقال می دهیم، تقویت کنیم و افزون بر این مکتب نیز می تواند به عنوان یک الگو برای متعلمین و همچنین جامعه عمل نماید. در مقابل این مساله می تواند منجر به تقاضا برای خدمات و سهولتهای مشابه توسط اجتماع پیرامون مکتب شود. در صورتی که ما در مداخلاتی که انجام می دهیم، موفق باشیم، اجتماع به ما و مکتب به دیده مثبت تری می نگرند و خود ما نیز نقش مهمتری در داخل و خارج از مکتب بازی خواهیم نمود. این ابزار با دادن وسایلی برای ارزیابی سهولتها و خدمات صحی و تغذیه مکتب در این پروسه به شما کمک خواهد نمود و در فراهم آوری یک چهارچوب گام به گام برای ایجاد پروگرام تغذیه و غذای یک مکتب و به همین ترتیب در شیوه های شامل سازی اطفال برای ساخت یک محیط پاکیزه در مکتب یاری می رساند.

ارزیابی وضعیت فعلی ما



قبل از اینکه اهداف خودمان را تعیین کنیم و برای آن پلان عملی بسازیم، باید خدمات صحتی و تغذیه ای مکتب خود را ارزیابی نماییم. این روند مشابه ارزیابی پالیسی های مکتب در اولین ابزار این رساله می باشد. این روند دربرگیرنده گامهای ۳ گانه اصلی ذیل می باشد:

۱. فهرست (checklist) ذیل را تکمیل کنید و به خاطر داشته باشید که اشتراک اعضای اجتماعات، رهبران مذهبی، کارمندان صحتی، والدین و اطفال را در ارزیابی و پیروسی برنامه عمل تشویق نمایید. برخی از فعالیتهای مشارکتی که شما می توانید به عهده بگیرید موارد ذیل می باشند:
 - برای تکمیل نمودن پروفایل ارزیابی صحتی اجتماع و پالیسی مکتب همانطوری که در اولین ابزار این رساله راجع به ایجاد پالیسی های سالم برای مکتب مورد بحث قرار گرفت، با یکدیگر کار نمایید.
 - نقشه های مکتب و اجتماع پیرامون آن را ترسیم کنید و موقعیتهای خدمات صحتی، منابع آب، تشنابها و ساحاتی را که اطفال و بزرگسالان معمولاً برای دفع وادار استفاده می کنند مشخص نمایید (این کار می تواند بخشی از فعالیتهای نقشه کشی مکتب و اجتماع پیرامون آن ویا یک عمل اضافی بر آن محسوب شود که در رساله شماره ۳ مورد بحث قرار گرفته است).
 - داستانهایی را بسازید که شرایط واقعی مسایل صحتی را در مکتب شما ویا اجتماع پیرامون آن نشان می دهد.
 - از اطفال بخواهید تا با نوشتن مقاله درباره "مکتب دلخواه و پاکیزه ما و اجتماع پیرامون آن" آن را به تصویر بکشند.
۲. از این به بعد آنگونه سهولتها و خدماتی که با توجه به شرایط خاص مکتب شما و اجتماع پیرامون آن ضروری و عاجل شمرده می شوند را اولویت بندی کنید.
۳. برای دریافت این خدمات و سهولتها پلانهای عملی بسازید و بدین ترتیب موقعیت تغذیه و صحت مکتب خودتان را بهبود بخشید. برای چنین کاری می توانید از پیروسی پلان عملی شماره ۱ و ۳ این رساله به عنوان راهنما برای ساخت پلانهای تان استفاده کنید.

فهرست سهولتها و خدمات صحتی و تغذیه^{۱۵}

این فهرست بدین منظور طراحی شده است تا مشخص کند آیا خدمات صحتی و تغذیه مکتب ما کافی می باشد یا نه؟ این فهرست جامع نمی باشد و شما می توانید براساس شرایط مکتب خودتان مواردی را بدان اضافه نمایید.

آیا مکتب من خدماتی را فراهم می نماید که شامل موارد ذیل باشند: (اگر بلی آنرا چک کنید)

- _____ ایجاد و نگهداری سابقه یا تاریخچه طبی برای صحت بدن و دندان متعلم
- _____ کنترل قد و وزن برای شناسایی اطفالی که مصاب به سوء تغذیه (تغذی) می باشند
- _____ تشخیص و درمان نقص مصرف کم غذا (micronutrient) (مانند ویتامین A، آهن و یدید آیودین (Iodine))
- _____ که بر قدرت یادگیری اطفال تاثیر گذار می باشد
- _____ پروگرام های تغذیه مانند غذای مناسب و یاغذای مختصر (عصرانه) برای اطفال
- _____ تشخیص و درمان عفونتهای انگلی یا پرازیتی که سبب بیماری و سوء تغذیه می گردد
- _____ کنترل و درمان نقصهای بینایی و شنوایی
- _____ ترینینگ و آموزش کمکهای اولیه صحتی
- _____ آموزش های بدنی، ورزش و صنفهای تفریحی
- _____ خدمات دوستانه برای اطفال و جوانان توسط کارمندان ویژه آموزش دیده جهت کنترل، تست، درمان، حمایتهای روانی و اجتماعی ویا مشاوره برای هیپاتیت B، C و HIV، استعمال مواد مخدر و سوء استفاده جنسی و غیره.
- _____ ایجاد و مدیریت سیستم معرفی به عرضه کننده گان مردمی خدمات صحتی و روانی در صورتی که مکتب فاقد چنین خدماتی باشد.

۱۵ برگرفته از: (۱) یونسکو. جدید: یک رویکرد جامع صحتی برای مکتب جهت نیل به EFA پاریس ۲۰۰۲ (ED-2002/ws/VRev.) و (۲) یونسکو و مرکز بین المللی آب و حفظ الصحه. رهنمودی بر پاکي و حفظ الصحه مکتب. مجموعه رهنمودهای تکنیکی درباره حفظ الصحه، محیط زیست و آب. شماره ۵. نیویورک سال ۱۹۹۸.

ارتباط با میکانیزمهای رفاه و حمایت اجتماعی بخصوص برای یتیمان
 تجهیزات کمکهای عاجل و اولیه
 ایجاد محیط مناسب برای یادگیری، بازی و گفتگوی سالم که سبب کاهش خطر آزار و رفتارهای ضد اجتماعی
 می گردد.
 تهیه جا و مکان برای متعلمینی که دارای معلولیت می باشند
 روشنایی کافی در داخل و خارج محیط مکتب
 پیشگیری از قرار گرفتن در معرض مواد خطرناک

آیا مکتب من دارای سهولتهایی است که موارد ذیل را فراهم آورد: (اگر بلی است آنرا چک کنید)

موقعیت و میزان کافی آب صحتی برای آشامیدن، شستن دستها و استفاده در تشنابها
 نظارت منظم و نگهداری تمامی محلتهای تهیه آب
 تشنابهای جداگانه برای دختران و پسران و همچنین برای معلمان زن و مرد و کارمندان اداری
 تعداد کافی تشناب با توجه به میزان جمعیت موجود در یک مکتب
 استفاده منظم و موثر از آب (با داشتن وسیله حاوی مواد شوینده مانند صابون)
 پاک کاری منظم تشنابها و موجود بودن مواد ضد عفونی و پاک کننده
 زهکشی و تخلیه آبهای مصرف شده با رعایت اصول حفظ الصحه
 تخلیه مواد غایبه به صورت موثر، امن و صحتی
 تخلیه زباله ها و یا میکانیزم بازیافت دوباره آنها

پروگرامهای تغذیه و غذای مکتب: به اطفالی که خوب غذا خورده نمی توانند کمک نمایید

یک طفل گرسنه نمی تواند به خوبی یاد بگیرد. مکتب شما می تواند منبع مهمی برای اطفالی که حساب آید که در خانه نمی توانند غذای کافی بگیرند (البته در صورتی که خانه داشته باشند). با پروگرام تغذیه، مکتب شما حداقل می تواند برای اطفالی که دچار سوء تغذیه هستند، روزانه یک غذای مقوی فراهم آورد. این غذایی مخصوصاً برای اطفالی که همزمان کار می کنند و به مکتب نیز می آیند و یا اطفالی که در سرک زنده گی می کنند و همچنین برای اطفالی که خانواده هایشان شرایط اقتصادی بدی دارند، موثر باشد. فراهم آوری غذا در مکتب ساده است، ولی برای بهبود نرخ باسوادی و کمک به اطفال برای خروج از فقر بسیار موثر می باشد. وقتی که مکتب غذا فراهم کند، میزان نام نویسی و حاضری متعلمین به طریق چشمگیری افزایش پیدا می کند. در فرهنگهای عنعنوی و سنتی که از دختران انتظار دارند، در خانه بمانند، برنامه های تغذیه مکاتب و " بردن غذا در خانه برای مصرف" غالباً خانواده ها را تشویق می نماید تا دختران شان را به مکتب روان کنند. در شرایط اضطراری تغذیه در مکاتب می تواند منبع حیاتی برای تغذیه محسوب شده و عدم اختلال در روند آموزش را تضمین نماید.^{۱۶}

غذای مغذی تضمین می کند که تمام اطفال کلیه مواد مغذی که برای سلامت رشد و انکشاف خودشان لازم دارند، دریافت می کنند، مواد مغذی عبارتند از: ویتامین آ، آهن، ید (iodine)، چربی و کربوهیدرات و همچنین عنصر مصرف غذای کم (micronutrient) مانند ویتامین آ، آهن و ید. تمامی این مواد بر انکشاف قوای بدنی و فکری اطفال تاثیر گذار می باشد.

در اینجا بعضی از مثال های منابع ویتامین که در افغانستان معمول است نام می بریم :

میوه ها	میوه های خشک	سبزیجات
سیب	بادام	لوبیا
شفتالو	کشته	کرم
کیله	جلغوزه	زردک
انگور	پسته	گلپی
الو	کشمش	مرچ
تربوز	چار مغز	جواری
مالته	خسته های مختلف	گشنیز
زردآلو	خسته زردآلو	بادرنگ
انار	خسته کدو	بادیجان سیاه
خربوزه	خسته گل آفتابپرست	فاصلیه
	خسته تربوز	بامیه
		سیچ

تطبیق پروگرام تغذیه در مکاتب مستلزم ۵ مرحله ابتدایی می باشد. مانند تمامی پروگرامهای مشابه، اشتراک و حمایت والدین و اجتماع پیرامون مکتب جهت کسب منابع، ایجاد و نگهداری آن و همچنین تضمین موفقیت آن بسیار با اهمیت می باشد.

مرحله ۱: ایجاد قرارداد مشارکت با فراهم کننده خدمات صحتی که از تجربه کافی در زمینه تشخیص و درمان سوء تغذیه پروتینی برخوردار باشد. (از طریق کنترل قد و وزن اطفال) و همچنین نقص عنصر مصرف کم غذا (micronutrient deficiencies) در صورتی که مکتب شما پرستار زن و یا مرد دارد می تواند در این زمینه کمک نماید.

مرحله ۲: در اولین ماه شروع مکتب، وضعیت تغذیه تمام اطفال را ارزیابی کنید و اطفالی را که مشکل تغذیه دارند، برای پروگرام درمان تحت نظارت عرضه کننده خدمات صحتی محلی نام نویسی کنید. اطفالی که دچار کمبود پروتین هستند، قد و وزن آنها نشان می دهد که آیا دچار کم تغذیه گی هستند یا نه؟ (نسبت به سن و سال خودشان وزن کمی دارند) و یا (از هم سن و سال خودشان به طور اوسط کوتاه قد تر هستند) لاغر هستند (نسبت به قد خودشان وزن کمتری دارند). این شاخصه ها به ترتیب به سوء تغذیه های درجه (۱)، (۲) و (۳) مربوط می شوند و اطفالی که به این نوع سوء تغذیه مصاب می باشند نیاز به غذایی دارند که دارای پروتین و انرژی باشد. اطفالی که دارای علائم کمبود ویتامین آ می باشند، میتوانند کپسول ویتامین آ مصرف نمایند و وعده غذایی آنها باید شامل سبزیجات، پرتقال/ مالته (prange) و میوه های زرد رنگ باشد و اطفالی که دچار کمبود ید (iodine) هستند، میتوانند از کپسول ید (iodine) و نمکهای ید دار در وعده های غذایی خودشان استفاده نمایند. دختران نوجوان هم ممکن است نیاز داشته باشند از مکمل های مناسب حاوی آهن استفاده نمایند.

مرحله ۳: بر اساس معلوماتی که در مرحله ۲ کسب گردید انواع مکمل های غذایی را که باید توسط مکتب برای رفع نیاز متعلمین فراهم شود تشخیص دهید. از متخصص رژیم غذایی و تغذیه در نزدیکترین شفاخانه و یا کلینیک بخواهید تا در پلان گذاری پروگرام وعده های غذایی مکتب به شما کمک نماید. در این مقطع ضروری است تا خانواده ها، رهبران

مذهبی و اجتماعی را شامل سازید بخاطر اینکه آنها برای ایجاد برنامه تغذیه مکتب منابع باارزشی تلقی می گردند. به عنوان مثال ممکن است که آنها بتوانند دوکانه‌های غذا در اجتماع خودشان را برای مکتب اختصاص دهند تا اطفال در آنجا نان چاشت صرف کنند. افزون بر این آنها می توانند در ایجاد باغچه در مکتب کمک کرده و یا به طور عملی در تهیه غذای نان چاشت و یا عصرانه به مکتب یاری رسانند.

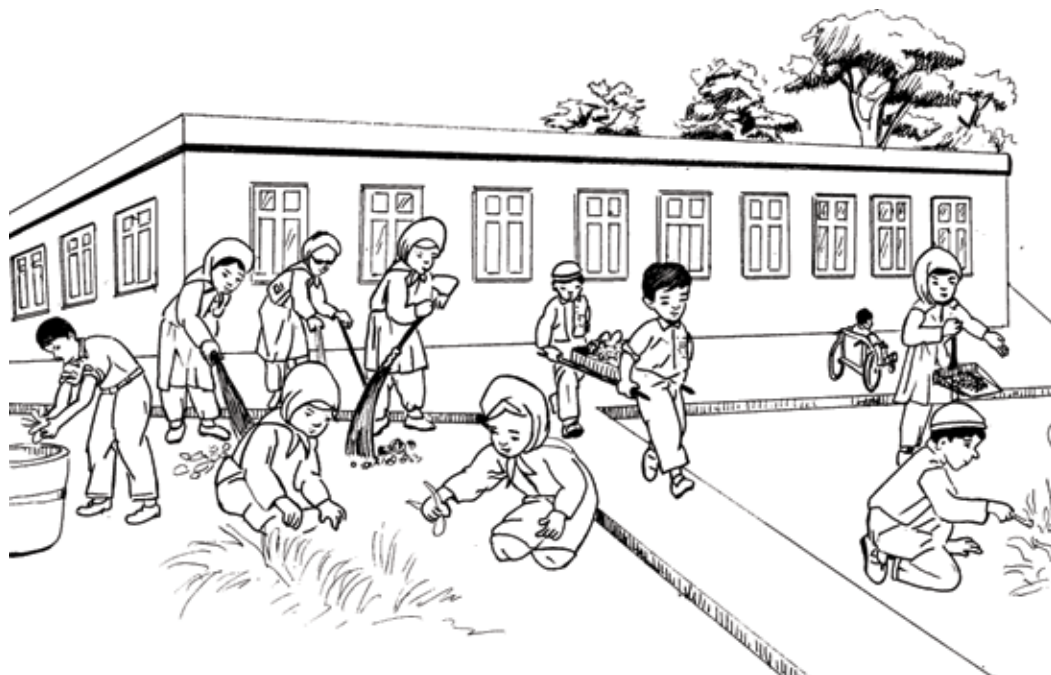
مرحله ۴: به عنوان بخشی از ترینینگ مهارتها به اطفال یاد بدهید که بر اساس پروگرام آموزش صحت مکتب چه نوع غذاهای سالمی را باید مصرف نمایند. اطفال می توانند ناظر شرایط تغذیه خودشان باشند و ساخت غذا در مکتب را بر اساس پروگرام آموزشی ببینند.

مرحله ۵: نظارت و مراقبت در پایان سال تعلیمی مرحله ۲ باید تکرار شود تا دیده شود آیا وضعیت تغذیه اطفال بهبود یافته است یا نه؟ این زمان همچنین برای پلانگذاری پروگرام غذایی سال آینده نیز اهمیت بسزایی دارد و یک بار دیگر نیز باید والدین، رهبران مذهبی و اجتماعی در این پروسه سهم فعال بگیرند و کمک کنند تا اطفال آنها در خلال رخصتی مکاتب از نظر تغذیه در شرایط مناسبی قرار داشته باشند.

در عین زمانی که این استراتژی برای بهبود تغذیه اطفال ارایه می گردد، می توان گامهای مشابهی را برای سایر مشکلات صحتی مانند مشکلات دندان و عفونتهای انگلی یا پرازیتی برداشت و پیشرفت چنین مداخلاتی را نظارت نمود.

نظریاتی برای ایجاد محیط پاک در مکتب

دستان پاکیزه و آب آشامیدنی صحتی می تواند به طور طولانی مدت در جلوگیری از بیماریها در مکتب شما و در خانه های اطفال مثر ثمر باشد. در عین حالی که کاملاً بدیهی به نظر می رسد ولی برای اکثر مکاتب ما چالش عمده ای محسوب می گردد. برخی اوقات انگیزه چنین کاری وجود ندارد و بیشتر معلمان نمی دانند که چطور مسایل مربوط به پاکیزگی و حفظ الصحه را به صورت موثر آموزش دهند و همچنین نمی دانند که چطور منابع مورد نیاز برای ساخت تشنابها و منابع آب صحتی را بسیج و استفاده نمایند. استراتژی های موثری که امروزه در این زمینه استفاده می شود آموزش حفظ الصحه و آب آشامیدنی بر اساس شیوه طفل-به-طفل و طفل-به-بزرگسال می باشد. در اینجا برخی از فعالیتهایی ذکر شده است که ممکن است شما برای تهیه آب آشامیدنی صحتی و سایر موارد حفظ الصحه آن را در نظر بگیرید.



فعالیت عملی: شامل سازی اطفال در آموزش حفظ الصحه

اسهال، کرم، کلرا، تیفوئید، فلج اطفال (پولیو) و برخی دیگر از بیماریها منشاء میکروبی دارند. این میکروبها می توانند از شخصی به شخص دیگر توسط دست، غذا و یا نوشیدن آب منتقل شوند. در اینجا برخی از فعالیتهایی ذکر شده اند که می توانید جهت بهبود عادات صحی اطفال در آموزش پروگرام صحی بر اساس مهارتها شامل سازی^{۱۷}.

- **گروههای بحث.** چرا برخی اطفال، بخصوص کسانی که دارای معلولیت هستند از تشناب استفاده نمی کنند؟ آیا اطفالی هستند که به دلیل عدم وجود تشناب های مناسب به مکتب نمی آیند؟ در مورد این دلایل صحبت کنید و نسبت به راههایی برای تشویق استفاده از تشناب و بهبود دسترسی به آن (مخصوصاً برای اطفالی که دارای معلولیت می باشند) و پاک کاری تشناب ها در مکتب توافق نمایید. این یک موضوع مهم می باشد بخاطر اینکه فقدان پاکی تشنابها دلیل مهمی برای عدم استفاده آن توسط دختران می باشد. دختران دوست ندارند که از تشنابهای مشترک با پسران استفاده کنند (هم به دلیل حیا و هم به دلیل صحی). نرخ بالای عفونتهای ادراری حتی بین دختران بخاطر این است که نمی توانند در تمام طول روز از تشناب مکتب استفاده نمایند.
- **گروههای بحث.** در مورد راههایی برای آموزش اطفال جوانتر برای استفاده از تشناب صحبت کنید و کوشش کنید تشنابها را پاک کنید و اینکه چرا این مساله اهمیت دارد. اطفال بزرگ تر می توانند چیزهایی را بحث کنند که باعث انتقال میکروب می گردد. مثلاً می تواند گرفتن یک تکه لباس، خشک کردن نشیمنگاه، قات کردن لباس و یا رها کردن طفل بدون تنبان بر روی سطح زمین باشد.



- **ایفای نقش در تمرین حفظ الصحه مناسب.** عادات خوب را با متعلمین در مکتب تمرین کنید به عنوان مثال: از تشناب استفاده کنید، آن را تمیز کنید، بعد از تشناب دستها را پاک کنید، قبل از خوردن غذا دستهایتان را بشویید و اطفال را تشویق کنید تا نشان دهند چطور عادات صحی را عمل می کنند.
- **داستانها.** از اطفال بخواهید که داستانهایی را درباره زمان، نحوه و اینکه چرا باید عادات خوب صحی را عمل کنند بنویسند.

۱۷ منبع این فعالیت: بیلی دی. هاوس اچ و بوناتی بی. (۱۹۹۴) طفل- به طفل: بخش ۲ کتاب منابع: صفحات فعالیت طفل- به طفل. لندن: مسئولیت طفل- به طفل.

- **کارتیمی.** گروهی را تشکیل دهید که به صورت منظم تشنابها را بازرسی نمایند این تیم باید بازرسی کند که سوراخ تشنات پوشیده و محیط آن تمیز است و اگر تمیز نمی باشد این گروه باید به معلم ویا کارمند صحتی گزارش دهند و سوال کند که چطور تشنابها را پاک کنند. این فعالیت به آنها کمک خواهد کرد تا مهارتهای کلیدی زنده گی از قبیل تصمیم گیری، ارتباطات و مهارتهای ارتباط با اشخاص را انکشاف دهند.
- **نمایشات (مکتب یا اجتماع)** به عنوان مثال اطفال کلان تر می توانند یک تشناب طفلانه در داخل محوطه مکتب بسازند گودال آن را اندازه گیری کرده و سنگ تشناب را قالب ریزی کنند. یک معلم ویا بزرگسال باید اطفالی را که کارهای ساختمانی انجام می دهند نظارت کنند، والدین نیز با فراهم آوری موادی مانند ریگ، سیمنت، چوب و غیره کمک می کنند. اطفال برحسب مکانهای محل زنده گی شان به گروههای مختلف تقسیم می شوند. در اتاق صنف می توانند برای ساخت تشناب طفلانه درخانه هایشان پلانگذاری کنند یک چارت پیشرفت درصنف درس می تواند هر خانه را با یک طفل نشان دهد بعد از آنکه تشناب طفلانه ساخته شد آن خانه را علامت بزنید ووقتی که طفل روش استفاده آنرا آموخت یک علامت دیگر بزنید. این کار می تواند برای دختران و پسران به طور جداگانه استفاده شود.
- **جریان یادگیری را نظارت کنید.** درگروههای بحث یا از طریق مقاله ها از اطفال بخواهید تا توضیح دهند که:
 - چه عواملی سبب اسهال می گردد وچطور می توان آنرا جلوگیری کرد؟
 - چرا مهم است که درباره مواد غایطه اطفال خوردسال دقت داشته باشیم؟
 - عادات صحتی خوب که به ما جهت جلوگیری از انتشار میکروب کمک می کنند کدام است؟
 - آیا اکنون مکتب دارای تشناب و محلی برای شستن دستها می باشد؟
- **اشتراک اجتماع پیرامون مکتب را تشویق کنید.** معلمان و کارمندان صحتی می توانند بر اهمیت استفاده از تشناب ها و پاک کاری آنها برای جلوگیری از انتشار اسهال تاکید کنند. درسهای ساینس می تواند برای یادگیری بیشتر در مورد میکروبها استفاده شود، به عنوان مثال: میکروبها چیست وچطور بیماری ها را انتشار می دهد. معلمان، والدین می توانند با اطفال کلان تر کارکنند و یک تشناب طفلانه را بسازند.
- **مشارکت طفل را تشویق کنید.** اطفال می توانند با مثالهای خوب خودشان نظریاتی درباره حفظ الصحه خوب، غذای خوب، آب صحتی و تمیز بودن را انتشار دهند. آنها می توانند به اطفال خوردسال آموزش دهند که چطور از تشناب استفاده کرده و خودشان را تمیز کنند و در صورت نیاز می توانند تشنابهای طفلانه بسازند.

فعالیت عملی: شامل سازی اطفال در آب صحتی

- وقتی که درباره آب و حفظ الصحه به اطفال آموزش می دهیم مهم است که به آنها بگویم که هر چیز زنده ای به آب احتیاج دارد ولی آب آلوده سبب بیماری ما می شود. ما باید دقت داشته باشیم تا آب را پاک و تمیز نگهداری کنیم بخصوص جایی که آب را پیدا می کنیم، زمانی که آنرا به خانه منتقل می سازیم، زمانی که آنرا ذخیره می کنیم و زمانی که آنرا استفاده می کنیم. در اینجا برخی از فعالیتهای ذکر شده است که شما با شامل ساختن آن در پروگرام آموزشی صحتی بر اساس مهارتها می توانید سلامت آب را بهبود بخشید.^{۱۸}
- **اطفال می توانند بحث کنند که.** چرا آب اهمیت دارد؟ تمام چیزهایی را که شما با آب درخانه، در اجتماع، در شفاخانه ها، زمینهای زراعتی و در جامعه به طور اعم انجام می دهید فهرست نمایید. آیا آبی که شفاف است و مزه خوبی دارد همیشه برای آشامیدن مصون و پاک می باشد؟ (جواب "نه" است) چرا؟ چگونه میکروبها وارد آب می گردند؟ به چه شیوه هایی آب می تواند به ما کمک کند؟ به چه شیوه هایی آب به ما صدمه می زند؟ آیا برخی از اطفال اکثراً درد دل ویا اسهال دارند؟ آیا افراد دیگری از خانواده نیز مشکل مشابهی دارند؟ نوزادان چطور؟ طبق فکر شما چه چیزی ممکن است سبب این بیماری ها شده باشد؟
 - **کار گروهی در اجتماع پیرامون مکتب.** درگروههای کوچک به اطفال اجازه دهید تا سرچشمه های آب در اجتماع پیرامون خودشان را شناسایی کنند و با نقشه نشان دهند که در کجا واقع شده است (از نقشه مکتب و اجتماع خودتان استفاده کنید در صورتی که بر اساس رساله شماره ۳ درست کرده اید) مشخص سازید که کدام سرچشمه ها پاکیزه بوده و باید از آن نگهداری کرد و کدام سرچشمه ها آلوده و کثیف می باشد؟ این موارد را بر روی نقشه یادداشت کنید.

۱۸ منبع این فعالیت: بیلی دی، هواس اچ و بوناتی بی. (۱۹۹۴) طفل به - طفل: بخش ۲ کتاب منابع: صفحات فعالیت طفل- به - طفل. لندن: مسئولیت طفل- به - طفل.

اگر سرچشمه آلوده است چه چیزی آنرا آلوده ساخته است؟ نگاه کنید که مردم چطور آب می گیرند و به خانه هایشان منتقل می کنند؟ آیا آب پاکیزه و مصون نگهداری می شود؟ آنچه را که با سایر اطفال دیده اید بحث نمایید.

- **کارگروهی درمکتب.** فهرستی از امراض را تهیه کنید که از طریق آب انتشار می یابد و کوشش کنید که درمورد آن بیشتر بدانید. منابع آب مکتب را امتحان کنید. از کجا می آیند؟ آیا در نزدیکی سرچشمه آب، تشنابی وجود دارد؟ غالباً هر چند وقت ظرف و منبع نگهداری آب پاک کاری می شود؟ آیا از گیلساهای آبخوری استفاده می شود؟ آیا آبگردان استفاده می شود؟ آیا گیلساهای آبگردانها قبل و بعد از آشامیدن آب شسته می شوند؟ آیا شما برای پرکردن گیلس آب دستتان را داخل آب فرو می برید؟ آیا محلی برای شستن دستها قبل و بعد از خوردن و آشامیدن وجود دارد؟ آیا متعلمان همیشه از آن استفاده می کنند؟

- **کارهای فردی درخانه.** از اطفال بخواهید تا تمامی ظروفی که برای نگهداری آب درخانه شان استفاده می شود را فهرست نمایند. فهرستی را از بیماریانی تهیه کنند که به علت آشامیدن آب آلوده مریض شده اند. چه کسانی برای خانه آب جمع آوری می کند؟ آیا شما می توانید کمک کنید؟ چه کسی آب را پاک و محفوظ نگهداری می کند؟ آیا ظرف نگهداری آب پوشیده است؟ آیا آبگردان (ملاقه) وجود دارد؟ آیا آنها پس از تشناب و قبل و بعد از خوردن غذا دستهای خودشان را می شویند؟ کوشش کنید بهترین راه را برای گرفتن آب آشامیدنی در اجتماع خودتان پیدا کنید.

اطفال می توانند کمک کنند

اطفال می توانند آب را پاکیزه نگه داشته و از آن مواظبت نمایند، آنها می توانند فعالیتهایی را که مناسب سن و سالشان می باشد کشف کنند و آنرا به تنهایی و یا به صورت گروهی و یا ۲ نفره انجام دهند. در اینجا برخی از مثالهایی که اطفال می توانند انجام دهند ذکر شده است.

- در سرچشمه آب. اطفال می توانند در نگهداری آب به صورت شفاف کمک کنند. به اطفال خوردسال بگویند که نباید در داخل آب ادرار کنند و یا اینکه در نزدیکی چشمه آب مدفوع کنند. زباله ها و سایر اشیاء را از کنار منبع آب دور نگه دارند، حیوانات را از آب دورنگه دارند، در هر جایی که نل آب وجود دارد از مردم بخواهید که از آن استفاده کند و بعد از استفاده آنرا محکم ببندند. در جایی که چشمه وجود دارد محیط اطراف آن باید پاکیزه باشد و اگر سنگ وجود دارد دور چشمه را سنگ چینی کنند. کنترل کنند که طناب و ظرف محتوی آب تمیز و پاکیزه می باشد. قلاب بسازند تا با کمک آن از افتادن بر روی زمین جلوگیری کنند. اگر چشمه پوششی ندارد کوشش کنند تا در صورت امکان برای آن پوششی را درست کنند. اگر ظرف و یا سطل مخصوصی برای گرفتن آب از چشمه تعبیه شده است به مردم اجازه ندهند که هر کسی ظرف خودش را برای گرفتن آب از چاه استفاده کنند. اگر منبع آب پمپ دستی دارد مطمئن باشید که مردم آنرا به دقت استفاده می کنند. از پمپ آب نباید به عنوان وسیله بازی استفاده شود و همچنین نباید با خشونت استفاده شود.
- زمانی که مردم آب می گیرند و به خانه می برند. توضیح دهید ظروفی را که استفاده می کنند باید پاک باشد. اگر آب در سرچشمه گل آلود است و شفاف نیست به مردم توصیه کنید که آنرا فیلتر کنند و یا قبل از مصرف بجوشانند.
- درخانه. به اطفال خوردسال توضیح دهید که دستها، اشیای ناپاک و هیچ چیز دیگری را داخل محفظه آب نیاندازند و فقط از آبگردان مخصوص استفاده کنند. کمک کنید که ظرف محتوی آب در جایی پاک و پوشیده نگهداری شود. به اطفال خوردسال کمک کنید وقتی از ظرف مخزن، آب برداشت می کنند از آبگردان استفاده کرده و آنرا آلوده نسازند. به آنها آموزش دهید پس از استفاده از آب سرپوش را بر سر ظرف مخزن آب بگذارند. وقتی که می خواهند آب برداشت کنند سرپوش ظرف را بر روی زمین نگذارند. از ریختن آب بر روی زمین جلوگیری کنید و آبگردان را در یک مکان پاک نگهداری کنید. ظرف مخزن آب باید دور از حیوانات بوده و بر روی سطح زمین رها نشود.

نظارت کردن

بعد از چندین هفته و ماه می توانید از اطفال بخواهید تا آنچه را به خاطر می آورند با سایر اطفال بحث کنند مانند آنچه که آنها انجام داده اند تا آب را مصون و پاک نگهداری کنند و اینکه چه چیز بیشتری میتوانند انجام دهند؟ آیا جایی است که آب پاک تر برداشت شود؟ آیا تمام زباله ها از محل سرچشمه دور شده اند؟ آیا محفظه های آب همواره پاکیزه است مخصوصاً از طرف بیرون؟ آیا اطفال بیشتری بعد از تشناب و قبل از غذا خوردن دستهای خودشان را می شویند؟ چه اندازه از مردم هنوز به خاطر آب آلوده مریض هستند؟

نکاتی برای بهبود محیط مکتب

معلومات ذیل بوسیله کارین میتل تهیه شده است و راههایی را برای ایجاد یک محیط سالم و صحتی در مکتب مورد توجه قرار می دهد.

۱. محیط مکتب را ارزیابی کنید. چطور میتوانید آنرا مصون تر، سالم تر و دوستانه برای اطفال تبدیل کنید؟ ۵ ساحه برای بهبود را شناسایی کرده و با سایر اطفال یک برنامه عمل بسازید.
۲. عادات صحتی اطفال و والدین آنها را در مکتب و خانه ارزیابی کنید، ۵ عادت بد که بر صحت اطفال تاثیر گذار می باشد را شناسایی کنید و اهدافی را برای تغییر آن تعیین کنید.
۳. اطمینان حاصل کنید که اطفال در مکتب خودشان آب آشامیدنی دارند.
۴. ”روزهای پاک و سالم برای مکتب“ را به صورت منظم سازماندهی کنید به عنوان مثال، همه متعلمین می توانند محوطه مکتب خودشان را هفته ای یکبار تمیز کنند.
۵. ”اطفال ناظر صحت“ را انتخاب کنید تا در مورد امراض شایع در اجتماع خودشان گزارش دهند. نظارت را به عمل محیطی مرتبط سازید.
۶. از اطفال دعوت کنید تا نقشه محیطی اجتماع پیرامون مکتب را ترسیم کرده و منابع و مکانهایی که نیازمند حمایت و بهبود است را شناسایی نمایند. (اقدام کنید!)
۷. برای بهبود سهولتهای حفظ الصحه در مکتب والدین را در فعالیتهای مشخص مانند ساختن تشنابها شامل سازید.
۸. از طریق بازیافت، تعبیه کود ذغالی، ساخت سبزیکاری، کاشت درختان و تضمین اینکه آب اصراف نمی شود گامهای اولیه برای ایجاد یک مکتب دوستانه برای محیط زیست را بردارید.
۹. نزدیک تشنابها امکانات شستن دستها توسط صابون و یا خاکستر را فراهم نمایید و اطمینان حاصل کنید که آنها استفاده و نگهداری می شوند.
۱۰. برگرفته شده از: جستجوی نظریات. وبسایت یونیسف: معلمان در مورد یادگیری صحبت می کنند.

www.unicef.org/teachers

ابزار ۶, ۴ آنچه آموخته ایم؟

ایجاد پالیسی های سالم و حمایتی

پالیسی های صحی مکتب که محیط امن، مصون و سالم را اجباری قلمداد می کند رهنمودهایی هستند که جهت بهبود یادگیری تمام اطفال، نیاز داریم بدان عمل کنیم. تشخیص اینکه چه پالیسی های مورد نیاز می باشد محتاج اشتراک اشخاص ذی علاقه متعددی در داخل مکتب و اجتماع پیرامون آن می باشد. ساخت و تطبیق چنین پالیسی هایی بخشی از پروسه افزایش آگاهی و شراکت می باشد. از طریق کار نزدیک با کارمندان صحت، عرضه کننده گان خدمات و همچنین معلمان، متعلمین، والدین و رهبران اجتماعات خودمان نیز منتفع خواهیم شد. وقتیکه پالیسی ها ساخته شد باید توسط تمام جوانب مخصوصاً اطفال و جوانان به صورت موثری تطبیق و نظارت شود تا اطمینان حاصل شود که تمام اطفال به طور مساوی مستفید می گردند.

اکنون از خودتان سوال کنید "چه تغییرات پالیسی در مکتب من مورد نیاز می باشد؟" این مسایل را با همکاران و متعلمین خودتان بحث کنید و سپس پلانهای عملی را بسازید تا مکتبتان را به یک مکان سالم تر برای یادگیری تبدیل کنید.

آموزش مهارتهای زنده گی به اطفال!

از طریق آموزش صحت بر اساس مهارتها اطفال می توانند، دانش، رفتارها و مهارتهای خودشان را انکشاف دهند و سپس آنها می توانند با اتخاذ تصمیم و اقدامات مثبت رفتارها و محیط مصون و سالم را ترویج نمایند. پروگرامهای آموزشی صحت بر اساس مهارتها بر تغییر رفتارهای صحی معین که مرتبط به نیازهای صحی خاص دختران و پسران می باشد تمرکز می کند. اطفال به صورت موثر در یادگیری معلومات اشتراک می کنند و مهتر اینکه چطور دانش خودشان را فوراً به عمل تبدیل کنند. برخی از مهارتهای زنده گی که اطفال یاد می گیرند شامل مهارتهای ارتباط بین اشخاص، برقراری ارتباطات، تصمیم گیری، مهارتهای تفکر حساس و حیاتی، مهارتهای مدیریت خود و مقابله با مشکلات می باشد. اینگونه مهارتهای زنده گی به اطفال کمک می کند تا با موضوعاتی مانند ذیل برخورد نمایند که عبارتند از: پیشگیری از سوء استفاده مواد مخدر و خشونت، ترویج تغذیه سالم، حفظ الصحه، پاکی محیط و صحت روان. اینگونه مهارتها به طور خاص در پیشگیری بیماری های هیپاتیت B، C و HIV با ارزش می باشد و شرم اجتماعی (stigmatisation) اشخاصی که مصاب به این امراض هستند را کاهش می دهد. برخی از راههایی که می توانیم پروگرام آموزش مهارتها را با تدریس خودمان ادغام کنیم استفاده از روشهای یادگیری فعال می باشد مانند گروههای بحث، درامه و الگوسازی، داستان نویسی (قصه نویسی) و نمایش.

حالا از خودتان سوال کنید "چه تغییراتی را می توانم در نحوه تدریس در صنف خودم ایجا کنم تا یادگیری بر اساس مهارتها را بین متعلمین خودم ترویج نمایم؟" سه هدف شخصی را در نظر بگیرید و با همکاران و متعلمین خودتان بحث و مقایسه کنید. بعد از گذشت یک ماه نحوه پیشرفت خودتان را مقایسه کنید.

ایجاد بهبودی در صحت، تغذیه و حفظ الصحه مکتب

اطفالی که دارای توانایی ها و پیشینه مختلف هستند به طور خاص در برابر ضعف تغذیه، صحت و حفظ الصحه مستعد می باشند. تغذیه در مکتب، سهولتها و خدمات صحتی می تواند از طریق فراهم آوری غذا و تشویق عادات صحتی و سالم به این دسته از اطفال کمک نماید و کارکردن با والدین و خانواده ها می تواند سهولتهای آب آشامیدنی صحتی و حفظ الصحه را بهبود بخشد. مکاتب ما به طور موثری می تواند برخی از خدمات صحتی، تغذیه ای و حفظ الصحه را فراهم آورد به شرطی که آنها مشکلاتی را که در بین اجتماع شایع و مهم می باشند مورد توجه قرار دهند که البته ساده، مصون و آشنا هستند.

تغذیه موثر در مکتب و رویه های صحتی و حفظ الصحه می توانند ابزار با ارزشی برای تدریس مهارتهای مهم زنده گی به اطفال محسوب شوند و به آنها اجازه دهد تا آنها در مکتب عمل کنند. مکاتب ما باید برای اجتماع و اطفال مان نمونه و مثال زدنی باشد بنابراین ما نباید فقط صحت خوب، تغذیه و عادات صحتی را آموزش دهیم بلکه باید آنها را عمل نماییم!

حالا از خودتان سوال کنید " مکتب من به چه سهولتها و یا خدماتی نیاز دارد، و یا اینکه با توجه به تغذیه، صحت و حفظ الصحه نیازمند بهبود می باشد؟" این موارد را با همکاران و متعلمین خودتان بحث کنید و سپس برای بهبود شرایط مکتب خودتان پلانهای عملی بسازید.